

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile 2014

TNS Emor

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

**Eesti
Haigekassa**

SOTSIAALMINISTEERIUM

Sisukord

1

Sissejuhatus	4
--------------	---

2

Üldine hinnang arstiabile ja tervishoiukorraldusele Eestis	7
--	---

3

Elanike üldine tervises seisund ja kokkupuude tervishoiusüsteemiga	16
--	----

4

Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine	39
---	----

5

Eriarsti teenuste kasutamine	89
------------------------------	----

6

Hambaarsti teenuste kasutamine	116
--------------------------------	-----

7

Kiirabi ja erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine	138
---	-----

8

Haiglaravi teenuste kasutamine	153
--------------------------------	-----

9

Apteegiteenus ja retseptiravimid	164
----------------------------------	-----

10

Digitaalne terviselugu	182
------------------------	-----

Sisukord

11

Tervishoiu rahastamine 196

12

Patsiendi teadlikkus teenustest ja enda
õigustest 201

13

Mürgistusteabekeskus 219

14

Põhijäreldused ja -tulemused 222

15

Metoodika ja valim 230

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

1

Sissejuhatus

Sissejuhatus: uuringu eesmärk ja küsitlus

Uuringu eesmärk:

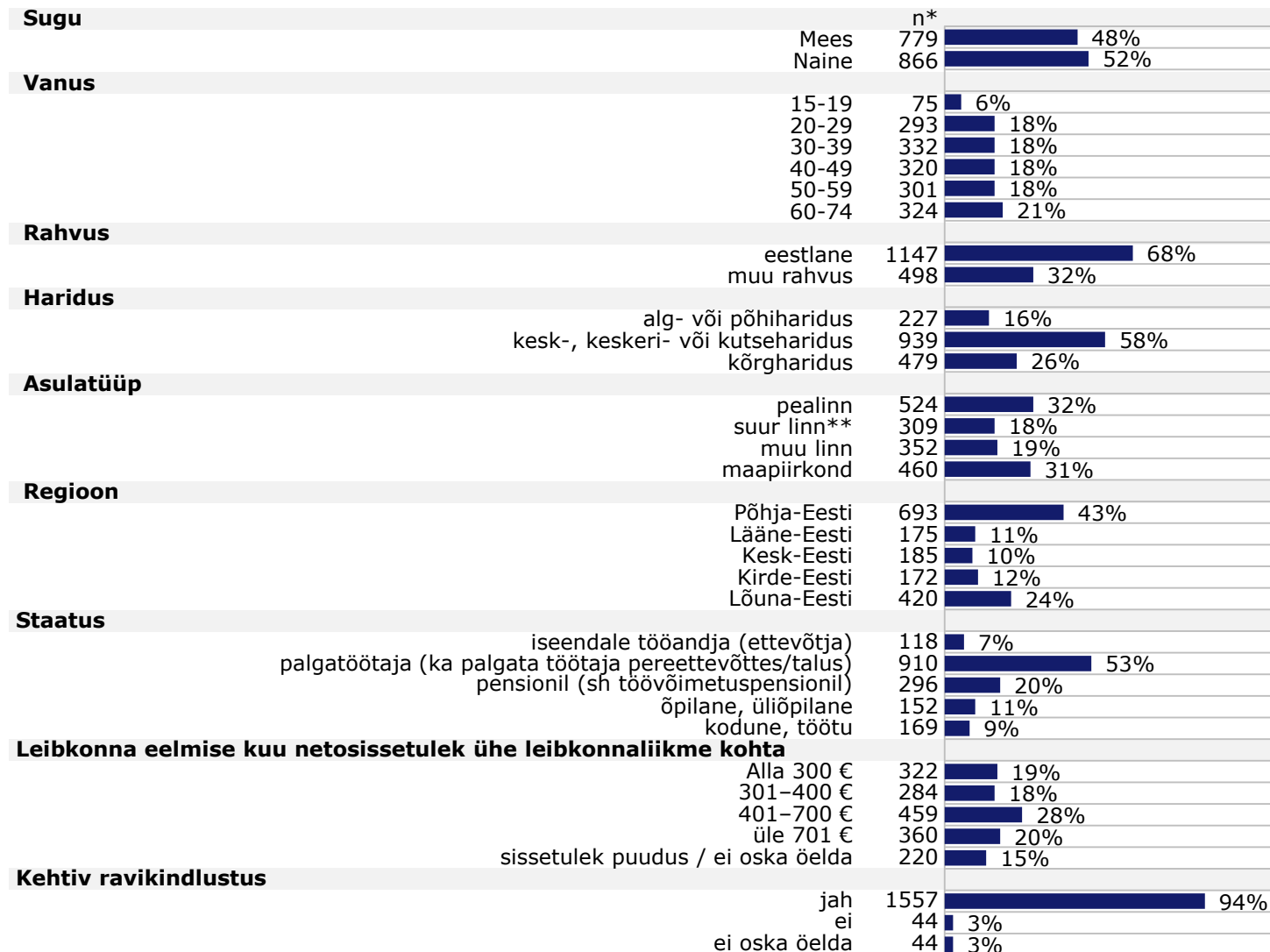
- Uuringu eesmärk oli mõõta Eesti elanike hinnanguid oma tervisele, Eestis pakutavale arstiabile ning tervishoiukorraldusele.
- Uuringu tellija on Sotsiaalministeerium koostöös Haigekassaga. Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Küsitlus:

- Uuringu käigus küsitleti 1645 Eesti 15–74-aastast elanikku (üldkogum 991 349 inimest). Küsitlustöö viidi läbi ajavahemikus 11. veebruar kuni 1. märts 2015.
- Andmekogumine toimus kombineeritult CAWI (Computer Aided Web Interviewing) ja CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) ehk veebi- ja telefoniküsitluse meetodil. Põhiosa küsitlusest sihtrühmas 15–60 eluaastat toimus veebiküsitlusena, telefoniküsitlusena viidi uuring läbi 61–74-aastaste elanike seas. Küsitlusele oli võimalik vastata nii eesti kui ka vene keeles.
- Aruandes on uuringu tulemusi võrreldud 2009.–2013. aastal läbi viidud uuringu tulemustega. Silmas tuleb pidada seda, et eelnevate võrdlusaastate uuringuid on läbi viidud silmast silma intervjuudena vastajate kodudes, kasutades lisaks erinevaid lähenemisi valimi moodustamisele ja andmete kaalumisele. Erinevatel andmekogumise meetoditel, valimi moodustamisel ja andmete kaalumisel on oma mõju uuringu tulemustele, mistõttu tuleb otseste võrdluste tegemisel olla ettevaatlik.
- Aruandes välja toodud statistiliselt olulised erinevused sotsiaal-demograafiliste rühmade vahel baseeruvad Hii-ruut statistikul ning on esitatud usaldusnivool vähemalt 95%.

Vastajate kaalutud sotsiaal-demograafiline profiil

% kõikidest vastajatest, n=1645

*Vastajate tegelik arv siht-rühmas ehk vastajate hulk kaalumata kujul. Siin ja edaspidi on vastajate arvud esitatud kaalumata kujul, protsentjaotused aga kaalutud andmetest.

** Suur linn – Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve.

2

Üldine hinnang arstiabile ja tervishoiukorraldusele Eestis

Kokkuvõte: üldised hinnangud

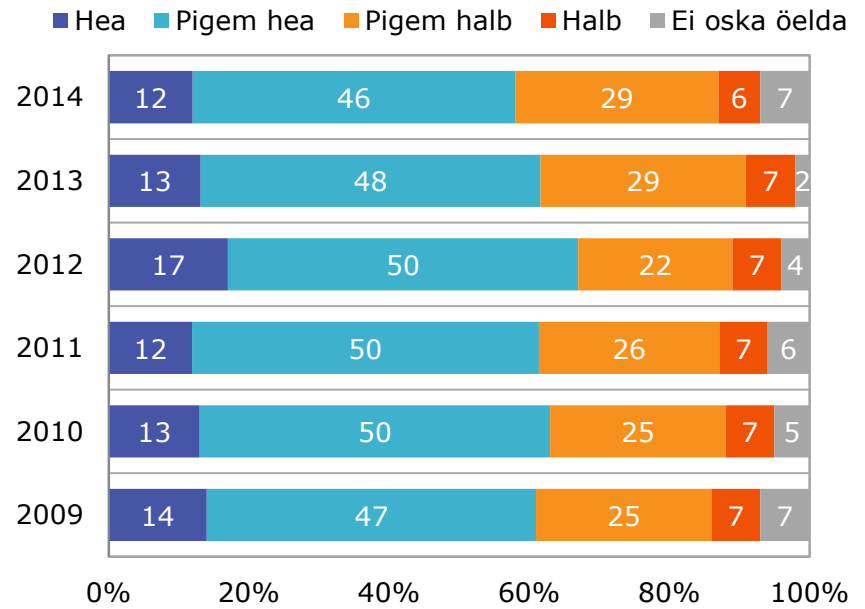
- 58% (arvestades uuringu vea piire 54–61%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab tervishoiukorraldust Eestis heaks. Varasemal viiel aastal on tulemused jäänud 61–67% vahele. 2013. aastal hindas tervishoiukorraldust Eestis heaks 61%, hinnang tervishoiukorraldusele Eestis pole oluliselt muutunud.
 - Keskmisest kõrgemalt hindavad tervishoiukorraldust Eestis kõige nooremad (15–19-aastased) ning kõige vanemad (60–74-aastased) elanikud. Samuti on kõrgemaid hinnanguid andnud eestlased ja põhiharidusega või sellest madalama haridustasemega inimesed. Mida parem on inimese hinnang oma tervises seisundile, seda kõrgemalt hindab ta ka tervishoiukorraldust. Neid, kes hindavad tervishoiukorraldust halvaks, on keskmisest enam 40–59-aastaste, Põhja-Eesti elanike ning oma tervist halvaks või keskmiseks hindavate inimeste seas. Enamikus neis rühmades domineerib siiski positiivne hinnang, välja arvatud 50–59-aastaste hulgas, kelle seas jaotub heade ja halbade hinnangute osakaal võrdselt.
- 70% (arvestades uuringu vea piire 66–73%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks. Varem on tulemused jäänud 72–78% vahemikku, olles 2013. aastal 73%. Seega ei ole hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis oluliselt muutunud.
 - Keskmisest enam on neid, kes annavad arstiabi kvaliteedile hea hinnangu, 60–74-aastaste, eestlaste ning maapiirkondade elanike seas (suuremate linnade elanikud annavad keskmisest enam halbu hinnanguid). Regionaalses lõikes on arstiabi heaks hindajaid enam Lääne- ja Lõuna-Eestis. Samuti peavad arstiabi kvaliteeti paremaks need, kes hindavad oma tervist heaks või väga heaks.
- 43% (arvestades uuringu vea piire 39–46%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kättesaadavust Eestis heaks. Varasemalt on tulemused jäänud 47–55% vahemikku, olles 2013. aastal 47%. Seega ei ole hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis oluliselt muutunud.
 - Keskmisest enam on neid, kes hindavad arstiabi kättesaadavust Eestis heaks, 15–19-aastaste seas, aga ka 60–74-aastaste seas on hinnang üle keskmise. Veel on positiivse hinnangu andjaid keskmisest enam eestlaste, põhiharidusega inimeste, Kesk- ja Lõuna-Eesti elanike ning hea tervisega inimeste seas. Kõige enam on negatiivseid hinnanguid andnud 30–49-aastased, muust rahvusest, kõrgharidusega ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.

Hinnang tervishoiukorraldusele Eestis 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

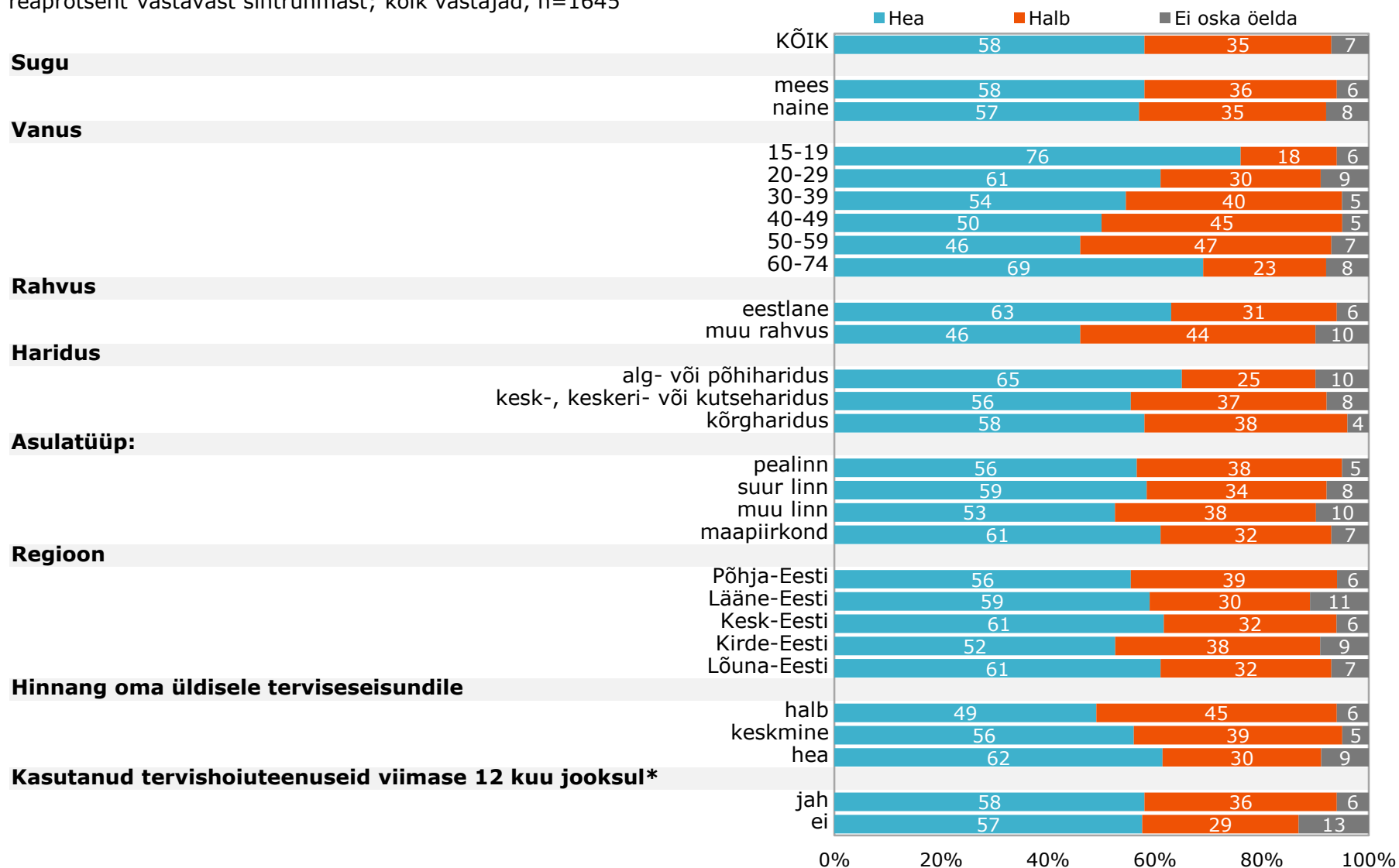
Milline on Teie arvates tervishoiukorraldus Eestis?

58% (arvestades uuringu vea piire 54–61%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab tervishoiukorraldust Eestis heaks. Varasemal viiel aastal on tulemused jäänud 61–67% vahele. 2013. aastal hindas tervishoiukorraldust heaks 61% elanikest. Seega ei ole hinnang tervishoiukorraldusele Eestis oluliselt muutunud.

Hinnang tervishoiukorraldusele Eestis: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

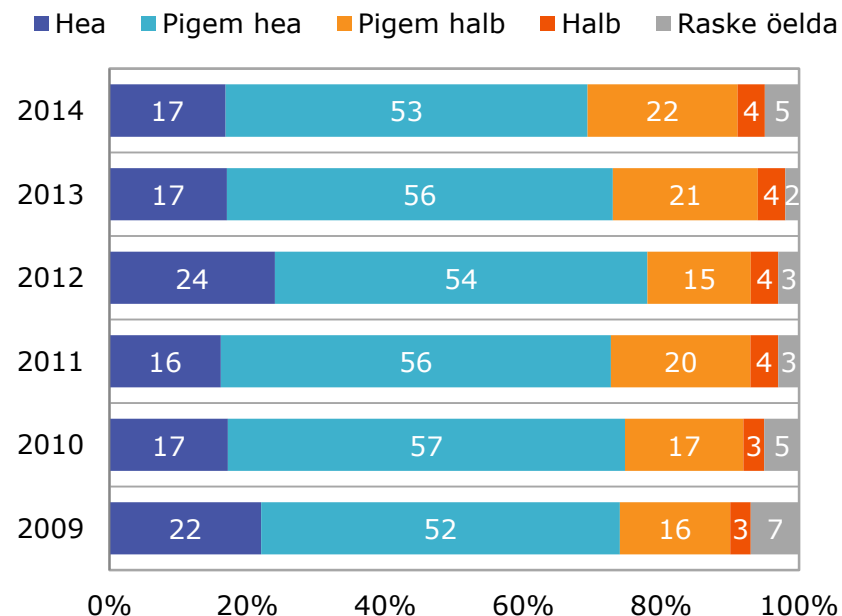

Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

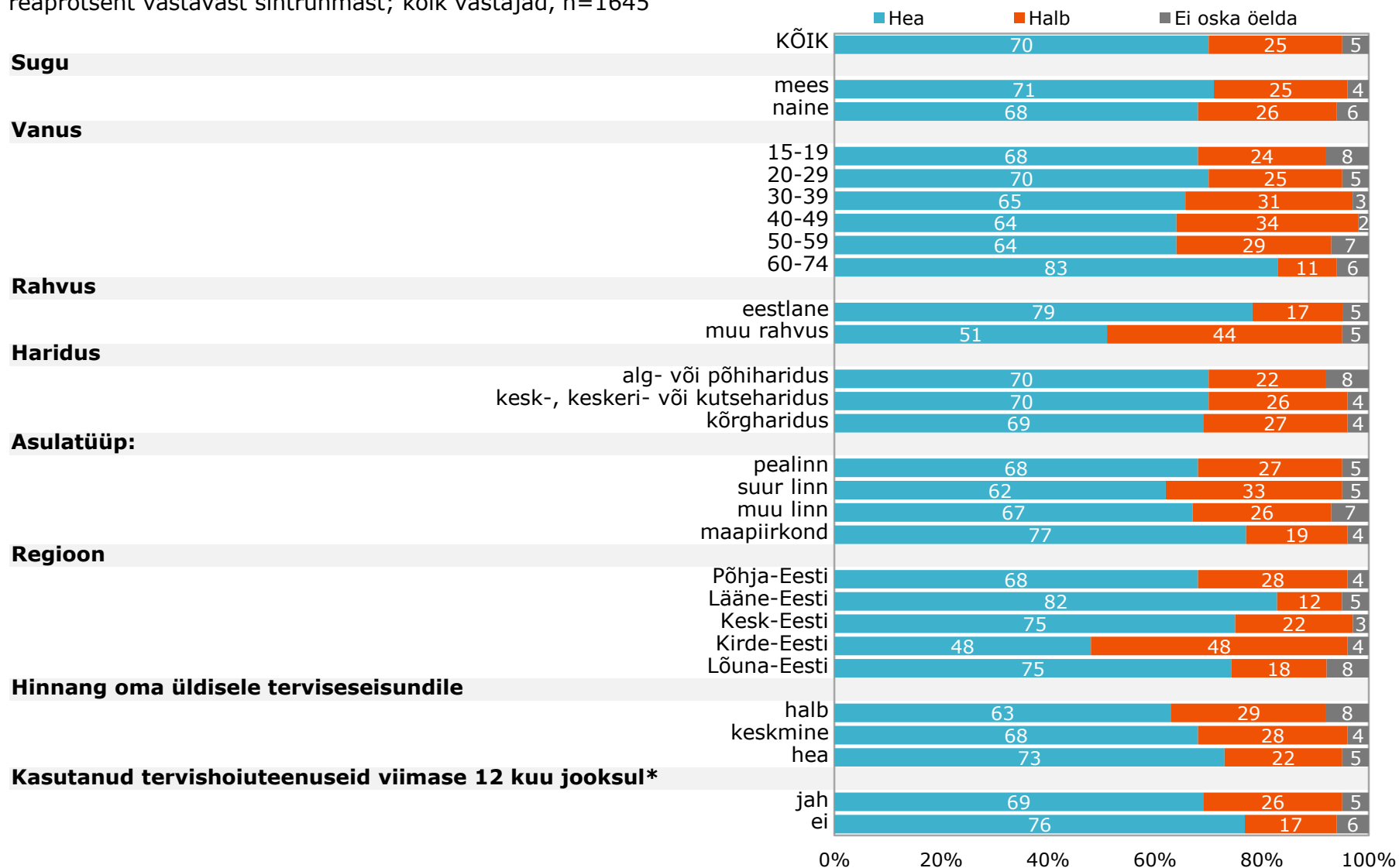
Milline on Teie arvates praegu arstiabi kvaliteet Eestis?

70% (arvestades uuringu vea piire 66–73%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks. Varasemalt on tulemused jäänud 72–78% vahemikku. 2013. aastal hindas arstiabi kvaliteeti heaks 73% elanikest. Seega ei ole hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis oluliselt muutunud.

Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

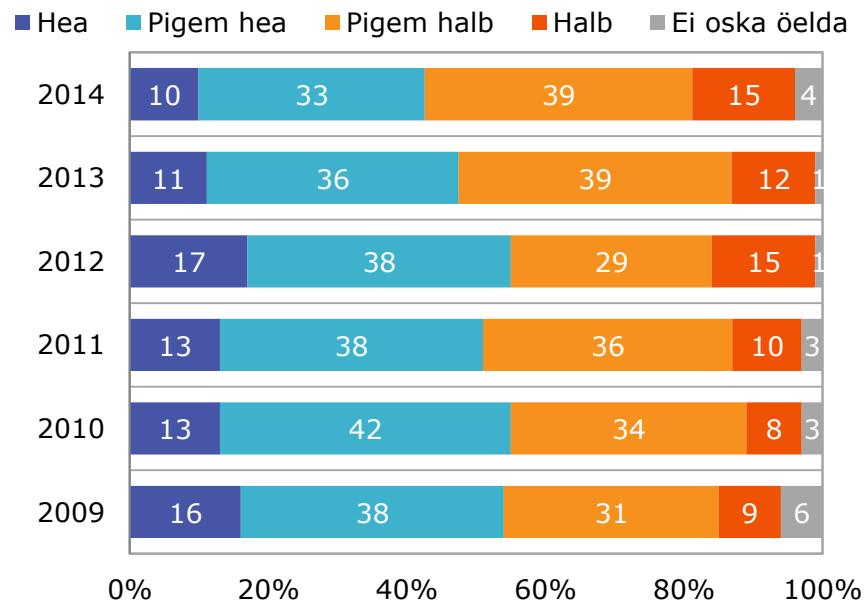

Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

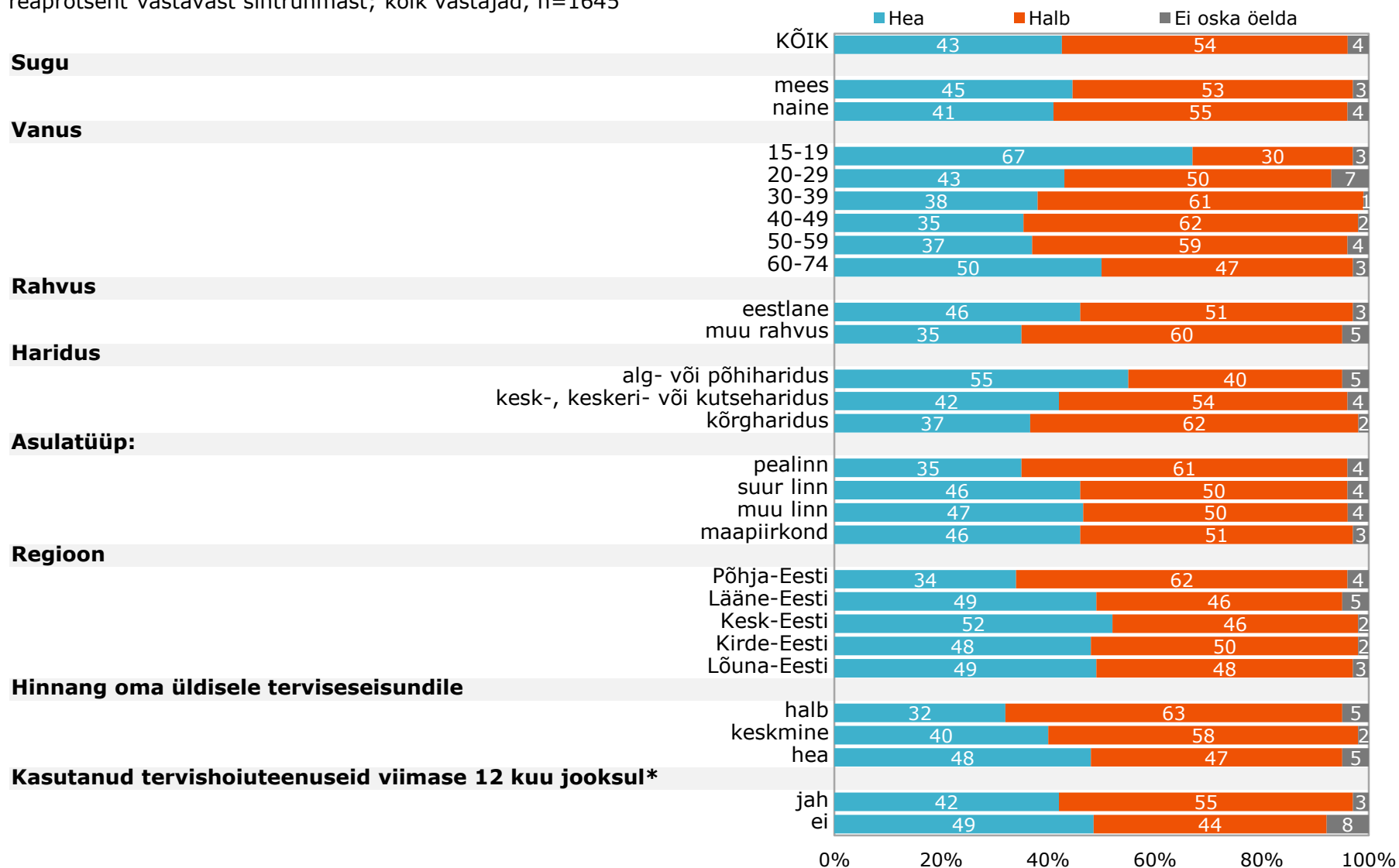
Milline on Teie arvates praegu arstiabi kättesaadavus Eestis?

43% (arvestades uuringu vea piire 39–46%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kättesaadavust Eestis heaks. Varem on tulemused jäänud 47–55% vahemikku. 2013. aastal hindas arstiabi kättesaadavust heaks 47% elanikest. Seega ei ole hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis oluliselt muutunud.

Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Statistiliselt olulised erinevused sotsiaal-demograafilistes rühmades

			Milline on Teie arvates tervishoiukorraldus Eestis?			Milline on Teie arvates praegu arstiabi kvaliteet Eestis?			Milline on Teie arvates praegu arstiabi kättesaadavus Eestis?		
			hea	halb	ei oska öelda	hea	halb	ei oska öelda	hea	halb	ei oska öelda
Sugu	mees										
	naine										
Vanus	15-19										
	20-29										
	30-39										
	40-49										
	50-59										
	60-74										
Rahvus	eestlane										
	muu rahvus										
Haridus	alg- või põhiharidus										
	kesk-, keskeri- või kutseharidus										
	kõrgharidus										
Asulatüüp:	pealinn										
	suur linn										
	muu linn										
	maapiirkond										
Regioon	Põhja-Eesti										
	Lääne-Eesti										
	Kesk-Eesti										
	Kirde-Eesti										
	Lõuna-Eesti										
Hinnang oma tervises seisundile	halb										
	keskmine										
	hea										
Kasutanud tervishoiuteenuseid viimase 12 kuu jooksul	jah										
	Ei										

3

Elanike üldine tervises seisund ja kokkupuude tervishoiusüsteemiga

Kokkuvõte: tervises seisund ja krooniline haigus

- Ligi pooled – 46% – Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat (arvestades uuringu vea piire 42–49%) hindavad oma tervist väga heaks või heaks. Varasemalt on see hinnang jäänud 48–56% vahemikku, olles 2013. aastal 50%.
 - Mida noorema inimesega on tegemist, seda tõenäolisemalt annab ta oma tervisele häid hinnanguid. 40–49-aastaste vanuserühmas jaotuvad hinnangud hea ja keskmise vahel praktiliselt võrdselt. Vanemates eärühmades domineerib keskmine tervises seisund ning võrreldes teiste eärühmadega hindavad 50-aastased ja vanemad keskmisest sagedamini oma tervist halvaks. Neid, kes oma tervisele häid hinnanguid annavad, on enam ka kõrgharidusega ning suurte linnade elanike seas.
- Pikaajaline (krooniline) haigus on enda hinnangul 52%-l elanikest. Seda on enam kui varasemates uuringutes, kuid antud tulemused kattuvad Tervise Arengu Instituudi 2014. aastal läbi viidud Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuringu tulemustega*. TAI uuringu kohaselt on krooniline terviseprobleem 48%-l Eesti 16–64-aastastest elanikest (valim 2575 vastajat). Käesolevas uuringus on 16–64-aastaste vanuserühmas pikaajaline terviseprobleem 47%-l.
- Kroonilisi haigeid on enam 50–74-aastaste seas. 97%-l neist, kes hindavad oma tervist halvaks, on pikaajaline terviseprobleem, samas kui hea tervisega inimestest on see 28%-l.
- 76% kroonilise haigusega elanikest on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus, sealhulgas 27% on tundnud olulisi ning 49% mõningaid piiranguid.
 - Olulisel määral on krooniline terviseprobleem keskmisest enam piiranud 60–74-aastaste inimeste elu (34%). Seda, et krooniline haigus või pikaajaline terviseprobleem ei ole üldse nende igapäevategevusi piiranud, on keskmisest enam märkinud 15–19-aastased (60%) (60–74-aastastest märkis nii vaid 22%).

*https://intra.tai.ee/images/prints/documents/14274488161_T2iskasvanud_rahvastiku_tervisekaitumise_uuring_2014.pdf

Hinnang oma üldisele tervises seisundile 2009–2014

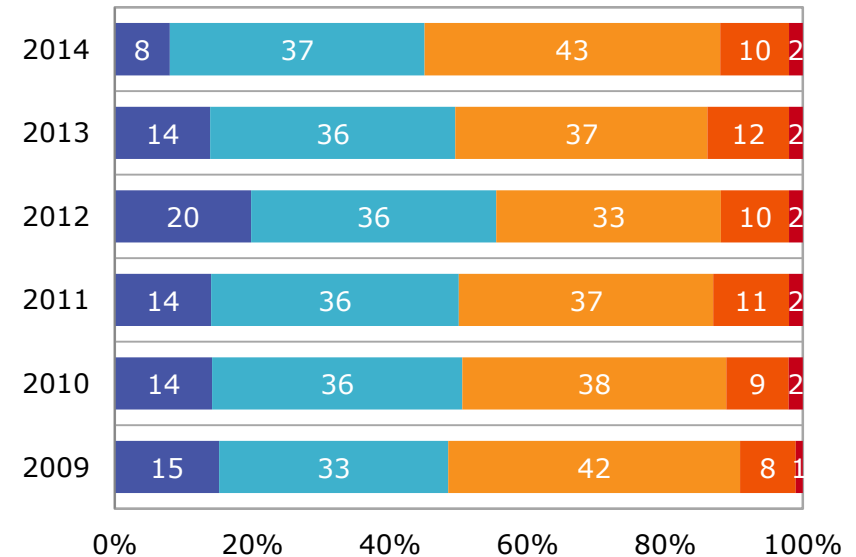
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kuidas Te hindate oma üldist tervises seisundit, kas see on ...?

46%* (arvestades uuringu vea piire 42–49%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab oma tervist heaks. Varem on see hinnang jäänud 48–56% vahemikku, olles 2013. aastal 50%.

Keskmine hinnang oma tervisele on 3,4 palli 4-st.

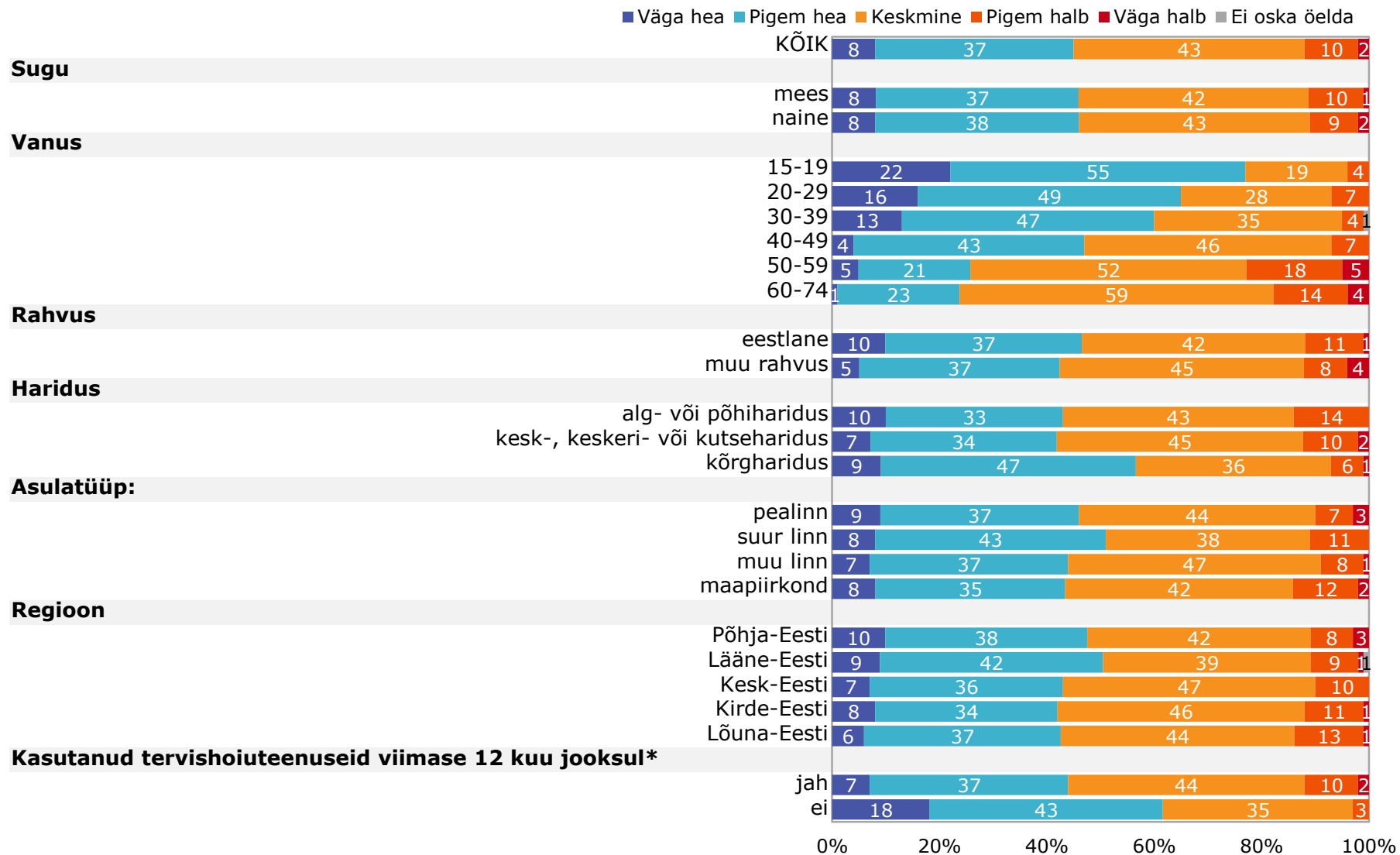
■ Väga hea ■ Pigem hea ■ Keskmine ■ Pigem halb ■ Väga halb

*Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea“ moodustub järgnevalt: 8,3% + 37,4% = 45,7%

Hinnang oma üldisele tervises seisundile: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

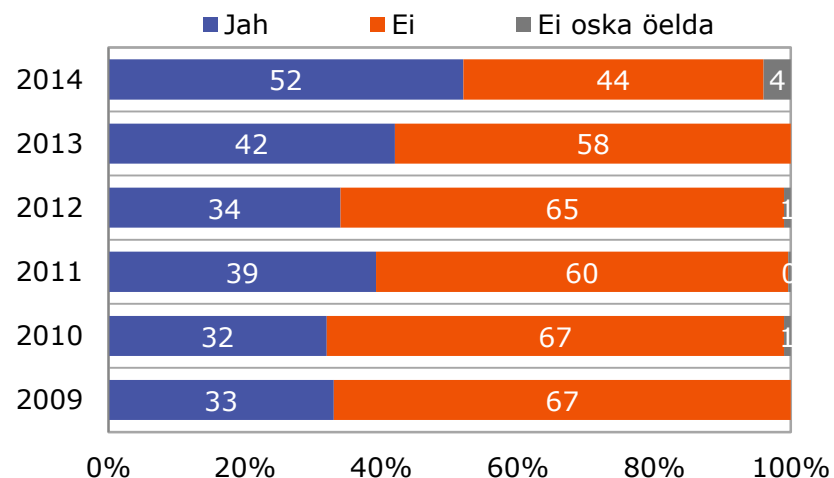
Hinnang oma üldisele tervises seisundile: statistiliselt olulised erinevused

		Kuidas Te hindate oma üldist tervises seisundit, kas see on ...?			
		hea	keskmine	halb	Ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridus	alg- või põhiharidus				
	kesk-, keskeri- või kutseharidus				
	kõrgharidus				
Asulatüüp:	pealinn				
	suur linn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
Kasutanud tervishoiuteenuseid viimase 12 kuu jooksul	jah				
	Ei				

Pikaajalise haiguse või terviseprobleemi olemasolu ning igapäevategevuste piiratus selle mõjul 2009–2014

Kas Teil on mõni pikaajaline (krooniline) haigus või terviseprobleem? Pikaajaliseks haiguseks loeme haigust, mis on kestnud või tõenäoliselt kestab 6 kuud või kauem. % kõikidest vastajatest, n=1645

52% (arvestades uuringu vea piire 48–55%) vastajatest on hinnanud endal olevat pikaajalise haiguse või terviseprobleemi.

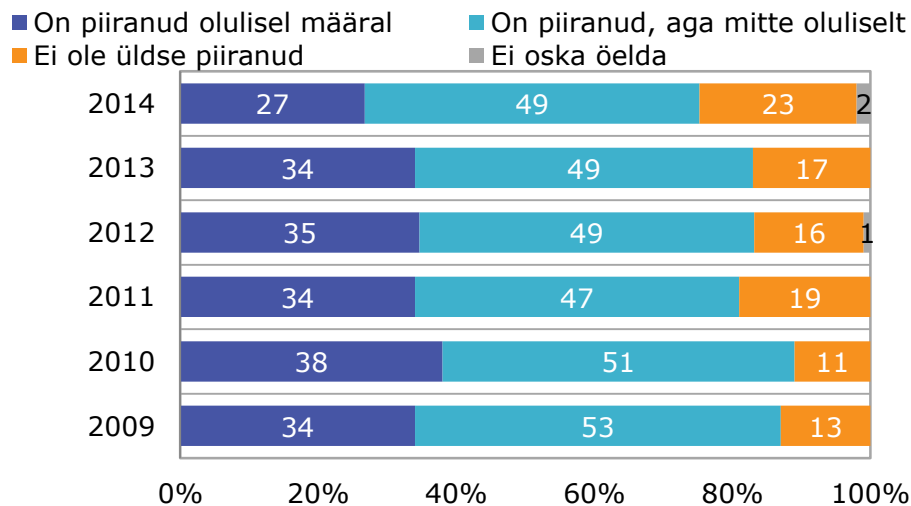

Kuivõrd on pikaajaline haigus või terviseprobleem piiranud Teie igapäevategevusi?

% neist, kel on pikaajaline haigus või terviseprobleem, n=827

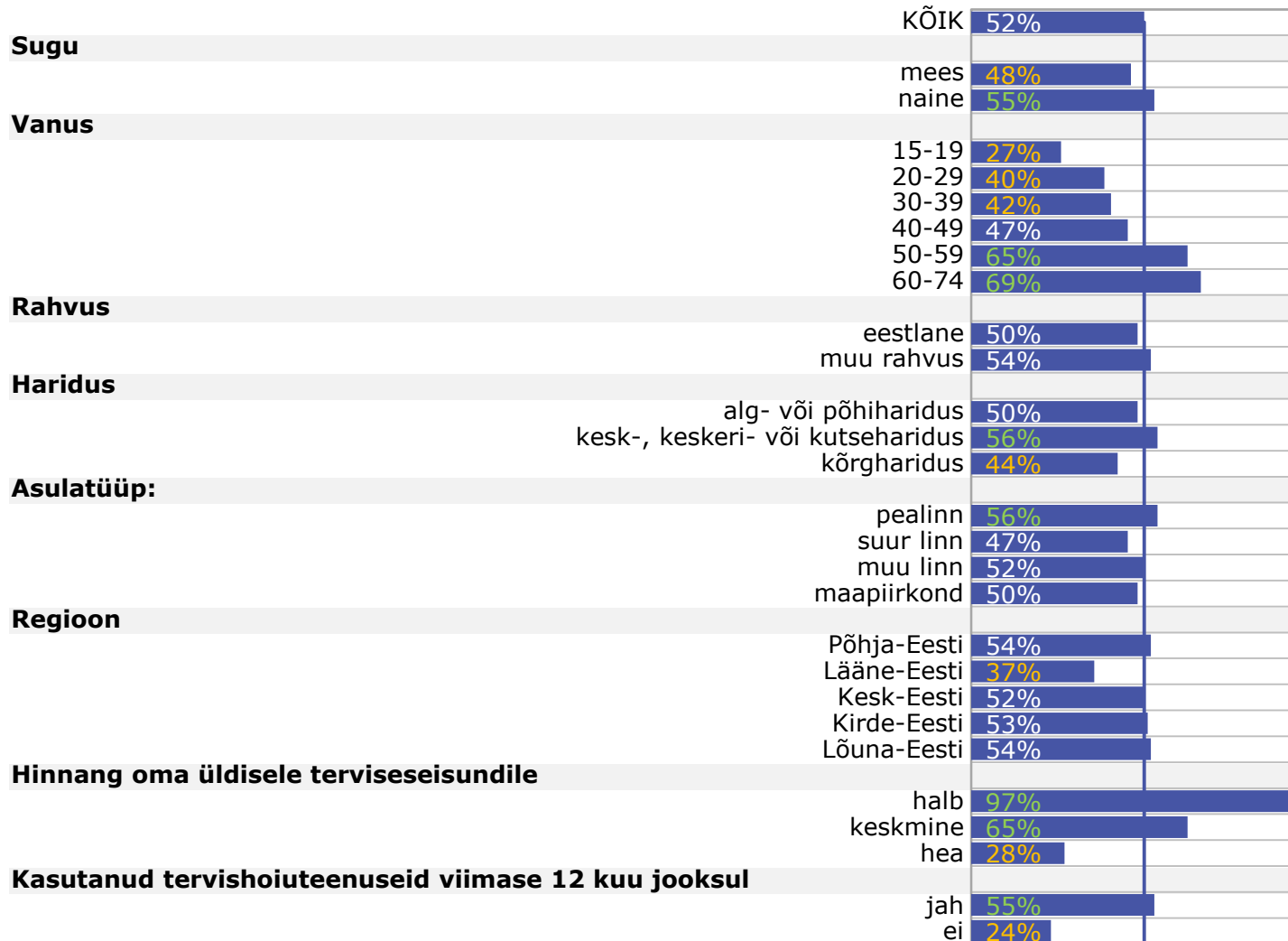
76% kroonilise haigusega elanikest (39% kõigist 15-74-aastastest) on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus, sealhulgas üle veerandi on tundnud olulisi piiranguid.

Olulisel määral on krooniline terviseprobleem keskmisest enam piiranud 60–74-aastaste inimeste elu (34%), üldse ei ole piiranud keskmisest enam 15–19-aastaste elu (60%).

Kroonilise haigusega elanike profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Kokkuvõte: kokkupuude erinevate tervishoiuteenustega

- Viimase aasta jooksul on oma terviseprobleemidega arsti juurde pöördunud 81% elanikest. 2013. aastal oli see näitaja 78% ning on viimase 5 aasta jooksul jäänud vahemikku 72–78%. Kõige enam on hiljutise kokkupuutega inimesi krooniliste haigete seas: pooled neist käisid arsti juures kuni kaks kuud tagasi ning aasta jooksul on neist arsti juures käinud 90%. Neist, kel pikaajalist terviseprobleemi pole, käis arsti juures kuni paar kuud tagasi 37% ning aasta jooksul 67%.
 - Viimase aasta jooksul arsti vastuvõtul käinuid on enam naiste hulgas (85%), Põhja-Eesti (85%) ja Tallinna elanike (86%) seas. Veidi vähem on aasta jooksul arsti juures käinud mehed (76%), 40–49-aastased (76%), maaelanikud (77%) ning Lääne-Eesti (71%) ja Kesk-Eesti (78%) elanikud.
- Kõige enam on elanikud viimase aasta jooksul käinud perearsti juures – 68%. Viimasel viiel aastal on perearsti külastanute osakaal jäänud 61–68% vahemikku. Umbes pool elanikest – 51% – on aasta jooksul külastanud eriarsti. Hambaarsti juures on käinud 41%. Pereõe iseseisval vastuvõtul on käinud 18%, sama palju on ka neid, kes on sattunud erakorralise meditsiini osakonda. Haiglaravil on viibinud 10%, päevaravil 6% elanikest, kiirabi kutsunud 8%. Koduõe teenust hooldusraviks on saanud 0,2%. Mitte ühegi teenusega ei ole kokku puutunud 11%, mida on varasemast vähem (osakaal varem jäänud 16–23% vahemikku).
 - 15–19-aastased on teistest earühmadest enam külastanud hambaarsti (66%).
 - 20–29-aastased on keskmisest enam käinud hambaarsti juures (47%), kutsunud kiirabi (11%) ning pöördunud erakorralise meditsiini osakonda (31%).
 - 30–49-aastased ei ole keskmisest enam kasutanud ühtegi teenust. 30–39-aastased on keskmisest vähem külastanud pereõde, viibinud haiglaravil ning kutsunud kiirabi. 40–49-aastased on vähem külastanud perearsti, viibinud päevaravil, kutsunud kiirabi ning sattunud erakorralise meditsiini osakonda.
 - 50–59-aastased on keskmisest enam käinud perearsti juures (74%), viibinud haiglaravil (14%) ning kutsunud kiirabi (11%).
 - 60–74-aastased on keskmisest enam käinud perearsti juures (77%), pereõe iseseisval vastuvõtul (26%), viibinud haiglaravil (46%) ning kasutanud koduõe teenust hooldusraviks (0,7%).

Kokkuvõte: tervishoiuteenustega kokkupuute sagedus, teenustega rahulolu

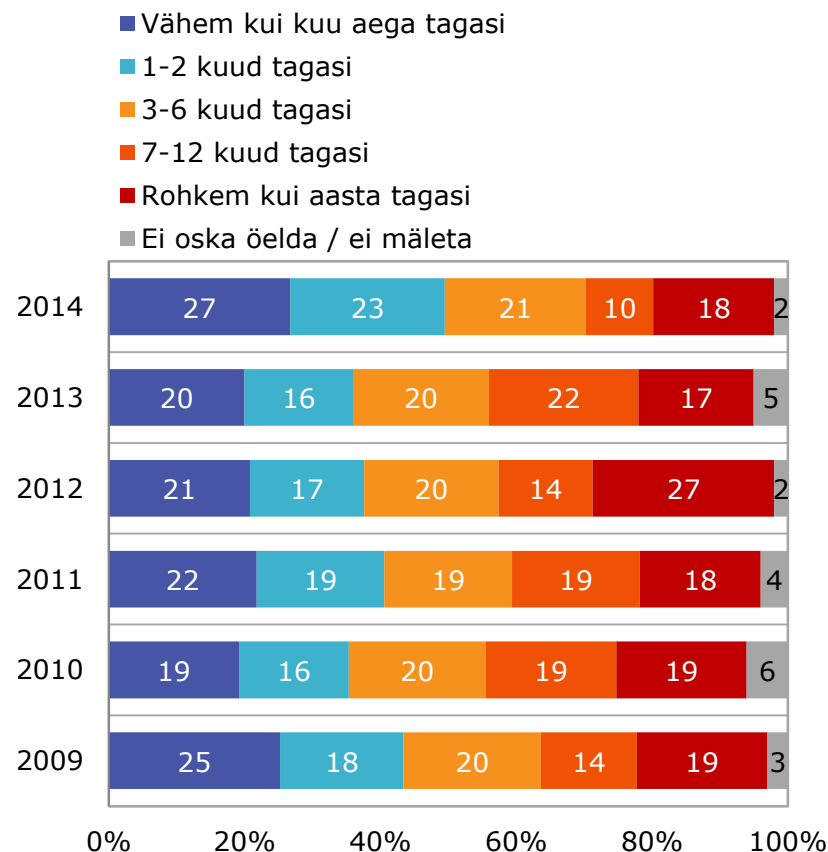
- Perearsti, eriarsti ja hambaarsti viimase aasta jooksul külastanutel paluti täpsustada, mitu korda nad seda on teinud. Sama küsiti viimase 2 aasta jooksul haiglaravil viibinutelt.
- Perearsti külastanutest 27% käis seal ühe korra, 23% kaks korda, 16% kolm korda ja 27% neli korda või enam.
- Eriarsti on korra külastanud 26%, kaks korda 28%, 3 korda 17% ning 4 või enam korda 22%.
- Hambaarsti on korra külastanud 29%, kaks korda 27%, kolm korda 13% ning 4 korda 28% vastajatest.
- Haiglas on viimase 2 aasta jooksul enamik viibinud korra (60%), 22% kaks korda ning 14% kolm või enam korda. Viimaste hulgas on keskmisest enam 50-59-aastaseid ja Tallinna elanikke.
- Teenustega rahulolu küsiti viimase aasta jooksul perearsti, pereõde, eriarsti ning hambaarsti külastanutelt ning viimase 2 aasta jooksul haiglas viibinutelt või kiirabi kutsunutelt. Kõige suurem on rahulolu hambaarsti teenustega: rahule jäi 97% külastanutest. Järgnevad pereõde (rahul 95% külastanutest), haiglaravi (rahul 92% viibinutest), perearst (rahul 91% külastanutest), eriarst (rahul 88% külastanutest ning kiirabi (rahul 86%) kokkupuutunutest.
- Võrreldes 2013. aastaga ei ole rahulolu muutunud, mis puudutab perearsti, eriarsti, kiirabibrigaadi, haigla ning hambaarsti tööd. Rahulolu pereõega on kõrgem kui aastatel 2012-2013 ning on võrreldav 2011. aasta tasemega. Täpsem ülevaade rahulolust eri teenusepakkujatega sotsiaal-demograafilistes sihtrühmades on toodud igat teenust kajastavas peatükis eraldi.

Viimane kokkupuude arstidega 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Millal pöördusite viimati oma terviseprobleemidega mõne arsti poole?

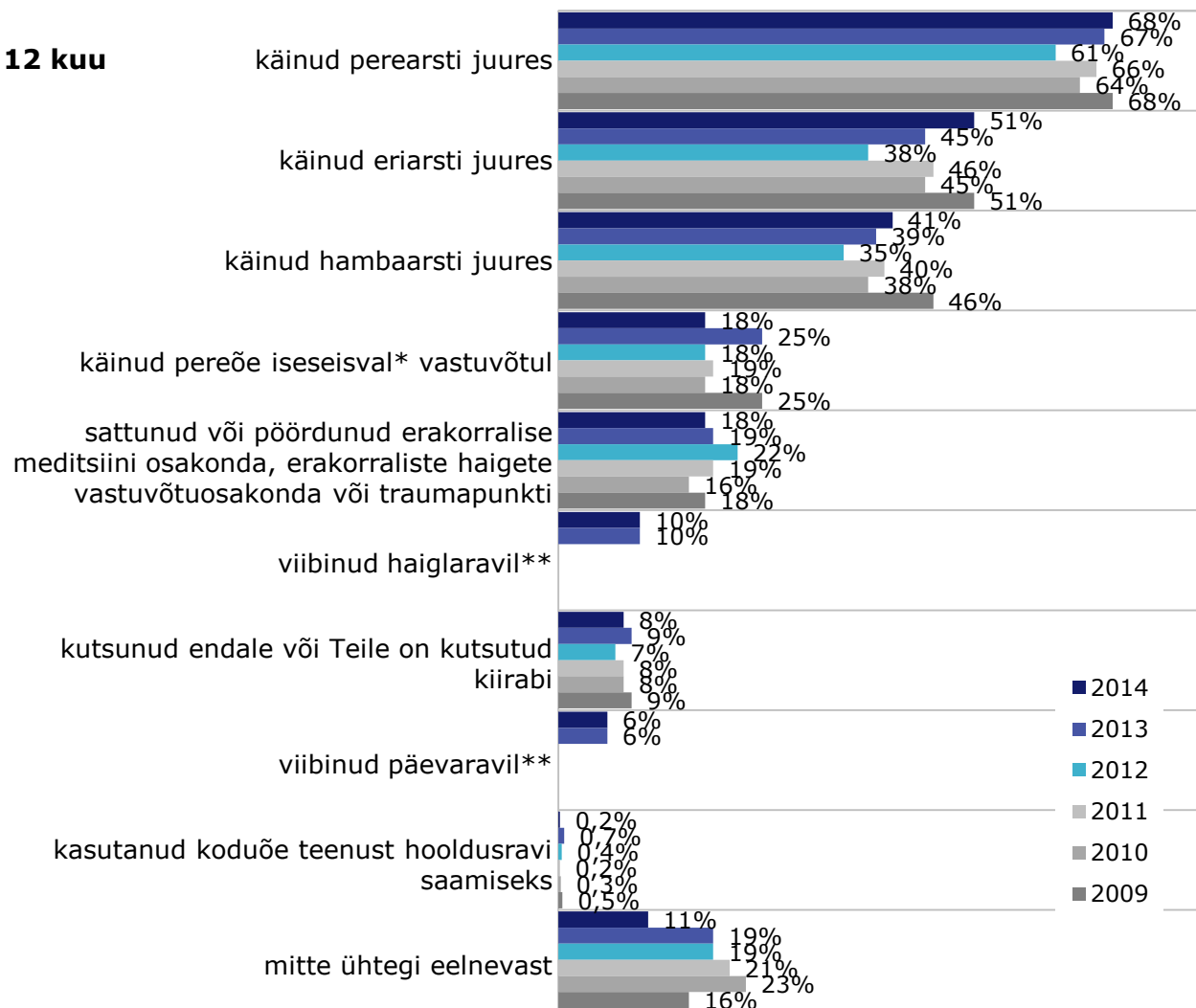
Viimase aasta jooksul on arstidega kokku puutunud 81% elanikest (arvestades uuringu veapiire 78–84%). Eelmise uuringu andmetel oli aasta jooksul arstiga kokku puutunud 78% vastajatest.

Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas Te olete oma terviseprobleemidega viimase 12 kuu jooksul kasutanud järgnevaid tervishoiuteenuseid?

* Täpsustus „iseseisval“ lisati 2014. aastat puudutavaks uuringuks.

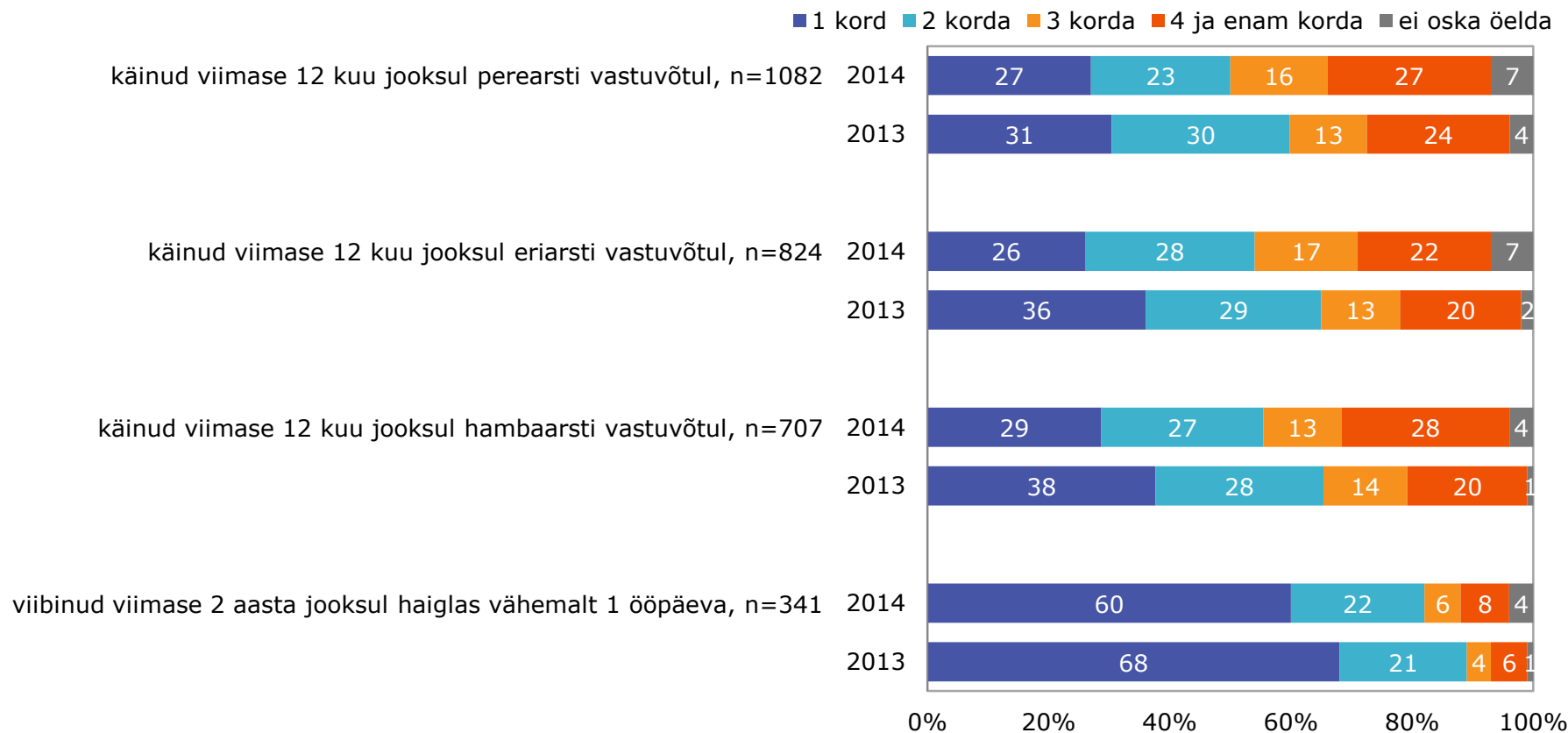
**Aastatel 2008–2012 oli kategooria üldistatud sõnastuses „Viibinud haiglas uuringutel või ravil“, seetõttu ei ole võimalik tulemusi võrrelda.

Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te olete oma terviseprobleemidega viimase 12 kuu jooksul										
Sugu		käinud perearsti juures vastuvõtul	käinud pereõe iseseisval vastuvõtul	käinud hambaarsti juures vastuvõtul	käinud eriarsti juures vastuvõtul	viibinud haiglaravil	viibinud päevaravil	kutsunud endale või Teile on kutsutud kiirabi	sattunud või pöördunud era- korralise meditsiini osakonda,	kasutanud koduõe teenust hooldus- ravi saamiseks	mitte ühtegi eelnevast	ei oska öelda / ei mäleta
	mees											
	naine											
Vanus												
	15-19											
	20-29											
	30-39											
	40-49											
	50-59											
	60-74											
Rahvus												
	eestlane											
	muu rahvus											
Haridus												
	alg- või põhiharidus											
	kesk-, keskeri- või kutseharidus											
	kõrgharidus											
Asulatüüp:												
	pealinn											
	suur linn											
	muu linn											
	maapiirkond											
Regioon												
	Põhja-Eesti											
	Lääne-Eesti											
	Kesk-Eesti											
	Kirde-Eesti											
	Lõuna-Eesti											
Hinnang oma tervises seisundile												
	halb											
	keskmine											
	hea											

Kokkupuute sagedus tervishoiuteenustega viimase 12 kuu jooksul (haigla puhul 2 aasta jooksul)

% vastavat teenust kasutanud vastajatest

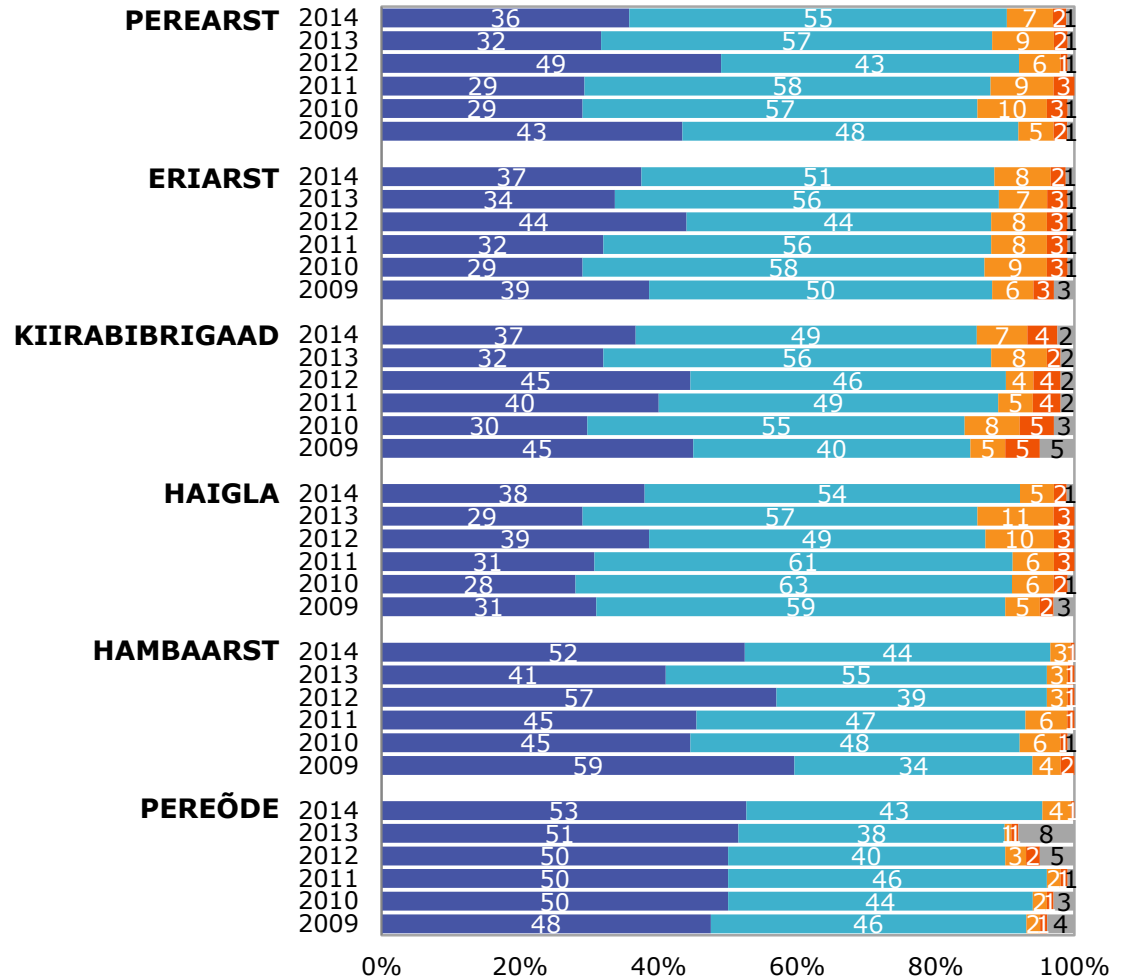

Rahulolu arsti või tervishoiutöötajaga, tuginedes viimasele kokkupuutele

% vastava tervishoiutöötajaga viimase 12 kuu jooksul kokku puutunudest, haigla ja kiirabi puhul viimase 2 aasta jooksul kokku puutunudest

Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te jäite?

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda / ei mäleta

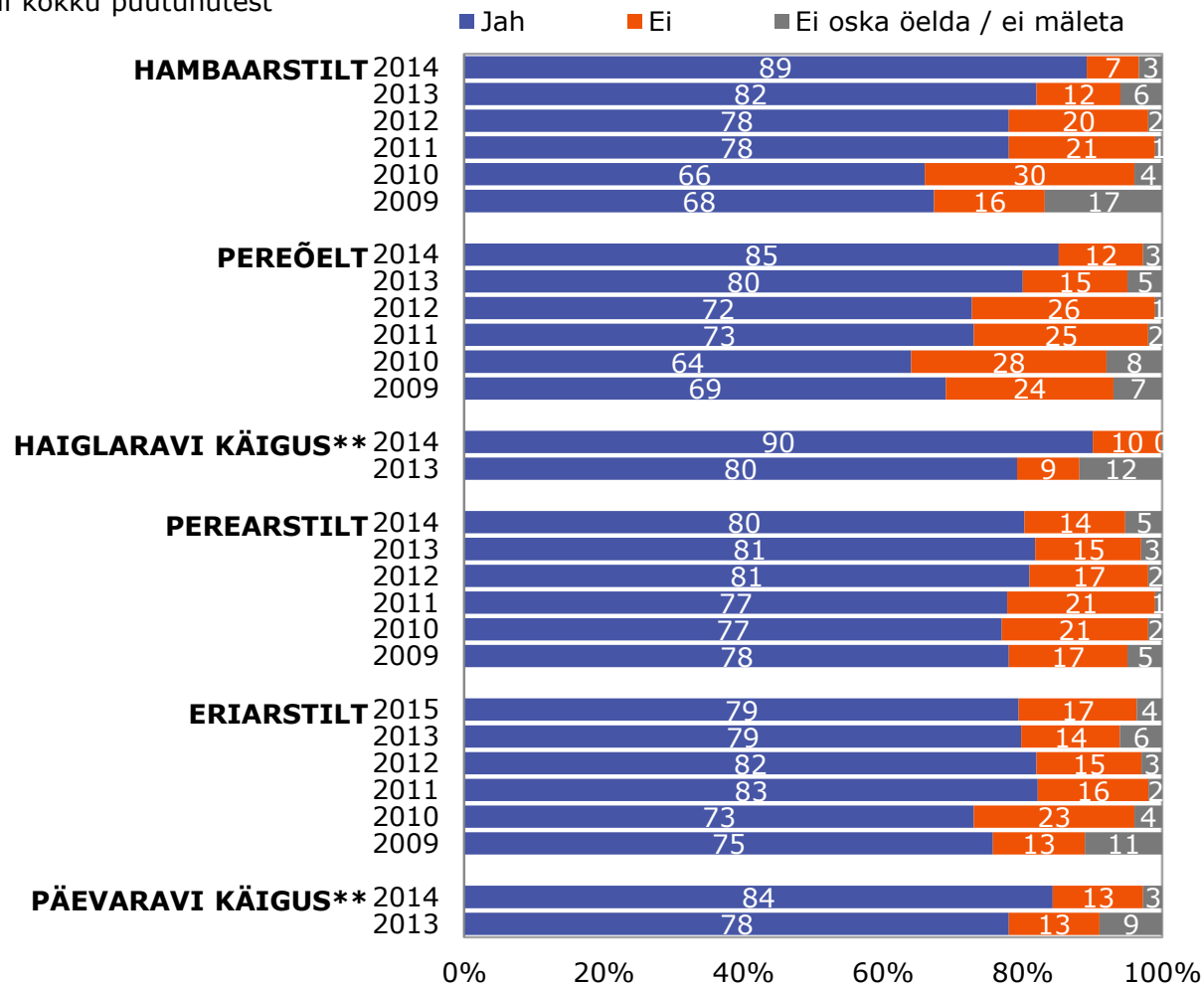

Kokkuvõte: tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks ja raviks saadud suulised ja kirjalikud juhised

- Viimase 12 kuu jooksul konkreetse tervishoiutöötajaga kokku puutunud inimestel paluti öelda, kas nad said sellelt arstilt või teenusepakkujalt edaspidiseks raviks, käitumiseks ja toimetulekuks piisavalt selgitusi ja nõuandeid.
 - Kõige sagedamini on juhiseid saadud haiglaravi käigus (90% kokkupuutunutest) ning hambaarstilt (89%). Järgnevad pereõde (85%), päevaravi (84%), perearst (80%) ning eriarst (79%).
 - Võrreldes 2013. aastaga on enim kasvanud haiglaravi käigus nõuandeid saanute osakaal. Pikemat perioodi vaadates on üha enam selgitusi ja nõuandeid saadud ka hambaarstilt ning pereõelt. Stabiilne on nõuannete jagamine olnud pere- ning eriarstide puhul.
- Kirjalikke juhiseid või infovoldikuid edaspidiseks tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks on samuti enim saadud haiglaravi käigus (60%). Järgnevad eriarst (46%) ja päevaravi (46%), perearst (40%), pereõde (35%) ning hambaarst (26%). Tervikuna ei ole kirjalikke materjale saanute osakaal võrreldes viimaste aastatega oluliselt muutunud ühegi arsti ega teenusepakkuja puhul. Ka haiglaravi ja päevaravi puhul ei ole tulemuste veapiire arvestades muutust toimunud.

Edaspidiseks raviks, käitumiseks ja toimetulekuks piisavate selgituste ja nõuannete saamine erinevatelt arstidelt ja teenuseosutajatelt 2009–2014

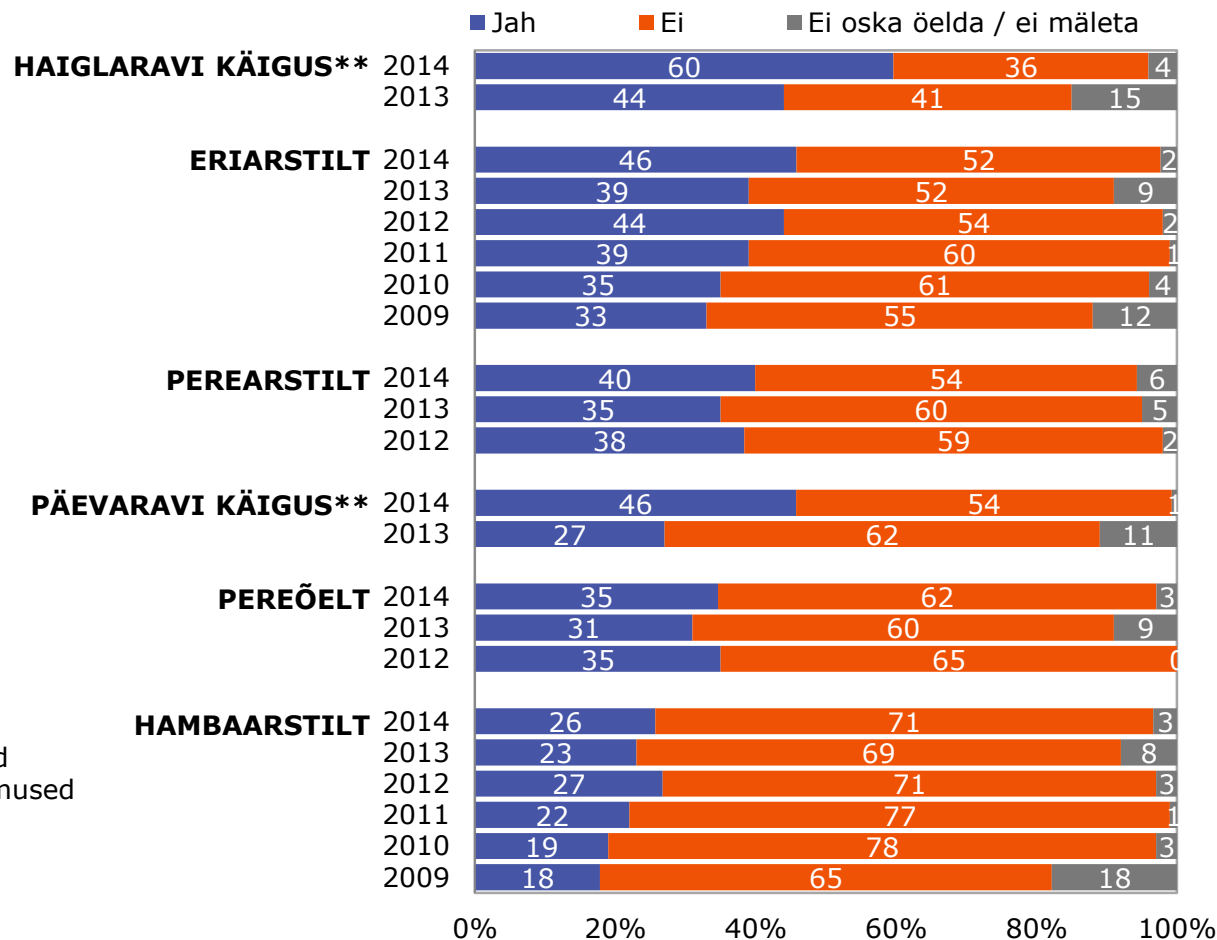
% vastava teenusega viimase 12 kuu jooksul kokku puutunutest

** Varasematel aastatel on kategooriate „Haiglaravi“ ja „Päevaravi“ asemel esitatud kategooria „Haiglast“, seetõttu ei ole tulemused varasemate aastatega võrreldavad.

Kirjalike juhiste või infovoldikute saamine edaspidiseks tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks 2009–2014

% vastava teenusega viimase 12 kuu jooksul kokku puutunutest

** Varasematel aastatel on kategooriate „Haiglaravi“ ja „Päevaravi“ asemel esitatud kategooria „Haiglast“, seetõttu ei ole tulemused varasemate aastatega võrreldavad.

Vea piirid:

Haiglaravi „jah“ – vea piirid 48–71%

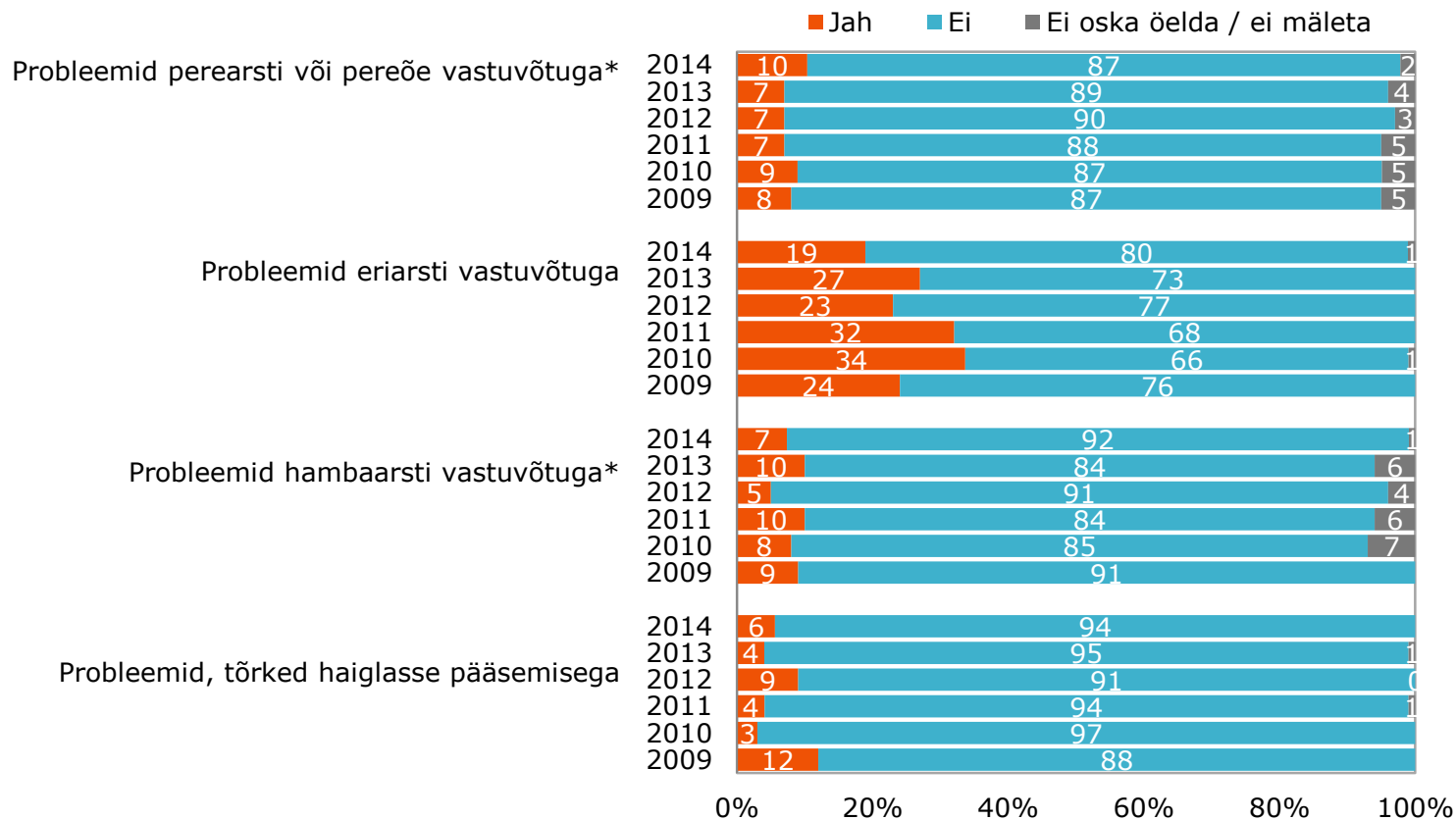
Päevaravi „jah“ – vea piirid 31–60%

Kokkuvõte: probleemide kogemine seoses eri tervishoiuteenustega

- Kõige enam kogetakse probleeme seoses eriarsti vastuvõtuga: probleeme arsti vastuvõtu mõnes etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) on tundnud 19% aasta jooksul eriarsti külastanutest. Seda on mõnevõrra vähem kui eelmistel aastatel, mil probleeme kogenute osakaal on jäänud 23–34% vahele.
 - Keskmisest enam on takistusi seoses eriarsti vastuvõtuga kogenud muust rahvusest ja kõrgharidusega inimesed, samuti Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.
- Perearsti või pereõe ning hambaarsti vastuvõtuga seoses on probleeme olnud vastavalt 10%-l ning 7%-l viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Haiglasse pääsemisega seoses oli probleeme 6%-l viimase 2 aasta jooksul haiglas viibinutest.
 - Perearsti vastuvõtuga on probleeme olnud keskmisest enam Põhja-Eesti elanikel. Vanuserühmadest on eristuvad 60–74-aastased, kes on probleeme kogenud keskmisest vähem (6%).
 - Hambaarsti vastuvõtuga seoses on keskmisest enam olnud probleeme 40–49-aastastel ning Tallinna elanikel.
 - Haiglasse pääsemisega on probleeme olnud keskmisest enam Põhja-Eesti elanikel.
- Täpsem ülevaade ettetulnud probleemidest on ära toodud vastavat teenust põhjalikumalt käsitlevates peatükkides.

Probleemide tekkimine viimasel korral arsti vastuvõtu ükskõik millises etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) 2009–2014

% vastavat arsti viimase 12 kuu jooksul külastanutest, haigla puhul % viimase 24 kuu jooksul seal plaaniliselt viibinutest

*2009.–2013. aasta andmed kõigist vastajatest, 2014. aasta andmed viimase 12 kuu jooksul arsti külastanutest.

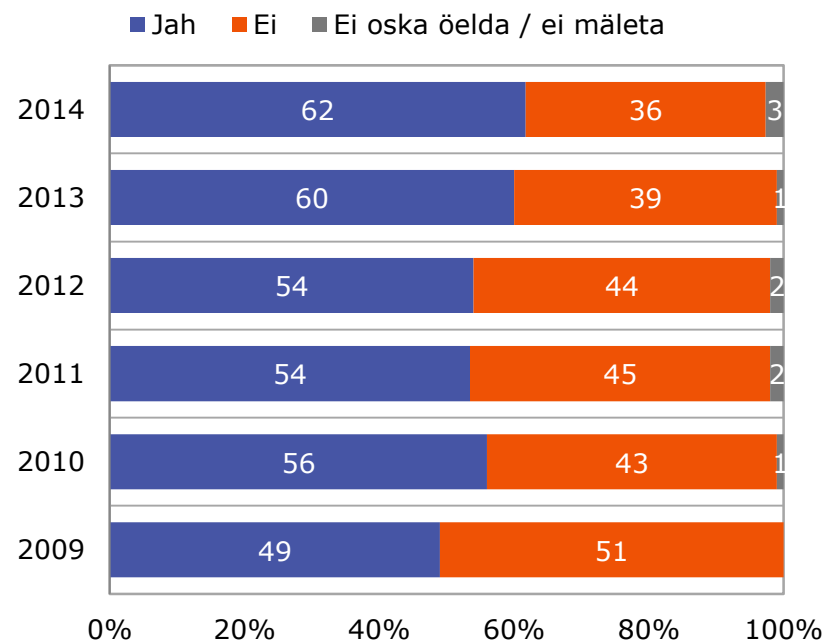
Kokkuvõte: terviseprobleemidega arsti juurde mittepöördumine

- Viimase 12 kuu jooksul on 62%-l elanikest tulnud ette, et nad ei pöördunud tekkinud terviseprobleemiga arsti poole. Viimastel aastatel on selliste elanike osakaal püsinud 49–60% vahemikus, olles 2013. aastal 60%.
- Kõige sagedamini jätavad oma terviseprobleemide pärast arsti poole pöördumata:
 - naised
 - 20–39- ja 50–59-aastased
 - muust rahvusest inimesed
 - kõrgharidusega inimesed
 - Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud
 - need, kelle tervis on halb
 - need, kellel on krooniline terviseprobleem (68%)
- Ennekõike jäetakse pöördumata seetõttu, et probleem ei ole tõsine ning sellega saadakse ise hakkama. Kolmandik mainib pikki järjekordi arsti juurde, umbes veerand seda, et haigus ei ägene, abi saadakse apteegist või polnud lihtsalt aega arsti juurde minna. Muid põhjuseid tuuakse välja oluliselt vähem. Varem küsiti antud küsimust nimekirja ette andmata, mistõttu antud vastuste protsentuaalne osakaal on teine, aga arstile mittepöördumise peamiste põhjuste järjekord on jäänud samaks.

Terviseprobleemidega arsti poole mittepöördumine 2009–2014

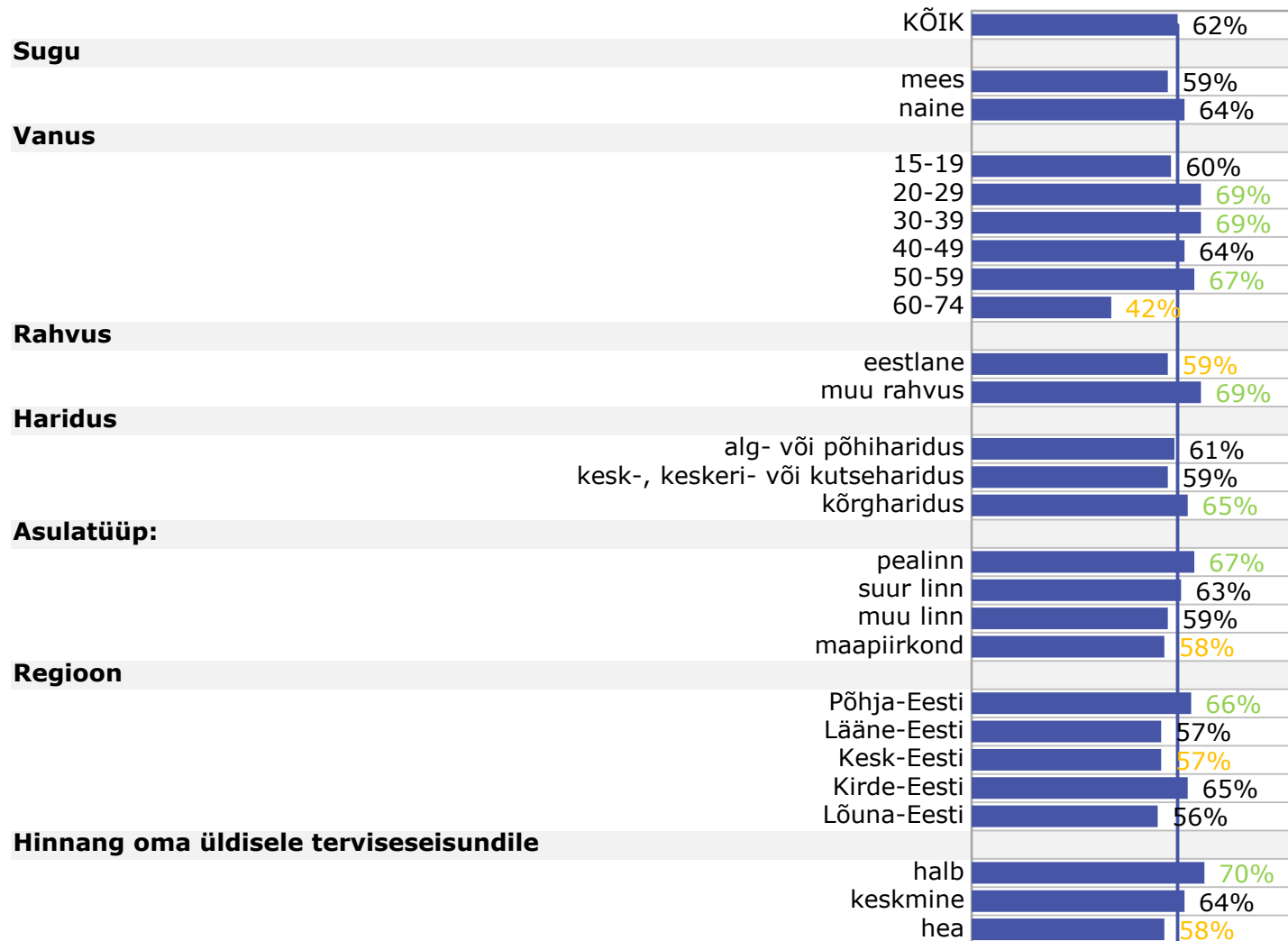
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas viimase 12 kuu jooksul on juhtunud, et Teil oli terviseprobleeme, kuid Te ei pöördunud arsti poole?

Elanike profiil, kes ei ole terviseprobleemidega arsti juurde pöördunud

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad , n=1645

Terviseprobleemidega arsti poole mittepöördumise põhjused

% neist, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul oma terviseprobleemidega arsti poole pöördunud, n=1017

Millised on peamised põhjused, miks Te ei pöördunud oma terviseprobleemidega arsti poole?*

* Varem paluti vastata nimekirja ette andmata. 2014. aastat puudutavas uuringus paluti nimekirja alusel valida kuni 5 põhjust. Seetõttu ei ole andmed otseselt võrreldavad.

4

Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine

Kokkuvõte: rahulolu perearstisüsteemiga ja oma perearstiga

- Perearsti juures on viimase 12 kuu jooksul käinud 68% Eesti 15–74-aastastest elanikest. Üldse ei ole oma perearsti ega tema asendusarstiga kokku puutunud 4% neist, kes aasta jooksul ei ole vastuvõtul käinud (1,4% kõigist elanikest).
 - Keskmisest enam on perearsti vastuvõtul käinud naised, 50–74-aastased, suuremate linnade elanikud, Kirde-Eesti elanikud ning need, kelle tervises seisund on kas halb või keskmine.
- Perearstisüsteemiga on rahul 76% elanikest (arvestades uuringu vea piire 73–79%). Varem on rahulolevate elanike osakaal jäänud 65–83% vahemikku. Neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud, on perearstisüsteemiga rahul 79% (75–82%).
 - Rahulolevate hinnangute andjaid on enam 15–29- ning 65–74-aastaste, eestlaste, maa-asulate ning Kesk-Eesti elanike seas. Keskmisest enam on rahulolematuid 40–59-aastaste ning muust rahvusest inimeste seas, kellest ligi veerand ei ole perearstisüsteemiga rahul.
- Oma perearstiga jäi viimasel külastusel rahule 91% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest.
 - Rahulolevaid inimesi on keskmisest enam 65–74-aastaste seas. Väga rahul olevaid inimesi on enam ka 20–29-aastaste hulgas. Tervikuna on rahulolu kõrgem ka eestlaste seas ning maapiirkondades. Regionaalses lõikes on kõige enam oma perearstiga rahul Lääne- ja Kesk-Eesti elanikud. Rahulolematust on enam muust rahvusest inimeste ning Põhja-Eesti elanike seas.
- Rahulolematust tingib ülekaalukalt kõige enam see, et arst tundub ebakompetentsena ning ei paku loodetud abi. Vähem toodi välja arsti ükskõikset, ebameeldivat suhtumist patsienti, ebapiisavate selgituste ja juhiste saamist, pikki järjekordi või visiidi ajalist piiratust ning seda, et perearst ei taha suunata eriarstile ja/või uuringutele.

„Perearst ei kuulanud probleemi olemust lõpuni, tulemuseks oli vale diagnoos ja valed soovitused raviks. Selline probleem pole kõnealuse perearsti puhul esimene kord.“

„Perearst ei vaevu kuulamagi, rääkimata muust.“

„Perearst ei süvenenud ja ei võtnud tõsiselt minu muret. Pidas lisauuringuid ebavajalikuks. Laboris tehtud tasulisest vereanalüüsist selgus siiski probleem.“

„Arsti üleolev suhtumine. Mõttetute rohtude väljakirjutamine, mis ei aita.“

„Oleks tahtnud teada, millest terviserike põhjustatud ja mida edasi teha peale ravimite võtmist.“

„Tunnen, et võin ennast sama hästi diagnoosida kui perearst. Mingeid saatekirju ei anta ning lisauuringutele ei suunata kunagi.“

Kokkuvõte: rahulolu oma perearstiga

- Mõeldes oma viimasele perearsti külastusele, paluti vastajatel hinnata külastuse erinevaid aspekte. Kõige enam nõustuti sellega, et perearsti suhtlusstiil oli meeldiv (95%). 90% tundis, et perearst pühendas neile piisavalt aega, 88% arvates võimaldas perearst küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta, 87% vastaja meelest selgitas ta asju kergesti arusaadaval moel, 84% pidas perearsti asjatundlikuks. 75% usub, et perearst suudab teda aidata enamikus terviseküsimustes, ning 74% tundis, et perearst kaasas teda oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui ta soovis (81% neist, kes seda soovisid).
- Seda, et perearst selgitab piisavalt, võimaldab patsiendil arvamust avaldada ning kaasab teda otsuste tegemisse, on keskmisest enam tunnetanud 65–74-aastased ning vähem 50–59-aastased. Esimesed on tervikuna oma perearstiga ka üle keskmise rahul. Perearsti suhtlusstiiliga on enim probleeme olnud 20–39-aastastel, kellest 7% ei pea seda viimasel korral meeldivaks (keskmine 4%). Kõige enam usuvad sellesse, et perearst suudab neid enamikus terviseküsimustes aidata, 15–19-aastased (86%) ning kõige vähem 50–59-aastased (69%).
- Hindamaks täpsemalt, millest ennekõike sõltub rahulolu perearstiga, kasutati mitmemõõtmelist statistilist analüüsi, täpsemalt regressioonanalüüsi. Analüüsis oli sõltuvaks tunnuseks rahulolu perearstiga viimasel visiidil ning esialgne hüpotees oli, et rahulolu sõltub nii perearstiteenuse kättesaadavusest kui ka perearsti enda käitumisest visiidi ajal. Arvestades näitajatevahelisi korrelatsioonseoseid, valiti rahuloluanalüüsiks välja järgmised näitajad:
 1. Probleemide tekkimine seoses perearsti vastuvõtu ükskõik millises etapis.
 2. Soovitud aja saamine perearsti viimasele visiidile.
 3. Visiidi algusaja täpsus (sai vastuvõtule enne/täpselt või hilinemisega).
 4. Kas perearst on jaganud kirjalikke juhiseid või infovoldikuid tervise eest hoolitsemise ja haiguste ennetamise infoga (jah/ei).
 5. Kas perearstilt saab nõu küsida telefoni, e-posti või elektroonilise suhtluskanali teel (jah/ei).
 6. Kas perearst selgitas tervises seisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel.
 7. Kas perearst võimaldas Teid küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta.
 8. Kas perearst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite.

Kokkuvõte: rahulolu oma perearstiga

9. Kas perearst pühendas Teile piisavalt aega.

10. Kas perearsti suhtlusstiil oli meeldiv.

11. Kas perearst oli asjatundlik.

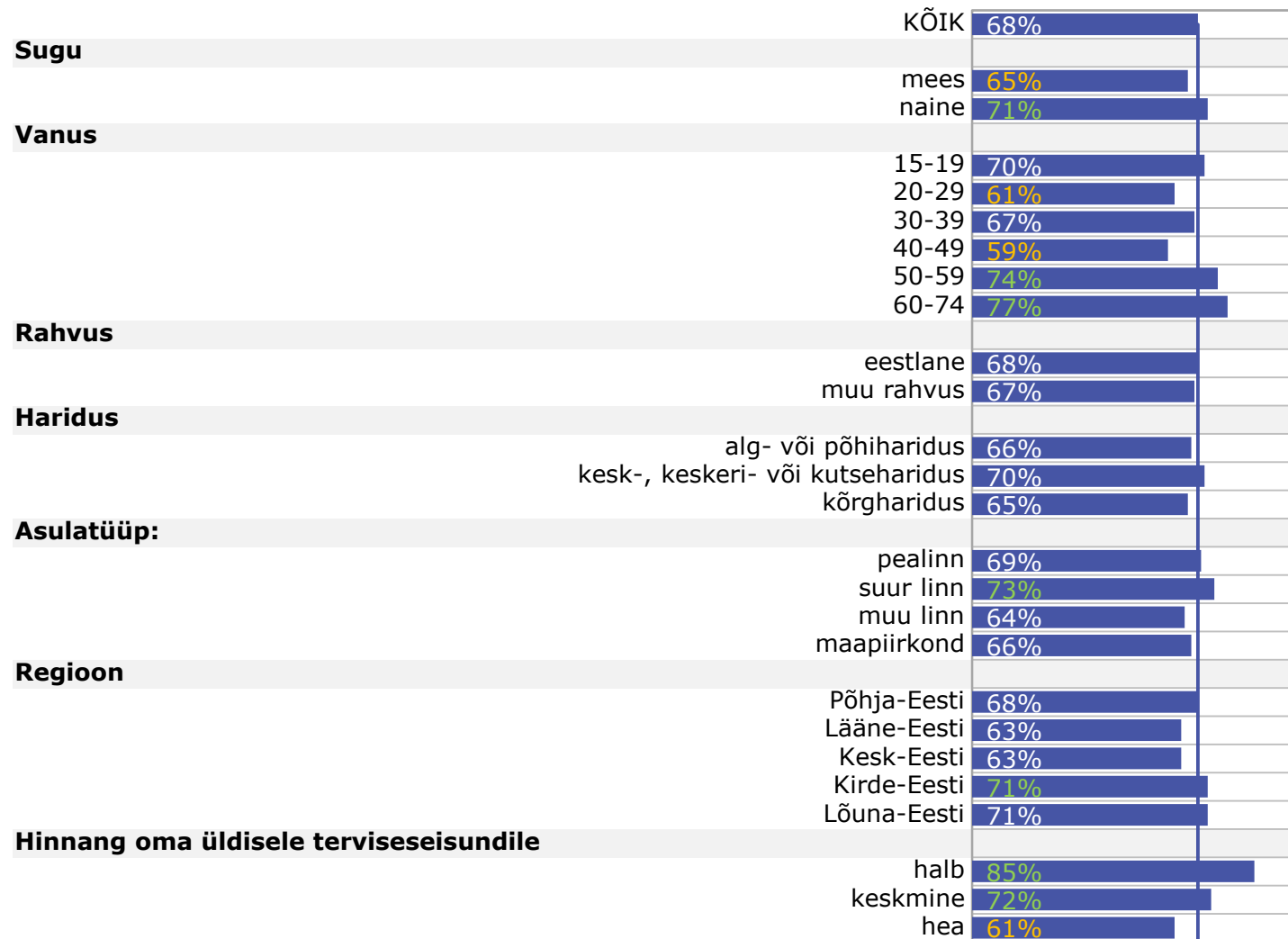
- Saadud mudelis osutusid ebaolulisteks need tunnused, mis olid seotud perearstiteenuse kättesaadavusega (näitajad 1–5), aga ka võimalusega küsida visiidi ajal küsimusi ja avaldada arvamust (mida katavad muud kaasamist mõõtvad küsimused). Seda ei tuleks tõlgendada kui nende näitajate täielikku ebaolulisust, vaid kui perearstist endast lähtuvate omaduste suhteliselt suuremat mõju rahulolu kujunemisele.
- Analüüsides edasi vaid oluliseks kujunenud tunnuseid (6, 8–11), saadi Tabelis 1 toodud tulemus. Selles tabelis on järjestatud perearstiga rahulolu kujunemist mõjutavad tunnused oma mõju järjekorras: mida suurem on beeta-koefitsient, seda tugevam on selle näitaja paranemise mõju rahulolu kujunemisele. Kõige enam mõjutab perearstiga rahulolu seega perearsti võime selgitada patsiendile tema tervises seisundiga seotut ja ravivõimalusi (kui hinnang sellele näitajale suureneb 1 võrra, siis rahulolu perearstiga suureneb 0,285 võrra). Järgnevalt määrab rahulolu perearsti asjatundlikkus, usk, et perearst suudab aidata enamikus terviseküsimustes, ning patsiendi kaasamine raviotsustesse. Nendega võrreldes määrab perearsti suhtlusstiil ning patsiendile pühendatud aeg rahulolu veidi vähem, kuid ka nende mõju on oluline.

Tabel 1. Rahulolu perearstiga. Regressioonimudel (mudeli kirjeldusvõime 60%, R Square=0,588)

	Standardiseeritud koefitsiendid	t	Sig.
	Beta		
Konstant		4,395	0
Kas perearst selgitas tervises seisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel?	0,285	8,232	0
Kas perearst oli asjatundlik?	0,197	4,965	0
Kas Teie perearst suudab teid aidata enamikes terviseküsimustes?	0,138	4,398	0
Kas perearst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?	0,123	3,616	0
Kas perearsti suhtlusstiil oli meeldiv?	0,099	2,888	0,004
Kas perearst pühendas Teile piisavalt aega?	0,069	2,125	0,034

Viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Rahulolu perearstisüsteemiga 2009–2014

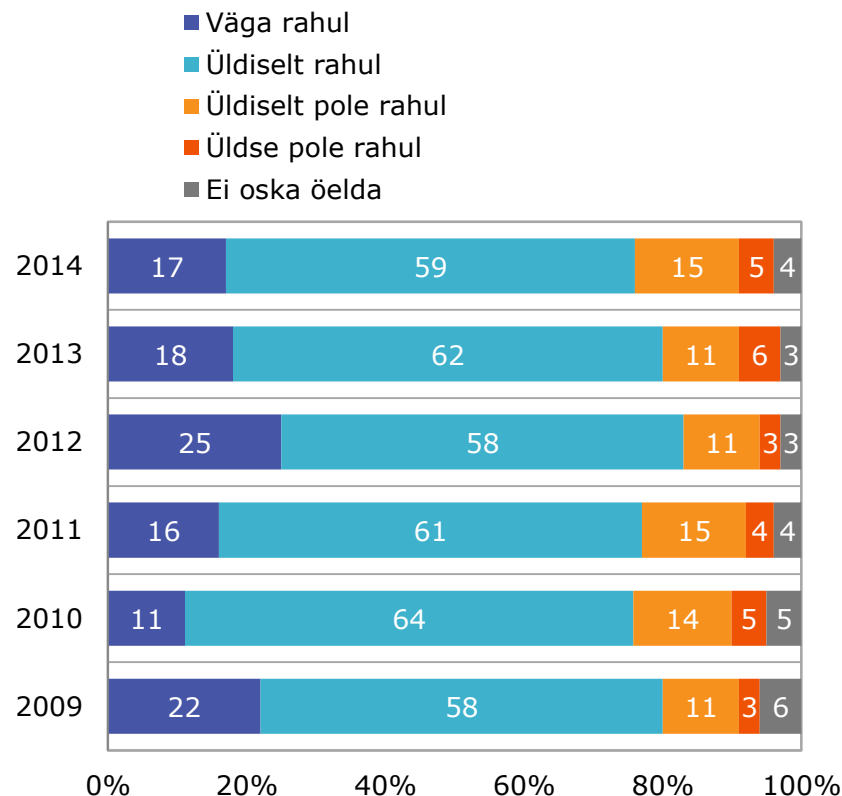
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kuivõrd Te olete rahul perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole?

Kõigist elanikest on perearstisüsteemiga rahul 76% (arvestades uuringu vea piire 73–79%).

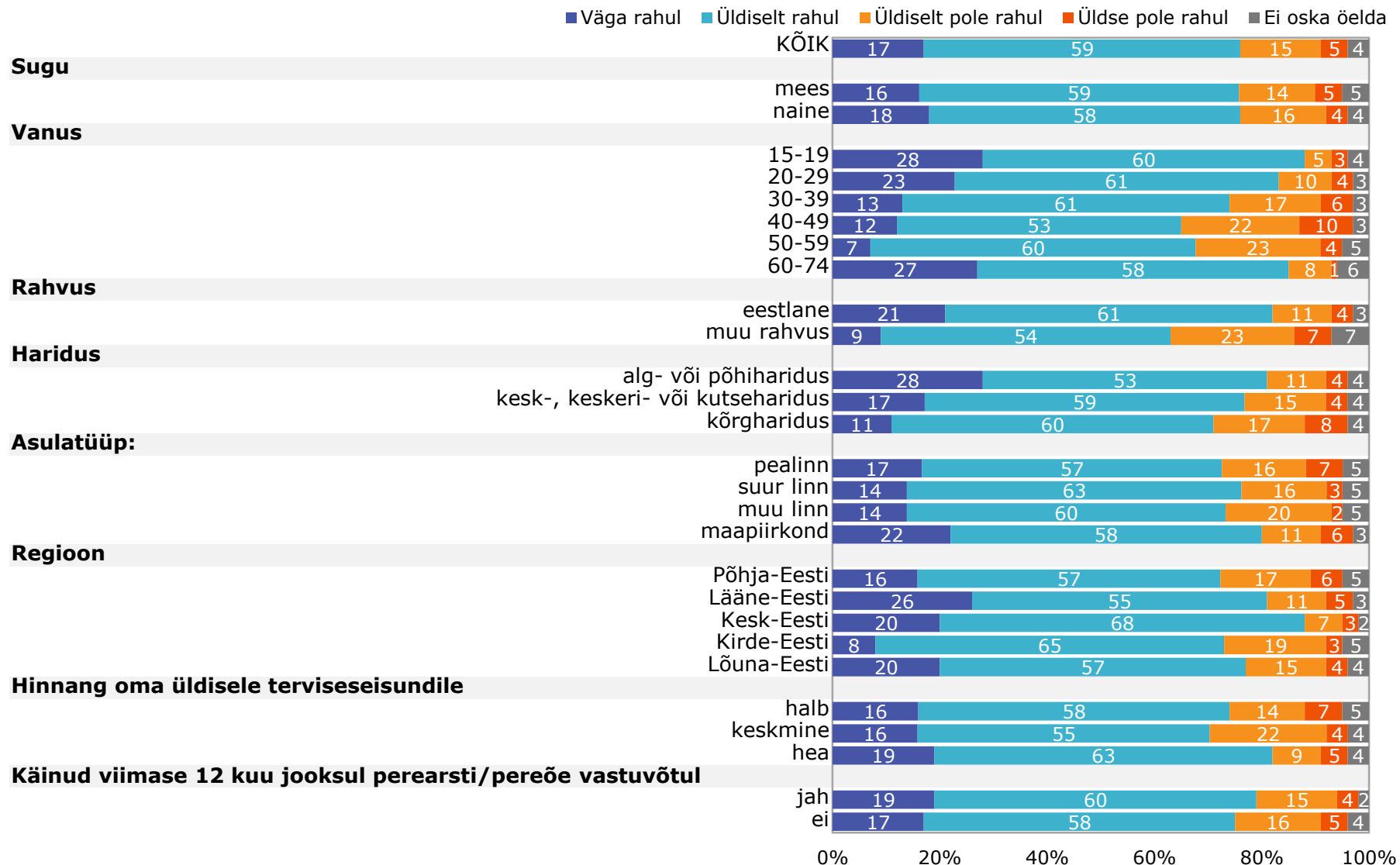
Varem on rahulolevate elanike osakaal jäänud 65–83% vahemikku, olles 2013. aastal 80%.

Neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud, on perearstisüsteemiga rahul 79% (75–82%).

Rahulolu perearstisüsteemiga: sotsiaal-demograafiline profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

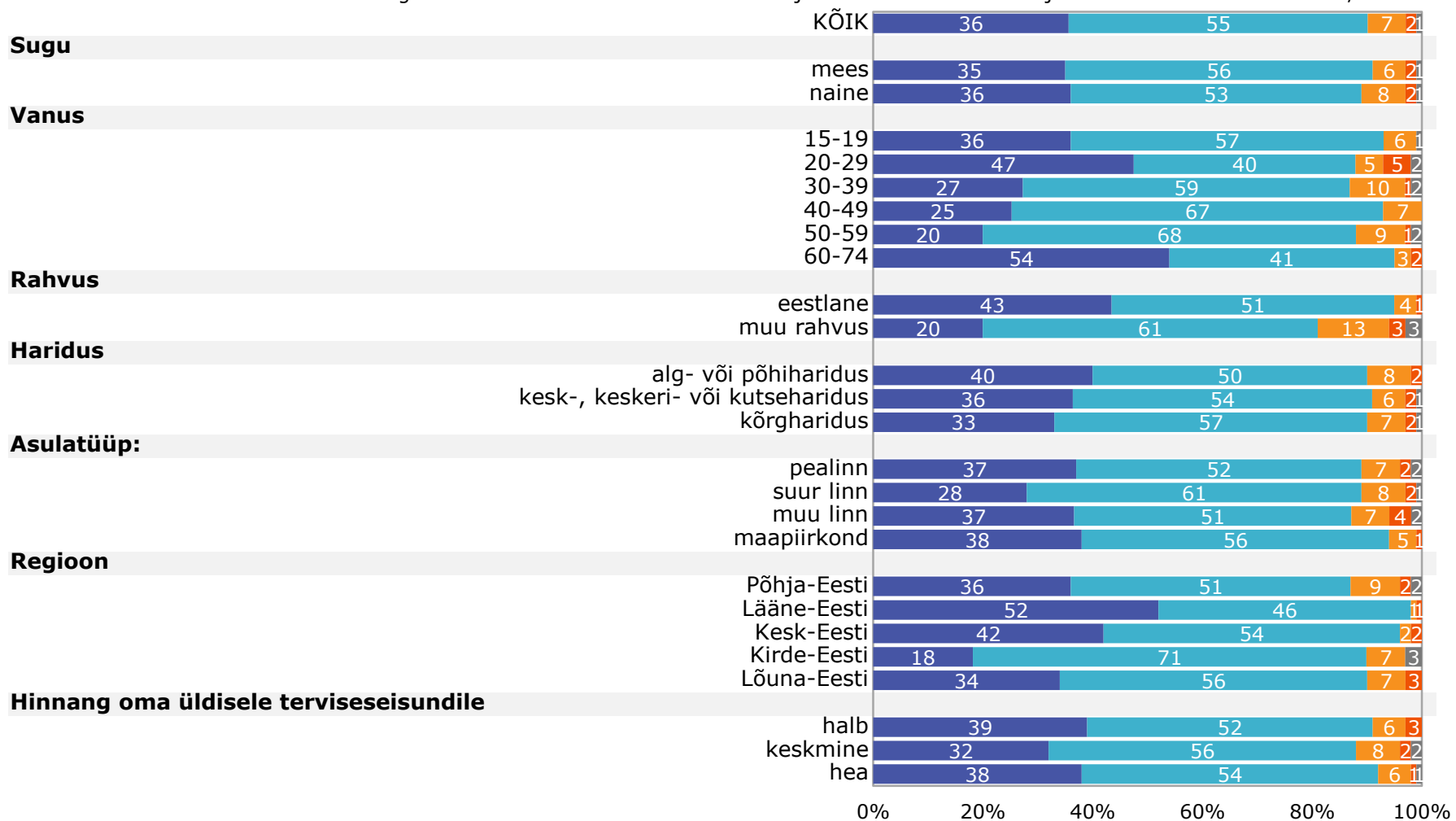
Rahulolu perearstisüsteemiga: statistiliselt olulised erinevused

		Kuivõrd Te olete rahul perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole?		
		on rahul	ei ole rahul	ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Hinnang oma tervises seisundile	halb			
	keskmine			
	hea			
Käinud viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul	jah			
	ei			

Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajad, n=1082

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda / ei mäleta

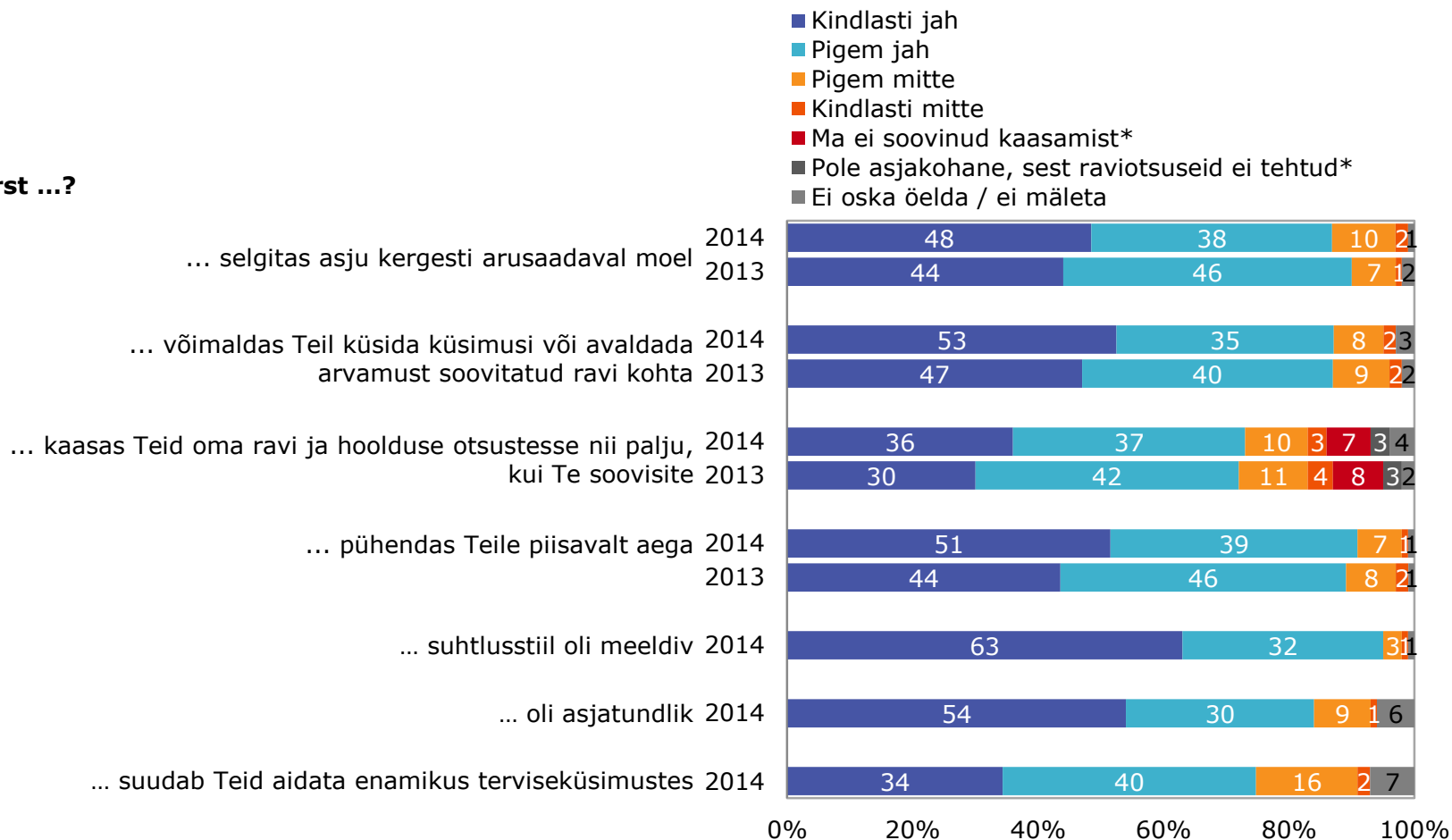
Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal: statistiliselt olulised erinevused

		Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te perearstiga jäite?		
		jäin rahule	ei jäänud rahule	ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Hinnang oma tervise seisundile	halb			
	keskmine			
	hea			

Perearsti viimase külastusega rahulolu aspektid: 2009–2014

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1082

Kas perearst ...?

* Vastusevariante „Ma ei soovinud kaasamist“ ja „Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud“ oli võimalik kasutada vaid vastamisel küsimusele, „Kas perearst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?“.

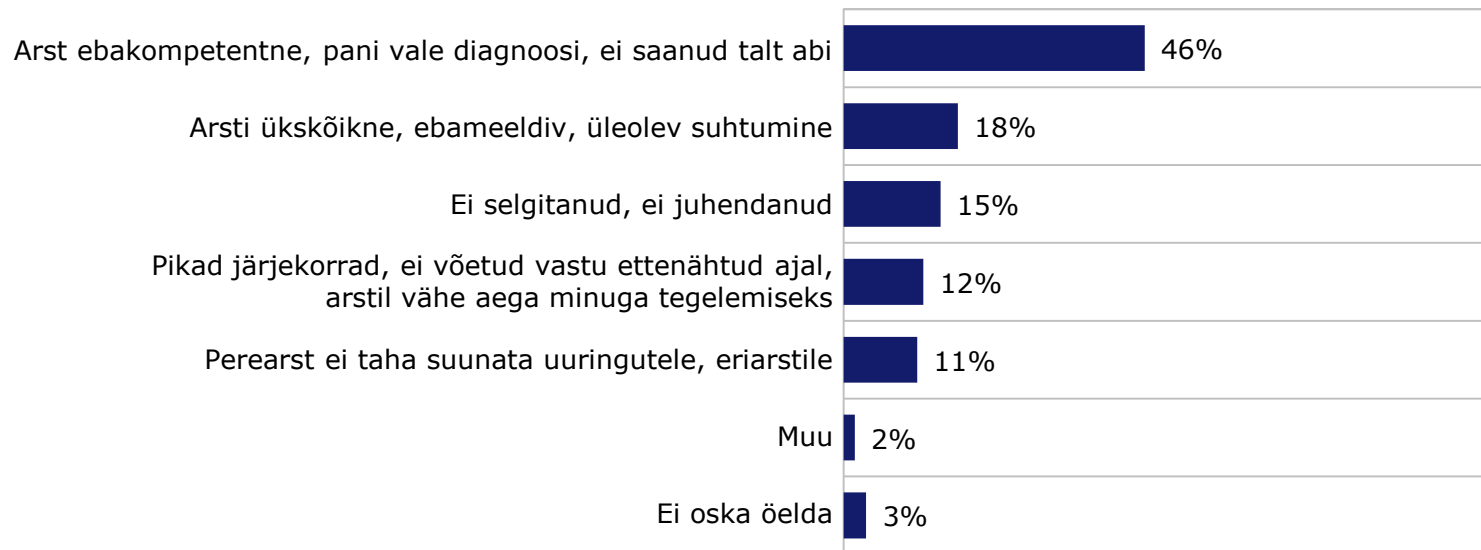
Perearsti viimase külastusega rahulolu aspektid: statistiliselt olulised erinevused

		Kas perearst selgitas tervise seisundi ga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel?			Kas perearst võimaldas Teil küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta?			Kas perearst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?					Kas perearst pühendas Teile piisavalt aega?			Kas perearsti suhtlusstiil oli meeldiv?			Kas perearst oli asjatundlik?			Kas Teile perearst suudab aidata enamikus terviseküsimus tes?		
		jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	Ma ei soovinud kaasamist	Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda
Sugu	mees																							
	naine																							
Vanus	15-19																							
	20-29																							
	30-39																							
	40-49																							
	50-59																							
	60-74																							
Rahvus	eestlane																							
	muu rahvus																							
Haridus	alg- või põhiharidus																							
	kesk-, keskeri- või kutseharidus																							
	kõrgharidus																							
Asulatüüp:	pealinn																							
	suur linn																							
	muu linn																							
	maapiirkond																							
Regioon	Põhja-Eesti																							
	Lääne-Eesti																							
	Kesk-Eesti																							
	Kirde-Eesti																							
	Lõuna-Eesti																							
Hinnang oma tervise seisundile	halb																							
	keskmine																							
	hea																							

Perearsti viimase külastusega rahulolematuse põhjused

% vastajatest, kes viimasel külastuskorral ei jäänud perearstiga rahule, n=89

Millega Te ei jäänud rahule viimasel perearsti külastusel?
(spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

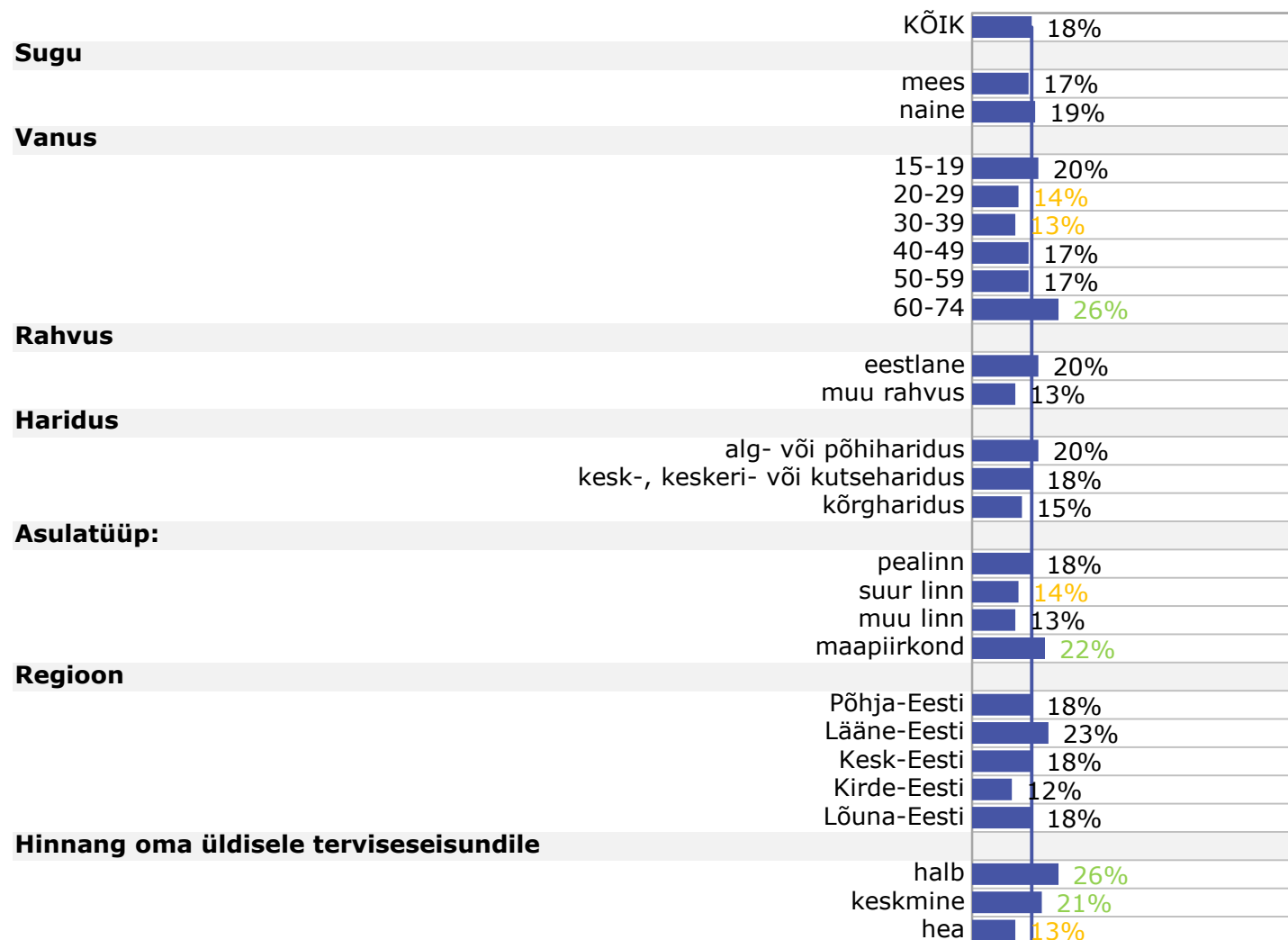

Kokkuvõte: pereõe külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on pereõe iseseisval vastuvõtul käinud 18% Eesti elanikest. Siinkohal on mõeldud vastuvõttu ilma perearsti poole pöördumata. Üldse ei ole oma pereõega kokku puutunud 22% neist, kes viimase aasta jooksul vastuvõtul ei käinud (18% kõigist elanikest).
 - Keskmisest enam on pereõde külastanud 60–74-aastased, maapiirkondade elanikud, samuti need, kelle tervises seisund on halb või keskmine. Vähem puutuvad perearstiga iseseisvalt kokku 20–39-aastased, suuremate linnade elanikud ning hea tervisega inimesed.
- Pereõega on viimase visiidi põhjal rahul 95% elanikest, kes on viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinud. Rahulolu on ühtlaselt kõrge erinevates sotsiaal-demograafilistes sihtrühmades: vaid 20–29-aastaste seas on see veidi madalam (85%).
- Neid, kes pereõega rahule ei jäänud, on väga vähe, mistõttu suuri üldistusi rahulolematuse põhjuste osakaalu kohta teha ei saa. Need 10 vastajat, kes rahulolematust avaldasid, tõid rahulolematuse põhjustena välja järgmist (järjestatud vastuse andnud inimeste arvu järgi):
 - pereõde ei suutnud aidata;
 - ta ei olnud pädev, asjatundlik;
 - ta oli ebasõbralik, ei osanud suhelda;
 - tal ei leidunud patsiendile piisavalt aega.

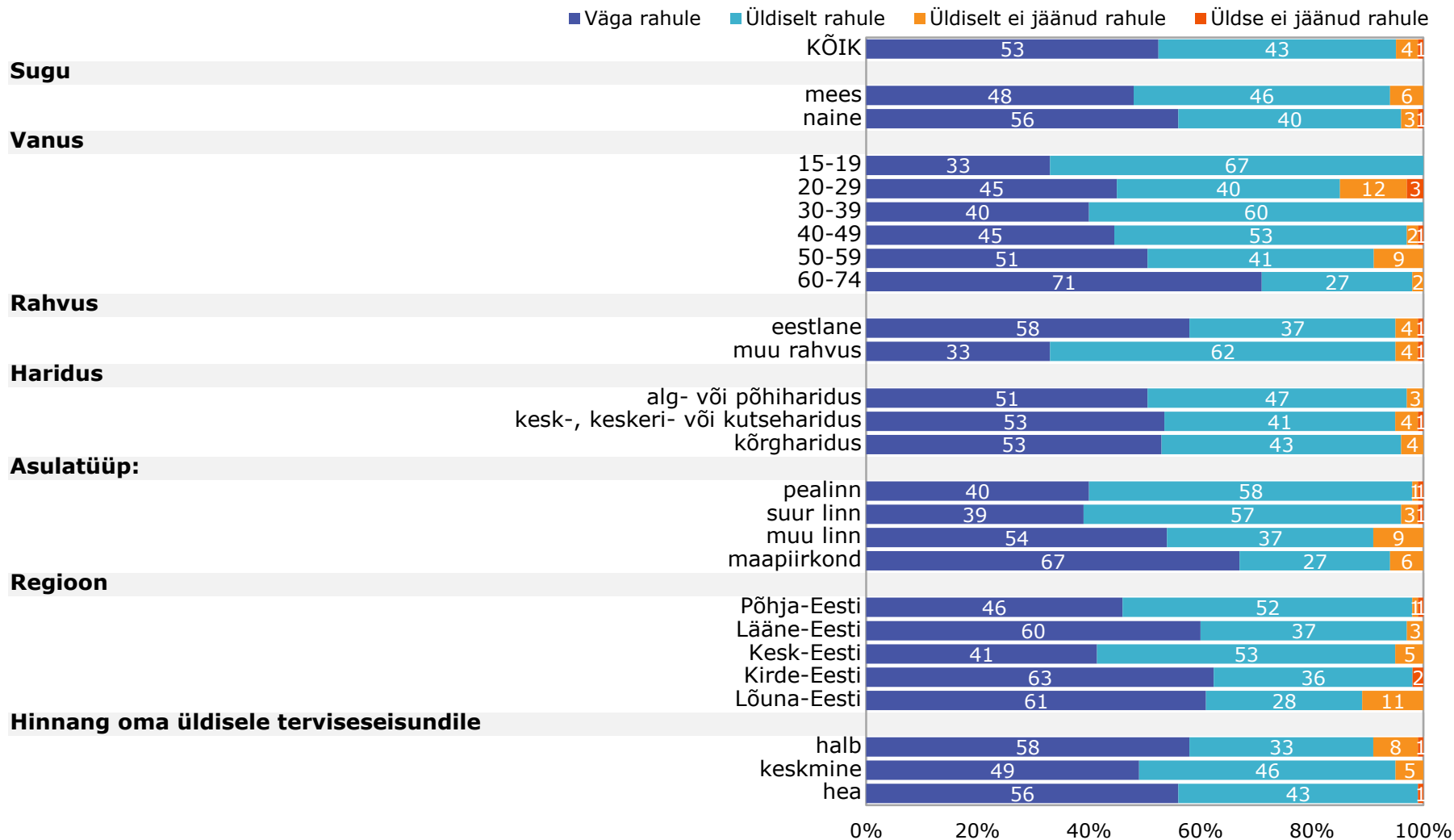
Viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Rahulolu oma pereõega viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinud vastajad, n=278

Rahulolu oma pereõega viimase külastuse põhjal: statistiliselt olulised erinevused

		Mõeldes oma viimasele külastuskorrale pereõe juurde, siis kuivõrd rahule Te pereõega jäite?		
		Jäin rahule	ei jäänud rahule	ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Hinnang oma tervises seisundile	halb			
	keskmine			
	hea			

Kokkuvõte: perearstiteenuse kättesaadavus

- Perearstiteenuse kättesaadavuse esimese aspektina mõõdeti perearstikeskusesse vastuvõtule pääsemist: ükskõik kas pääseti perearsti või pereõe juurde. Seda mõõdeti nende elanike hulgas, kes on viimase 12 kuu jooksul külastanud kas perearsti või pereõde. Enamik külastajatest said perearstikeskusesse vastuvõtule 2–3 tööpäeva jooksul (41%). 28% said vastuvõtule samal päeval. Kokku 87% perearstikeskust külastanutest pääses vastuvõtule 4–5 päevaga või kiiremini.
 - Samal päeval vastuvõtule pääsejaid on keskmisest enam 30–39-aastaste ning maapiirkondade elanike seas.
- Järgnevalt mõõdeti konkreetset perearsti vastuvõtule saamisega seotud näitajaid ning neid küsiti viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul käinud elanikelt.
- Viimasel registreerimisel perearsti juurde sai soovitud aja 80% külastajatest. 2013. aastal oli see näitaja 85%, 2010.–2012. aastal 80–84%.
 - Neid, kes soovitud aega ei saanud, oli keskmisest enam 50–59-aastaste, muust rahvusest inimeste, Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike ning Lõuna-Eesti elanike seas.
 - Ülekaalukalt peamine põhjus soovitud aja mittesaamiseks oli pikk järjekord arsti juurde. Vähem toodi välja seda, et pakutud aeg ei sobinud, ning muude põhjuste osakaal oli marginaalne. Kuigi 2013. aasta uuringus küsiti küsimus veidi teisiti, oli põhjuste pingerida sama.
- Perearsti viimane visiit algas täpselt ettenähtud kellaajal 61% külastajate jaoks. Varem on see näitaja jäänud 52–66% vahemikku. 6% said vastuvõtule enne ettenähtud kellaaega, 23% tunni jooksul pärast ettenähtud kellaaega, 1% pidi ootama rohkem kui tunni.
- Kõigilt elanikelt uuriti probleemide esinemist perearstikeskusesse kohalejõudmisega ning sellega on probleeme olnud 14%-l elanikest. Peamiseks probleemiks on olnud see, et perearstikeskus asub liiga kaugel (10%), vähem toodi välja seda, et sinna on keeruline pääseda puuduva või halva transpordiühenduse tõttu (4%) või et perearsti juurde minek on kulukas (2%). Selliseid probleeme ei olnud 83%-l vastajatest.
 - Seda, et perearstikeskusesse on keeruline pääseda või et transport on kulukas, tõid keskmisest enam välja maaelanikud. Vähem kogeivad probleeme 60–74-aastased, keskmise suurusega või väikelinnade elanikud ning Lõuna-Eesti elanikud.

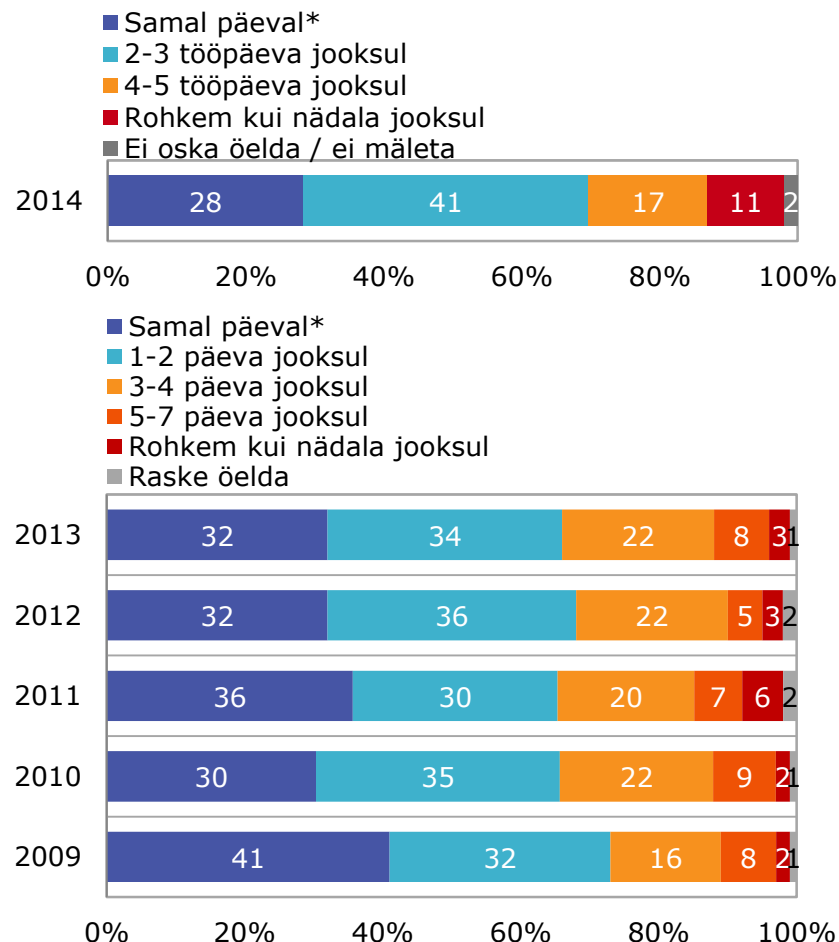
Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirus

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1082

Palun mõelge nüüd oma viimasele perearstikeskuse külastusele. Kui ruttu Te alates registreerimisest pääsesite kas oma perearsti või pereõe vastuvõtule?

2014. aastal muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu otsene võrreldavus ei ole võimalik.

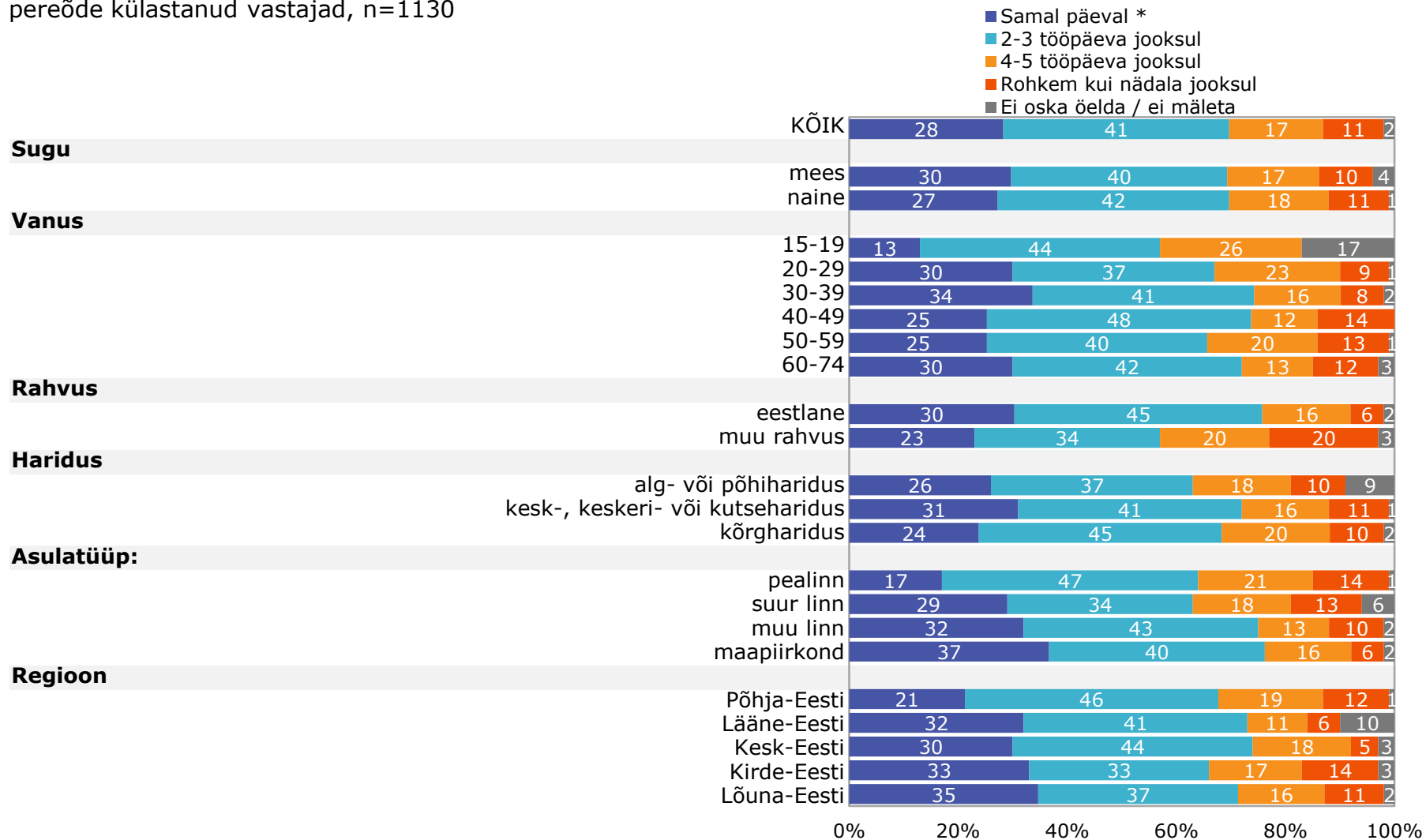
87% elanikest pääses perearsti vastuvõtule 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini.

* See vastusevariant tuli valida ka siis, kui mindi kohale registreerumata.

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirus

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti või pereõde külastanud vastajad, n=1130

Perearstiteenuse kättesaadavus: statistiliselt olulised erinevused

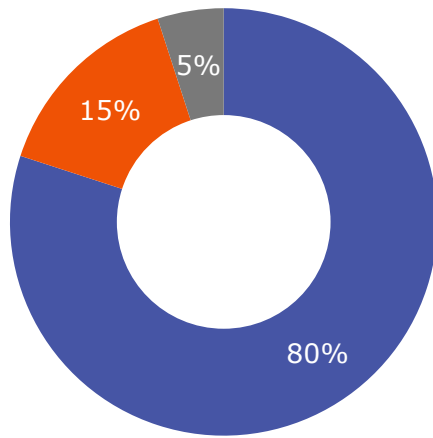
		Kui ruttu Te alates registreerimisest pääsesite kas oma perearsti või pereõe vastuvõtule?				
		Samal päeval	2-3 tööpäeva jooksul	4-5 tööpäeva jooksul	Rohkem kui nädala jooksul	Ei oska öelda / ei mäleta
Sugu	mees					
	naine					
Vanus	15-19					
	20-29					
	30-39					
	40-49					
	50-59					
	60-74					
Rahvus	eestlane					
	muu rahvus					
Haridus	alg- või põhiharidus					
	kesk-, keskeri- või kutseharidus					
	kõrgharidus					
Asulatüüp:	pealinn					
	suur linn					
	muu linn					
	maapiirkond					
Regioon	Põhja-Eesti					
	Lääne-Eesti					
	Kesk-Eesti					
	Kirde-Eesti					
	Lõuna-Eesti					

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti juurde soovitud aja saamine

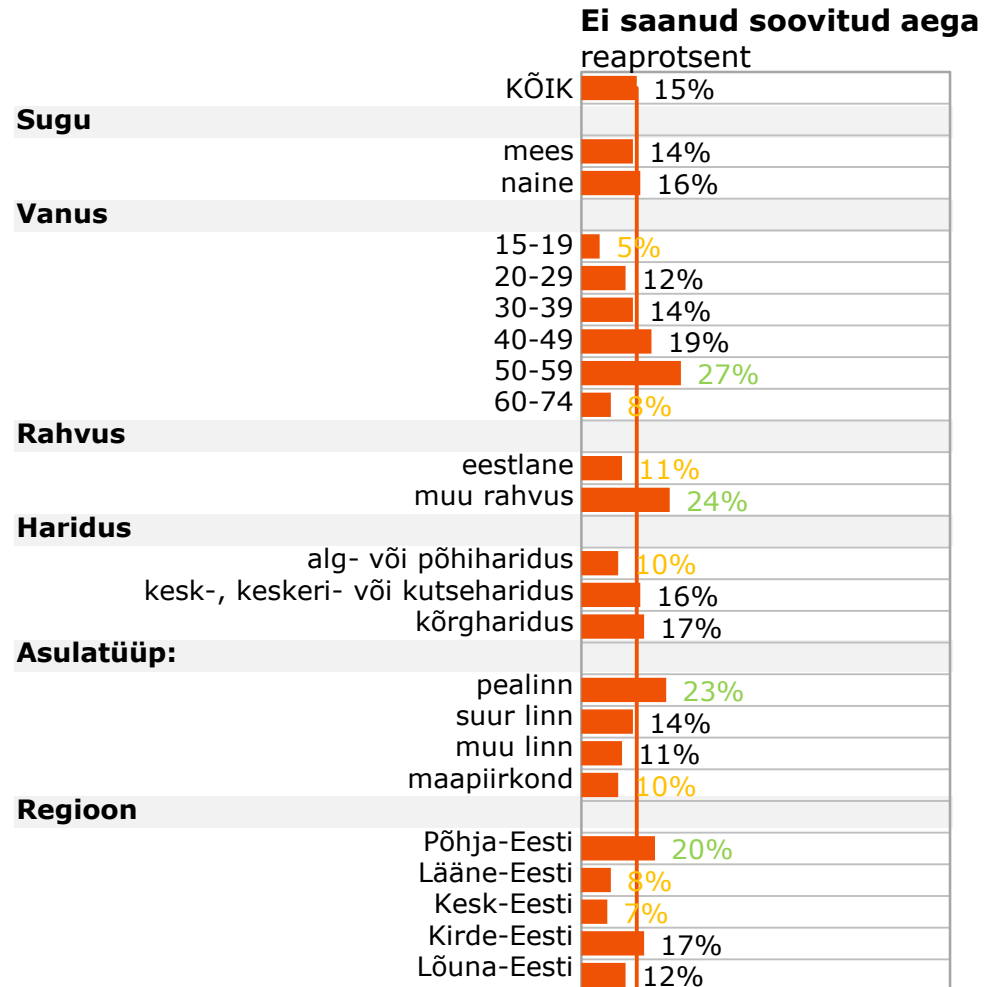
% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1082

Kas Te viimasel registreerimisel perearsti vastuvõtule saite soovitud aja?

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda / ei mäleta

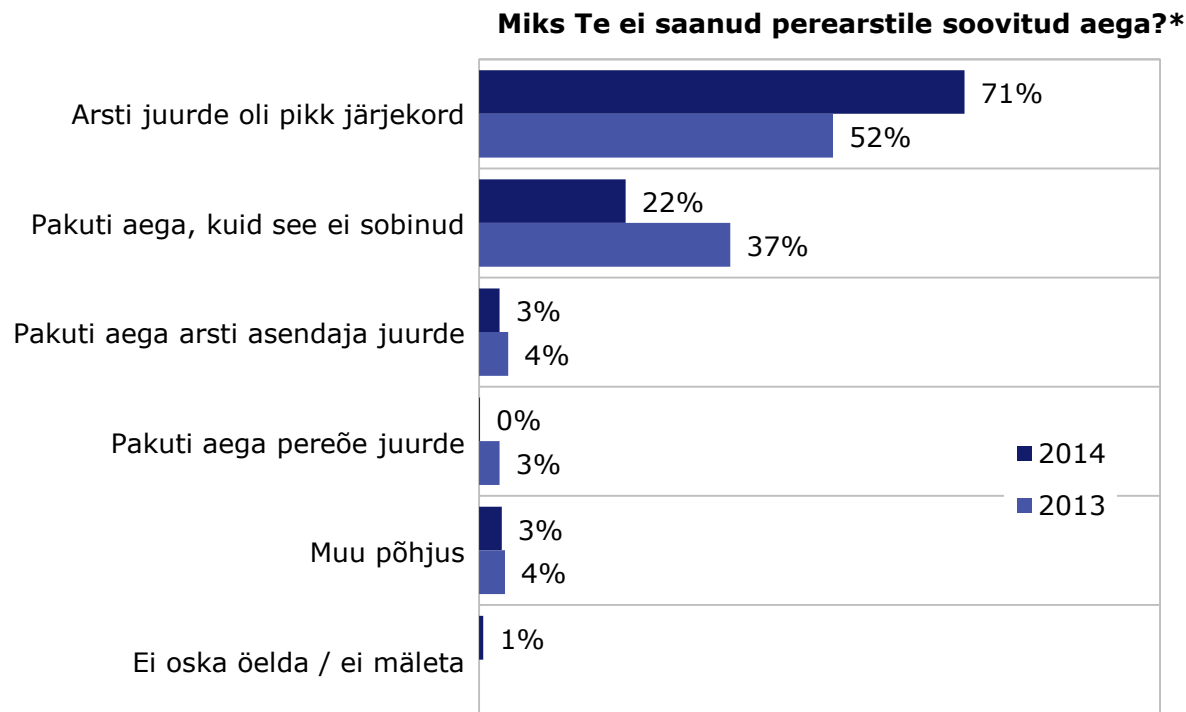

2014. aastal sai soovitud aja 80% ja
2013. aastal 85% viimase 12 kuu jooksul
perearsti külastanutest.
2010.–2012. aastal oli näitaja 80–84%.

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti vastuvõtule soovitud aja mittesaamise põhjused 2013–2014

% neist, kes ei saanud viimasel vastuvõtul perearsti juurde soovitud aega, n=164

* 2014. aastat kajastavas uuringus nägi vastaja vastusevariante või loeti need talle ette. 2013. aastal vastusevariante ette ei loetud.

Perearstiteenuse kättesaadavus: probleemid kohalejõudmisega

reaprosent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1645

Kas midagi neist valmistab teile probleeme või mitte?

		Perearstikeskus asub liiga kaugel	Perearsti-keskusesse on keeruline pääseda	Transport perearsti juurde minekuks on kulukas	Ei ole selliseid probleeme	Ei oska öelda / ei puutu perearsti või pereõega kokku
Sugu	KÕIK	10%	4%	2%	83%	3%
	mees	10%	3%	3%	83%	4%
	naine	10%	6%	2%	83%	2%
Vanus						
	15-19	13%	6%	0%	81%	1%
	20-29	9%	4%	4%	83%	4%
	30-39	10%	4%	2%	80%	6%
	40-49	12%	3%	2%	83%	2%
	50-59	11%	3%	4%	79%	5%
	60-74	7%	7%	2%	89%	0%
Rahvus						
	eestlane	8%	5%	2%	84%	3%
	muu rahvus	13%	2%	2%	80%	5%
Haridus						
	alg- või põhiharidus	11%	7%	1%	83%	2%
	kesk-, keskeri- või kutseharidus	10%	4%	3%	84%	3%
	kõrgharidus	10%	4%	2%	81%	6%
Asulatüüp:						
	pealinn	12%	3%	2%	80%	5%
	suur linn	11%	2%	4%	85%	3%
	muu linn	3%	2%	1%	94%	1%
	maapiirkond	11%	9%	4%	78%	3%
Regioon						
	Põhja-Eesti	12%	5%	2%	78%	5%
	Lääne-Eesti	10%	5%	3%	83%	3%
	Kesk-Eesti	6%	7%	2%	86%	2%
	Kirde-Eesti	12%	3%	5%	82%	2%
	Lõuna-Eesti	6%	3%	2%	90%	1%
Hinnang oma üldisele tervisele						
	halb	21%	5%	6%	71%	3%
	keskmine	10%	5%	2%	83%	3%
	hea	7%	4%	2%	86%	3%

Perearstiteenuse kättesaadavus: statistiliselt olulised erinevused

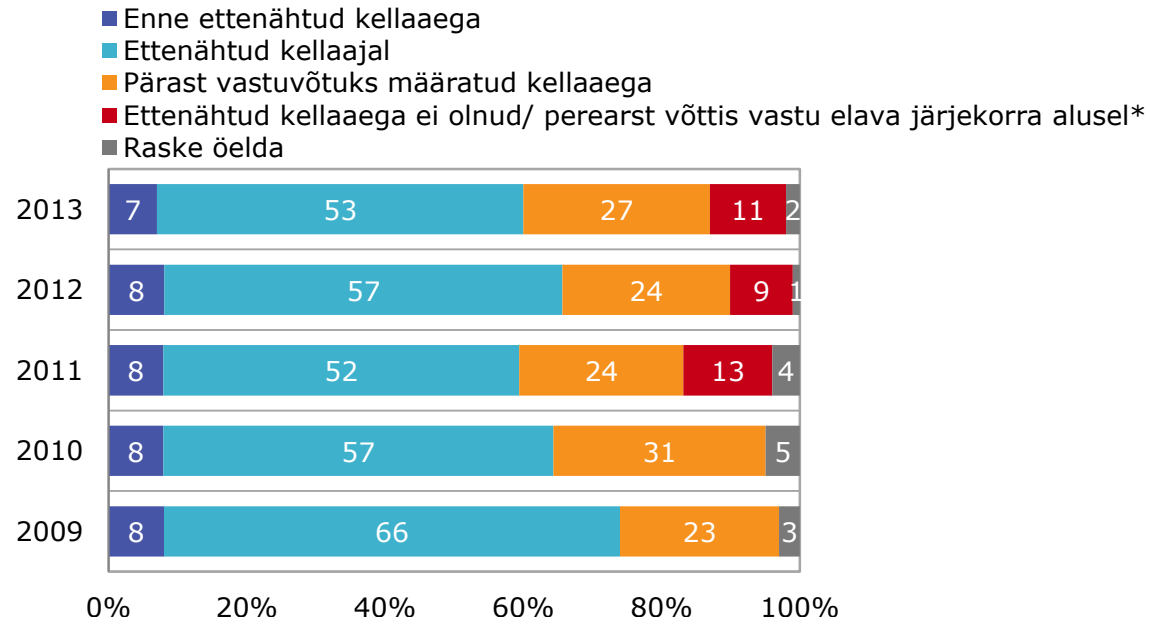
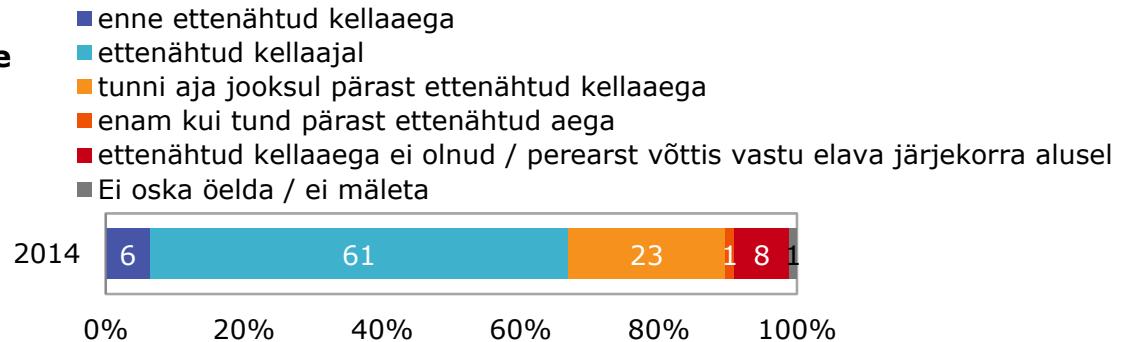
		Mõeldes perearstiteenuse kättesaadavusele, siis kas midagi alljärgnevast valmistab probleeme?				
		Perearstikeskus asub liiga kaugel	Perearstikeskuse on keeruline pääseda	Transport perearsti juurde minekuks on kulukas	Ei ole selliseid probleeme	Ei oska öelda
Sugu	mees					
	naine					
Vanus	15-19					
	20-29					
	30-39					
	40-49					
	50-59					
	60-74					
Rahvus	eestlane					
	muu rahvus					
Haridus	alg- või põhiharidus					
	kesk-, keskeri- või kutseharidus					
	kõrgharidus					
Asulatüüp:	pealinn					
	suur linn					
	muu linn					
	maapiirkond					
Regioon	Põhja-Eesti					
	Lääne-Eesti					
	Kesk-Eesti					
	Kirde-Eesti					
	Lõuna-Eesti					
Hinnang oma tervise seisundile	halb					
	keskmine					
	hea					

Perearsti visiidi algusaja täpsus viimasel külastuskorral 2009–2014

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1082

Kas viimasel visiidil perearsti juurde saite Te vastuvõtule ...?

2014. aastat kajastavaks uuringuks muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu otsene võrreldavus ei ole võimalik.

* Uus kategooria aastatel 2011–2013. Tegemist oli spontaanse vastusevariandiga, st seda ei loetud vastajale ette, vaid märgiti ära ainult juhul, kui vastaja seda ise nimetas. 2014. aastat kajastavas uuringus oli vastajatel võimalik seda veebiuuringu ankeedis näha ja see loeti ette ka telefoniküsitluses.

Kokkuvõte: muud kokkupuuted perearstiga – kogemus ja eelistused

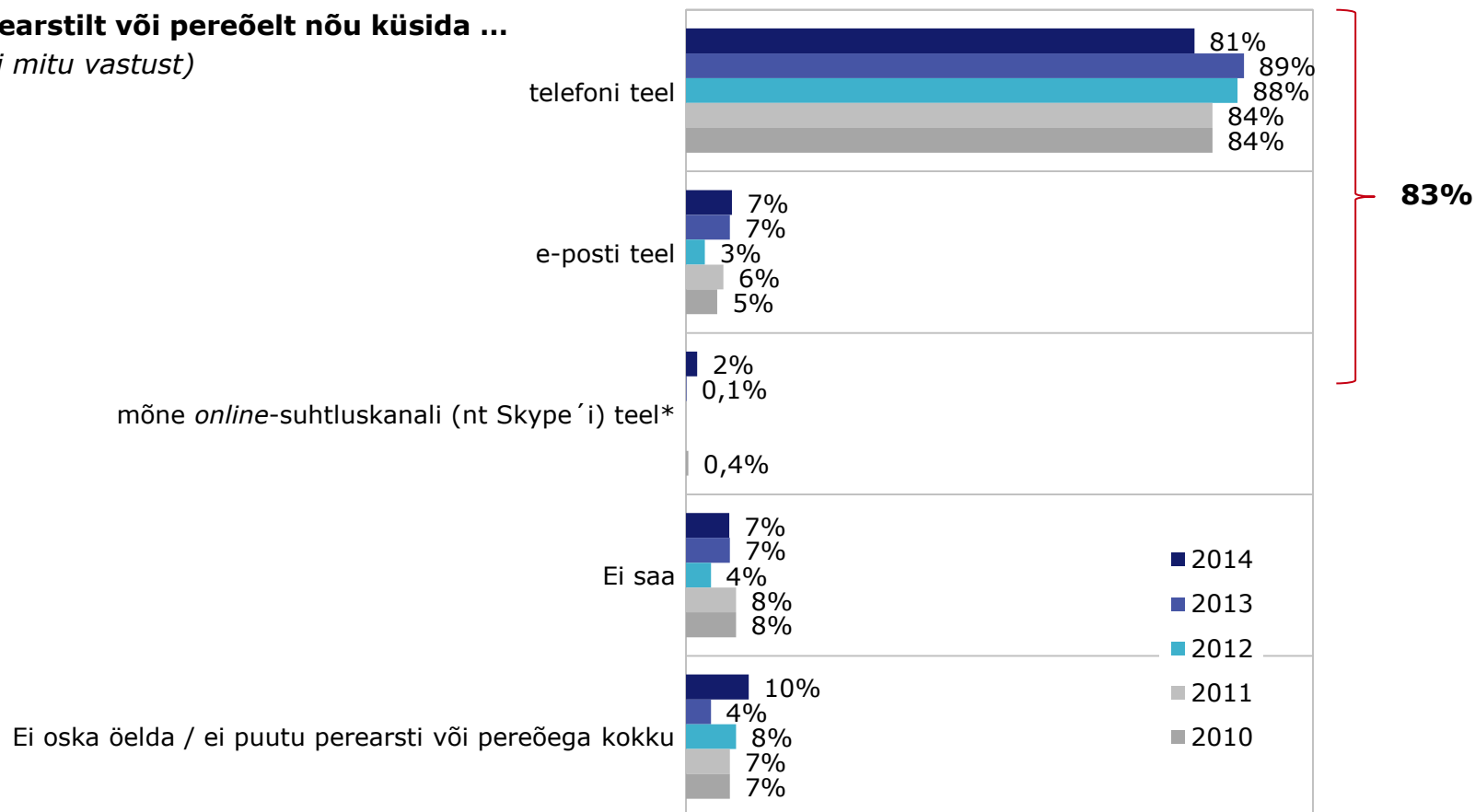
- Järgnevaid üldisi kogemusi ja eelistusi kaardistavaid küsimusi küsiti kõigilt vastajatelt.
- Oma perearstilt või pereõelt saab mõne sidevahendi abil nõu küsida 83% elanikest. Ennekõike saab konsulteerida telefoni teel (81%), kasutades e-posti (7%) ning mõne *online*-suhtluskanali teel (2%).
- Omal initsiatiivil on perearst või pereõde ühendust võtnud 15%-ga Eesti 15–74-aastastest elanikest (2013. aastal 11%-ga). Üsna võrdselt tuuakse välja erinevaid kontaktivõtu põhjuseid: ühendust on võetud seoses kroonilise haigusega, lapse vaktsineerimise või tervisekontrolliga, enda tervisekontrolli kutsumiseks või tuletamaks meelde vajadust minna uuringutele või eriarsti juurde. Igat loetletud põhjust on välja toonud mõni protsent elanikest.
 - Enam on ühendust võetud 50–74-aastaste, maaelanike ning halva tervisega inimestega.
- 47% elanikest peab oluliseks, et perearst või pereõde võtaks vastu ka pärast kella 18 õhtul: 18% soovib, et seda teeks perearst; 3%, et pereõde, ning 25% jaoks pole vahet, kumb neist pärast tavapärast tööaega vastu võtab. Varem, aastatel 2012–2013, on veidi suurem osa inimestest ennekõike eelistanud perearsti vastuvõttu.
- Juhul kui perearstikeskus oleks ühel päeval nädalas avatud ka väljaspool tavapärast tööaega, siis ennekõike võiks see olla avatud õhtul kuni kella 19-ni (35%). Viiendik elanikest sooviks, et see oleks lahti kuni kella 20-ni. Vaid 9% sooviks tulla hommikul enne kella kaheksat.
- Perearsti nõuandetelefonist on kuulnud 71% elanikest, sealhulgas 26% on numbrile helistanud.
 - Perearsti nõuandetelefoni numbrile helistanuid on enam naiste, 30–39-aastaste, kõrgharidusega inimeste ning Põhja-Eesti elanike seas.
 - Neid, kes pole numbrist kuulnud, on enam meeste, 15–19-aastaste, muust rahvusest ning põhiharidusega inimeste seas.
- 48% nõuandetelefonile helistanutest tegi seda enam kui 12 kuud tagasi ja 50% viimase 12 kuu jooksul.
- Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäi nõuandetelefoniga rahule 78%. Varasemalt on rahulolu jäänud 77–88% vahemikku, kuid seda on mõõdetud täpsustamata helistamise aega.

Võimalus perearstilt või -õelt sidevahendite abil nõu küsida: 2010–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Saab perearstilt või pereõelt nõu küsida ...

(valida sai mitu vastust)

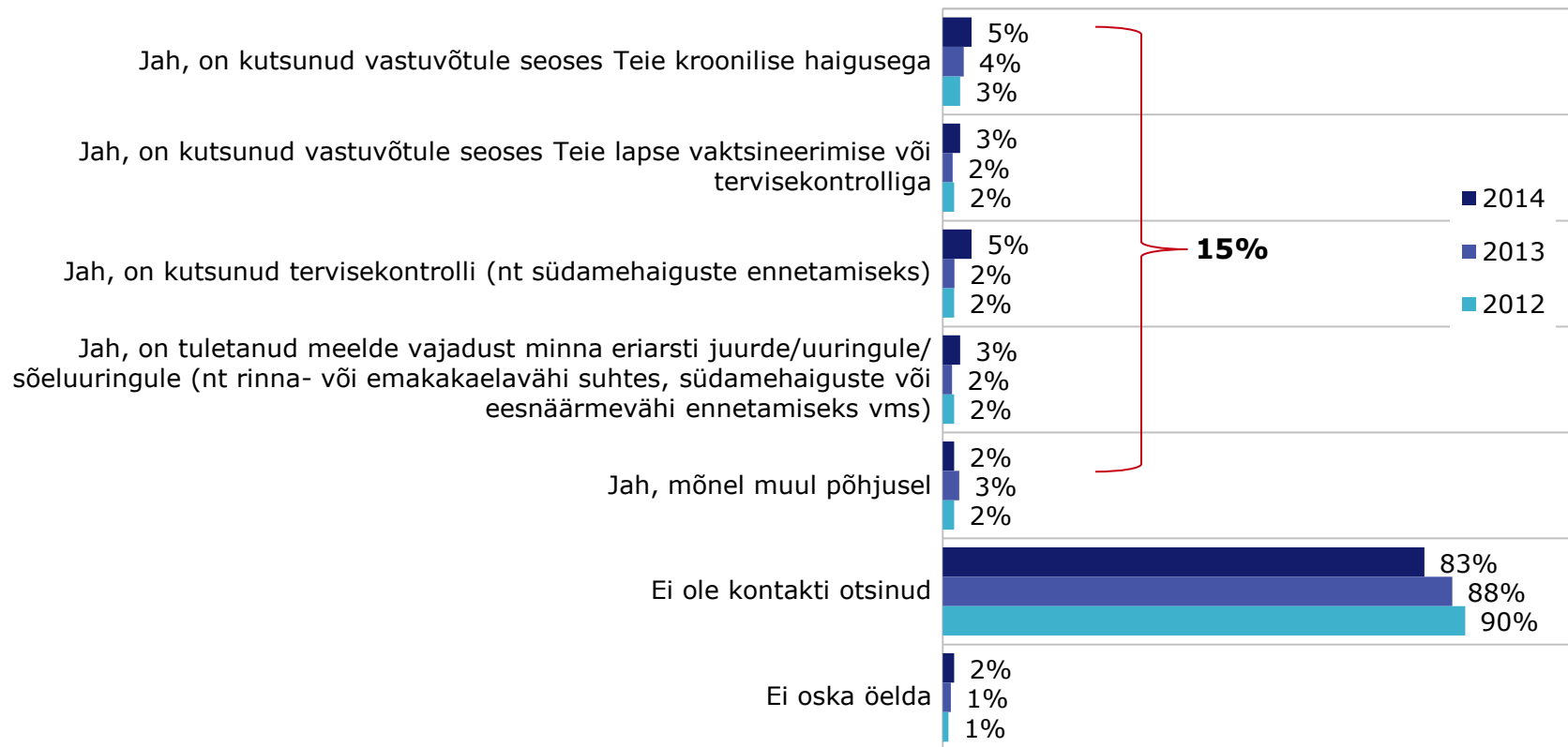

* Esmakordselt küsiti *online*-suhtluskanali kohta 2014. aastat kajastavas uuringus. Varasemalt oli see vastusevariant „mõne muu sidekanali teel“.

Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: 2013–2014

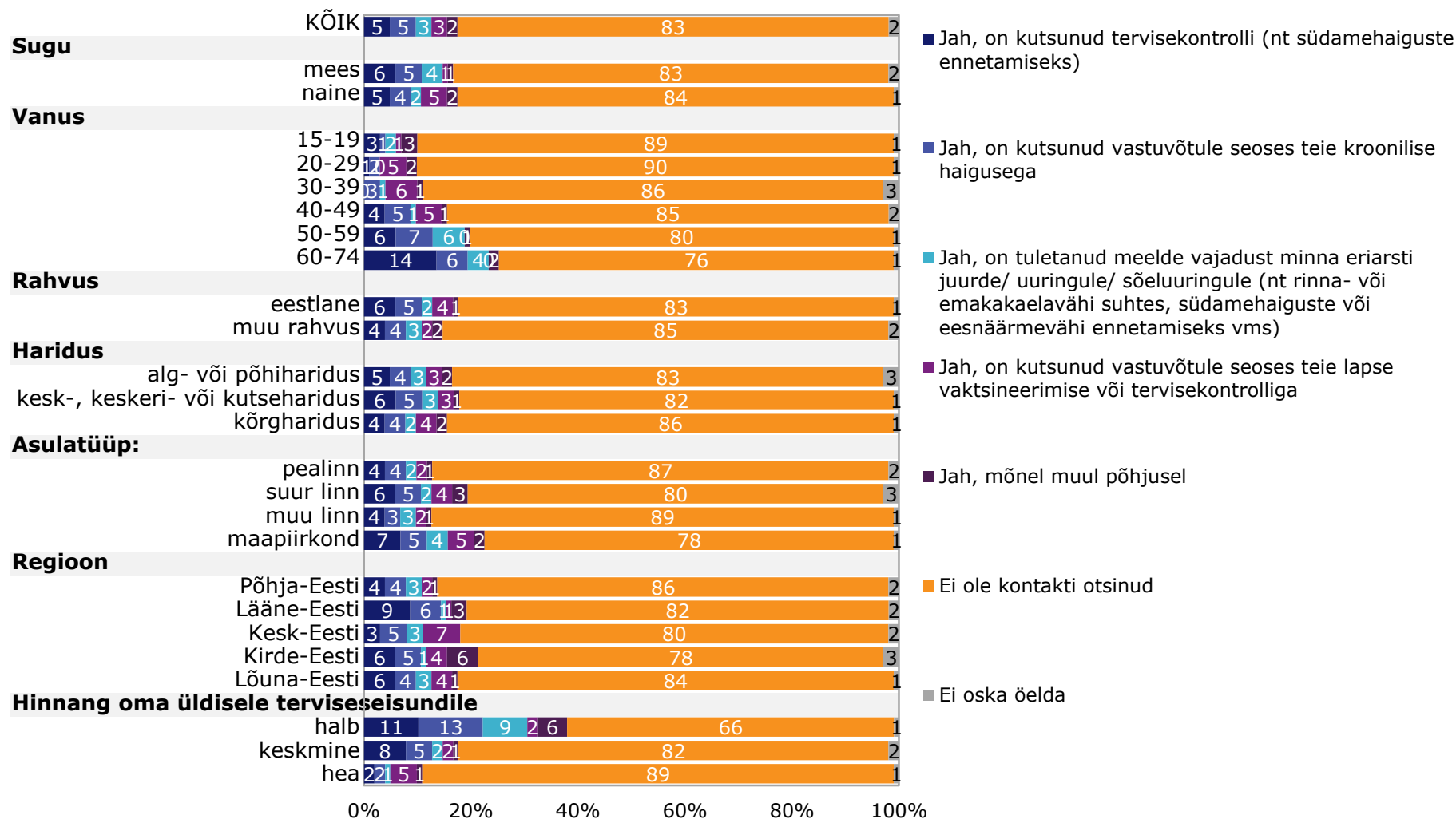
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas Teie perearst või pereõde on viimase 12 kuu jooksul otsinud Teiega omal initsiatiivil kontakti, et teostada tervisekontrolli?

Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: profiil

reaprotsent; kõik vastajad, n=1645

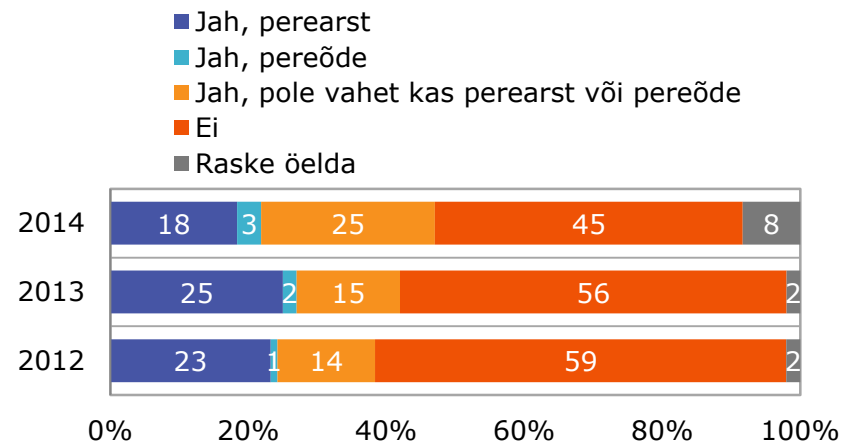
Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: statistiliselt olulised erinevused

		Kas perearst-pereõde on viimase 12 kuu jooksul otsinud Teiega omal initsiatiivil kontakti?						
Sugu		Jah, on kutsunud tervisekontrolli	Jah, on kutsunud vastuvõtule seoses Teie kroonilise haigusega	Jah, on tuletanud meelde eriarsti juurde/uuringule/sõeluuringule	Jah, on kutsunud vastuvõtule seoses Teie lapse vaksineerimise või tervisekontrolliga	Jah, mõnel muul põhjusel	Ei ole kontakti otsinud	Ei oska öelda
Vanus	mees							
	naine							
Vanus	15-19							
	20-29							
	30-39							
	40-49							
	50-59							
	60-74							
Rahvus	eestlane							
	muu rahvus							
Haridus	alg- või põhiharidus							
	kesk-, keskeri- või kutseharidus							
	kõrgharidus							
Asulatüüp:	pealinn							
	suur linn							
	muu linn							
	maapiirkond							
Regioon	Põhja-Eesti							
	Lääne-Eesti							
	Kesk-Eesti							
	Kirde-Eesti							
	Lõuna-Eesti							
Hinnang oma tervises seisundile	halb							
	keskmine							
	hea							

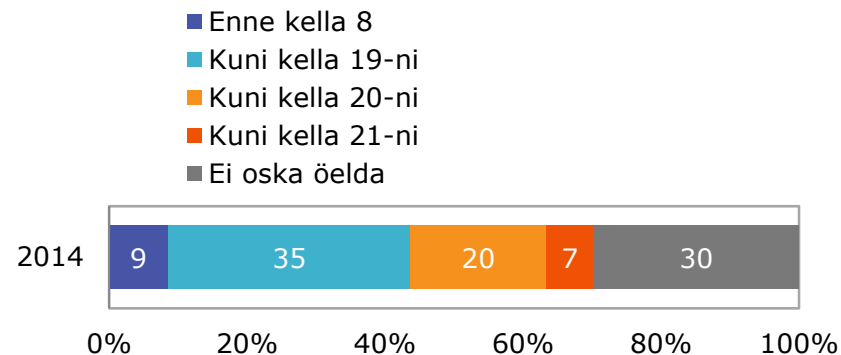
Perearstikeskuse avatus väljaspool tavapärast tööaega

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas Teie jaoks oleks oluline, et vähemalt ühel korral nädalas võtaks perearst või pereõde vastu ka pärast kella 18?

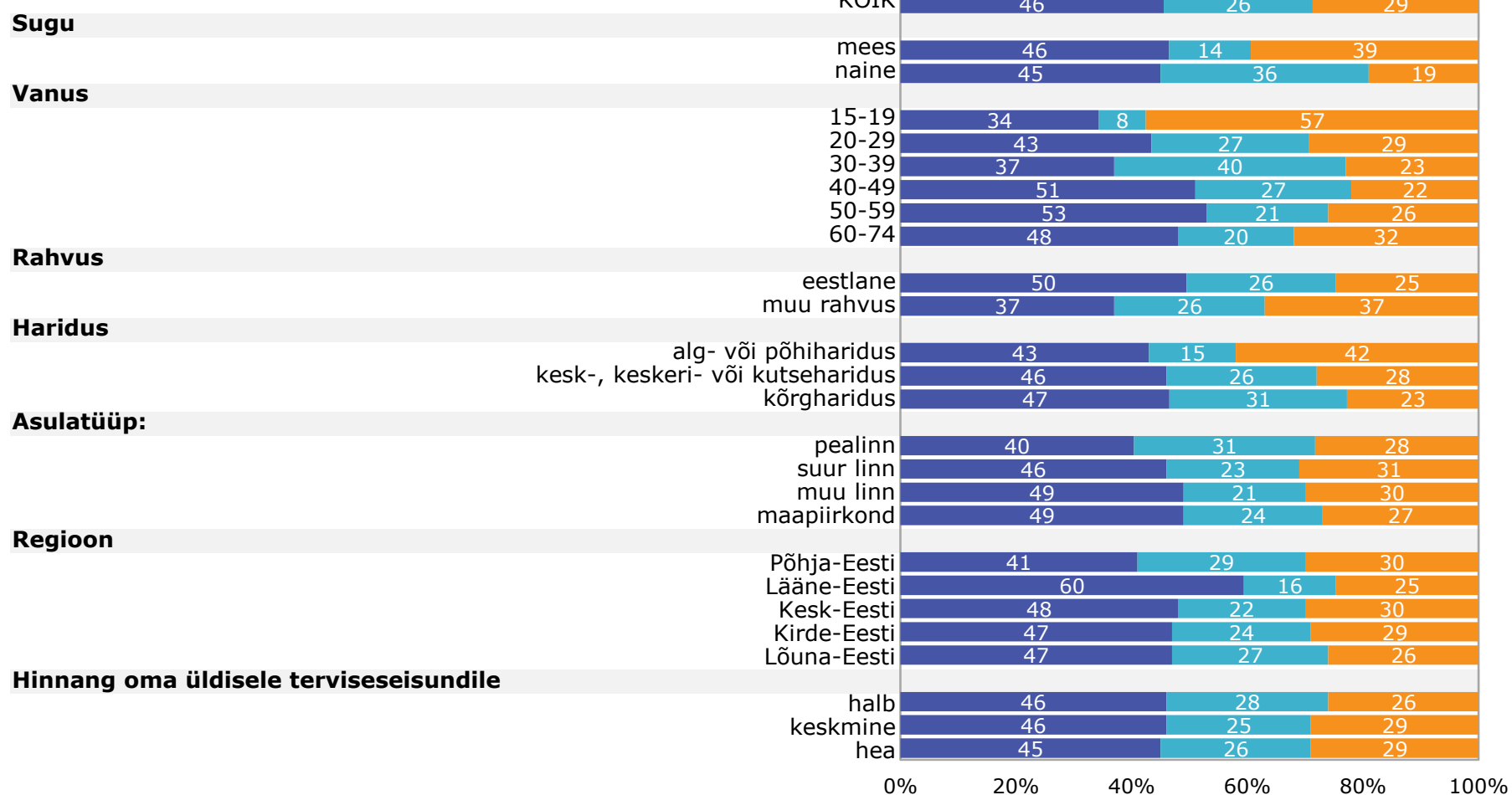
Juhul kui perearstikeskus oleks ühel päeval nädalas avatud ka väljaspool tavapärast tööaega (8–18), siis milline lahtiolekuaeg oleks Teie jaoks sobivaim?

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1645

Kas Te olete kuulnud üleriigilisest perearsti nõuandetelefoni numbrist 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast meditsiinilist nõu küsida?

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te olete kuulnud üleriigilisest perearsti nõuandetelefoni numbrist 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast meditsiinilist nõu küsida?		
		Olen sellest numbrist või nõuandetelefoni olemasolust	Olen kuulnud ja olen numbrile helistanud	Ei ole kuulnud ega helistanud
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Hinnang oma tervises seisundile	halb			
	keskmine			
	hea			

Rahulolu perearsti nõuandetelefoniga 2009–2014

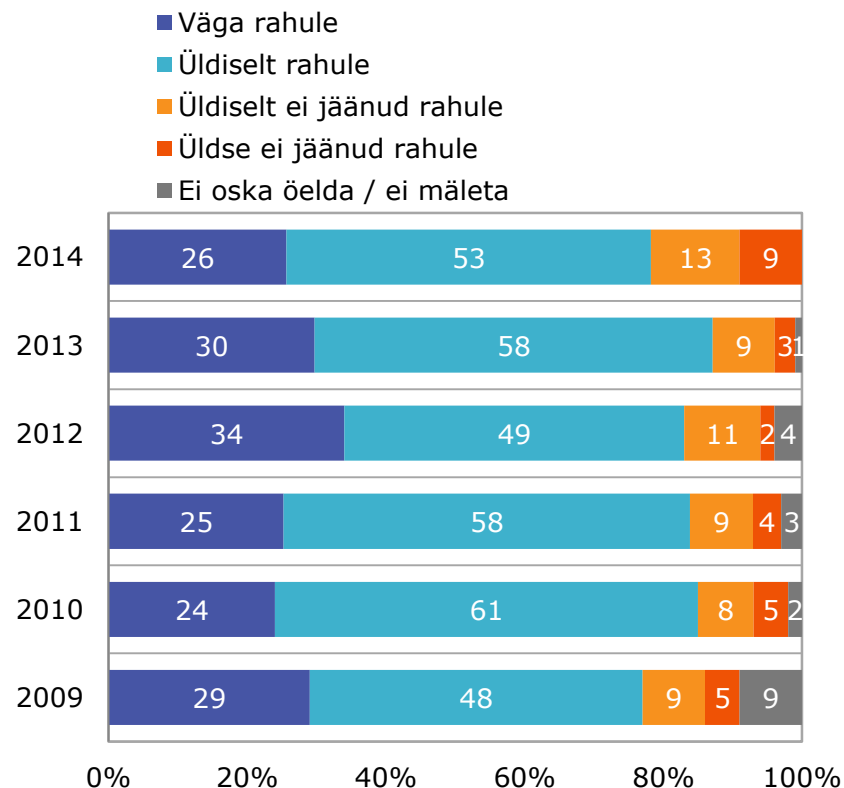
% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti nõuandetelefonile helistanud, n=218

Mõeldes oma viimasele helistamisele, siis kuivõrd rahule Te jäite perearsti nõuandetelefoniga?*

48% nõuandetelefonile helistanutest tegi seda enam kui 12 kuud tagasi ja 50% viimase 12 kuu jooksul.

Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäid nõuandetelefoniga rahule 78%.

2013. aastal jäi rahule 88% üldse kunagi nõuandetelefonile helistanutest.

*Varasemalt küsiti rahulolu üldse kunagi perearsti nõuandetelefonile helistanutelt, 2014. aastal viimase 12 kuu jooksul helistanutelt.

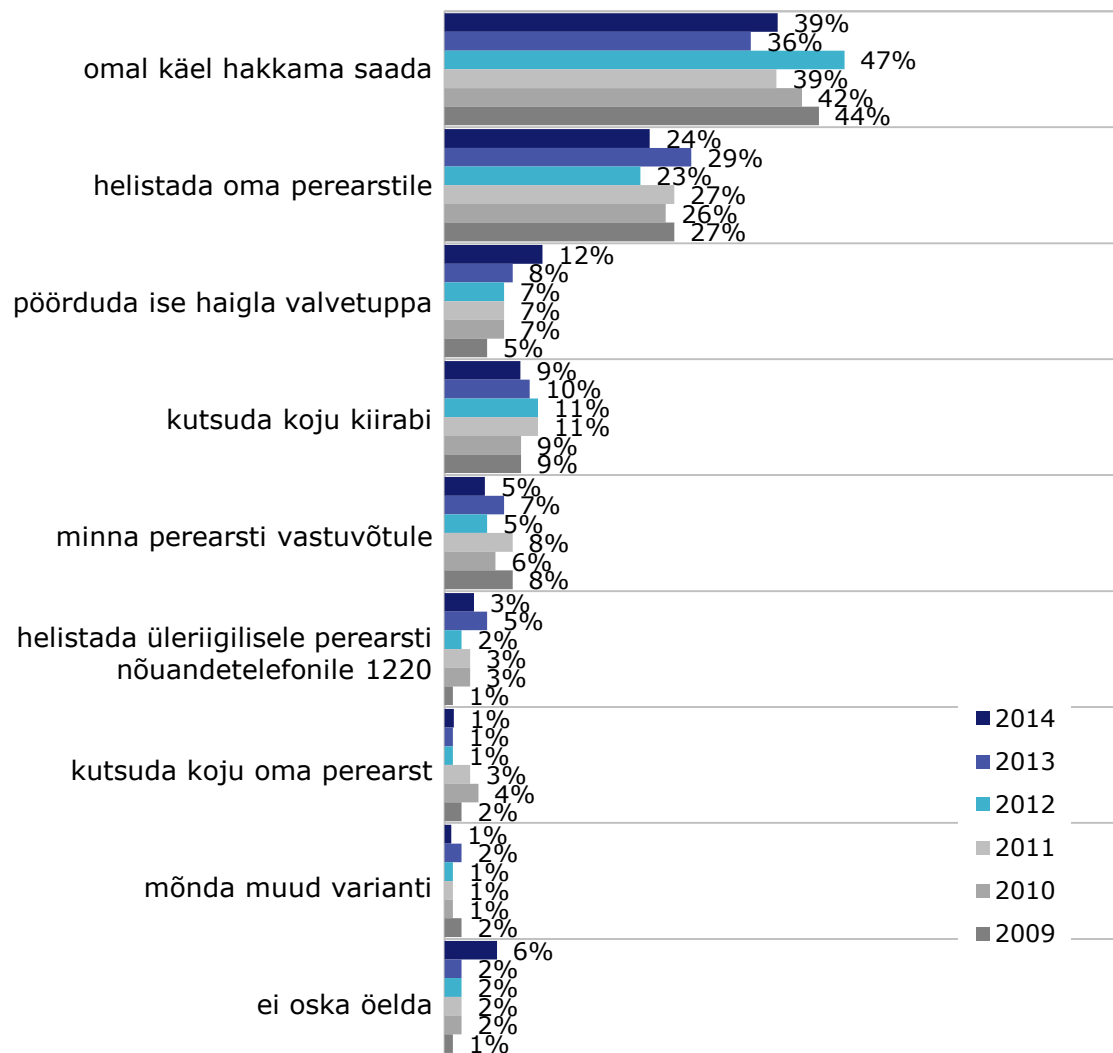
Kokkuvõte: toimimine ootamatute terviseprobleemide korral

- Tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistaks enamik elanikest omal käel hakkama saada (39%). Umbes veerand helistaks perearstile ning veidi üle kümnendiku pöörduks haigla valvetuppa. Muid võimalusi kasutaks juba 5% või vähem elanikest (kutsuks kiirabi, läheks perearsti vastuvõtule, helistaks perearsti nõuandetelefonile, kutsuks perearsti koju). Selline järjestus on ilmnenu ka varasemates uuringutes.
 - Omal käel eelistaksid hakkama saada enam mehed, 15–29-aastased, eestlased.
 - Perearstile helistajaid on keskmisest enam 30–49-aastaste seas ning maapiirkondades.
 - Haigla valvetuppa pöördusid enam mehed, 50–59-aastased, muust rahvusest inimesed.
- Öhtu- või öötundidel ilmneva terviseprobleemi korral eelistaks enamik elanikest samuti omal käel hakkama saada (37%). Umbes veerand kutsuks koju kiirabi (27%) ning 18% pöörduks haigla valvetuppa. Perearsti nõuandetelefoni kasutatakse sel juhul enam kui päeval ilmneva probleemi korral (10%).
 - Omal käel hakkama saada eelistaksid 15–39-aastased, eestlased.
 - Kiirabi kutsuksid keskmisest enam 60–74-aastased, muu rahvuse esindajad.
 - Haigla valvetuppa pöördusid 30–49-aastased.
 - Perearsti nõuandetelefonile helistaksid naised, 30–49-aastased, kõrgharidusega inimesed.

Toimimine tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral

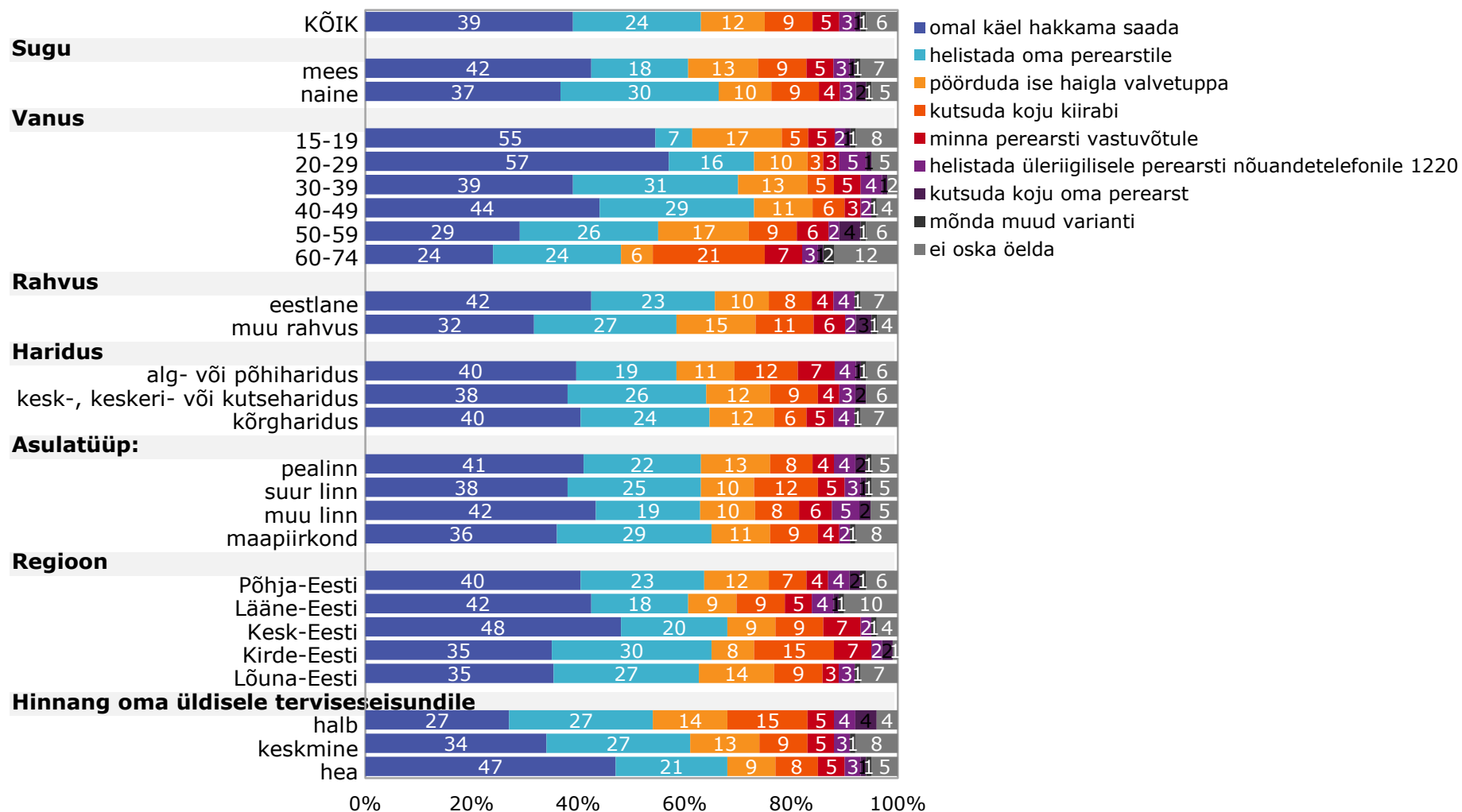
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas tööpäevadel kell 8-17 tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?

Toimimine tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1645

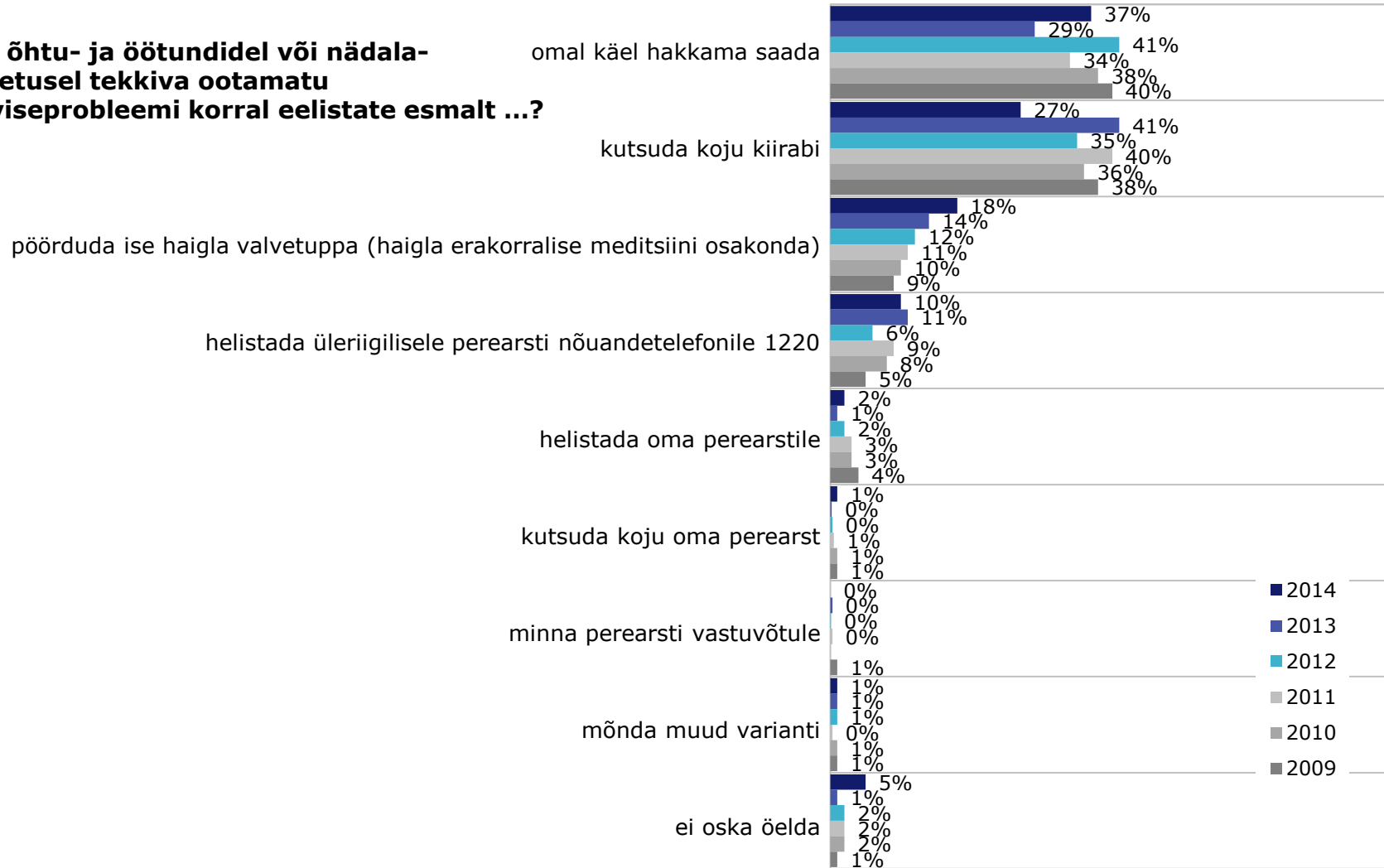

Toimimine tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: statistiliselt olulised erinevused

		Kas tööpäevadel kell 8-17 tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?									
		omal käel hakkama saada	helistada oma perearstile	pöörduda ise haigla valve-tuppa	kutsuda koju kiirabi	minna perearsti vastu-võtule	helistada üle-riigilisele perearsti nõuandele telefonile 1220	kutsuda koju oma perearst	mõnda muud varianti	ei oska öelda	
Sugu	mees										
	naine										
Vanus	15-19										
	20-29										
	30-39										
	40-49										
	50-59										
	60-74										
Rahvus	eestlane										
	muu rahvus										
Haridus	alg- või põhiharidus										
	kesk-, keskeri- või kutseharidus										
	kõrgharidus										
Asulatüüp:	pealinn										
	suur linn										
	muu linn										
	maapiirkond										
Regioon	Põhja-Eesti										
	Lääne-Eesti										
	Kesk-Eesti										
	Kirde-Eesti										
	Lõuna-Eesti										
Hinnang oma tervises seisundile	halb										
	keskmine										
	hea										

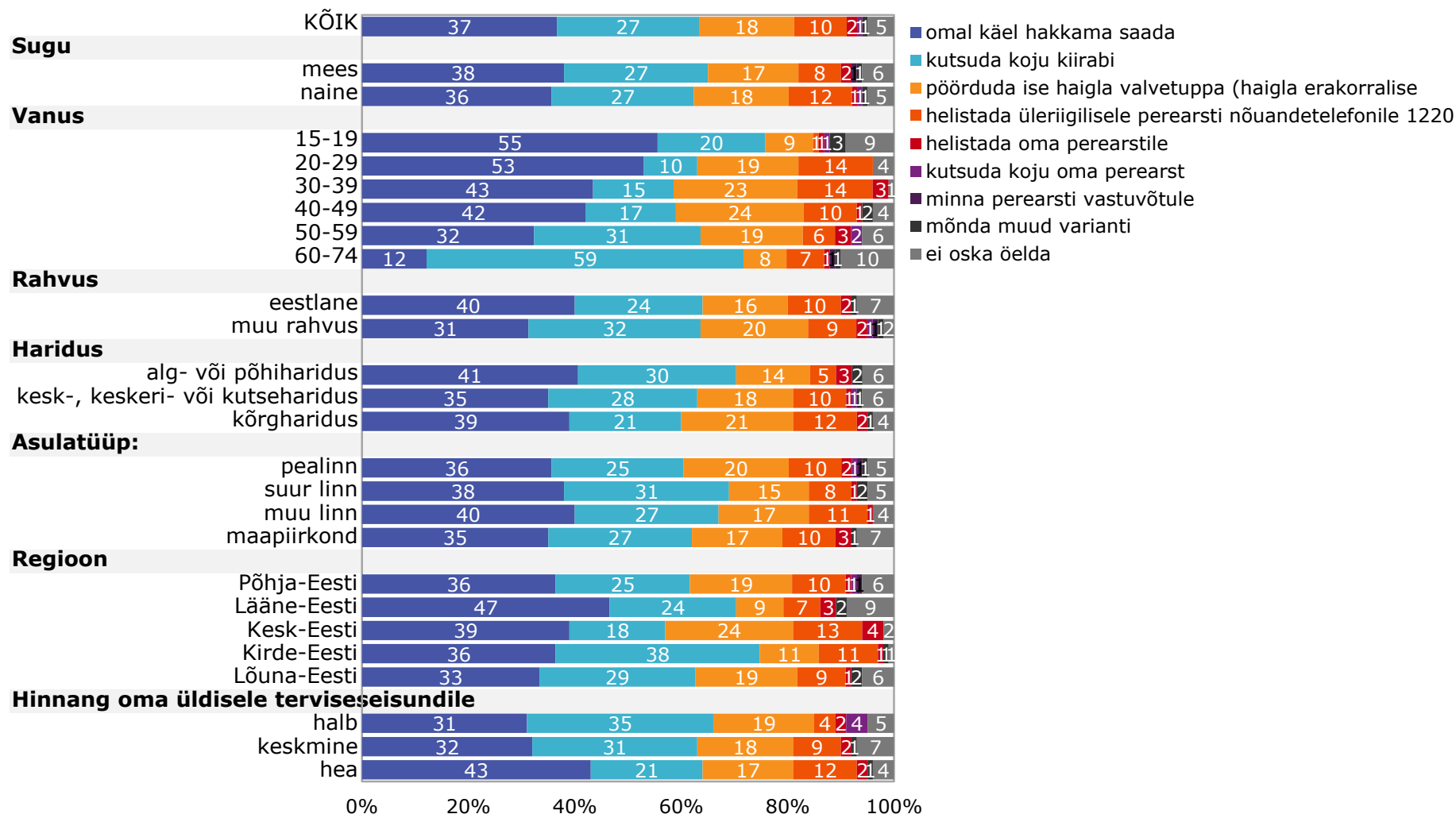
Toimimine õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral 2009–2014 % kõikidest vastajatest, n=1645

Kas õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?

Toimimine öhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1645

Toimimine öhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: statistiliselt olulised erinevused

			Kas öhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?								
			omal käel hakkama saada	kutsuda koju kiirabi	pöörduda ise haigla valve-tuppa	helistada üle-riigilisele perearsti nõuandete lefonile 1220	helistada oma perearstile	kutsuda koju oma perearst	minna perearsti vastu-võtule	mõnda muud varianti	ei oska öelda
Sugu	mees										
	naine										
Vanus	15-19										
	20-29										
	30-39										
	40-49										
	50-59										
	60-74										
Rahvus	eestlane										
	muu rahvus										
Haridus	alg- või põhiharidus										
	kesk-, keskeri- või kutseharidus										
	kõrgharidus										
Asulatüüp:	pealinn										
	suur linn										
	muu linn										
	maapiirkond										
Regioon	Põhja-Eesti										
	Lääne-Eesti										
	Kesk-Eesti										
	Kirde-Eesti										
	Lõuna-Eesti										
Hinnang oma tervises seisundile	halb										
	keskmine										
	hea										

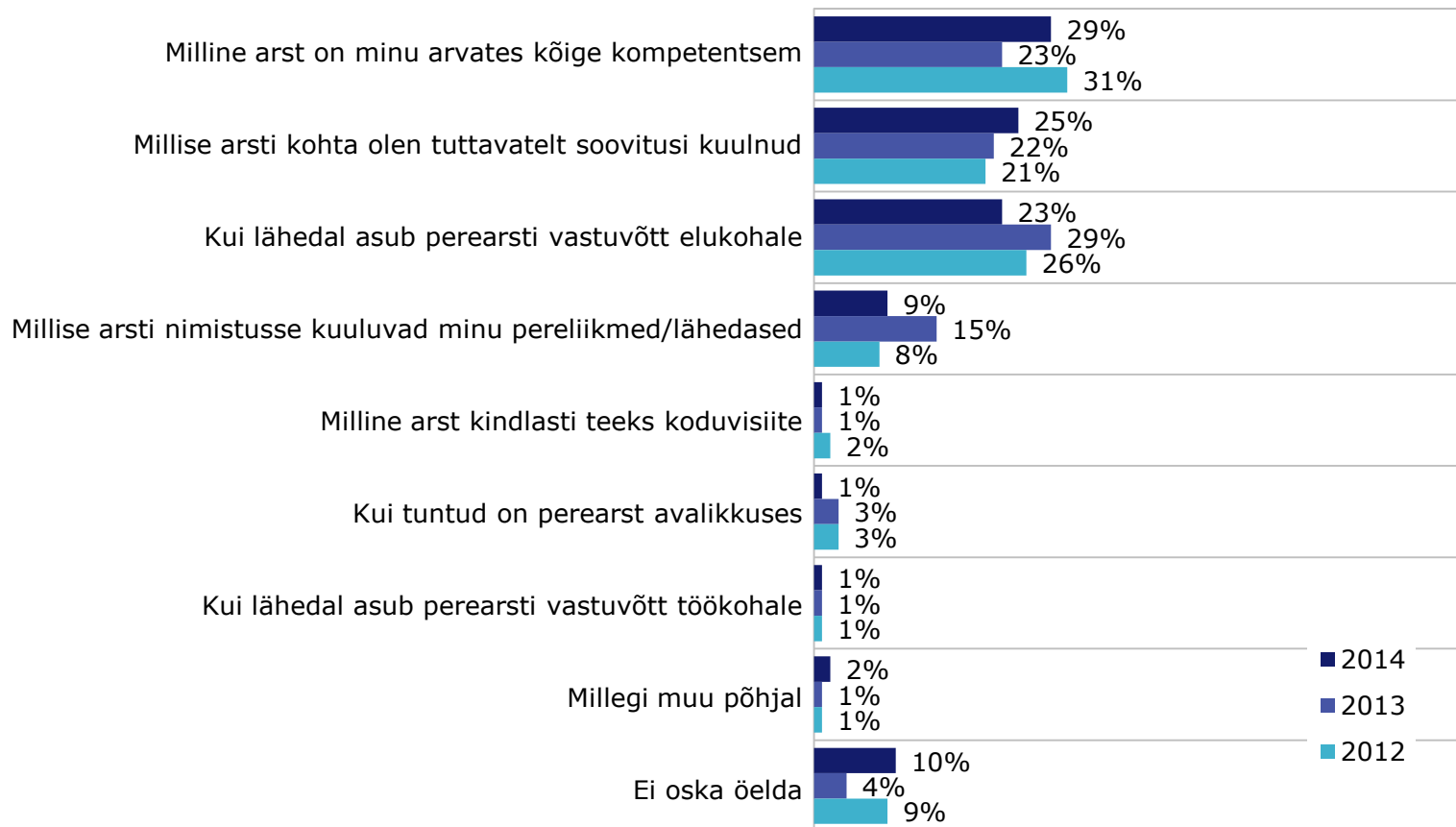
Kokkuvõte: muud perearstiga seotud teemad

- Kõigil vastajatel paluti öelda, mille alusel nad ennekõike valiksid endale (uue) perearsti, kui nad peaksid seda tegema. Perearsti valiku puhul mängivad pea võrdset rolli kolm tegurit: milline arst on patsiendi arvates kõige kompetentsem (29%), kelle kohta ollakse tuttavatelt soovitusi kuulnud (25%) ning kui lähedal asub vastuvõtt elukohale (23%). Ka varasemalt on esikolmiku moodustanud just need näitajad. 9% peab kõige olulisemaks seda, et perearsti nimistusse kuuluksid ka tema pereliikmed.
 - Arsti kompetentsust töid esmase valikukriteeriumina keskmisest enam välja 50–59-aastased ning keskmise suurusega ja väikelinnade elanikud.
 - Tuttavate soovitusi peavad keskmisest enam kõige olulisemaks 20–39-aastased, mitte-eestlased, kõrgharidusega inimesed ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.
 - Perearsti vastuvõtu lähedus elukohale mängib keskmisest olulisemat rolli maaelanike jaoks.
- Viimase aasta jooksul on perearsti initsiatiivil või patsiendil soovil eriarstile suunatud 61% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest (arvestades uuringu vea piire 57–66%). Varem on see osakaal jäänud 49–52% vahemikku. Veidi sagedamini on suunamine toimunud perearsti initsiatiivil.
 - Perearst on eriarstile suunanud ennekõike 60–74-aastaseid. Omal nõudmisel on suunamise saanud muust rahvusest, kõrgharidusega inimesed ning Põhja-Eesti elanikud.
 - Perearst on suunamisest keeldunud keskmisest enam 50–59-aastastel: 4%-l juhtudest võrreldes 2%-ga keskmiselt.
- Neil juhtudel, mil arst on omal initsiatiivil või patsiendi nõudmisel inimese eriarstile suunanud, on patsient end kõige sagedamini ise telefoni teel eriarstile registreerinud (42%). 31% juhtudest leppis aja kokku perearst või -õde. Digiregistratuuri on kasutanud 9% ning kohapeal registratuuris registreerinud 12%. Ka varasemas kolmes uuringus on registreerimisviiside osakaalud olnud sarnased.

Perearsti valimise peamised kriteeriumid 2012–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

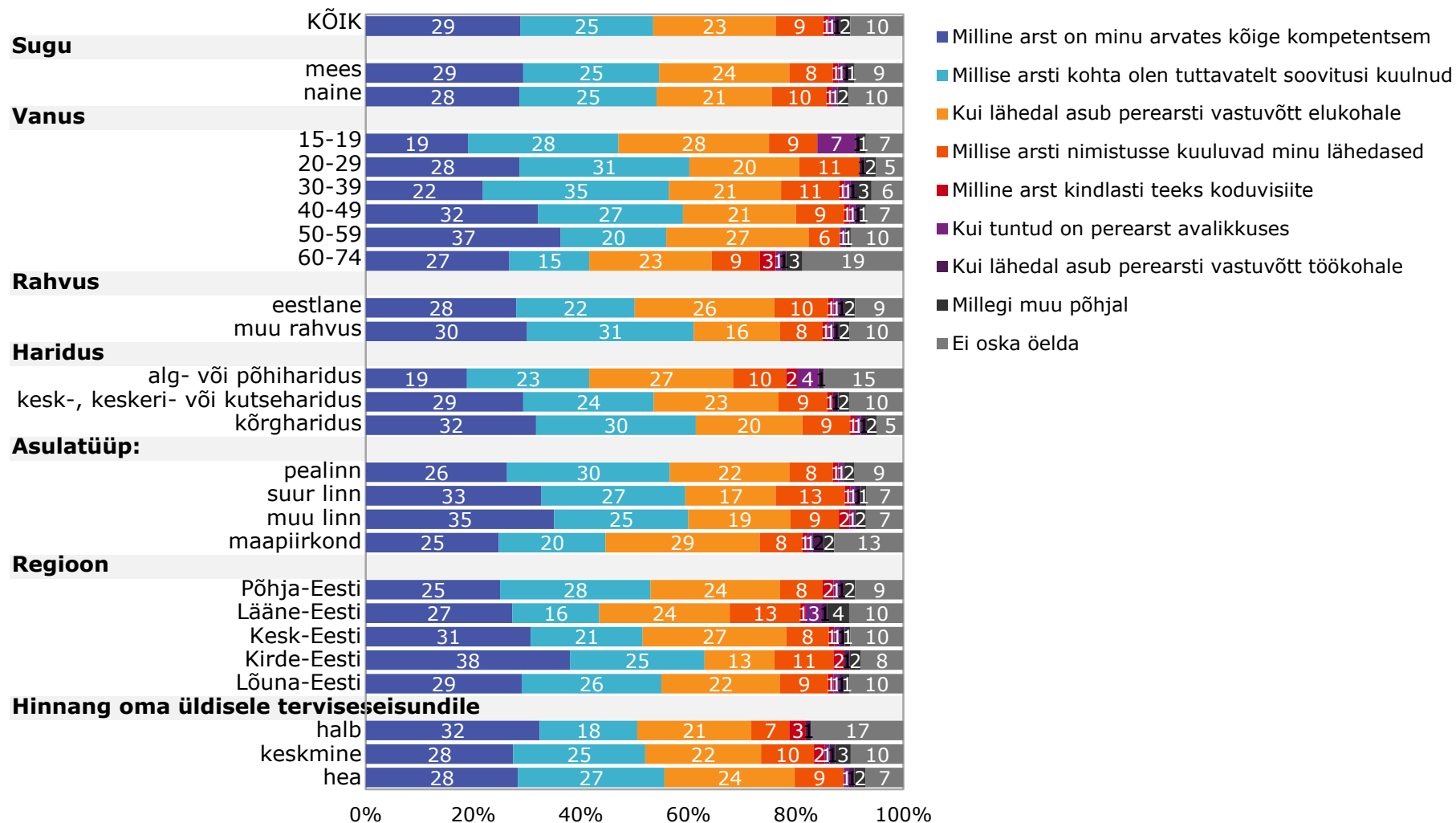
Kui Te peaksite endale valima (uue) perearsti, siis mille alusel Te ennekõike valiku teeksite?

Perearsti valimise peamised kriteeriumid: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajatest, n=1645

Kui Te peaksite endale valima (uue) perearsti, siis mille alusel Te ennekõike valiku teeksite?

Perearsti valimise peamised kriteeriumid: statistiliselt olulised erinevused

		Kui Te peaksite endale valima (uue) perearsti, siis mille alusel Te ennekõike valiku teeksite?								
		Milline arst on minu arvates kõige kompetentsem	Millise arsti kohta olen tuttavatelt soovitusi kuulnud	Kui lähedal asub perearsti vastuvõtt elukohale	Millise arsti nimistusse kuuluvad minu lähedased	Milline arst kindlasti teeks koduviisi	Kui tuntud on perearst avalikkuses	Kui lähedal asub perearsti vastuvõtt töökohale	Millegi muu põhjal	Ei oska öelda
Sugu	mees									
	naine									
Vanus										
	15-19									
	20-29									
	30-39									
	40-49									
	50-59									
	60-74									
Rahvus										
	eestlane									
	muu rahvus									
Haridus										
	alg- või põhiharidus									
	kesk-, keskeri- või kutseharidus									
	kõrgharidus									
Asulatüüp:										
	pealinn									
	suur linn									
	muu linn									
	maapiirkond									
Regioon										
	Põhja-Eesti									
	Lääne-Eesti									
	Kesk-Eesti									
	Kirde-Eesti									
	Lõuna-Eesti									
Hinnang oma tervises seisundile										
	halb									
	keskmine									
	hea									

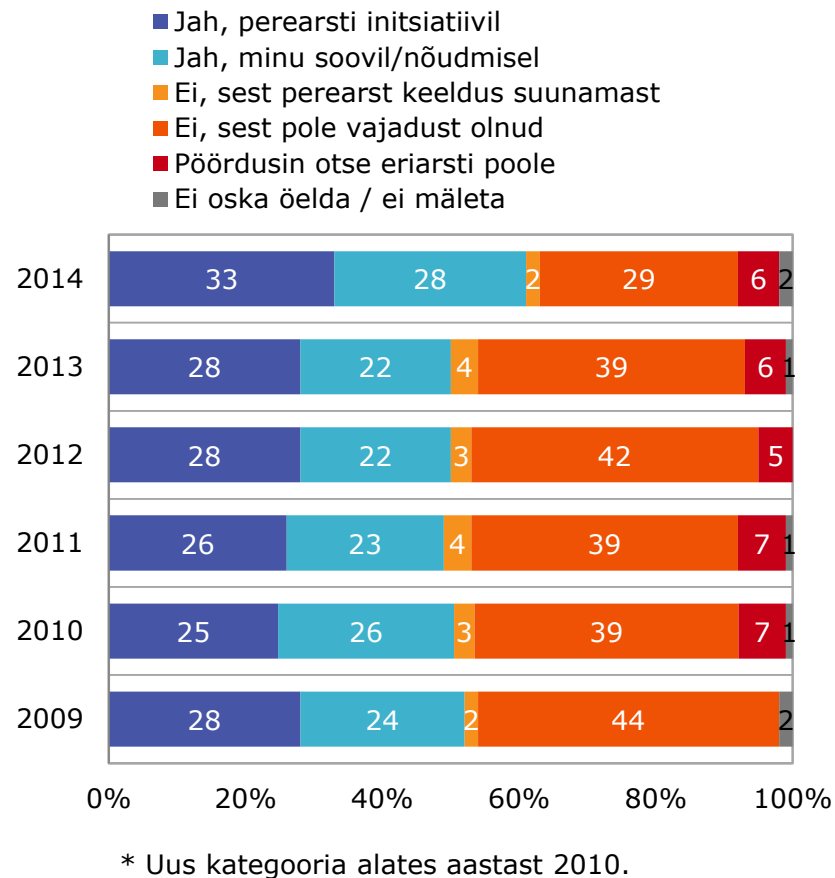
Perearsti poolt eriarstile suunamine 2009–2014

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1082

Kas viimase 12 kuu jooksul on perearst Teid suunanud eriarsti vastuvõtule? Kui on suunatud mitmel korral, palun mõelge kõige viimasele korrale.

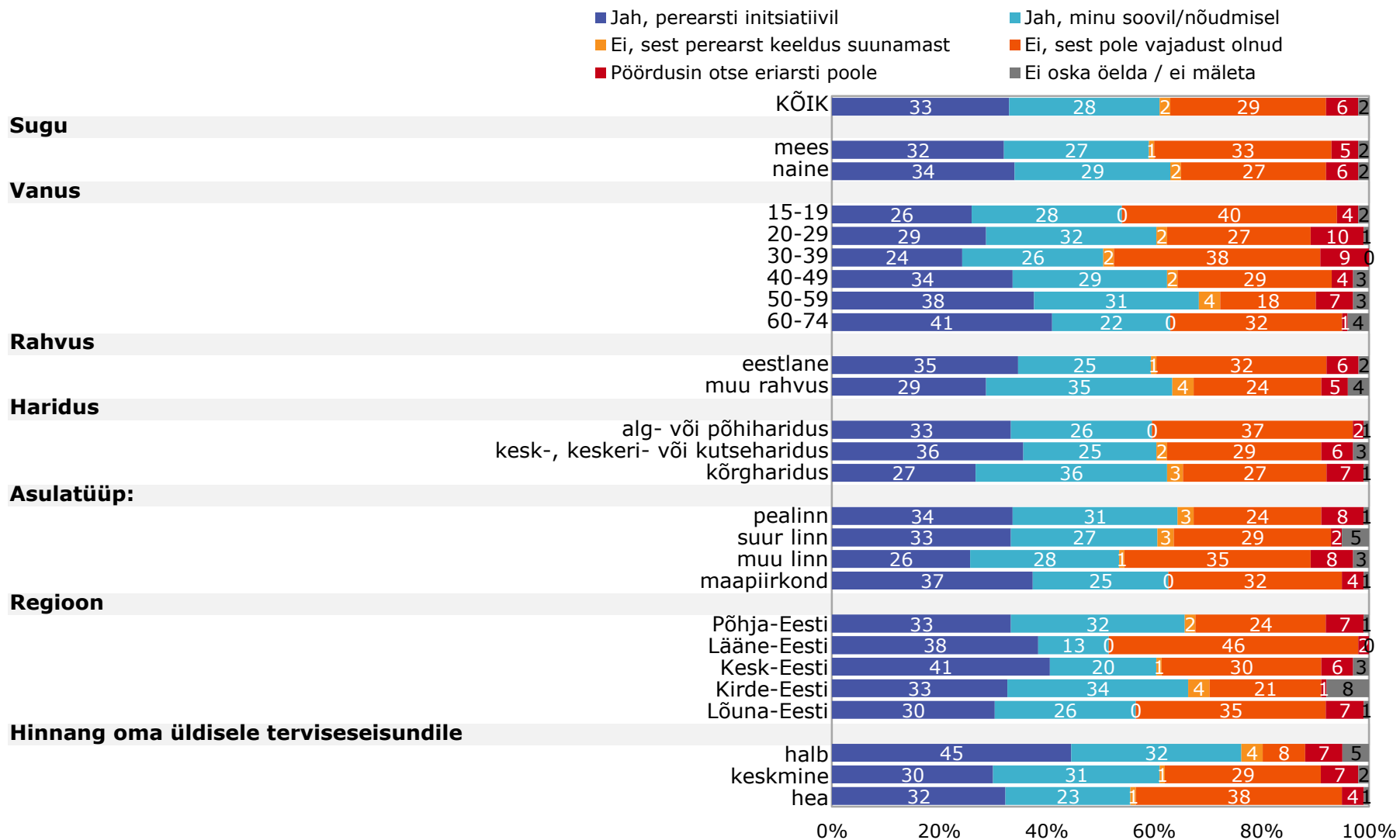
Viimase aasta jooksul on perearsti initsiatiivil või patsiendi soovil eriarstile suunatud 61% (arvestades uuringu vea piire 57–66%).

Varasemalt on see osakaal jäänud 49–52% vahemikku.

Perearsti poolt eriarstile suunamine: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajad, n=1082

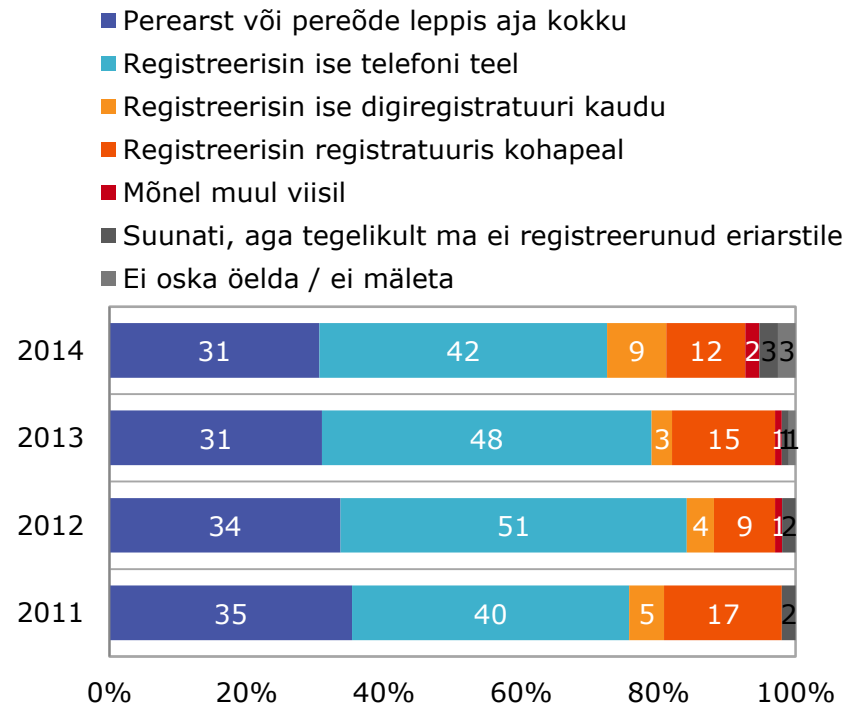
Perearsti poolt eriarstile suunamine: statistiliselt olulised erinevused

			Kas viimase 12 kuu jooksul on perearst Teid suunanud eriarsti vastuvõtule? Kui on suunatud mitmel korral, palun mõelge kõige viimasele korrale.					
			Jah, perearsti initsiatiivil	Jah, minu soovil/ nõudmisel	Ei, sest perearst keeldus suunamast	Ei, sest pole vajadust olnud	Pöördusin otse eriarsti poole	Ei oska öelda / ei mäleta
Sugu	mees							
	naine							
Vanus	15-19							
	20-29							
	30-39							
	40-49							
	50-59							
	60-74							
Rahvus	eestlane							
	muu rahvus							
Haridus	alg- või põhiharidus							
	kesk-, keskeri- või kutseharidus							
	kõrgharidus							
Asulatüüp:	pealinn							
	suur linn							
	muu linn							
	maapiirkond							
Regioon	Põhja-Eesti							
	Lääne-Eesti							
	Kesk-Eesti							
	Kirde-Eesti							
	Lõuna-Eesti							
Hinnang oma tervises seisundile	halb							
	keskmine							
	hea							

Eriarstile registreerimise viis viimase 12 kuu jooksul 2011–2014

% neist, keda perearst on oma initsiatiivil või patsiendi soovil viimase 12 kuu jooksul suunanud eriarstile, n=671

Kuidas toimus tol korral eriarstile registreerimine?

5

Eriarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: eriarsti külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on eriarsti külastanud 51% elanikest.
 - Keskmisest enam on eriarsti vastuvõtul käinuid naiste, Põhja- ja Lõuna-Eesti elanike ning keskmise või halva tervisega elanike seas. Vähem on eriarsti juures käinuid meeste, 15–19-aastaste, põhiharidusega inimeste ning Lääne- ja Kesk-Eesti elanike seas.
- Eriarsti külastusega jäi rahule 88% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest.
 - Rahulolevaid patsiente on keskmisest enam maapiirkondade elanike seas (94% jäid rahule) ning vähem keskmise suurusega ja väikelinnade elanike hulgas (83% jäid rahule). Muudes sotsiaal-demograafilistes rühmades erinevused rahulolus puuduvad.
- Kõige enam nõustuvad eriarsti külastanud elanikud sellega, et eriarst suhtles meeldivalt (93%) ning oli asjatundlik (90%). Eriarsti asjatundlikkust hinnatakse veidi kõrgemalt kui perearsti oma (84% pidas asjatundlikuks). 89% külastanutest ütlevad, et eriarst selgitas asju kergesti arusaadaval moel ning võimaldas küsida küsimusi või avaldada arvamust ravi kohta. 88% nõustuvad, et eriarst pühendas neile piisavalt aega. Kõige vähem ollakse nõus sellega, et eriarst kaasas patsienti tema ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui ta soovis (71%). Samas ütleb 9%, et ta ei soovinudki kaasamist, ning 3%, et raviotsuseid ei tehtud. Kui vaadata, kui palju kaasati oma raviotsuste tegemisse neid, kes seda soovisid ning kelle puhul tehti raviotsuseid, siis tõuseb nende osakaal 81%-le.
 - Sellega, et eriarstilt sai küsida küsimusi ja avaldada arvamust, on keskmisest enam nõus 40–49-aastased.
 - Seda, et eriarst kaasas neid raviotsuste tegemisse, on enam tundnud 30–39- ja 60–74-aastased.
 - 60–74-aastaste seas on enam ka neid, kelle meelest eriarst pühendas neile piisavalt aega.
 - Maapiirkondade elanike seas on enam neid, kes nõustuvad, et eriarst andis arusaadavaid selgitusi, pühendas patsiendile piisavalt aega, suhtles meeldivalt ning oli asjatundlik. Eriarsti külastanud Tallinna elanike seas on keskmisest veidi enam neid, kelle jaoks eriarstil ei olnud piisavalt aega.

Kokkuvõte: rahulolu eriarstiga

- Sarnaselt perearstiga viidi ka eriarstiga rahulolu määravate tegurite analüüsiks läbi regressioonianalüüs. Pärast korrelatsiooniseoste uurimist võeti analüüsis aluseks need näitajad, mis on eriarstiga rahuloluga tugevalt seotud ning analüüsi eesmärgiks oli välja selekteerida need, mis peamiselt rahulolu määravad. Analüüsi lülitati järgmised näitajad:
 1. Probleemide tekkimine seoses eriarsti vastuvõtu ükskõik millises etapis.
 2. Soovitud aja saamine viimasel registreerimisel eriarsti vastuvõtule.
 3. Eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirus.
 4. Visiidi algusaja täpsus (sai vastuvõtule enne/täpselt või hilinemisega).
 5. Kas eriarst on jaganud kirjalikke juhiseid või infovoldikuid tervise eest hoolitsemise ja haiguste ennetamise infoga (jah/ei).
 6. Kas eriarst selgitas terviseseisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel.
 7. Kas eriarst võimaldas Teil küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta.
 9. Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite.
 10. Kas eriarst pühendas Teile piisavalt aega.
 11. Kas eriarsti suhtlusstiil oli meeldiv.
 12. Kas eriarst oli asjatundlik.
- Saadud mudelis osutusid teiste tunnuste taustal rahulolu kujunemisel suhteliselt ebaolulisemateks näitajad 1, 3–5 ja 7). Seda ei tuleks tõlgendada kui nende näitajate täielikku ebaolulisust, vaid kui eriarstist endast lähtuvate omaduste suhteliselt suuremat mõju rahulolu kujunemisele.

Kokkuvõte: rahulolu eriarstiga

- Analüüsides edasi vaid oluliseks kujunenud tunnuseid (eriarstile soovitud aja saamine ning eriarsti käitumine visiidi ajal), saadi Tabelis 2 toodud tulemus. Selles tabelis on järjestatud eriarstiga rahulolu kujunemist mõjutavad tunnused mõju suuruse järjekorras: mida suurem on beeta-koefitsient, seda tugevam on selle näitaja paranemise mõju rahulolu kujunemisele. Kõige enam mõjutab eriarstiga rahulolu seega eriarsti asjatundlikkus (kui hinnang sellele näitajale suureneb 1 võrra, siis rahulolu eriarstiga suureneb 0,253 võrra). Järgnevalt määrab rahulolu eriarsti võime anda arusaadavaid selgitusi, patsiendi kaasamine raviotsustesse, piisava aja pühendamine patsiendile ning meeldiv suhtlusstiil. Erinevalt rahulolust perearstiga määrab eriarstiga rahulolu ka soovitud aja saamine viimasel registreerimisel. Selle mõju on küll nõrgem kui eriarsti käitumisest ja suhtlusoskusest tingitud mõju, ent siiski olemas.

Tabel 2. Rahulolu eriarstiga. Regressioonimudel (mudeli kirjeldusvõime 56%, R Square=0,555)

	Standardiseeritud koefitsiendid	t	Sig.
	Beta		
Konstant		2,866	0,004
Kas eriarst oli asjatundlik?	0,253	5,962	0
Kas eriarst selgitas tervise seisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel?	0,203	4,536	0
Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?	0,135	3,204	0,001
Kas eriarst pühendas Teile piisavalt aega?	0,129	3,078	0,002
Kas eriarsti suhtlusstiil oli meeldiv?	0,121	2,723	0,007
Kas Te saite viimasel registreerimisel eriarsti vastuvõtule soovitud aja?	0,061	2,183	0,029

Kokkuvõte: eriarstiga rahulolematuse põhjused

- Eriarstiga ei jäänud rahule kümnendik vastuvõtul käinutest. Nii nagu perearsti puhul, põhjustas ka eriarstiga rahulolematust ennekõike arsti tajutud ebakompetentsus, suutmatus patsiendi probleemi lahendada. Oluliselt vähem toodi välja arsti ükskõikset, ebameeldivat suhtlusstiili, seda, et arst ei andnud piisavalt infot/juhiseid ning pikki järjekordi või vähest patsiendile pühendatud aega vastuvõtu vältel.

„Ei saanud probleemile lahendust, ei osatud ka nõu anda, mida ette võtta.“

„Rääkis pool tundi suhkruhaigusest, kuigi oli probleem kilpnäärmega. Ei saanud targemaks.“

„Arst ei viitsinud isegi vaadata minu poole, rääkimata spetsiifiliselt haige elundi vaatamisest. Tabletid, digiretsept, valuvaigistid – kõik.“

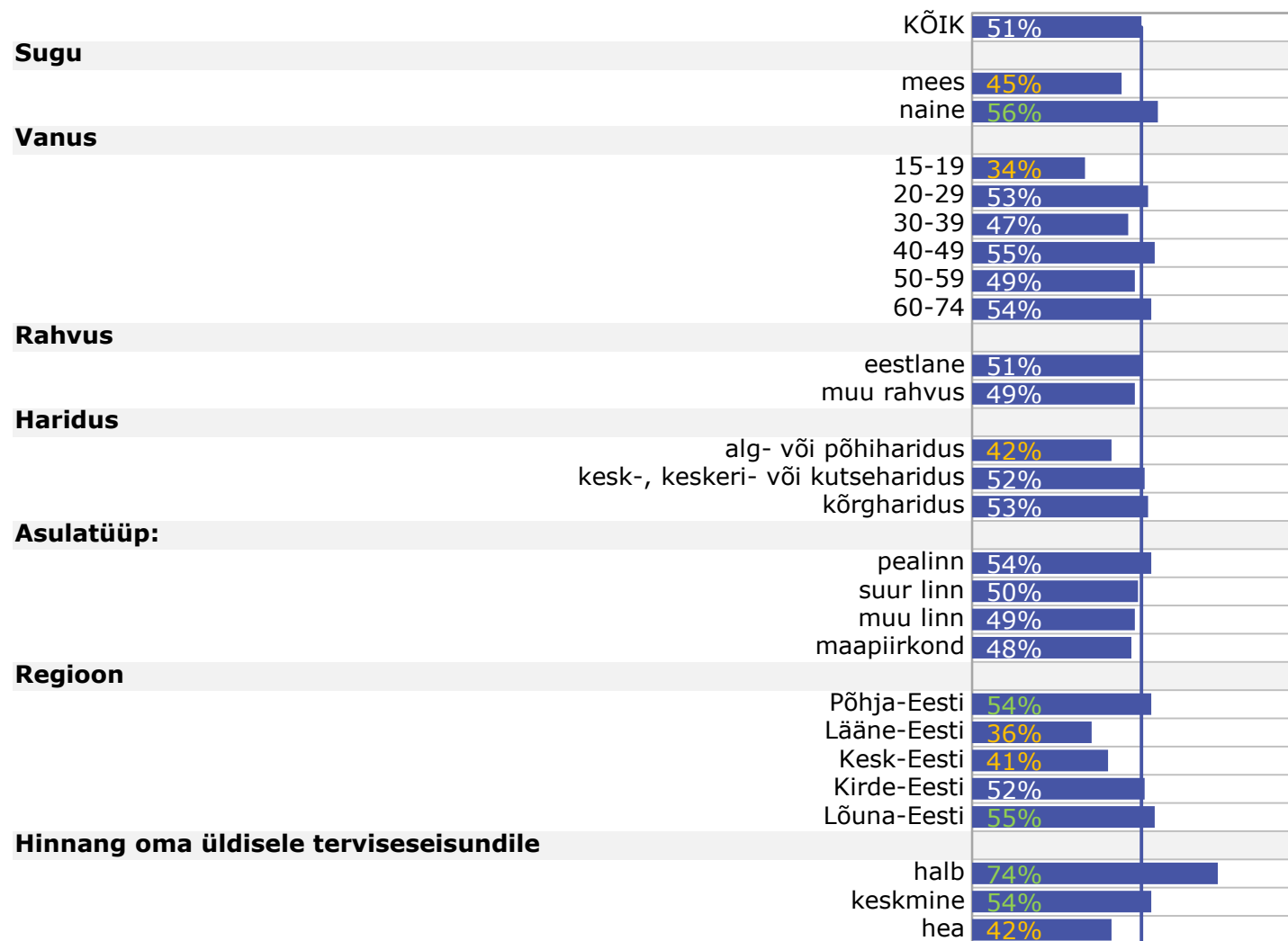
„Pealiskaudne läbivaatus, mingit resultaati polnud, ei saanud targemaks.“

„Arst ei osanud minu jaoks arusaadavalt seletada mu tervises seisundit.“

„Ei olnud piisavalt aega ärakuulamiseks, tehti ruttu paar väikest proovi, ja head aega, aga probleemid jäid.“

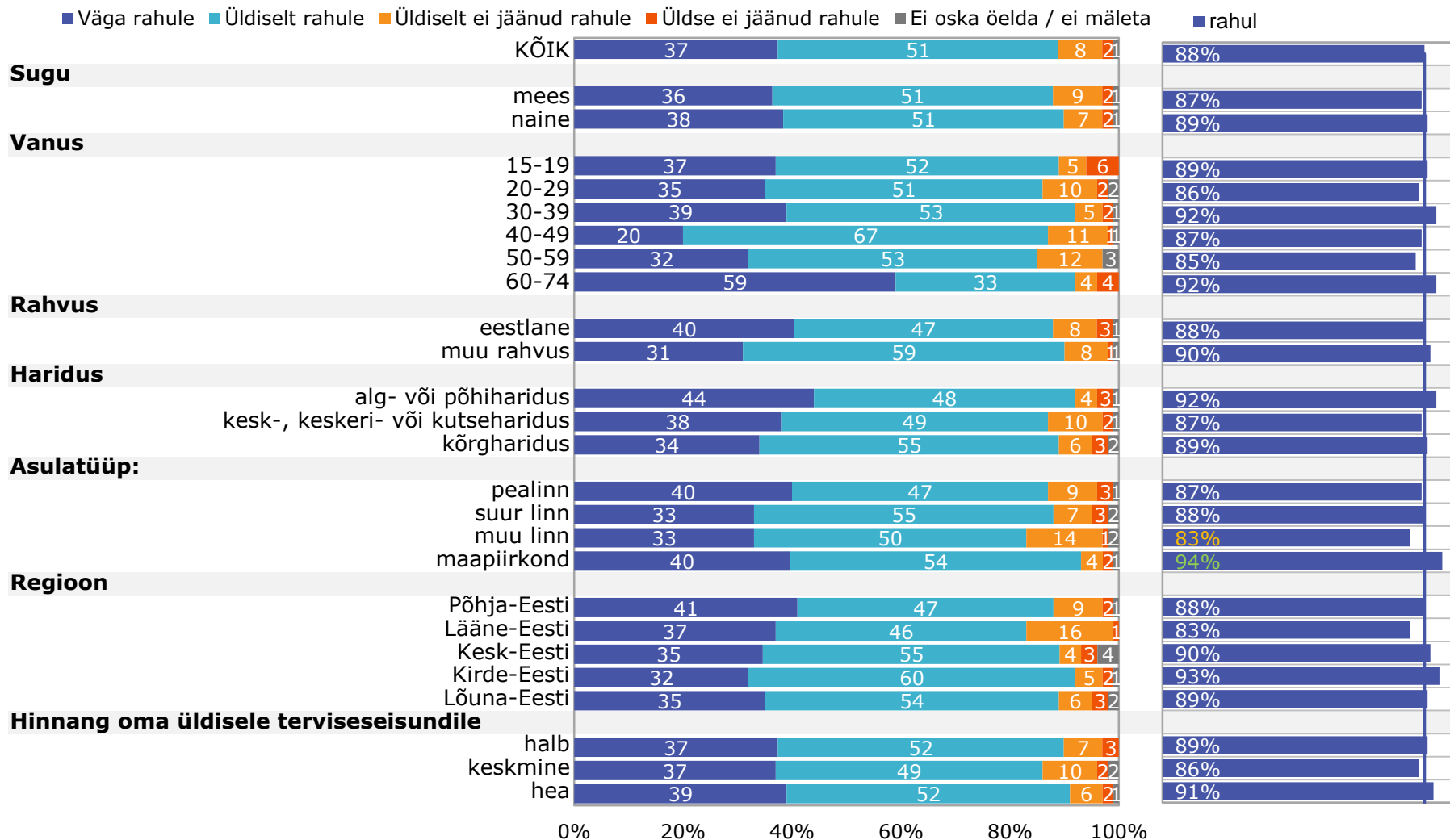
Viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Rahulolu eriarstiga viimase külastuse põhjal: profiil

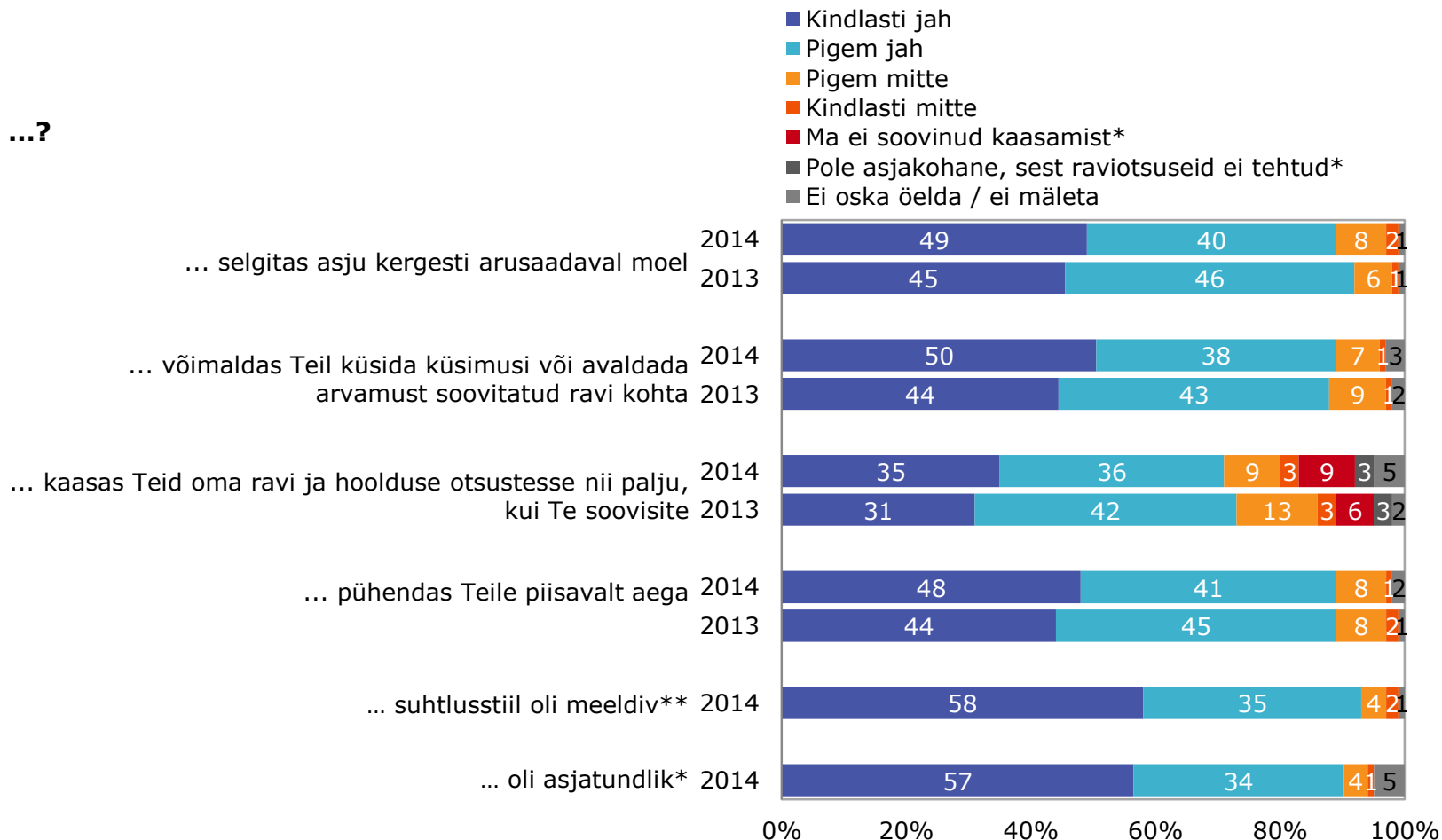
reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajad, n=824

Eriarsti viimase külastusega rahulolu aspektid: 2013–2014

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=824

Kas eriarst ...?

* Vastusevariante „Ma ei soovinud kaasamist“ ja „Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud“ oli võimalik kasutada vaid vastamisel küsimusele, „Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?“.

** Võrdlus varasemaga puudub.

Eriarsti viimase külastusega rahulolu aspektid: statistiliselt olulised erinevused

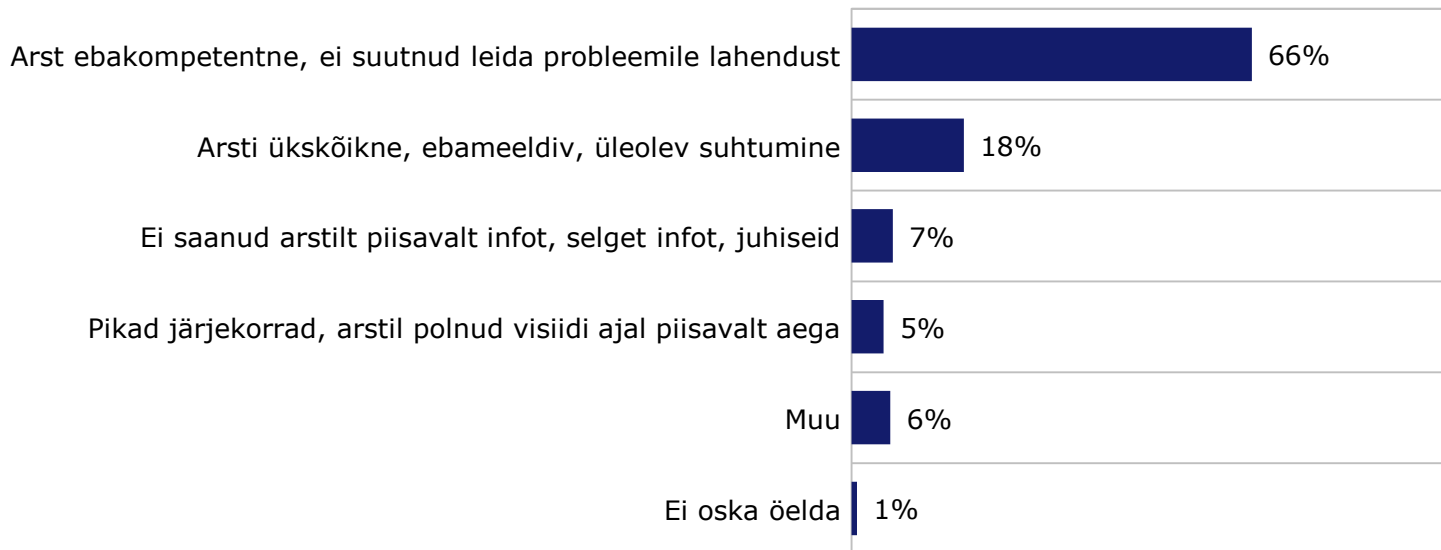
		Kas eriarst selgitas tervises seisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel?			Kas eriarst võimaldas Teil küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta?			Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?					Kas eriarst pühendas Teile piisavalt aega?			Kas eriarsti suhtlusstiil oli meeldiv?			Kas eriarst oli asjatundlik?		
		jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	Ma ei soovinud kaasamist	Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda
Sugu	Mees																				
	Naine																				
Vanus	15-19																				
	20-29																				
	30-39																				
	40-49																				
	50-59																				
	60-74																				
Rahvus	Eestlane																				
	Muu rahvus																				
Haridus	alg- või põhiharidus																				
	kesk-, keskeri- või kutseharidus																				
	kõrgharidus																				
Asulatüüp:	Pealinn																				
	Suur linn																				
	Muu linn																				
	Maapiirkond																				
Regioon	Põhja-Eesti																				
	Lääne-Eesti																				
	Kesk-Eesti																				
	Kirde-Eesti																				
	Lõuna-Eesti																				
Hinnang oma tervises seisundile	halb																				
	keskmine																				
	hea																				

Rahulolematuse põhjused viimase visiidiga eriarsti juurde

% neist, kes viimasel visiidil ei jäänud eriarstiga rahule, n=84

Millega ei jäänud rahule viimasel eriarsti külastusel?

(spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

Ka 2013. aasta uuringus mainiti kõige enam arsti ebakompetentsust, samuti arsti ebasõbralikkust ja ükskõikset suhtumist patsienti.

Kokkuvõte: eriarsti teenuse kättesaadavus (1)

- 30% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud elanikest on kokku puutunud olukorraga, kus neid ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda. Kõige levinumaks põhjuseks oli, et registreerima hakati alates kindlast kuupäevast (20%). Vähem toodi välja seda, et arst võtab harva vastu või arsti pole (7%) või registratuur polnud kättesaadav (2%).
 - Keskmisest sagedamini on olukorraga, kus neid kohe eriarsti järjekorda ei registreerita, kokku puutunud naised (kui sagedasemad eriarstide külastajad), 20–29-aastased, muust rahvusest, kõrgharidusega inimesed ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.
- Alates registreerimisest pääses eriarsti vastuvõtule kuni nädala (7 päeva) jooksul 25% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest (arvestades vea piire 20–30%). Kuni kuu jooksul pääses vastuvõtule 53% (vea piirid 48–59%), üle ühe kuu pidi ootama 43% (37–48%).
 - 2013. aasta uuringu andmetel pääses kuni nädala jooksul vastuvõtule 31% ning kuni kuu jooksul 57%. Üle ühe kuu pidi ootama 41%. Seega ei ole vastuvõtule pääsemise kiirus oluliselt muutunud.
- 60% eriarsti vastuvõtul käinutest said eriarsti juurde soovitud aja ning 34% mitte. 2013. aasta andmetel sai soovitud aja 58% külastanutest. 2009.–2012. aastal on soovitud aja saanute osakaal jäänud vahemikku 59–70%.
 - Neid, kes soovitud aega ei saanud, on enam naiste, 40–59-aastaste, muust rahvusest inimeste ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike hulgas.
 - 28%-l inimestest, kes soovitud aega ei saanud (vea piire arvestades 20–37%), halvenes selle tagajärjel tervis ning 56% tervises seisund ei muutunud.
- Ülekaalukalt peamine põhjus soovitud aja mittesaamiseks oli liiga pikk järjekord ükskõik millise eriarsti juurde saamiseks (68%). Konkreetse eelistatud arsti juurde aja mittesaamine oli põhjuseks veerandil juhtudest ning pakutud aja mittesobivust tõid välja 12%.

Kokkuvõte: eriarsti teenuse kättesaadavus (2)

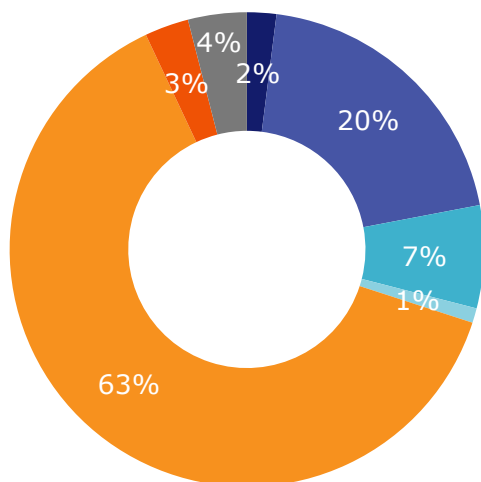
- Eriarsti teenuse kättesaadavusega seotud muudest probleemidest on kõige enam kokku puutunud sellega, et eriarst asub liiga kaugel (15%) ning puuduva või halva transpordiühenduse tõttu on keeruline kohale pääseda (11%). Vähem on probleemiks transpordi kulukus (7%) ning vastuvõtu tasu (5%).
 - Sellega, et eriarst asub liiga kaugel, on enam probleeme muust rahvusest ja põhiharidusega inimestel, keskmise suurusega ja väikelinnade, maa-asulate ning Kesk- ja Kirde-Eesti elanikel
 - Eriarsti tasuline vastuvõtt on keskmisest enam probleemiks 20–29-aastastele (18%) ning Põhja-Eesti elanikele (14%).
 - Transpordi kulukust toovad keskmisest enam välja keskmise suurusega ja väikelinnade ning maa-asulate ja Lääne- ja Kirde-Eesti elanikud.
 - Halva transpordiühenduse üle kurdavad keskmisest enam maaelanikud (9%).
- Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses eriarsti vastuvõtule 75% vastuvõtul käinutest, 18% pidid ootama kuni tunni ning 2% üle tunni. 2013. aasta uuringu andmetel pääses enne või täpselt vastuvõtule 77% eriarsti külastanutest.
- Kõigil elanikel, sõltumata eriarsti külastamisest viimase 12 kuu jooksul, paluti tuua välja, millest nad lähtuvad, kui hakkavad valima, millise eriarsti juurde end registreerida. Kõige sagedamini lähtutakse sellest, keda perearst soovitab (21%), kelle juures ollakse varem käidud (17%) või kes tundub kõige kompetentsem (15%). Ka lühike järjekord (12%) ning tuttavate soovitusel (12%) on olulised valiku alused. 2013. aastal küsiti sama küsimust vastuste nimekirja näitamata, kuid valikukriteeriumite pingerida on üldjoontes võrreldav käesoleva uuringu tulemustega.
 - Perearsti soovitusel lähtuvad keskmisest enam mehed, 60–74-aastased, põhiharidusega inimesed.
 - Arsti, keda varem on külastatud, valivad enam 50–59-aastased, eestlased, kesk- või keskeriharidusega inimesed, maapiirkondade elanikud.
 - Tajutud kompetentsuse alusel püüavad arsti valida keskmisest enam 20–29- ja 40–49-aastased, muust rahvusest, kõrgharidusega ning suuremate linnade elanikud.
 - Lühematest järjekordadest lähtuvad sagedamini muust rahvusest, kõrgharidusega ja Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.

Eriarsti teenuse kättesaadavus: eriarsti järjekorda registreerimine viimase 12 kuu jooksul

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=824

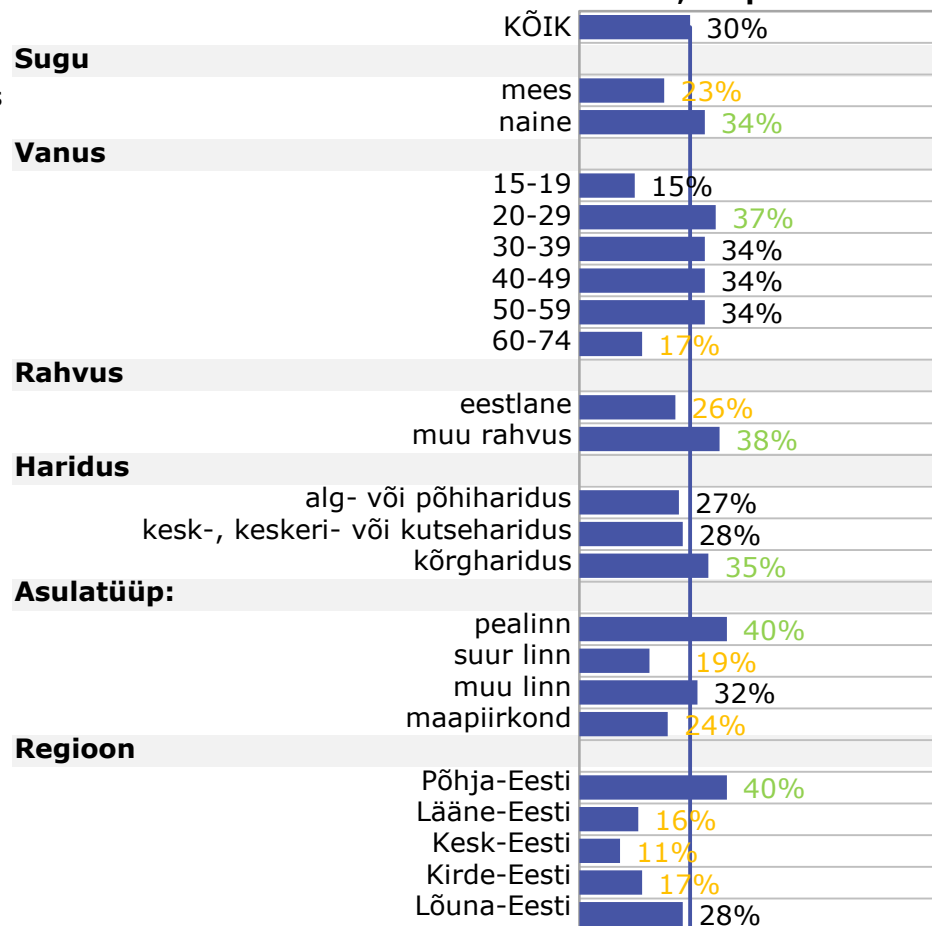
Kas viimase 12 kuu jooksul on juhtunud, et Teid ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda?

- Jah, sest registratuur ei olnud kättesaadav
- Jah, sest registreerima hakati kindlast kuupäevast alates
- Jah, polnud arsti/arst võtab harva vastu
- Jah, muul põhjusel, kirjutage
- Ei
- polnud sobivat aega pakkuda, järjekord liiga pikk
- Ei oska öelda / ei mäleta / ei registreerinud ise

Ei registreeritud eriarsti järjekorda

N=250, reaprotsent

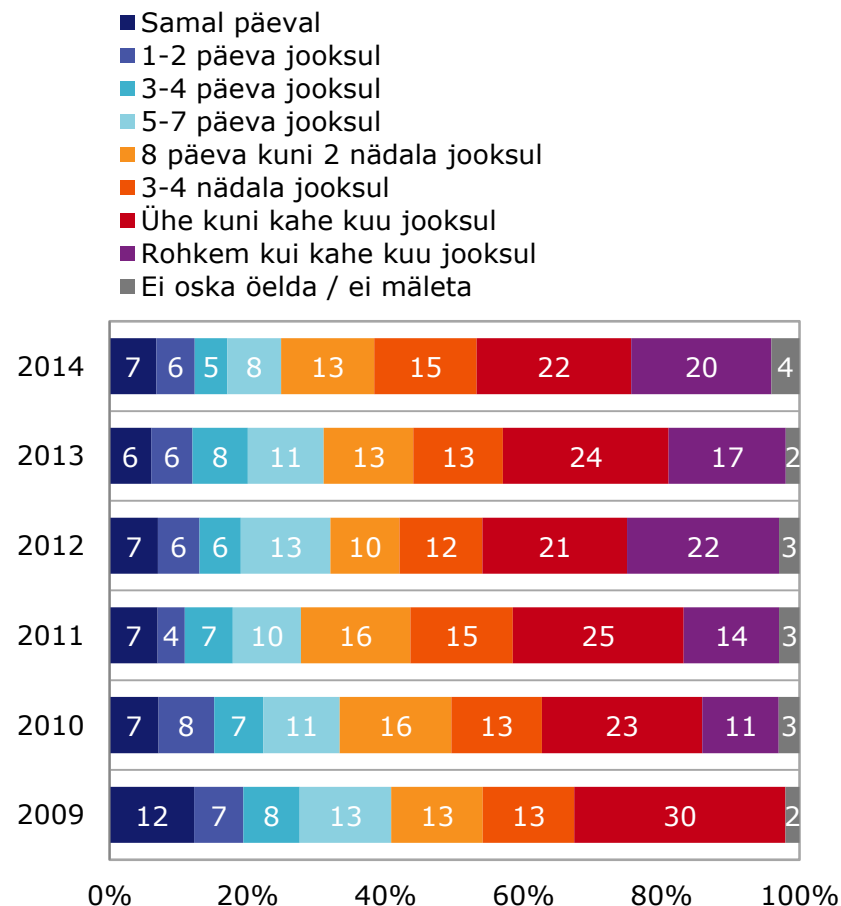
Eriarsti teenuse kättesaadavus: viimasele eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirus alates registreerimisest 2009–2014

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=824

Kui ruttu alates registreerimisest Te pääsesite viimasel külastusel eriarsti vastuvõtule?

Kuni nädala jooksul pääses eriarsti vastuvõtule 25% (arvestades vea piire 20–30%) elanikest. Kuni kuu jooksul pääses vastuvõtule 53% (vea piirid 48–59%). Üle ühe kuu pidi ootama 43% (37–48%).

2013. aasta uuringu andmetel pääses kuni nädal jooksul vastuvõtule 31% ning kuni kuu jooksul 57%. Üle ühe kuu pidi ootama 41%.

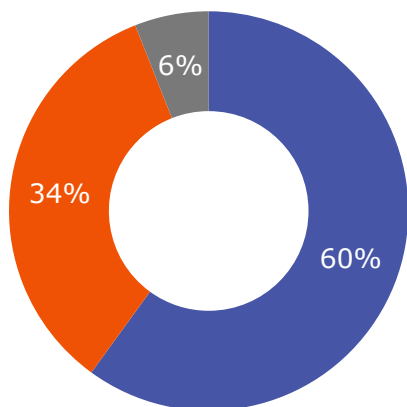

Eriarsti teenuse kättesaadavus: eriarsti juurde soovitud aja saamine

Kas Te saite viimasel registreerimisel eriarsti vastuvõtule soovitud aja?

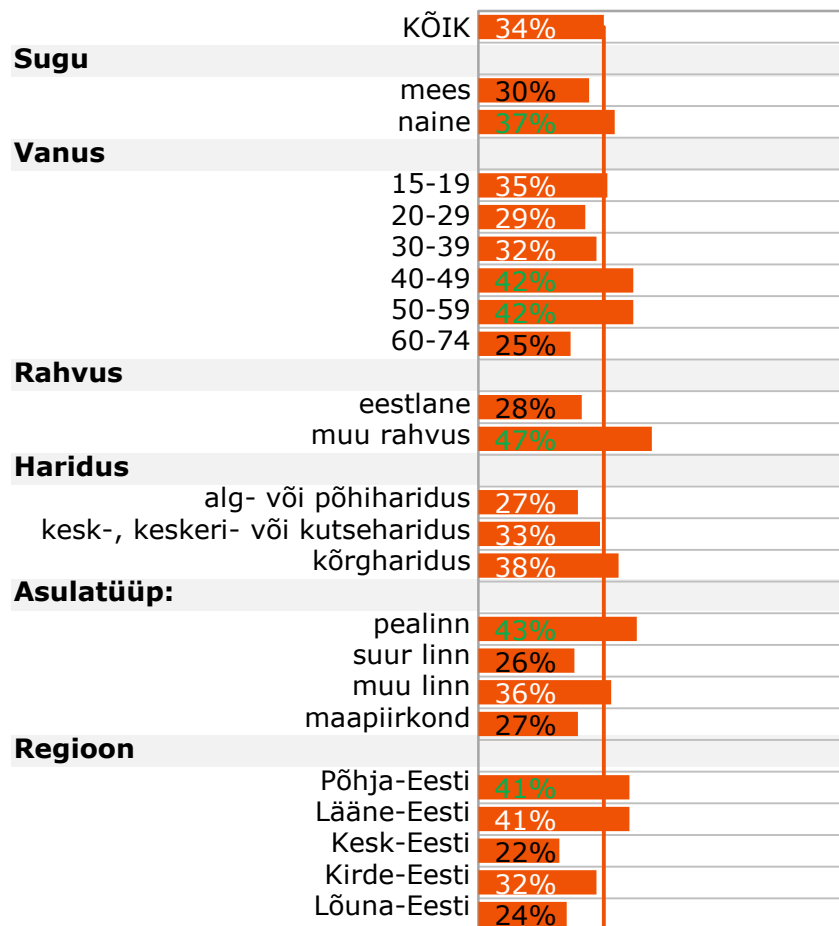
% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda / ei mäleta / ei registreerinud ise

2014. aastal sai soovitud aja 60% külastanutest, 2013. aastal 58%.
2009.–2012. aastal on soovitud aja saanute osakaal jäänud vahemikku 59–70%.

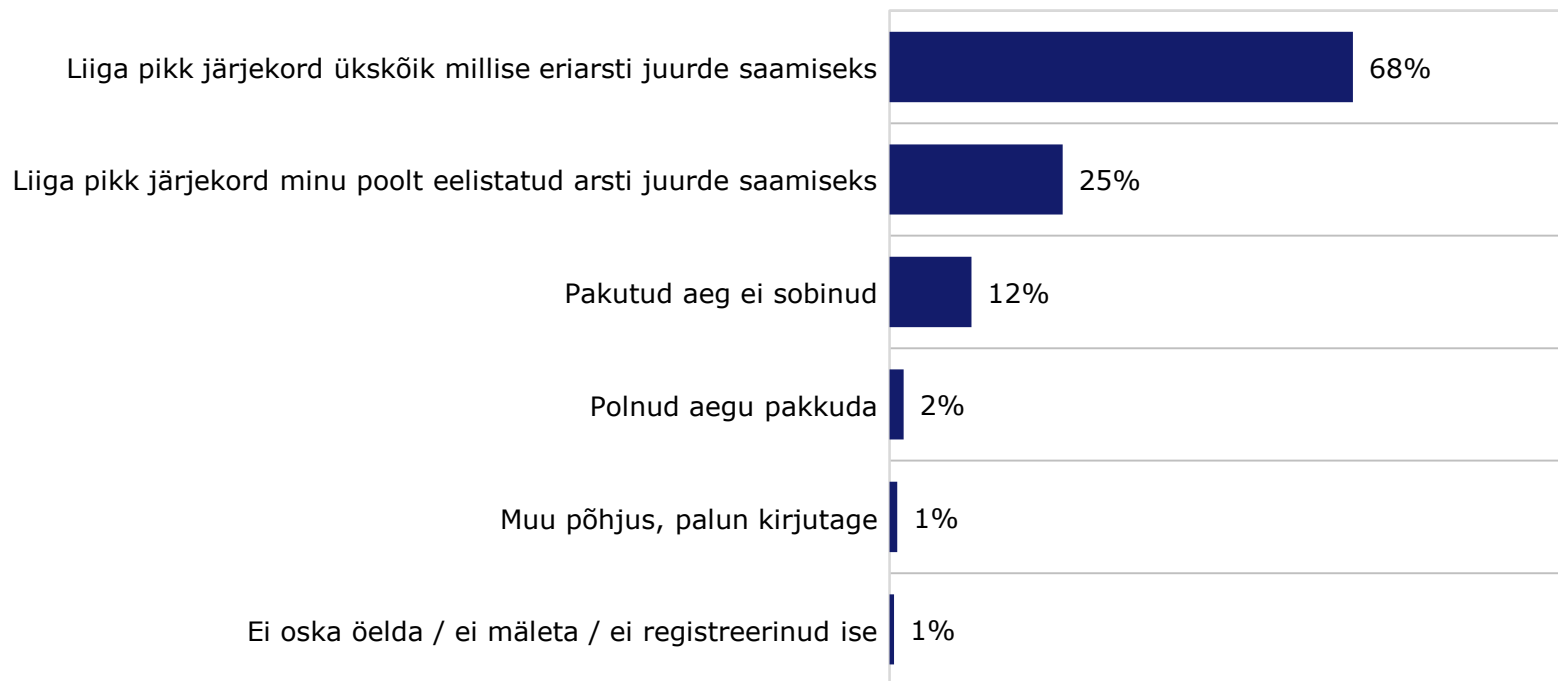
Ei saanud soovitud aega N=283, reaprotsent

Eriarsti teenuse kättesaadavus: eriarstile soovitud aja mittesaamise põhjused

% vastajatest, kes ei saanud viimase 12 kuu jooksul eriarsti juurde soovitud aega, n=283

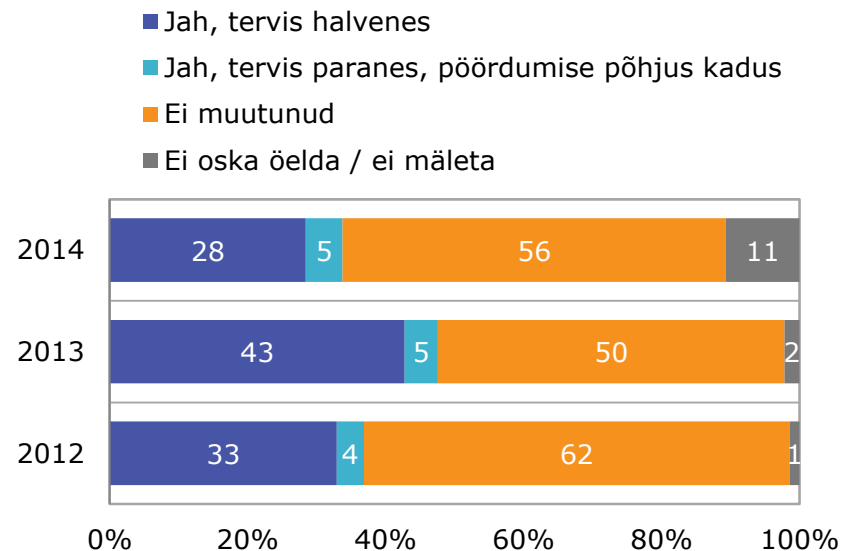
Miks Te ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega?

Terviseseisundi muutus eriarstile mittepääsemise tõttu 2012–2014

% vastajatest, kes ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega, n=283

Kas Teie tervislik seisund muutus, kui Te ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud ajal?

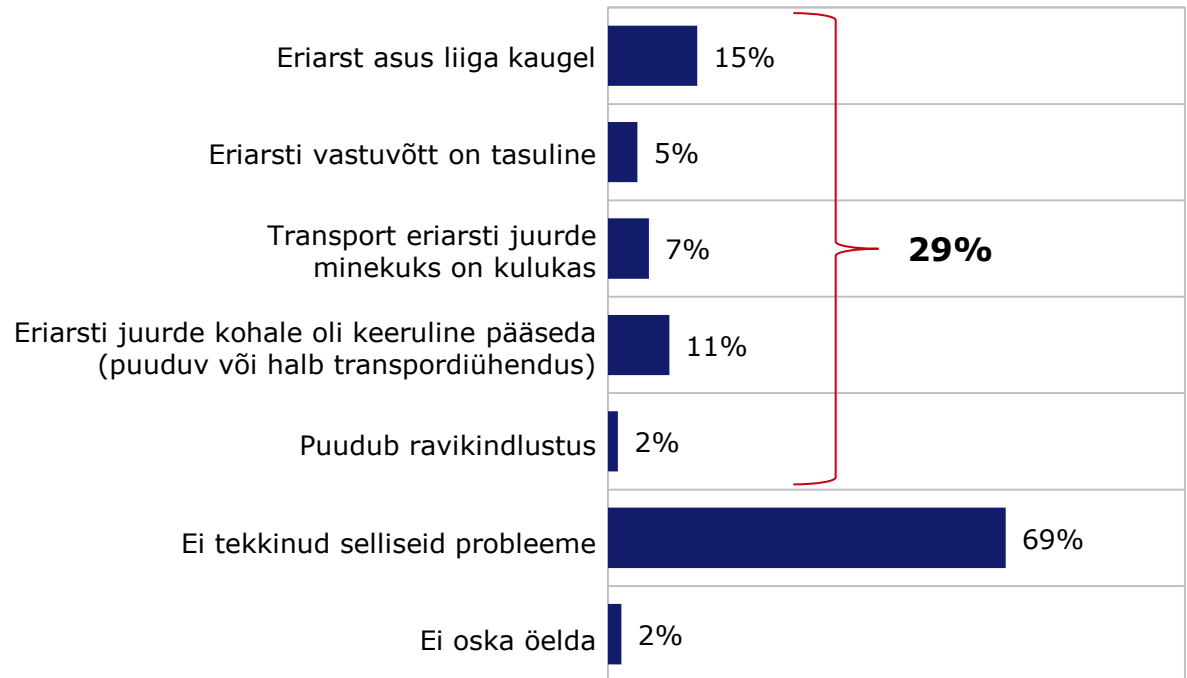

Eriarsti teenuse kättesaadavus: muud probleemid

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=824

- Sellega, et eriarst asub liiga kaugel, on enam probleeme muust rahvusest ja põhiharidusega inimestel, keskmise suurusega ja väikelinnade, maa-asulate ning Kesk- ja Kirde-Eesti elanikel.
- Eriarsti tasuline vastuvõtt on keskmisest enam probleemiks 20–29-aastastele (18%) ning Põhja-Eesti elanikele (14%).
- Transpordi kulukust toovad keskmisest enam välja keskmise suurusega ja väikelinnade ning maa-asulate ja Lääne- ja Kirde-Eesti elanikud.
- Halva transpordiühenduse üle kurdavad keskmisest enam maaelanikud (9%).

Kas eriarsti viimasel külastusel tekitas probleeme see, et ...?

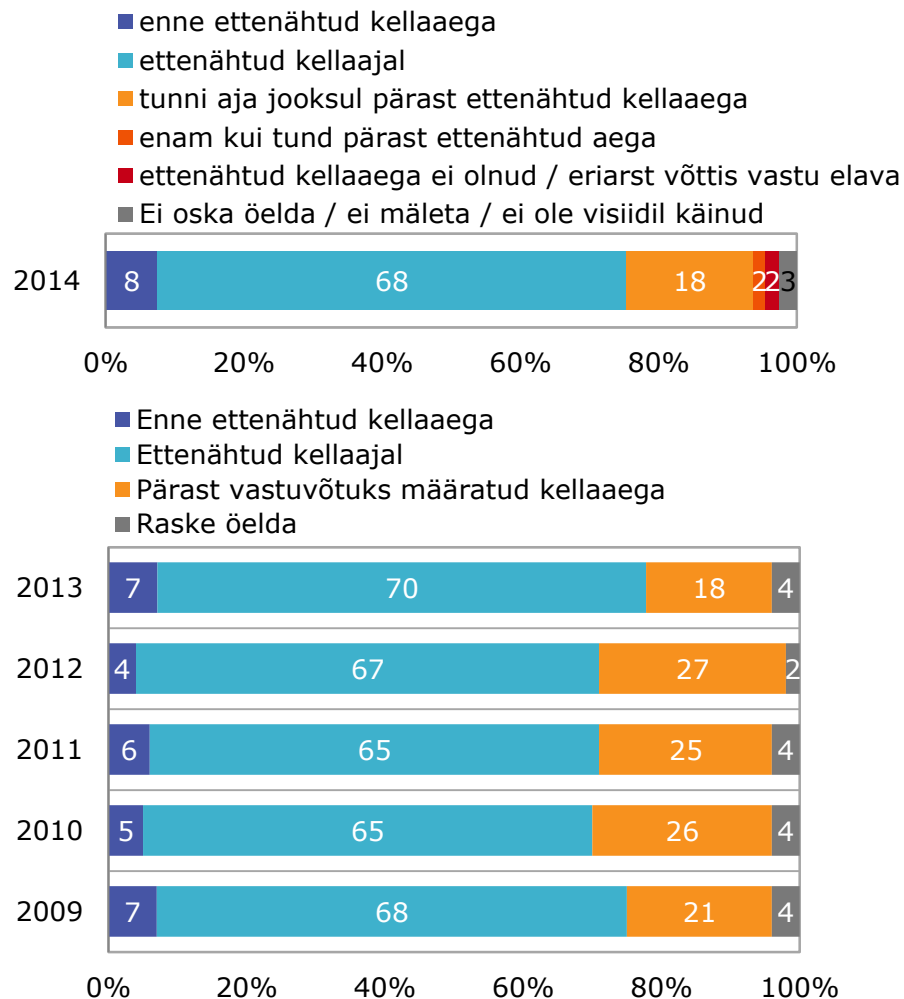

Eriarsti viimase külastuskorra algusaja täpsus 2009–2014

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=824

Kas Te saite viimasel külastusel eriarsti vastuvõtule ...?

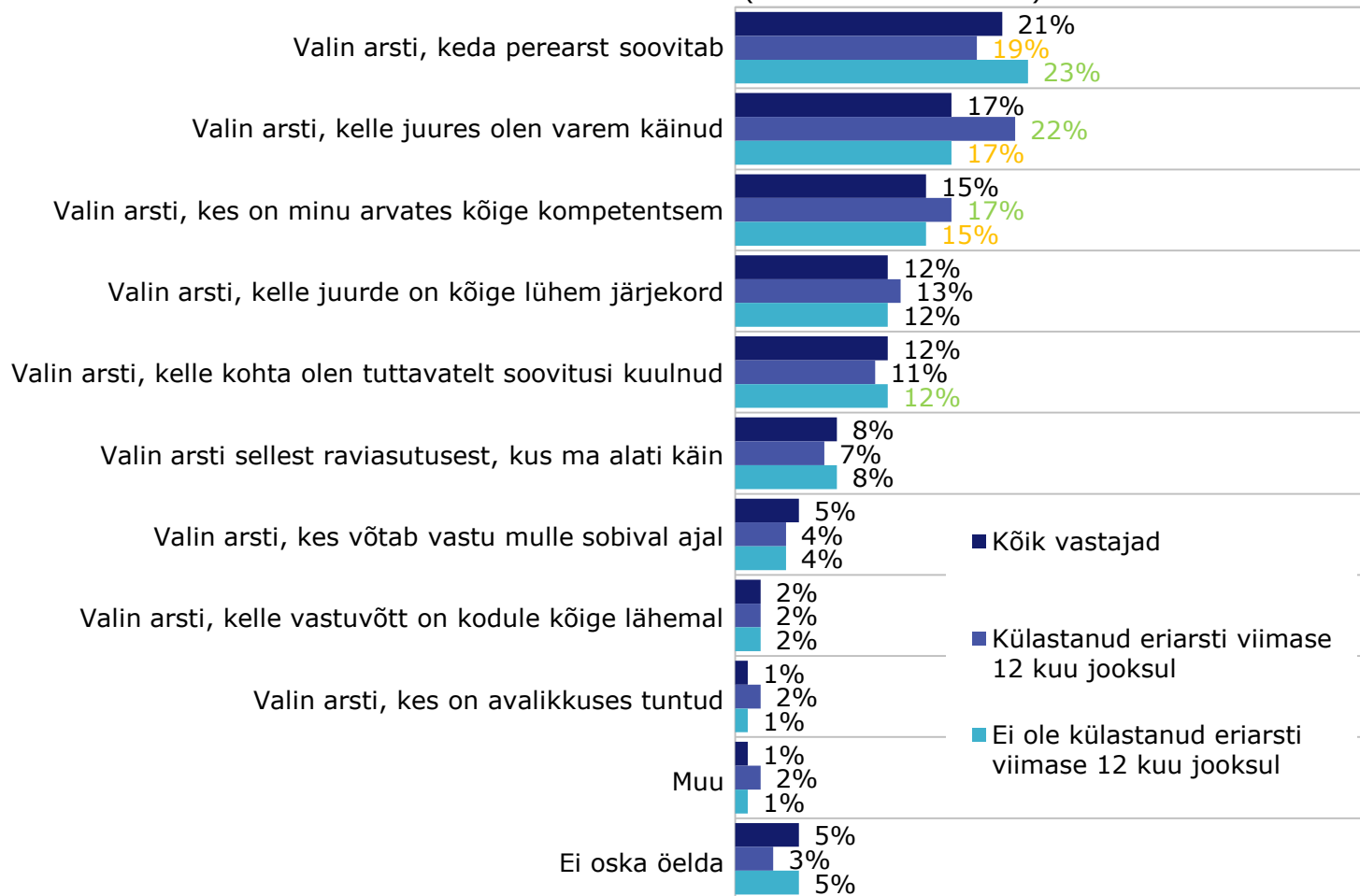
2014. aastal muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu otsene võrreldavus ei ole võimalik.

Eriarsti valiku kriteeriumid

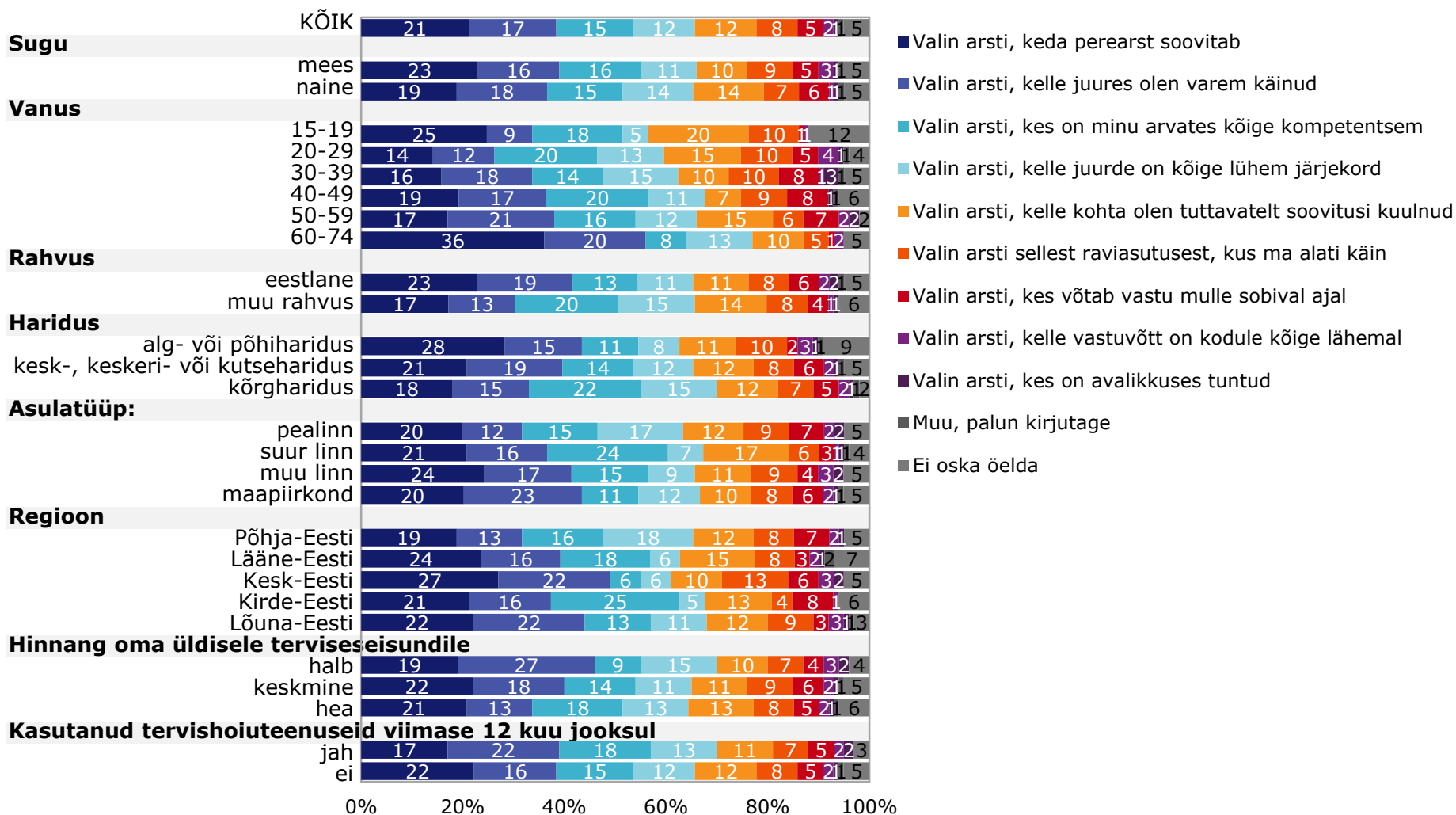
% kõikidest vastajatest, n=1645; eriarsti külastanutest, n=824; ja mittekülastanutest, n=1576

Mõelge nüüd eriarstide külastamisele üldiselt. Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti? (valida sai ühe vastuse)*

Eriarsti valiku kriteeriumid: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Eriarsti valiku kriteeriumid: statistiliselt olulised erinevused

		Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti?											
		... keda perearst soovitab	... kelle juures olen varem käinud	... kes on minu arvates kõige kompetentsem	... kelle juurde on kõige lähem järjekord	... kelle kohta olen tuttavatelt soovitusi kuulnud	Valin arsti sellest raviasutusest, kus ma alati käin	... kes võtab vastu mulle sobival ajal	... kelle vastuvõtt on kodule kõige lähemal	... kes on avalikkuses tuntud	Muu	Ei oska öelda	
Sugu	Mees												
	Naine												
Vanus	15-19												
	20-29												
	30-39												
	40-49												
	50-59												
	60-74												
Rahvus	eestlane												
	muu rahvus												
Haridus	alg- või põhiharidus												
	kesk-, keskeri- või kutseharidus												
	kõrgharidus												
Asulatüüp:	pealinn												
	suur linn												
	muu linn												
	maapiirkond												
Regioon	Põhja-Eesti												
	Lääne-Eesti												
	Kesk-Eesti												
	Kirde-Eesti												
	Lõuna-Eesti												
Hinnang oma tervises seisundile	halb												
	keskmine												
	hea												
Käinud viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul													
	Jah												
	Ei												

Kokkuvõte: eriarstile registreerumine ja tasuline eriarst

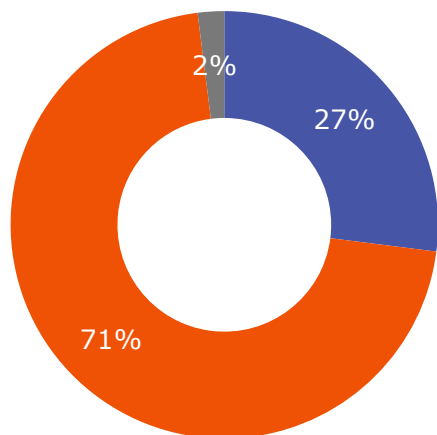
- 27% Eesti 15–74-aastastest elanikest on viimase kuu jooksul registreerinud end eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist.
 - Nende seas on enam naisi, 20–29- ja 50–59-aastaseid, kõrgharidusega inimesi, Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikke ning halva tervisega inimesi.
- 6% elanikest on end viimase 12 kuu jooksul registreerinud korraga mitme sama eriala eriarsti vastuvõtule.
 - Nende seas on enam naisi, 15–19-aastaseid, põhiharidusega inimesi, suuremate linnade (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve) elanikke ning Kirde-Eesti elanikke. Keskmisest enam on end mitme arsti juurde registreerinud halva tervisega inimesed.
- Tasulist eriarsti on viimase 12 kuu jooksul külastanud 24% (arvestades uuringu vea piire 19–29%) eriarsti vastuvõtul käinutest. 2013. aasta andmetel oli nende osakaal 14%.
 - Peamine põhjus tasulise eriarsti külastamiseks on liiga pikk järjekord eriarsti tasuta vastuvõtule (15%). 4% külastanutest märgib, et nad soovisid saada kindla arsti vastuvõtule.
 - Enam on eriarsti tasulisel vastuvõtul käinud Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud, vähem aga vanemad inimesed ning maapiirkondade elanikud. Tasulise eriarsti külastamist mõjutab ka sissetulek: keskmisest enam on tasulise eriarsti vastuvõtul käinud need, kelle pere netosissetulek pereliikme kohta on üle 700 euro (34%).
 - Kõige enam on viimase 12 kuu jooksul külastatud tasulist naha- ja suguhaiguste arsti (20%), naistearsti (14%) ning ortopeedi (10%), aga ka nina-kõrva-kurguarsti (8%), silmaarsti (8%) ja uroloogi (7%).

Eriarstile registreerumine

% kõikidest vastajatest, n=1645

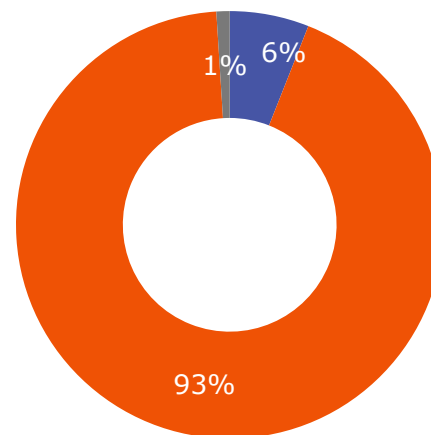
Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul registreerinud end eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist?

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda / ei mäleta

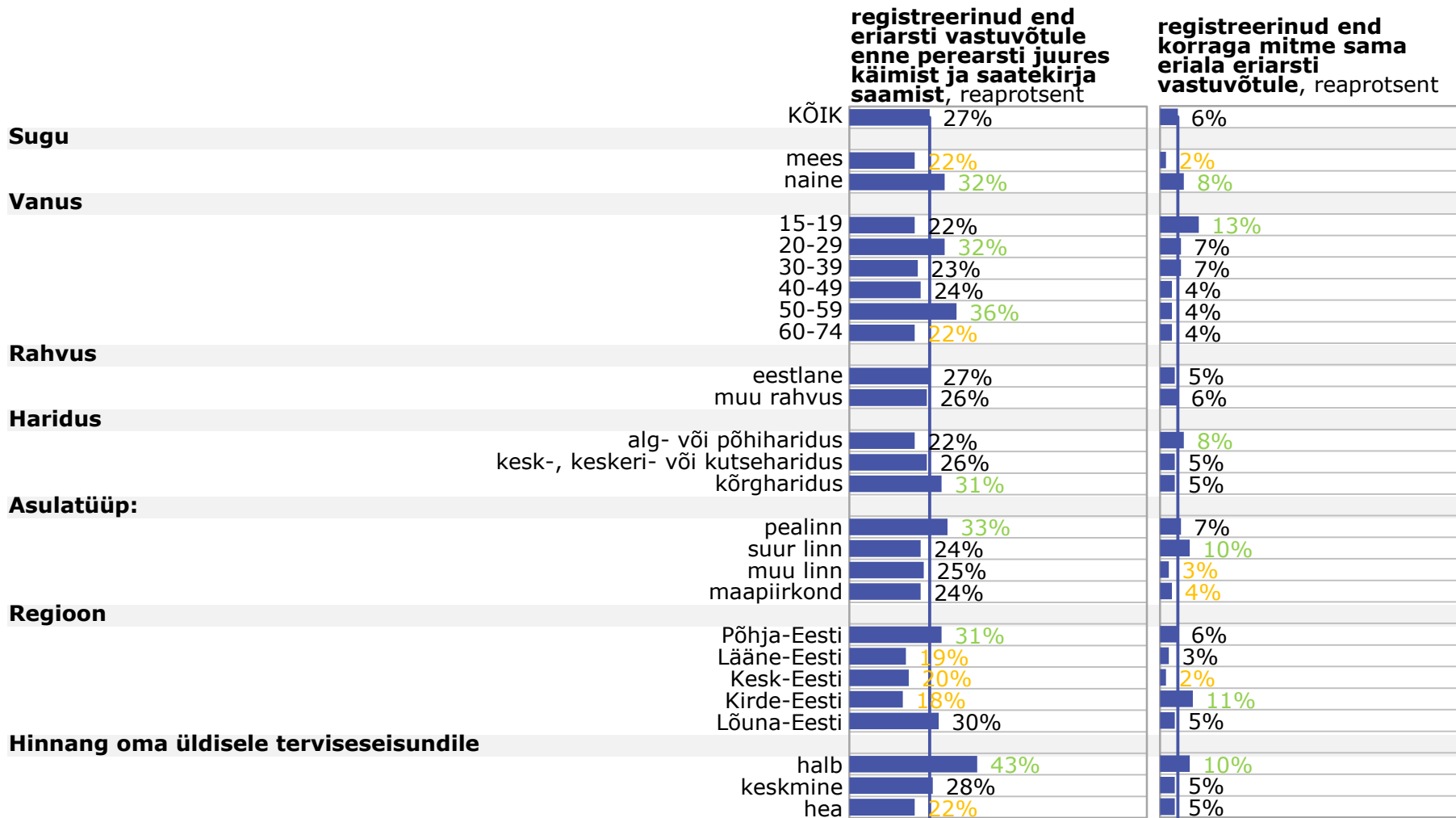
Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul registreerinud end korraga mitme sama eriala eriarsti vastuvõtule?

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda / ei mäleta

Eriarstile registreerumine: profiilid

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

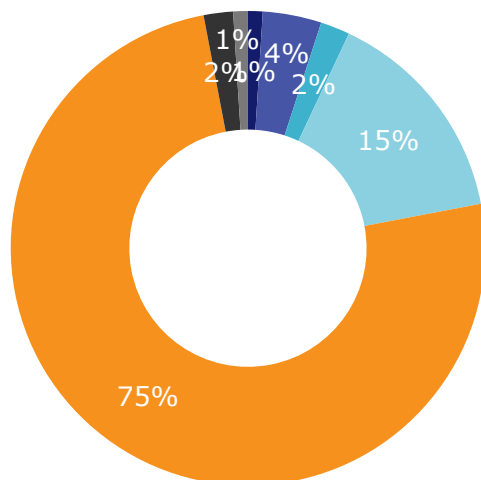

Tasulise eriarsti külastamine viimase 12 kuu jooksul

% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul külastanud eriarsti, n=824

Kas Te olete pöördunud viimase 12 kuu jooksul eriarsti tasulisele vastuvõtule (v.a hambaarst ja ilukirurgia)?

- Jah, sest perearst ei andnud saatekirja
- Jah, soovisin pääseda kindla arsti juurde
- Jah, eriarstil pole (Teie kodukohas) tasuta vastuvõttu
- Jah, eriarsti tasuta vastuvõtul oli liiga pikk järjekord
- Ei
- Muu põhjus, palun kirjutage
- Ei oska öelda / ei mäleta

Eriarsti külastanutest on 24% käinud tasulisel vastuvõtul.

On külastanud tasulist eriarsti, reaprotsent

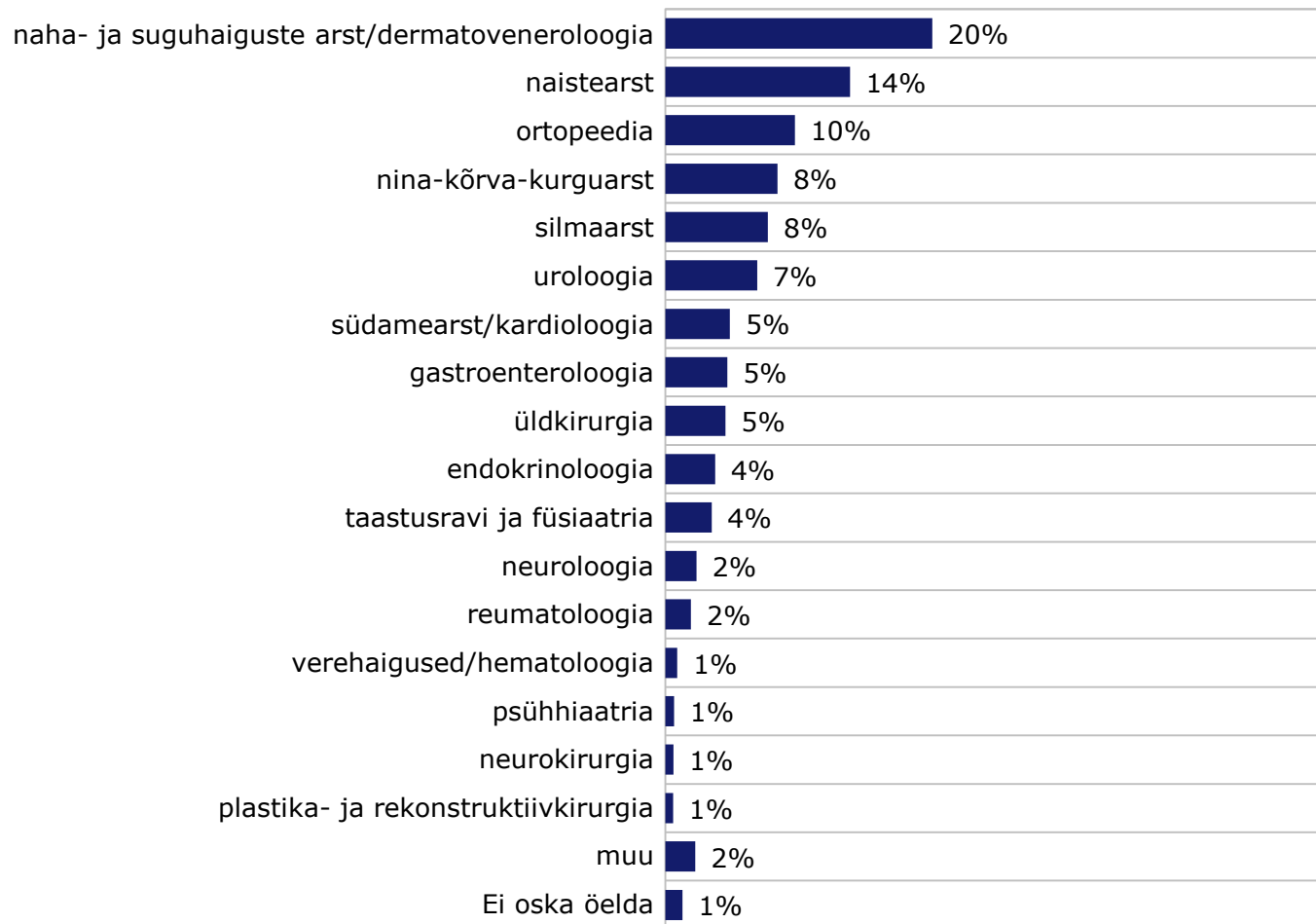
Sugu	KÕIK	24%
	mees	24%
	naine	24%
Vanus	15-19	37%
	20-29	28%
	30-39	28%
	40-49	25%
	50-59	25%
	60-74	13%
Rahvus	eestlane	24%
	muu rahvus	25%
Haridus	alg- või põhiharidus	21%
	kesk-, keskeri- või kutseharidus	25%
	kõrgharidus	23%
Asulatüüp:	pealinn	34%
	suur linn	20%
	muu linn	22%
	maapiirkond	16%
Regioon	Põhja-Eesti	34%
	Lääne-Eesti	16%
	Kesk-Eesti	8%
	Kirde-Eesti	19%
	Lõuna-Eesti	16%
Hinnang oma üldisele tervises seisundile	halb	26%
	keskmine	25%
	hea	21%

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Tasulise eriarsti külastamine viimase 12 kuu jooksul: erialad

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul tasulist eriarsti külastanud, n=185

Millise eriala eriarsti tasulises vastuvõtus Te viimati käisite?

6

Hambaarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: hambaarsti külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on hambaarsti vastuvõtul käinud 41% Eesti 15–74-aastastest elanikest.
 - Keskmisest enam on hambaarsti külastajaid 15–19-aastaste (66%) ning 20–29-aastaste (47%) seas. Samuti on neid enam kõrgharidusega inimeste ning suuremate Eesti linnade (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve) elanike seas. Vähem on aasta jooksul hambaarsti külastanud mehed, 50–74-aastased, kesk- või keskeriharidusega inimesed ja maapiirkondade elanikud.
 - Viimase külastusega jäi rahule 97% vastuvõtul käinutest. Tervikuna ei eristu rahule jäänud elanike hulgas konkreetseid sotsiaal-demograafilisi sihtrühmi. Nende hulgas, kes jäid väga rahule, on enam 15–29-aastaseid, eestlasi ning Lääne- ja Kesk-Eesti elanikke.
- See väike osa hambaarsti vastuvõtul käinutest, kes arstiga rahule ei jäänud, ei jäänud ennekõike rahule ravi kvaliteediga.

„Hambaarst ignoreeris enda tekitatud probleeme ning ei asunud neid parandama, ei tee kvaliteetset tööd.“

„Polnud päris õige plomm, hõõrub.“

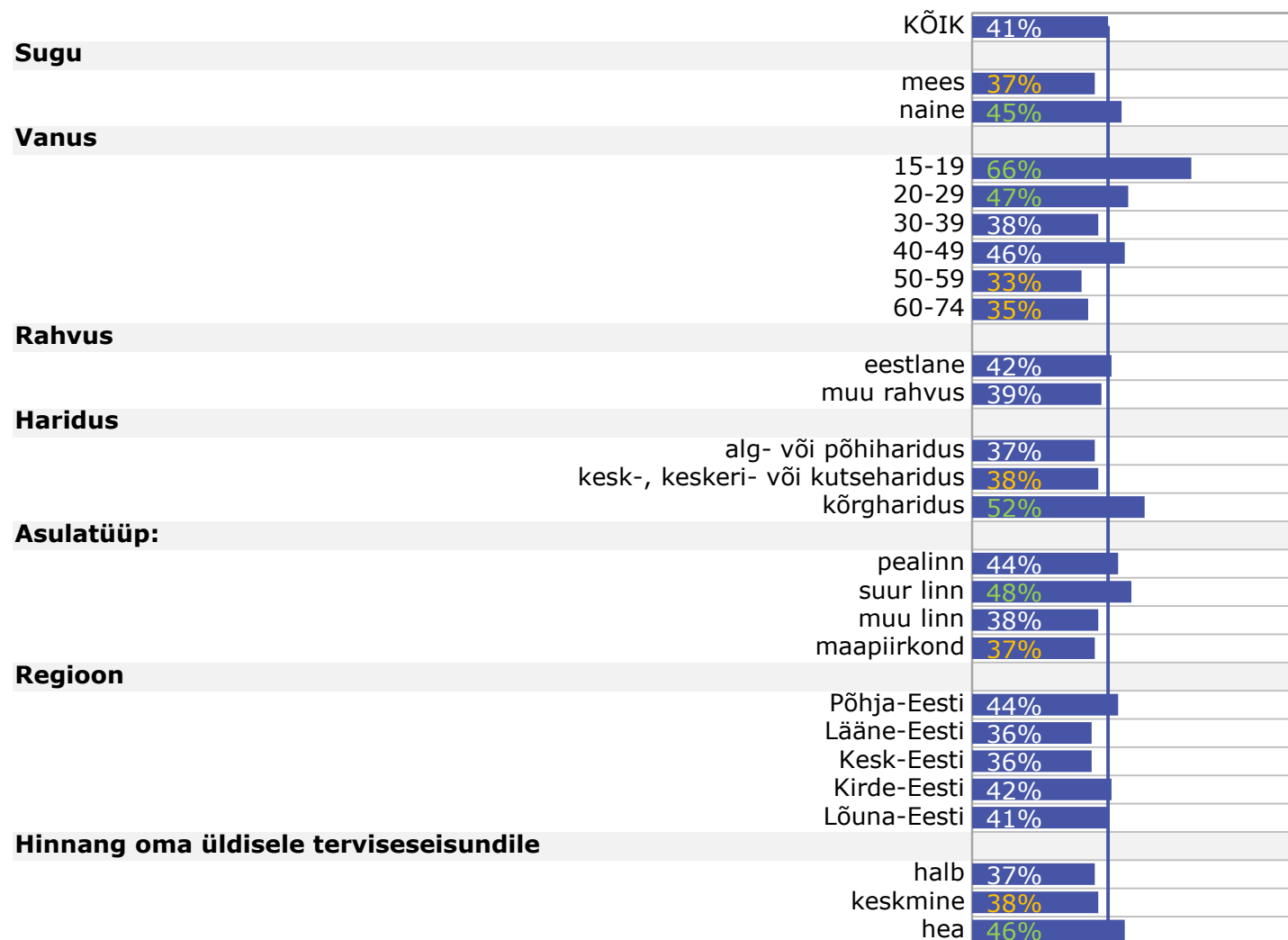
„Raviga ei olnud rahul, maksa ja maksa raha, lõpuks ikka tõmmatakse välja.“

„Hambaarst rikkus minu hamba ära, mille hiljem teine arst oli sunnitud välja tõmbama.“

- Neist inimestest, kes pole viimase 12 kuu jooksul hambaarsti juures käinud, 48% käisid seal kuni 2 aastat tagasi, 31% 3–9 aastat tagasi ning 13% kümme või enam aastat tagasi. 2013. aasta andmetel käis kuni 2 aastat tagasi hambaarsti juures 42% elanikest. 29% ei osanud tollal öelda, millal nad hambaarsti vastuvõtul käisid, seekordses uuringus oli nende osakaal 8%.
 - Neid, kes käisid hambaarsti vastuvõtul kuni 2 aastat tagasi, on enam 15–19-aastaste hulgas.
 - 10 või enam aastat tagasi hambaarsti külastanud on enam meeste, 60–74-aastaste ning Lõuna-Eesti elanike seas.

Viimase 12 kuu jooksul hambaarsti vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

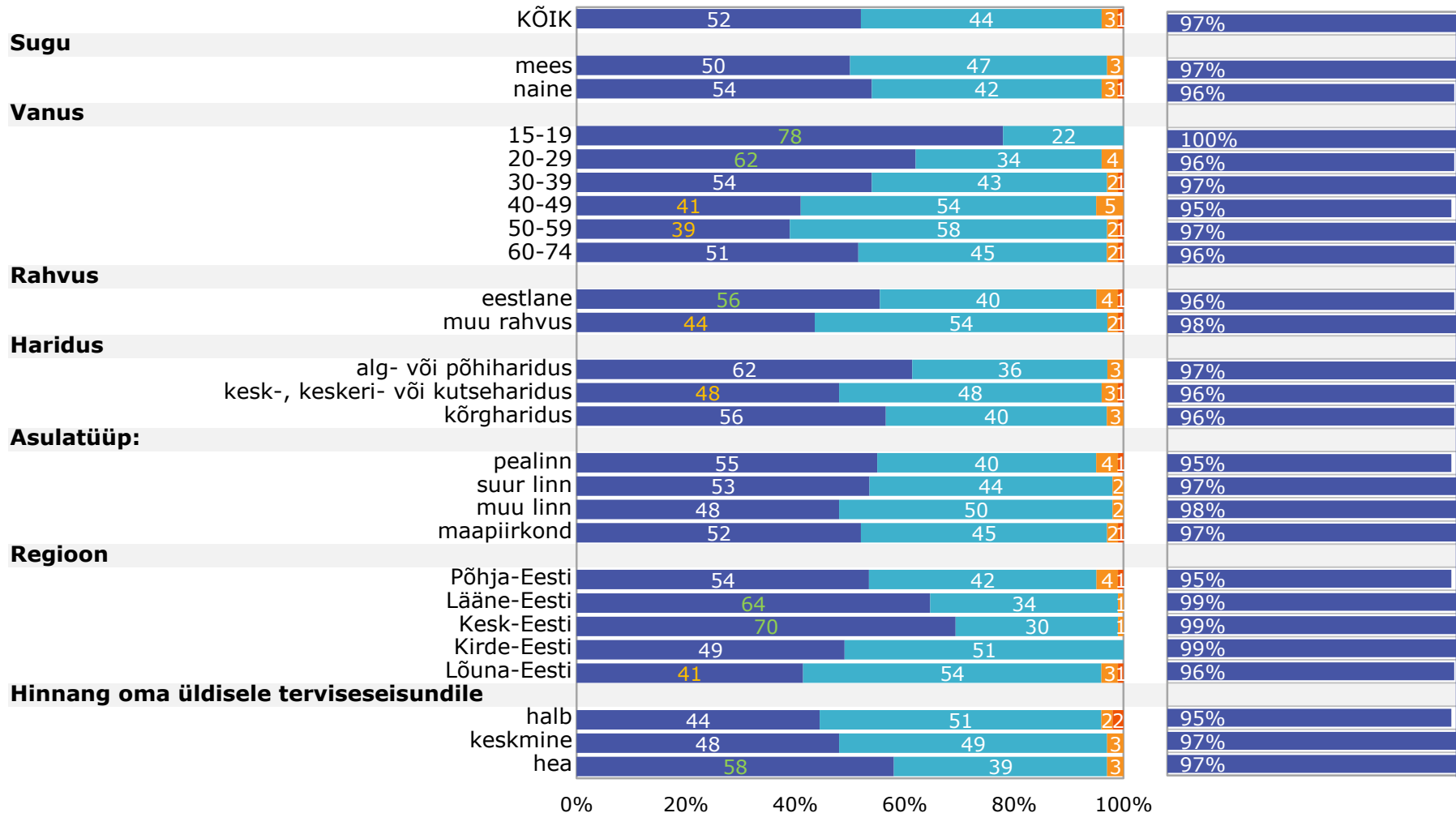

Rahulolu hambaarstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul hambaarsti külastanud vastajad, n=707

Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te hambaarstiga jäite?

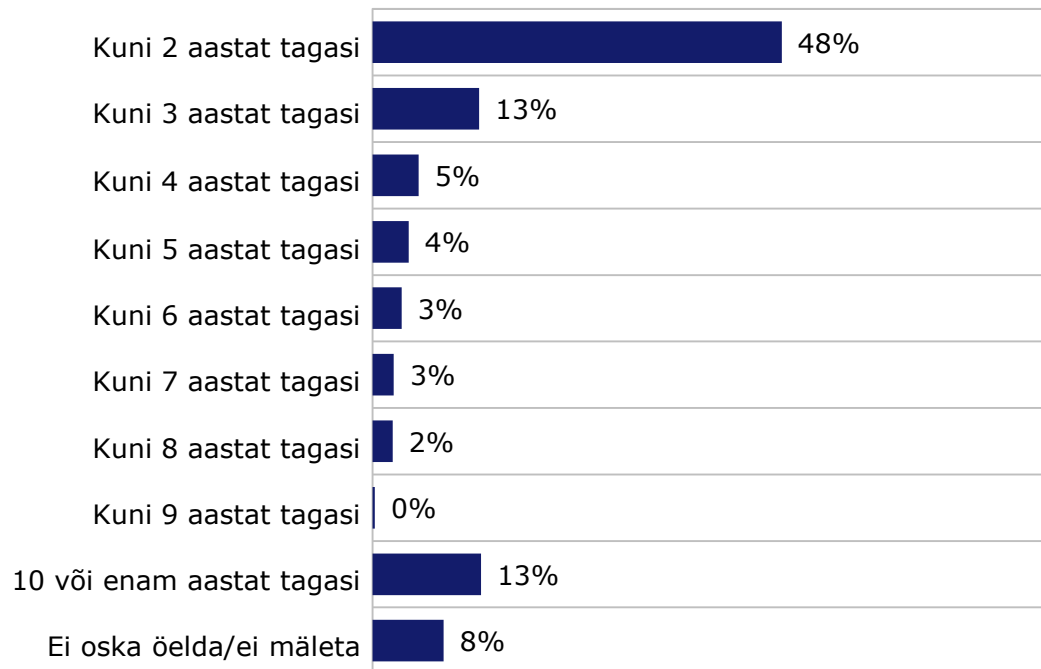
■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda / ei mäleta ■ rahul

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, n=938

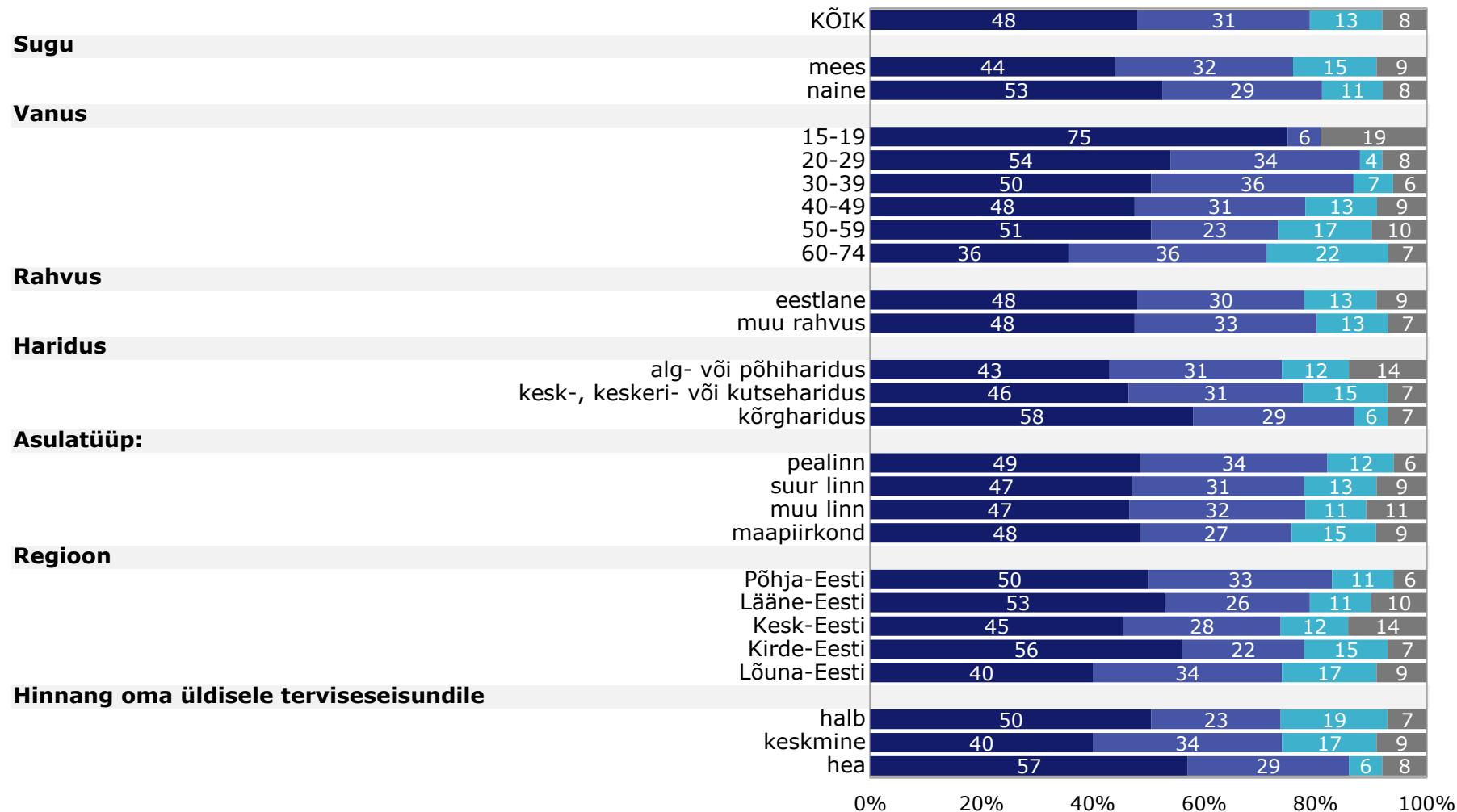
Kui Te ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, siis millal Te viimati hambaarsti juures käisite?

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

% vastavast sihtrühmast, kõik = vastajad, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, n=938

■ Kuni 2 aastat tagasi ■ 3 kuni 9 aastat tagasi ■ 10 või enam aastat tagasi ■ Ei oska öelda/ei mäleta

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

			Kui Te ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, siis millal Te viimati hambaarsti juures käisite?			
			Kuni 2 aastat tagasi	3–9 aastat tagasi	10 või enam aastat tagasi	Ei oska öelda/ei mäleta
Sugu		mees				
		naine				
Vanus		15-19				
		20-29				
		30-39				
		40-49				
		50-59				
		60-74				
Rahvus		eestlane				
		muu rahvus				
Haridus		alg- või põhiharidus				
		kesk-, keskeri- või kutseharidus				
		kõrgharidus				
Asulatüüp:		pealinn				
		suur linn				
		muu linn				
		maapiirkond				
Regioon		Põhja-Eesti				
		Lääne-Eesti				
		Kesk-Eesti				
		Kirde-Eesti				
		Lõuna-Eesti				
Hinnang oma tervises seisundile		halb				
		keskmine				
		hea				

Kokkuvõte: hambaarsti külastamise regulaarsus ja teenuse kättesaadavus

- Kõigilt elanikelt küsiti, kui sageli nad tavaliselt hambaarsti juures käivad. Vähemalt kord aastas või sagedamini külastab hambaarsti 43% elanikest (arvestades uuringu vea piire 39–46%). Varasema 5 aasta uuringutes on näitaja jäänud 36–42% vahemikku. See näitaja kattub ka antud uuringus küsimusele, kas viimase aasta jooksul on hambaarsti külastatud, antud vastusega, mille kohaselt on hambaarsti külastanud 41% elanikest. Harvem kui kord kolme aasta jooksul käib hambaarsti juures 22% elanikest.
- Vähemalt kord aastas või sagedamini külastavad hambaarsti naised, 15–19-aastased ja 40–49-aastased, kõrgharidusega inimesed ning suuremate linnade elanikud. Vähem on neid meeste, 60–74-aastaste, ning kesk- või keskeriharidusega inimeste hulgas.
- 67% neist, kes külastavad hambaarsti kord aastas või sagedamini, käivad regulaarselt vastuvõtul ka siis, kui neil kaebusi ei ole.
- Neil, kes käivad hambaarsti juures harvem kui kord aastas, paluti põhjendada, miks see nii on. Enamikku takistavad hambaarsti sagedamini külastamast majanduslikud põhjused: hambaarsti teenus on kallis (45%). Teisena tuuakse välja, et kaebuste puudumise tõttu pole põhjust sagedamini käia (34%). 9% elanikest ütleb, et proteeside tõttu ei ole neil vaja iga aasta käia, ning 7% tunnistab hirmu hambaravi ebameeldivate protseduuride ees. Üldjoontes on põhjenduste pingerida sama nagu eelnevatel aastatel.
- Majanduslikel põhjustel hambaarsti regulaarsest külastusest hoidujaid on enim 40–49-aastaste, keskmise suurusega linnade ja väikelinnade elanike seas.
- Kaebuste puudumine on peamiseks põhjuseks (89%) 15–19-aastaste seas, kuid keskmisest enam mainivad seda ka 20–29-aastased. Samuti toovad seda enam esile maapiirkondade elanikud.
- Hambaarsti vastuvõtuga seoses tekkis viimasel korral probleeme 7%-l viimase 12 kuu jooksul hambaarsti külastanutest. Enamik neist puutus kokku pika järjekorraga konkreetse hambaarsti juurde saamiseks (57%). Muudest takistustest nimetati enam veel tasulist vastuvõttu (35%), pikka järjekorda ükskõik millise hambaarsti juurde saamiseks (22%) ning hambaarsti ebasõbralikku või pealiskaudset suhtumist (12%). Varem on tekkinud probleemide kohta küsitud nimekirja ette andmata, mistõttu protsentuaalselt on tulemused teistsugused, kuid põhjuste pingerida on jäänud samaks.

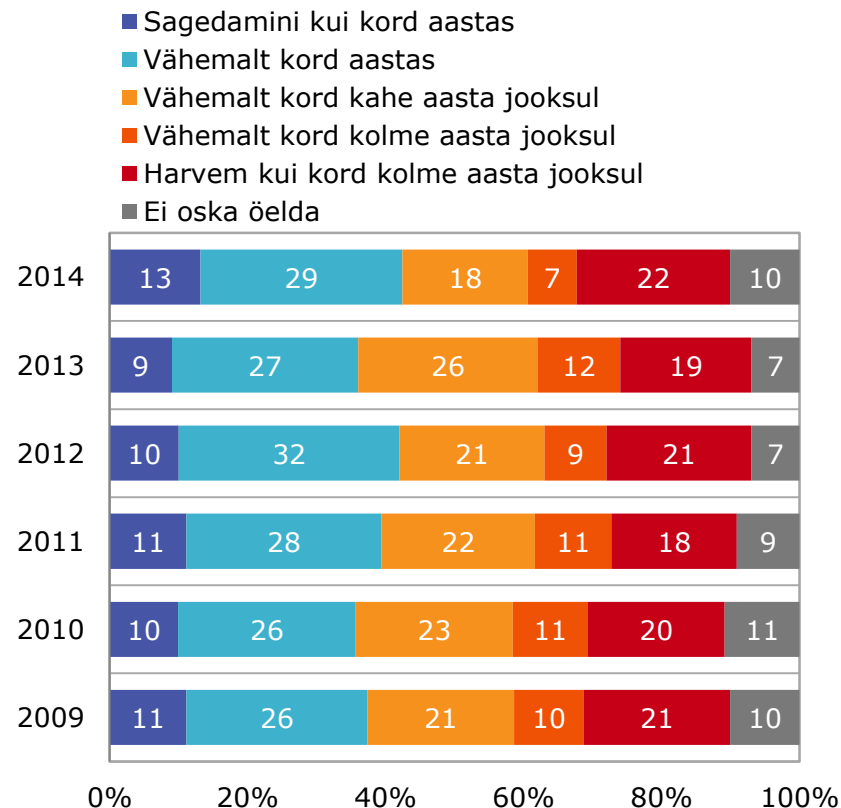
Hambaarsti külastamise sagedus 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kui tihti Te tavaliselt hambaarsti juures käite?

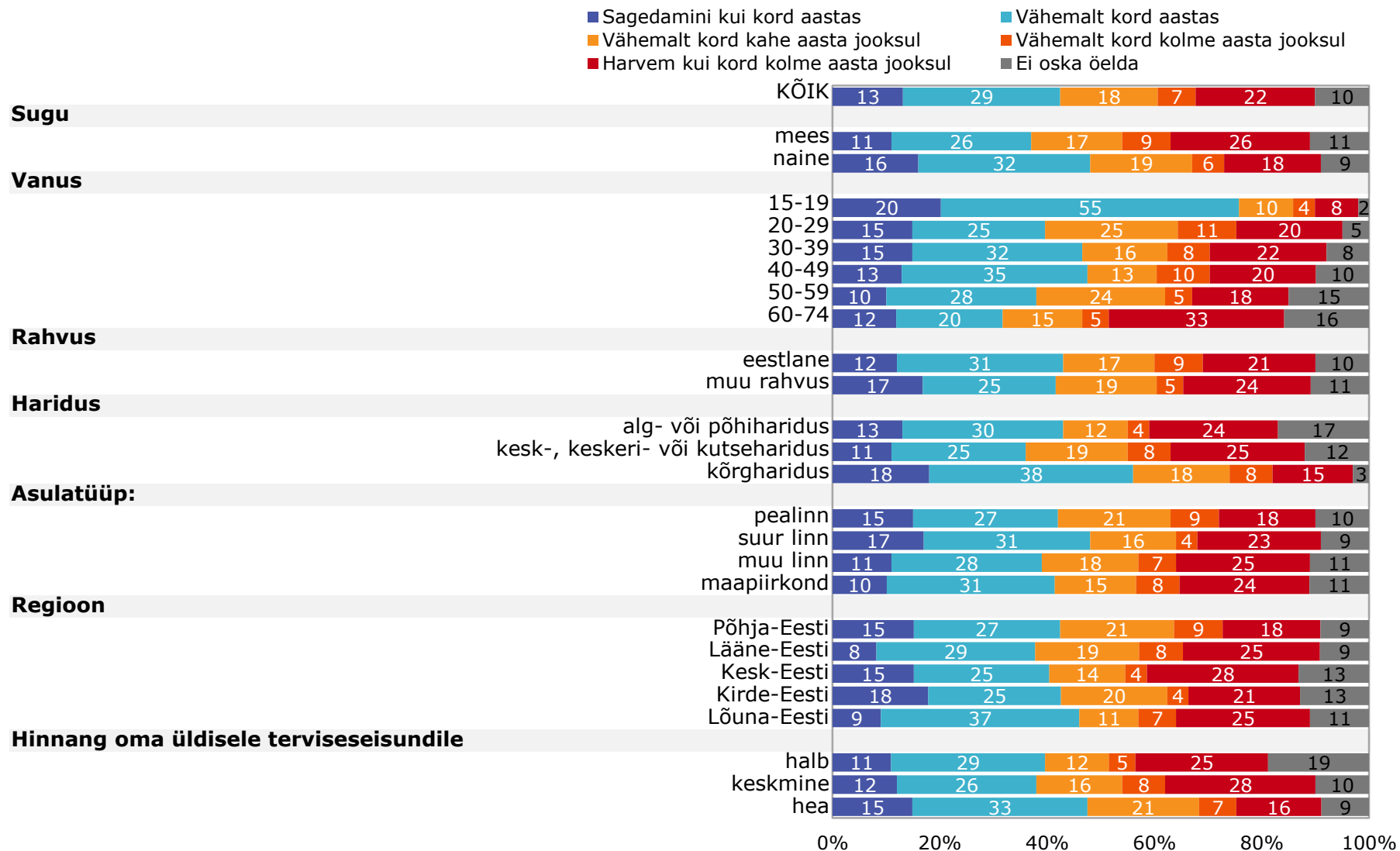
Kord aastas või sagedamini külastab hambaarsti 43% elanikest (arvestades uuringu vea piire 39–46%). See näitaja kattub ka antud uuringus küsimusele, kas viimase aasta jooksul on hambaarsti külastatud, antud vastustega (mille kohaselt on külastanud 41% elanikest).

Varasema 5 aasta uuringutes on näitaja jäänud 36–42% vahemikku.

Hambaarsti külastamise sagedus: profiil

% vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1645

Hambaarsti külastamise sagedus: statistiliselt olulised erinevused

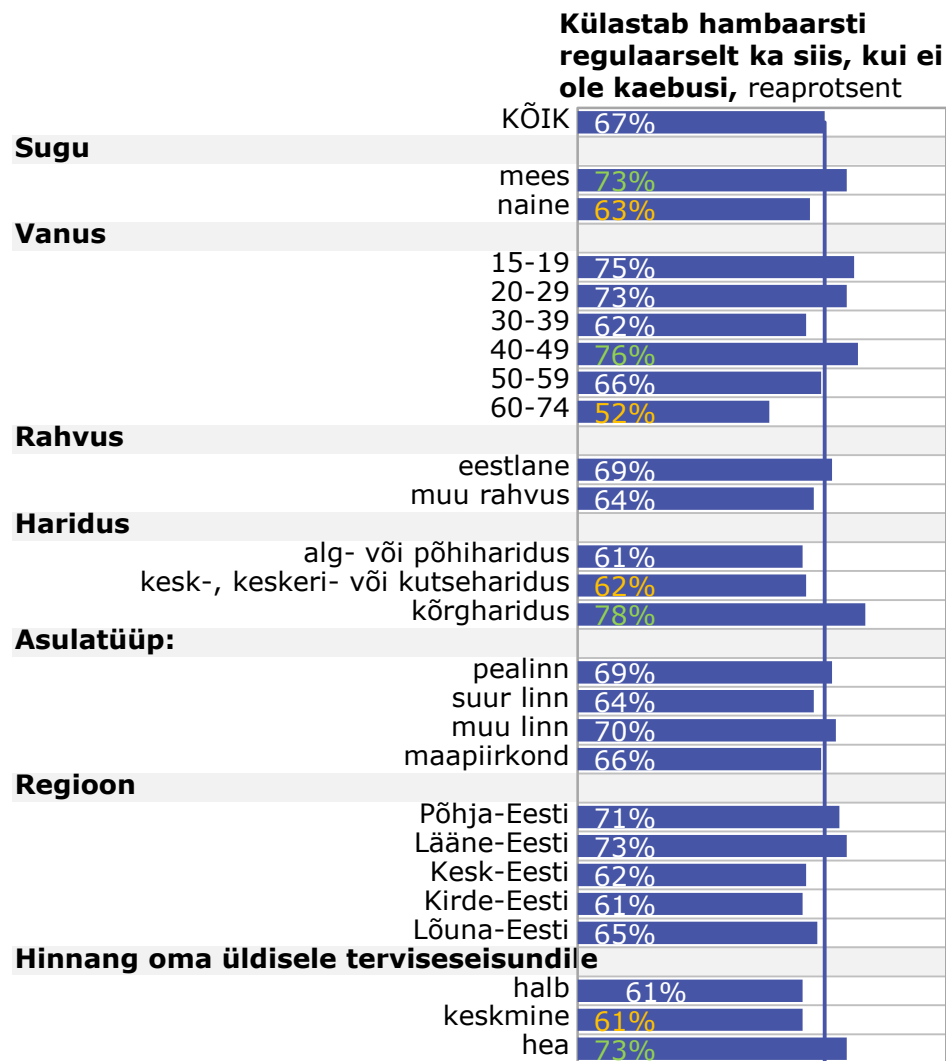
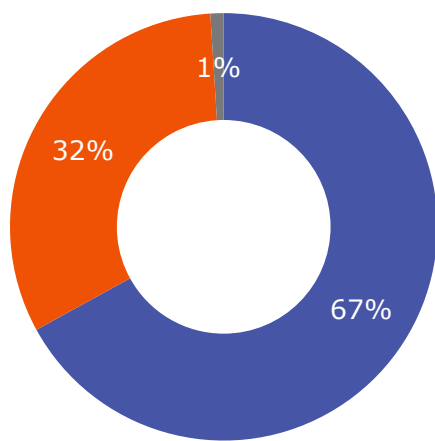
			Kui tihti Te tavaliselt hambaarsti juures käite?					
			Sagedamini kui kord aastas	Vähemalt kord aastas	Vähemalt kord kahe aasta jooksul	Vähemalt kord kolme aasta jooksul	Harvem kui kord kolme aasta jooksul	Ei oska öelda
Sugu	mees							
	naine							
Vanus	15-19							
	20-29							
	30-39							
	40-49							
	50-59							
	60-74							
Rahvus	eestlane							
	muu rahvus							
Haridus	alg- või põhiharidus							
	kesk-, keskeri- või kutseharidus							
	kõrgharidus							
Asulatüüp:	pealinn							
	suur linn							
	muu linn							
	maapiirkond							
Regioon	Põhja-Eesti							
	Lääne-Eesti							
	Kesk-Eesti							
	Kirde-Eesti							
	Lõuna-Eesti							
Hinnang oma tervises seisundile	halb							
	keskmine							
	hea							

Hambaarsti regulaarne külastamine ka siis, kui ei ole kaebusi

Kas Te külastate hambaarsti regulaarselt ehk vähemalt kord aastas ka siis, kui Teil kaebusi ei ole?

% neist, kes külastavad hambaarsti kord aastas või sagedamini, n=722

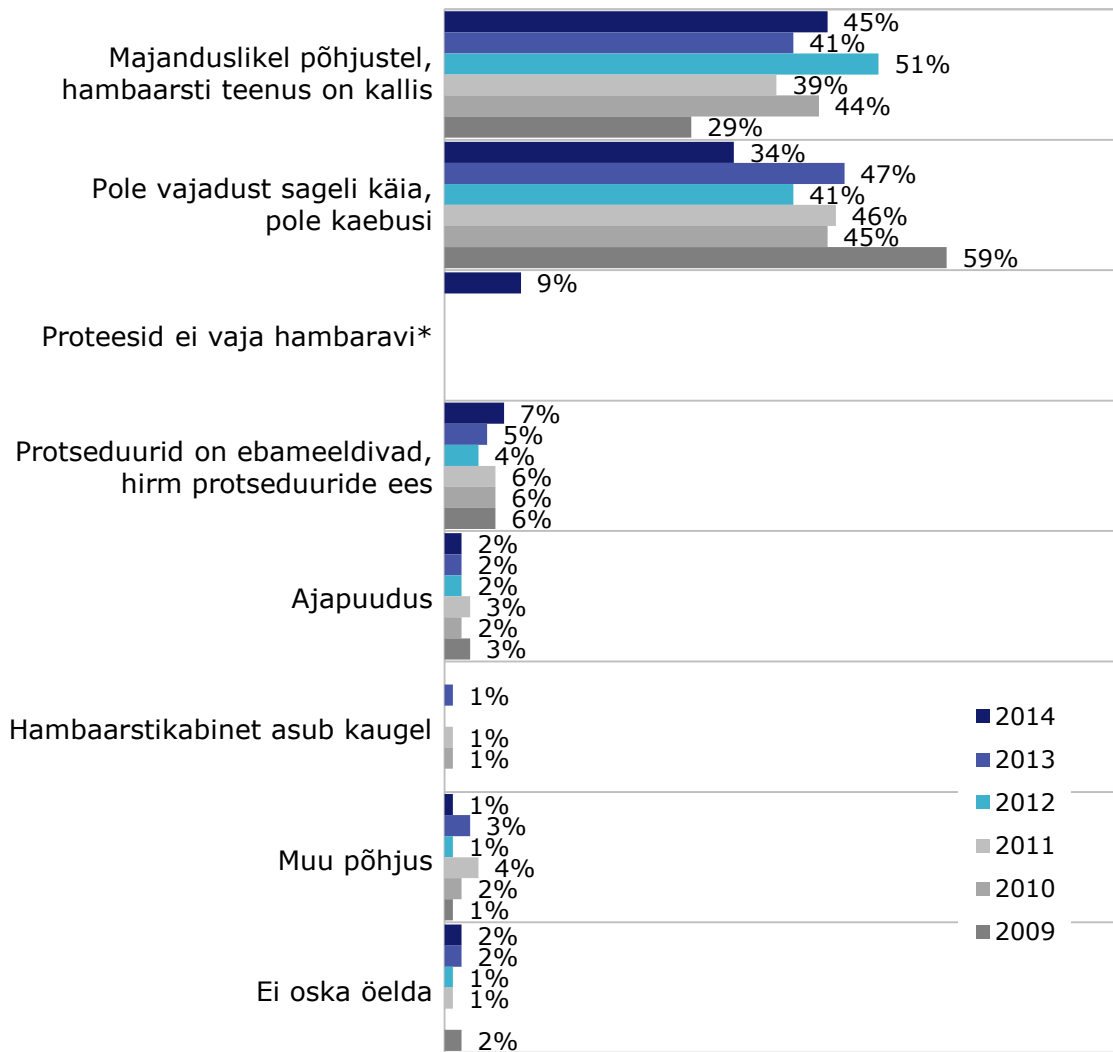
■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda / ei mäleta

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas 2009–2014

% neist, kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=766

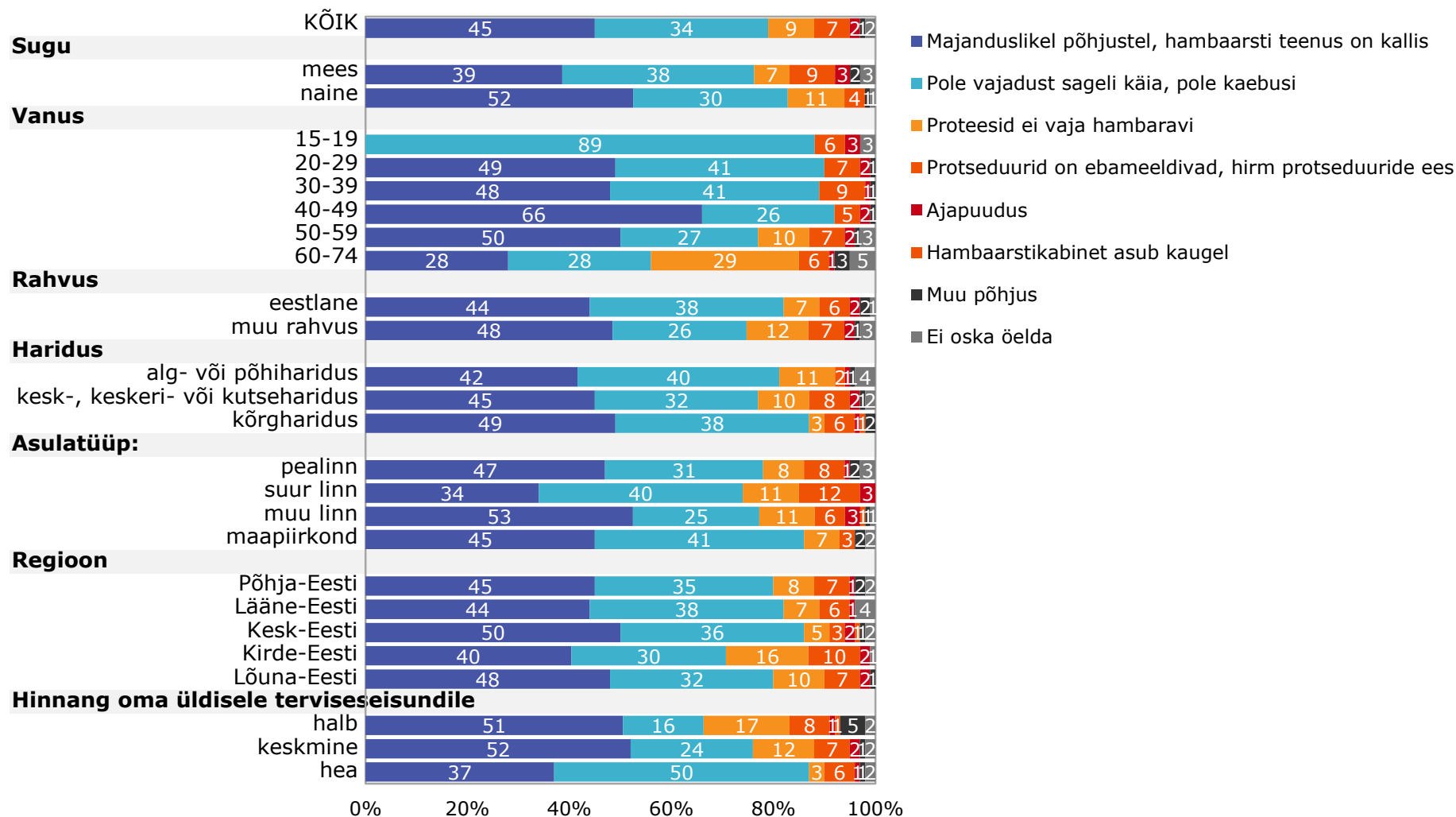
Hambaarsti juures soovitatakse käia vähemalt üks kord aastas. Mis on peamine põhjus, miks Te käite hambaarsti juures harvem kui kord aastas?

*Vastusevariant lisati esmakordselt 2014. aastal.

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=766

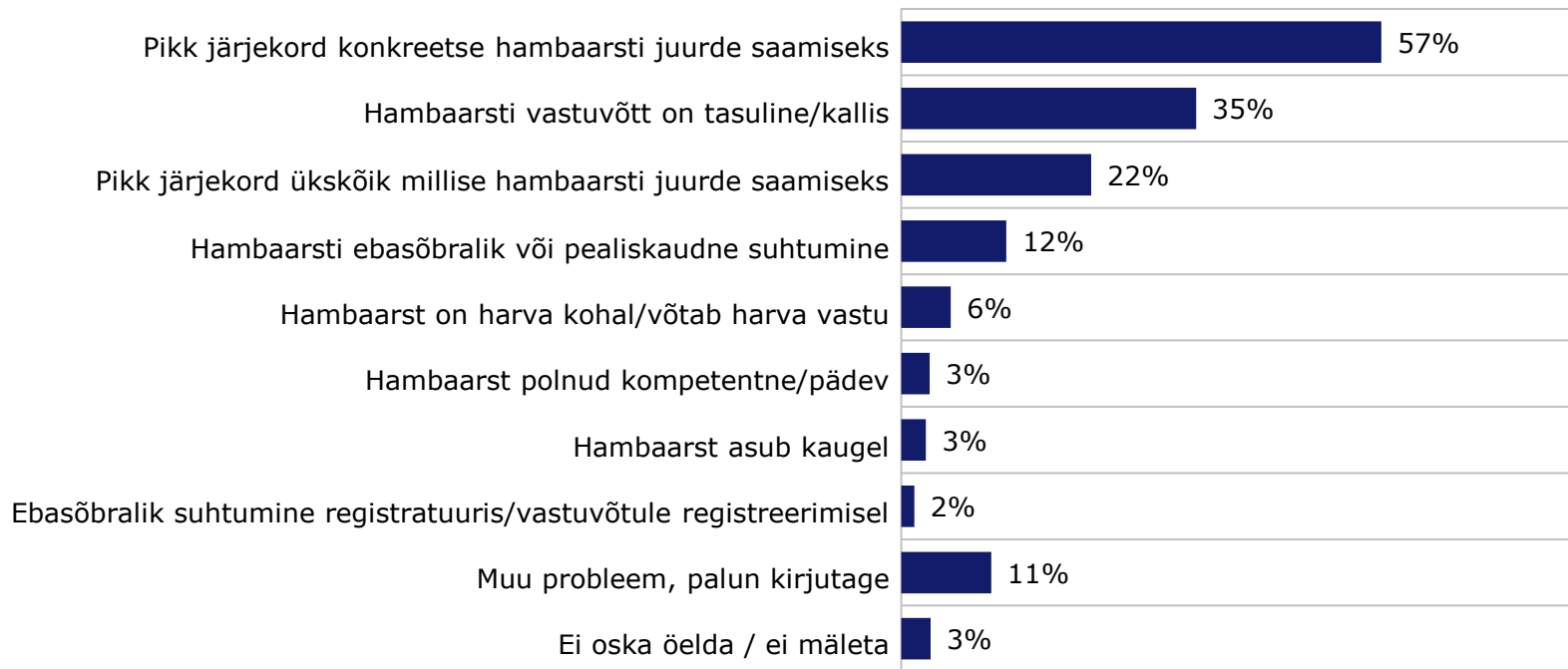
Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas: statistiliselt olulised erinevused

		Hambaarsti juures soovitatakse käia vähemalt üks kord aastas. Mis on peamine põhjus, miks Te käite hambaarsti juures harvem kui kord aastas?							
		Majanduslikel põhjustel, hambaarsti teenus on kallis	Pole vajadust sageli käia, pole kaebusi	Proteesid ei vaja hambaravi	Protseduurid on ebameeldivad, hirm protseduuride ees	Ajapuudus	Hambaarstika binet asub kaugel	Muu põhjus	Ei oska öelda
Sugu	mees								
	naine								
Vanus	15-19								
	20-29								
	30-39								
	40-49								
	50-59								
	60-74								
Rahvus	eestlane								
	muu rahvus								
Haridus	alg- või põhiharidus								
	kesk-, keskeri- või kutseharidus								
	kõrgharidus								
Asulatüüp:	pealinn								
	suur linn								
	muu linn								
	maapiirkond								
Regioon	Põhja-Eesti								
	Lääne-Eesti								
	Kesk-Eesti								
	Kirde-Eesti								
	Lõuna-Eesti								
Hinnang oma tervises seisundile	halb								
	keskmine								
	hea								

Hambaarstiteenuse kättesaadavus: probleemid viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtuga

% neist, kel tekkis viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtuga probleeme, n=58

Millised probleemid Teil tekkisid viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtuga?*

*Varem küsiti spontaanse küsimusena vastusevariante ette andmata. 2014. aasta uuringus nägid vastajad vastusevariante. Seega pole tulemused rangelt võrreldavad.

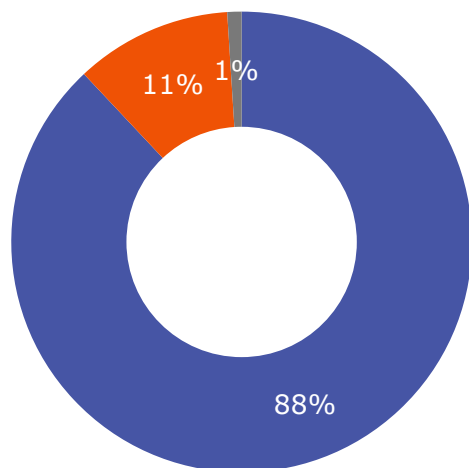
Kokkuvõte: hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

- Elanike teadlikkust ja kogemust seoses kuni 19-aastaste laste hambaraviga uuriti sel aastal esmakordselt, mistõttu võrdlused varasemaga puuduvad.
- 88% elanikest on teadlikud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta. Keskmisest paremini on sellega kursis naised (93%), 15–19-aastased (95%), 20–29-aastased (96%) ning 40–49-aastased (92%).
 - Sellest ei ole kuulnud 11% elanikest. Nende hulgas on enam mehi (17%) ja 50–59- (16%) ja 60–74-aastaseid (17%).
- Viimase aasta jooksul on 69% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, käinud oma lapsega hambaarsti juures või on laps seal käinud iseseisvalt.
- Neilt, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, päriti, kui tihti laps tavaliselt hambaarsti vastuvõtule satub (kas koos vanemaga või iseseisvalt). 67% kuni 19-aastastest lastest/noortest käib hambaarsti juures kord aastas, 6% kord kahe aasta jooksul, 2% kord kolme aasta jooksul ning 3% harvem kui kord kolme aasta jooksul. Märkimisväärne osa neist, kelle laps ei ole viimase aasta jooksul hambaarsti juures käinud – 22% –, ei osanud öelda, millal viimati laps hambaarsti juures käis.
- Need, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, tõid peamise põhjusena esile kaebuste puudumist (61%). Oluliselt vähem mainiti muid põhjuseid: sobiva vastuvõtutaja leidmise raskust (8%), hambaarstikabineti kaugget asukohta (8%), hirmu protseduuride ees (7%), teenuse hinda (5%) või raskusi sobiva arsti leidmisel (4%).
- Tasulist hambaarsti on lapsega külastanud 9% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi. 8% ütleb, et see on olnud teadlik valik. Kui tasulise eriarsti külastamine sõltub pere sissetulekust, siis lapsega tasulist hambaarsti külastanute seas on võrdselt erineva sissetulekuga peresid (seda nii teadlike külastajate seas kui ka nende hulgas, kellega see on juhtunud teadmatusel).

Teadlikkus sellest, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta

Kas Te olete kuulnud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta? % kõikidest vastajatest, n=1645

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda

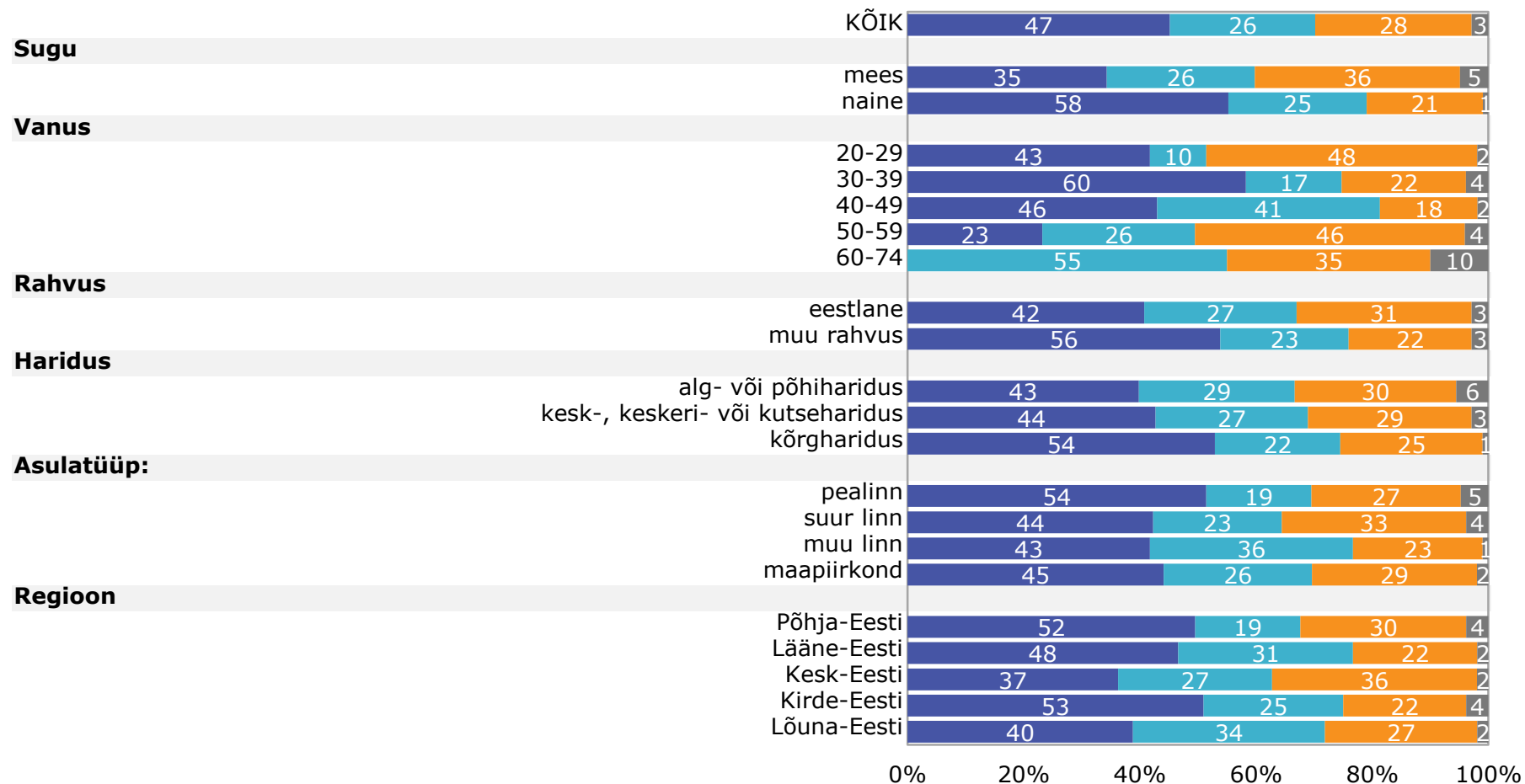
Ei ole kuulnud, et kuni 19-aastastele on hambaravi tasuta, reaprotsent

Kõik	11%
Sugu	
mees	17%
naine	6%
Vanus	
15-19	5%
20-29	4%
30-39	14%
40-49	7%
50-59	16%
60-74	17%
Rahvus	
eestlane	11%
muu rahvus	12%
Haridus	
alg- või põhiharidus	10%
kesk-, keskeri- või kutseharidus	12%
kõrgharidus	9%
Asulatüüp:	
pealinn	10%
suur linn	12%
muu linn	10%
maapiirkond	13%
Regioon	
Põhja-Eesti	11%
Lääne-Eesti	14%
Kesk-Eesti	13%
Kirde-Eesti	9%
Lõuna-Eesti	11%

Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul, % neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=669

Kas olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19 a lapsega või on Teie kuni 19-aastane laps iseseisvalt käinud hambaarsti juures? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, siis mõelge noorimale neist.

■ Jah, käisin koos lapsega ■ Jah, laps käis iseseisvalt ■ Ei ole käinud ■ Ei oska öelda

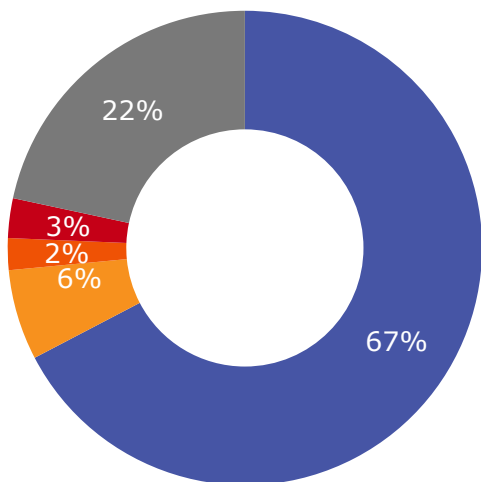
Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

		Kas olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19 a lapsega			
		Jah, käisin koos lapsega	Jah, laps käis iseseisvalt	Ei ole käinud	Ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridus	alg- või põhiharidus				
	keskharidus, keskeri- või kutseharidus				
	kesk-, keskeri- või kutseharidus				
Asulatüüp:	pealinn				
	suur linn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				

Hambaarsti külastamise tavapärane sagedus kuni 19-aastase lapsega ja põhjused, miks ei külastata vähemalt kord aastas

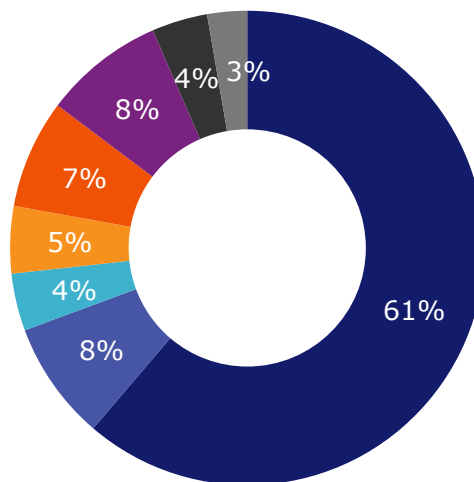
Kui tihti Te tavaliselt oma kuni 19-aastase lapsega hambaarsti juures käite või kui tihti ta käib tavaliselt iseseisvalt hambaarsti juures? % vastajatest, kel on kuni 19-aastaseid lapsi ja kes oskasid öelda, kas ja millal laps viimati hambaarsti juures käis, n=653

- Vähemalt kord aastas
- Vähemalt kord kahe aasta jooksul
- Vähemalt kord kolme aasta jooksul
- Harvem kui kord kolme aasta jooksul
- Ei oska öelda

Mis on peamine põhjus, miks Teie laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, mõelge noorimale neist. % vastajatest, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, n=67

- Pole vajadust sageli käia, pole kaebusi
- Raske leida sobivat vastuvõtuaega
- Raske leida sobivat arsti
- Majanduslikel põhjustel, teenus on kallis
- Protseduurid on ebameeldivad, hirm protseduuride ees
- Hambaarstikabinet asub kaugel
- Ajapuudus
- Muu põhjus, palun kirjutage
- Ei oska öelda

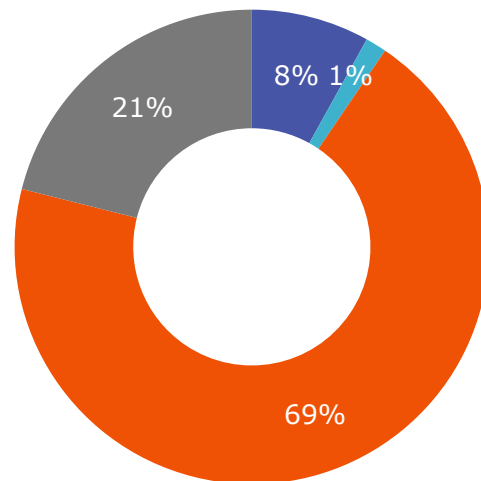
Tasulise hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=669

Kas Teie kuni 19-aastane laps/lapsed on külastanud hambakontrolli või -ravi eesmärgil hambaarsti, kellel ei ole Haigekassa lepingut ning kelle teenus on seetõttu tasuline (v.a 5-eurone visiiditasu)?

Kindlaid sihtrühmi nende seas, kes on lapsega tasulist hambaarsti külastanud, ei eristu.

- Jah, see on olnud teadlik valik
- Jah, see on juhtunud teadmatuses
- Ei, valin hambaarsti, kellel on Haigekassa leping
- Ei oska öelda

7

Kiirabi ja erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

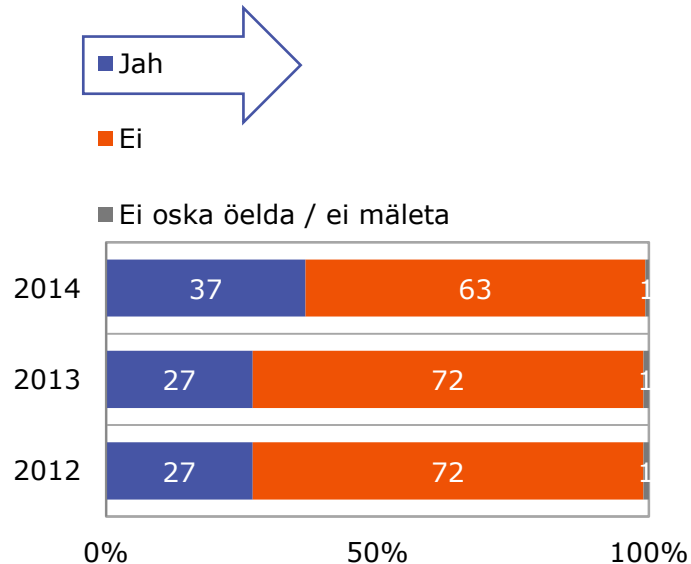
Kokkuvõte: kiirabi teenuste kasutamine

- 37% (arvestades uuringu vea piire 33–40%) elanikest on viimase 2 aasta jooksul kutsunud enda või oma pereliikmele terviseprobleemide tõttu või on talle kutsutud kiirabi. Paaril varasemal aastal on selliste elanike osakaal olnud 27%.
 - Naised on kiirabi kutsunud enam kui mehed: vastavalt 41% ja 32%. Vanuserühmadest on kiirabiga kõige enam kokku puutunud 40–49-aastased (46%). Rahvuse lõikes on kiirabi kutsunud mitte-eestlased enam kui eestlased.
- Sarnaselt varasematele aastatele on peamiseks kiirabi kutsumise põhjuseks tõsise haigestumise korral õhtul või öösel abi saamine (50%). Sellele järgneb tõsise haigestumise korral päeval abi saamine (29%) ning 11% on kutsunud kiirabi trauma korral.
- Kiirabibrigaad jõudis kiiresti kohale 79% elanike hinnangul (arvestades uuringu vea piire jääb see vahemikku 74–84%). Varem on hinnangud jäänud vahemikku 77–85%. 2013. aastal oli näitaja 85%. Tervikuna ei ole hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele oluliselt muutunud.
 - Keskmisest enam on neid, kelle hinnangul kiirabi tuli kiiresti, 50–74-aastaste, muu rahvuse esindajate, kõrgharidusega inimeste ning suuremate linnade (ennekõike Kirde-Eestis) elanike seas. Aeglaselt tuleb kiirabi keskmisest sagedamini 15–39-aastaste hinnangul, samuti maapiirkondade elanike meelest.
- Kiirabibrigaadi tegevusega jäi rahule 86% elanikest (arvestades uuringu vea piire 82–90%). 2013. aastal oli rahulolevate osakaal 88%, seega pole olulist muutust toimunud.
 - Keskmisest enam on kiirabiga rahulolevaid inimesi meeste, 50–59-aastaste, muu rahvuse esindajate ning kesk- või keskeriharidusega inimeste hulgas. Neid, kes olid rahulolematud, oli enam naiste, 15–19-aastaste, põhiharidusega inimeste ning maapiirkondade elanike seas.
- Rahulolematuse peamine põhjus on kiirabibrigaadi ülbe, ebaviisakas, hoolimatu suhtlusstiil (55%), aga ka tajutud ebaprofessionaalsus ja suutmatus haige olukorda õigesti hinnata (44%).

Kiirabi teenuste kasutamine viimase 2 aasta jooksul

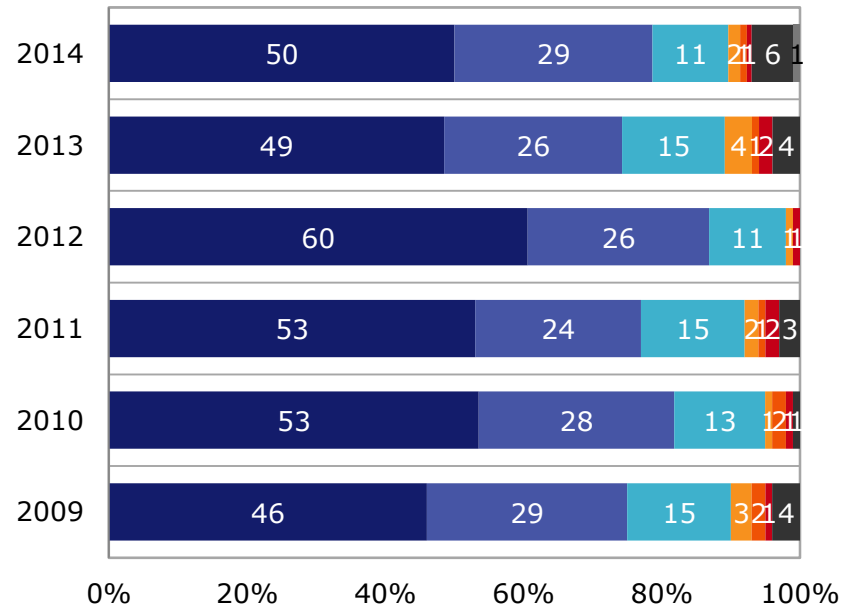
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas Te olete enda või oma pereliikme terviseprobleemide tõttu kutsunud või on Teile Teie terviseprobleemide tõttu kutsutud viimase 2 aasta jooksul kiirabi?

Mis oli kiirabi kutsumise põhjuseks? % kiirabi kutsunutest, n=584

- Tõsise haigestumise korral öhtul või öösel abi saamine
- Tõsise haigestumise korral päeval abi saamine
- Trauma korral abi saamine
- Sünnitus
- Kergema haigestumise korral abi saamine, kuna perearst ei tule koduvisiidile
- Perearsti saatekirjaga haiglasse transportimine
- Muu põhjus
- Ei oska öelda / ei mäleta

Kiirabi kutsumise põhjused: statistiliselt olulised erinevused

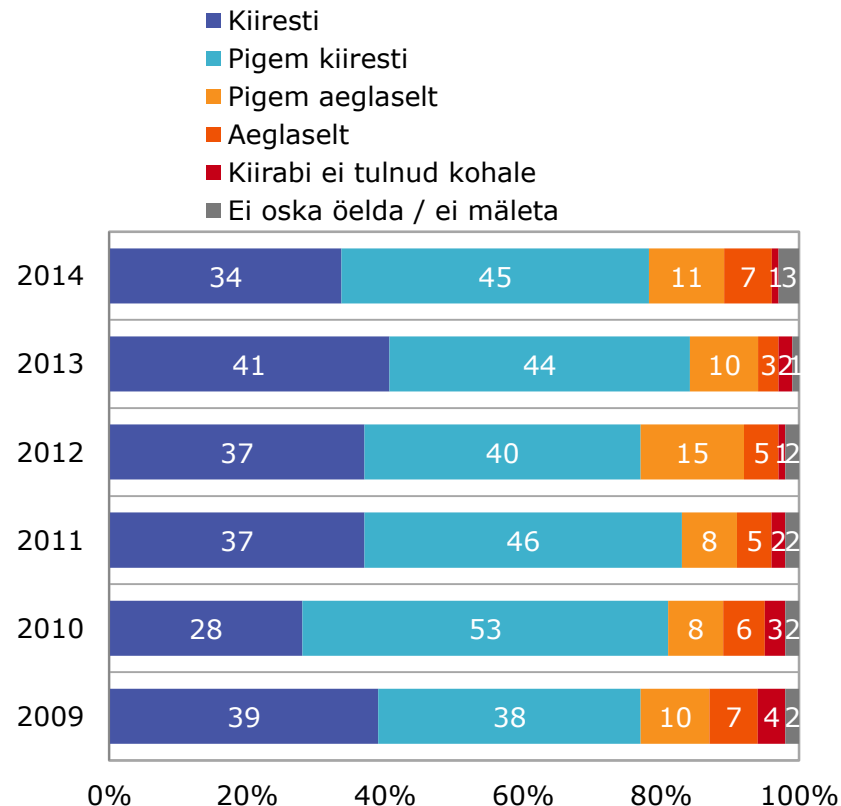
		Mis oli kiirabi kutsumise põhjuseks?							
		Tõsise haigestu- mise korral õhtul või öösel abi saamine	Tõsise haigestumise korral päeval abi saamine	Trauma korral abi saamine	Kergema haigestu- mise korral abi saamine, kuna perearst ei tule koduvisiidile	Sünnitus	Perearsti saatekirjaga haiglasse transporti- mine	Muu põhjus	Ei oska öelda
Sugu	mees								
	naine								
Vanus	15-19								
	20-29								
	30-39								
	40-49								
	50-59								
	60-74								
Rahvus	eestlane								
	muu rahvus								
Haridus	alg- või põhiharidus								
	kesk-, keskeri- või kutseharidus								
	kõrgharidus								
Asulatüüp:	pealinn								
	suur linn								
	muu linn								
	maapiirkond								
Regioon	Põhja-Eesti								
	Lääne-Eesti								
	Kesk-Eesti								
	Kirde-Eesti								
	Lõuna-Eesti								

Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: 2009–2014

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=584

Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?

Kiirabibrigaad jõudis kiiresti kohale 79% elanike hinnangul (arvestades uuringu vea piire, jääb see vahemikku 74–84%). Varem on hinnangud jäänud vahemikku 77–85%.

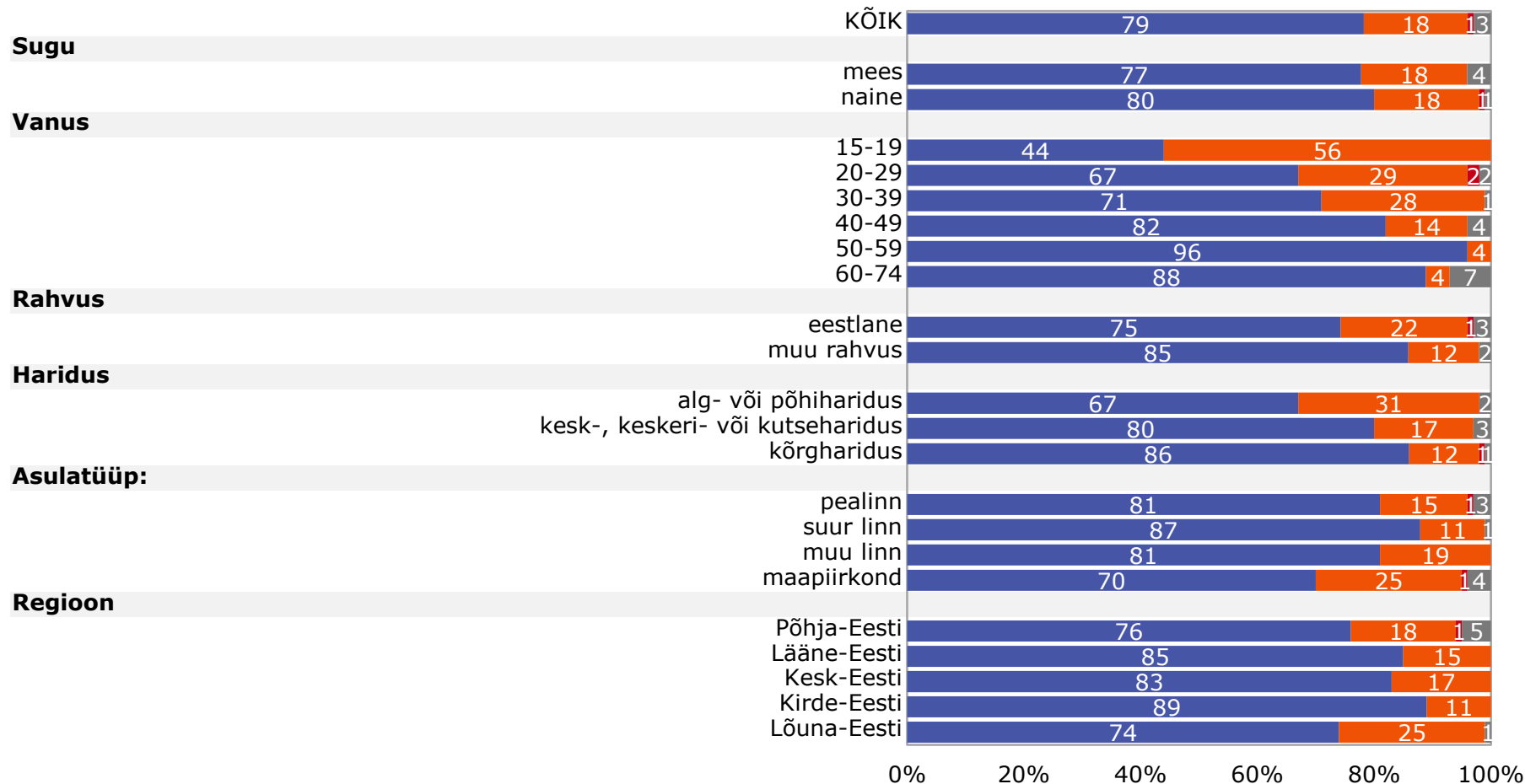

Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: profiil

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=584

Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?

■ Kiiresti + Pigem kiiresti ■ Pigem aeglaselt + Aeglaselt ■ Kiirabi ei tulnud kohale ■ Ei oska öelda / ei mäleta

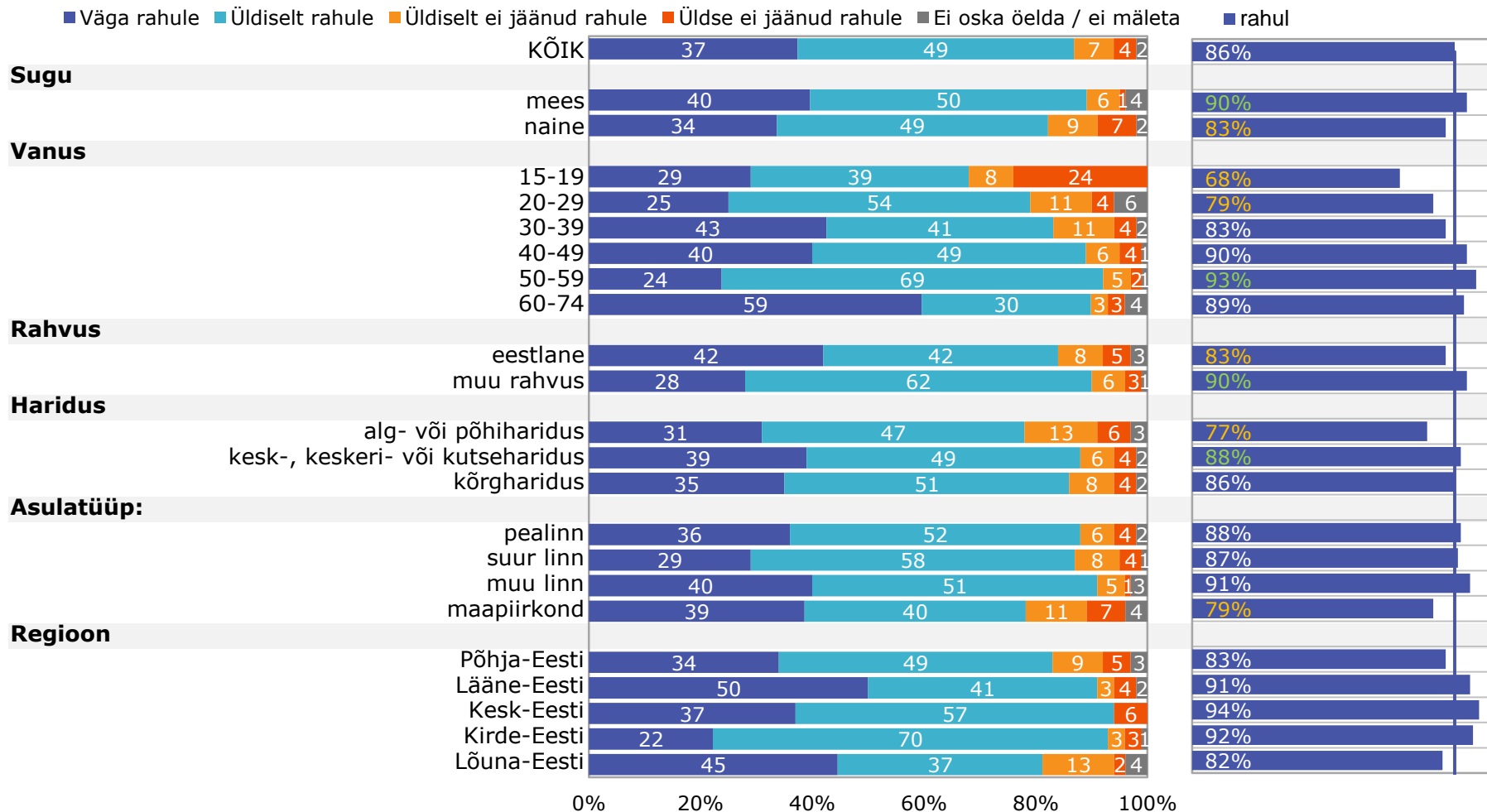
Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: statistiliselt olulised erinevused

		Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?			
		Kiiresti	Aeglaselt	Kiirabi ei tulnud kohale	ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridus	alg- või põhiharidus				
	kesk-, keskeri- või kutseharidus				
	kõrgharidus				
Asulatüüp:	pealinn				
	suur linn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				

Rahulolu kiirabibrigaadi tegevusega: profiil

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=584

Kuivõrd Te kiirabibrigaadi tegevusega rahule jäite?

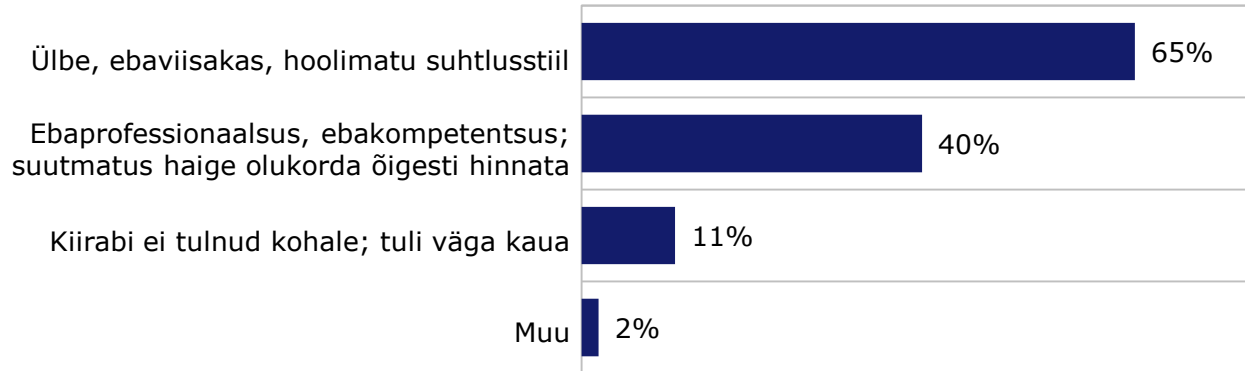
Rahulolu kiirabibrigaadi tegevusega: statistiliselt olulised erinevused

		Kuivõrd Te kiirabibrigaadi tegevusega rahule jäite?		
		Jäin rahule	Ei jäänud rahule	Ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			

Kiirabibrigaadi tegevusega rahulolematuse põhjused

% neist, kes ei jäänud kiirabi tegevusega rahule, n=68

Mis meenub kiirabibrigaadi tegevusest häirivana, mis oleks võinud olla teisiti?

„Väga negatiivne suhtumine oli. Esimese asjana käratati peale, et põrandal pikali üldse olin – täiskasvanud inimene.“

„Kiirabis peaks olema ikka empaatilised inimesed, kes tulevad ja aitavad ja toetavad, mitte nii, et käratatakse peale niigi vaevades inimesele.“

„Väga rängalt mõjus kiirabibrigaadi ülbe ja üleolev suhtumine. Kuna tervis oli väga halb, siis oli mõnitusi ikka väga karm taluda.“

„Isikud ei tundunud piisavalt kompetentsed, tehti palju vigu (k.a hooletusvigu, sh patsiendi nefrostoomi lõhkumine ja sellega lisaprobleemide tekitamine), halb suhtumine ja käitumine.“

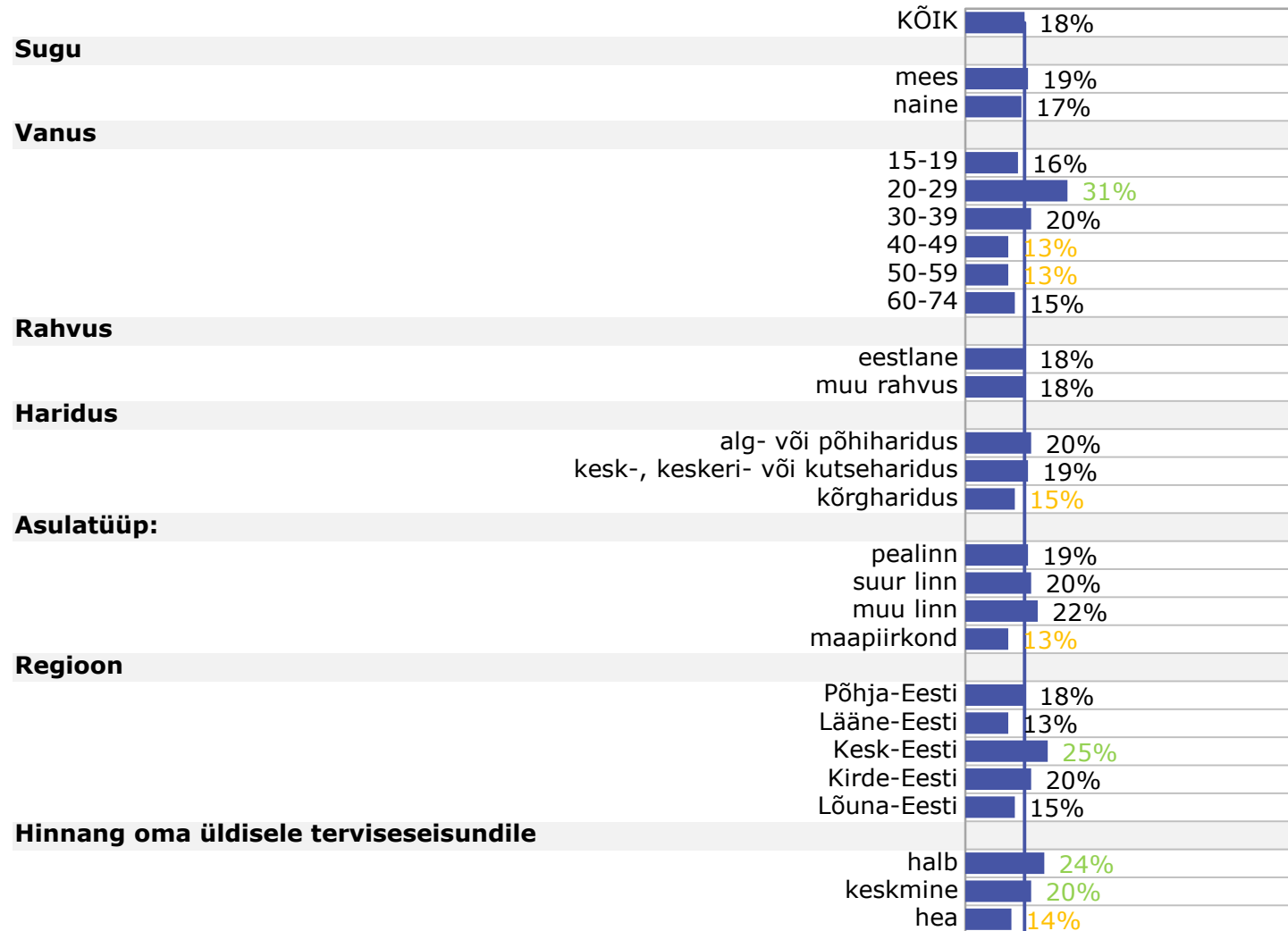
„Kuna tegu oli kroonilise haigega, siis kaks korda kiirabi arst lähtus ainult kroonilise haiguse sümptomitest, hiljem selgus, et oli hoopis muu põhjus. Ma juhtisin sellele korduvalt tähelepanu, et olukord on teistsugune, aga seda ei võetud kuulda.“

„Kiirabi ei suutnud diagnoosida, et oli pimesoolepõletik ja jäeti veel päevaks koju.“

Kokkuvõte: erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

- Erakorralise meditsiini osakonda on viimase 12 kuu jooksul sattunud 18% Eesti elanikest.
 - Enam on nende hulgas 20–29-aastaseid ning vähem 40–59-aastaseid, kõrgharidusega inimesi ning maapiirkondade elanikke.
- Kõige sagedamini satutakse erakorralise meditsiini osakonda ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (83%). Oluliselt vähem minnakse sinna, kuna see on kiireim viis uuringutele (16%) või eriarsti juurde pääseda (10%). 6% läheb erakorralise meditsiini osakonda perearsti soovitusel. Põhjuste pingerida on viimase 6 aasta lõikes püsinud sama, kuid seekord on enam välja toodud võimalust pääseda uuringutele või eriarstile. Selle põhjuseks võib olla, et varasemalt vastajatele nimekirja ei näidatud, kuid 2014. aastal seda tehti.
- 11% neist, kes sattusid erakorralise meditsiini osakonda, ei pidanud ootama, vaid nendega hakati tegelema kohe. Koos nendega, kes pidid ootama vähe, tõuseb osakaal 48%-le. 2013. aasta andmetel oli kohe või vähese ootamise järel arstiabi saanute osakaal 53%.
 - Kiiresti või vähese ootamisega said arstiabi keskmisest sagedamini 60–74-aastased.
- 72% erakorralise meditsiini osakonda sattunutest on teadlikud ja peavad seda mõistlikuks, et sinna pöördudajad pannakse ootejärjekorda vastavalt probleemi tõsidusele, mida hindab meditsiinitöötaja. Lisades siia need, kes on sellest põhimõttest teadlikud, kuid ei pea seda mõistlikuks, kasvab teadlike osakaal 84%. Neid, kes ei pea sellist põhimõtet mõistlikuks (sõltumata, kas nad on sellest teadlikud või mitte), on 15%.
 - Keskmisest enam on neid, kes sellist ootejärjekorra moodustamist mõistlikuks ei pea, 60–74-aastaste ja põhiharidusega inimeste seas.

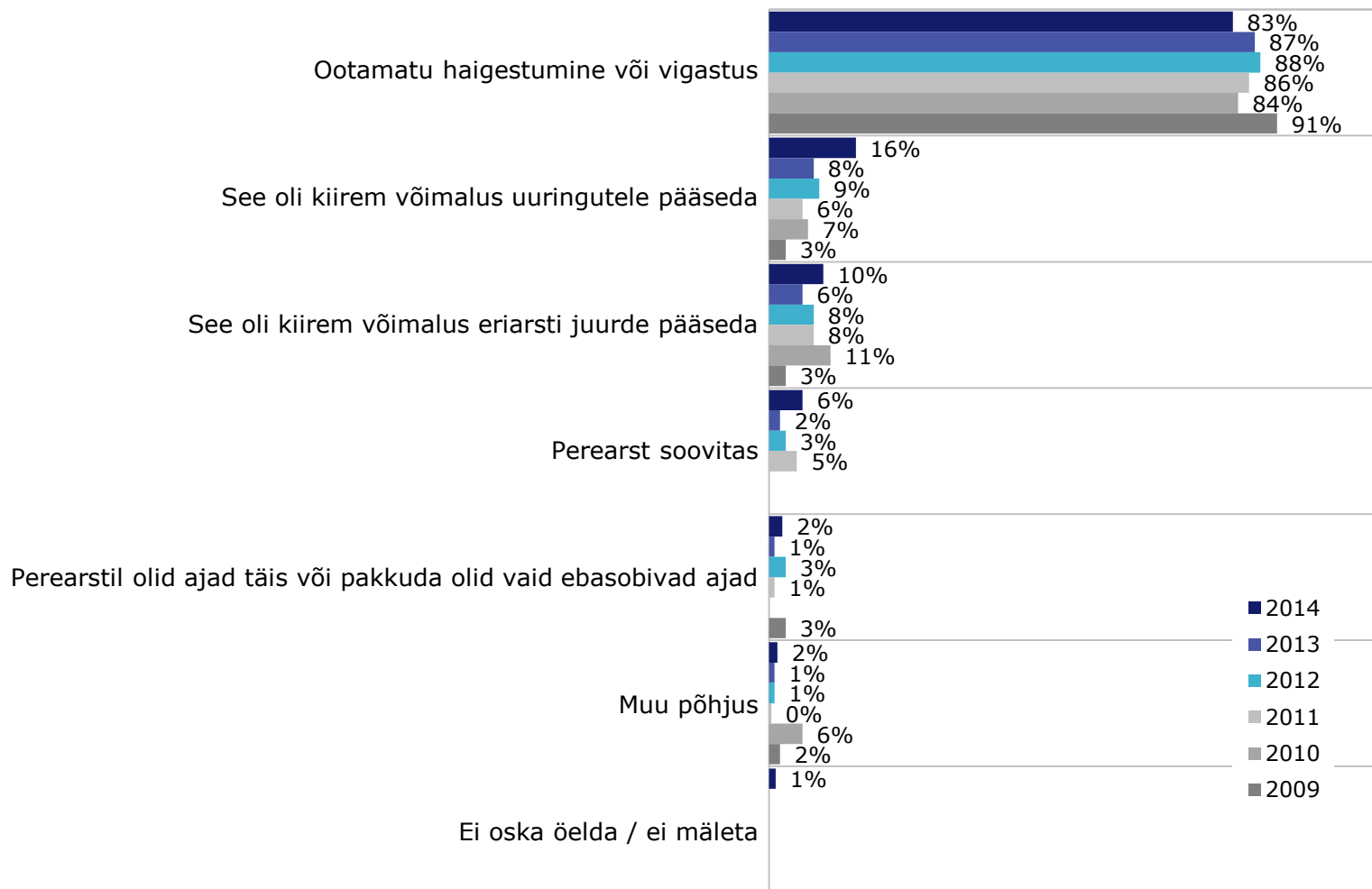
Viimase 12 kuu jooksul erakorralise meditsiini osakonnas käinute profiil, reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Erakorralise meditsiini osakonnas viibimise põhjused: 2009–2014

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=274

Mõelge palun oma viimasele viibimisele erakorralise meditsiini osakonnas, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonnas või traumapunktis. Mis oli põhjuseks erakorralise meditsiini osakonda, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonda või traumapunkti pöördumisel?*

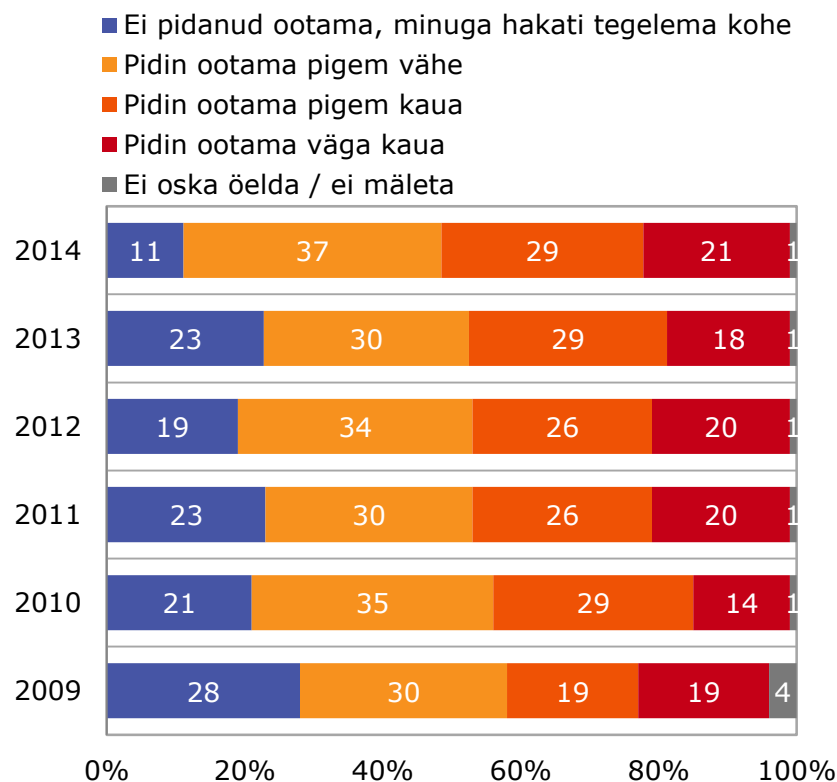

Hinnang ooteaja pikkusele erakorralise meditsiini osakonnas: 2009–2014

% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=274

Kui pikaks Te hindate ooteaega erakorralise meditsiini osakonnas, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonnas või traumapunktis, kuni Teiega tegelema hakati?

Erakorralise meditsiini osakonnas ei pidanud ootama 11% (arvestades vea piire 5–17%) vastajatest. Kokku ei pidanud üldse ootama või pidi ootama vähe 48% (39–57%) elanikest. Varem on nende osakaal jäänud vahemikku 53–58%.

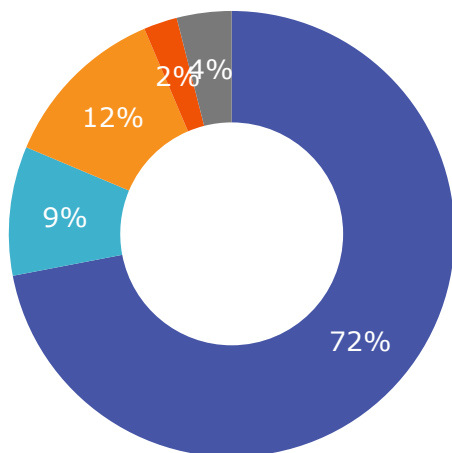

Teadlikkus ootejärjekorra moodustamise aluste kohta erakorralise meditsiini osakonnas ja hinnang sellele

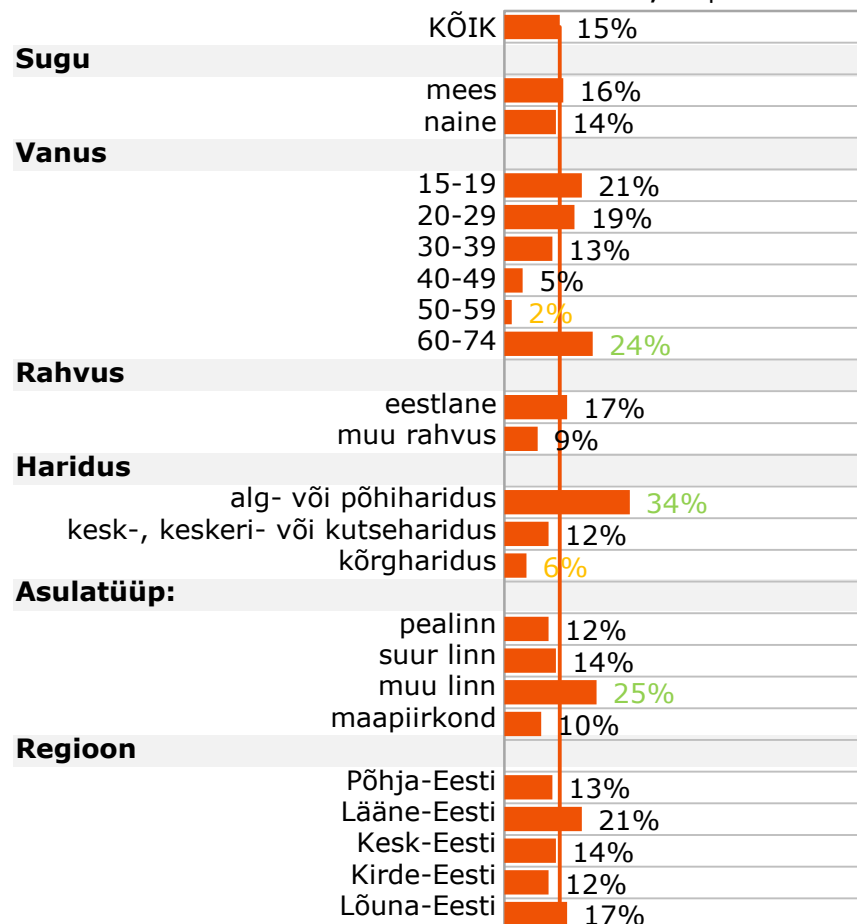
% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=274

Kas Te olete teadlik ja kas see on Teie arvates mõistlik, et erakorralise meditsiini osakonnas või traumapunktis pannakse Teid ootejärjekorda vastavalt Teie probleemi tõsidusele, mida hindab meditsiinitöötaja?

- Jah, ma olen teadlik ja see on mõistlik
- Ei, ma ei ole teadlik, kuid selline järjekord on mõistlik
- Jah, ma olen teadlik, kuid see ei ole mõistlik
- Ei, ma ei ole teadlik ja selline järjekord ei ole mõistlik
- Ei oska öelda

Ei pea ootejärjekorra moodustamist sellisel alusel mõistlikuks, reaprotsent

8

Haiglaravi teenuste kasutamine

Kokkuvõte: haiglaravi teenuste kasutamine ja rahulolu

- Viimase 2 aasta jooksul on haiglas vähemalt 1 ööpäeva veetnud 21% elanikest (arvestades uuringu vea piire 18–24%). 2013. aasta andmetel oli nende osakaal 17%. Enamik neist (57%) viibisid seal plaaniliselt.
 - Keskmisest enam on haiglaravil viibinuid naiste ning 50–59-aastaste elanike seas.
- Haiglaravi teenustega jäi rahule 92% haiglas viibinutest. Keskmisest enam on neid 60–74-aastaste seas.
- Need, kes haiglas viibimisega rahule ei jäänud, tõid häirivana välja arstide ja teenindava personali suhtumist ning probleeme ja rahulolematust ravi kvaliteediga.

„Arstide ja õdede käitumine oli väga negatiivne ja ründav, isegi võiks öelda mittesalliv ja ebaviisakas. Nad käitusid nii, nagu nad ei saaks aru, mida ma seal olen ja tüütan neid, et mine juba koju ära.“

„Olin plaanilisel uuringul. Esimesed 2 päeva ei tegeletud minuga üldse. Lõpuks määras arst ravi, mis tegi minu tervise halvemaks.“

„Mulle pandi tilgutid ja kui need lõppesid, siis ei võetud tühja tilgutit ära enne tunni aja jooksul. Veri hakkas juba tilguti voolikusse jooksuma.“

„See, et arst ei suutnud mul ribimurdu diagnoosida, kuigi ma ise seda talle mainisin.“

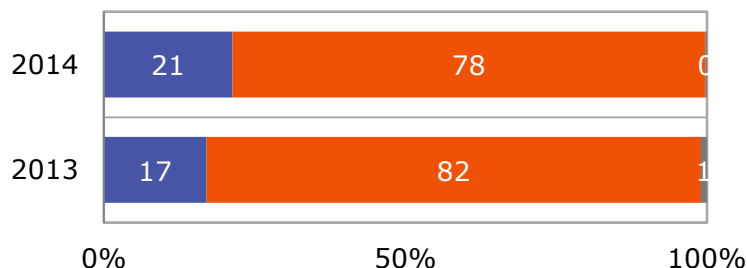
- Kõigilt vastajatelt küsiti, kas nad eelistaksid haiglaravi vajava seisundi korral statsionaarset või päevaravi. Sarnaselt varasemale on elanike eelistus pisut päevaravi kasuks – 42%. Varasemal viiel aastal on päevaravi eelistanud 40–47%.
 - Päevaravi eelistavad keskmisest enam 15–39-aastased, statsionaarset ravi 60–74-aastased ning maapiirkonna elanikud.
- Neilt inimestelt, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, küsiti haiglaravi saamise kohta eelistuse kohta. Nagu ka varasemalt, eelistab ka seekord enamik (57%) saada ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui elukohajärgse maakonna haiglas. 27% eelistaksid saada ravi võimalikult kodulähedases haiglas. Nende hulgas on enam 60–74-aastaseid inimesi.

Haiglaravi teenuste kasutamine viimase kahe aasta jooksul

% kõikidest vastajatest, n=1645

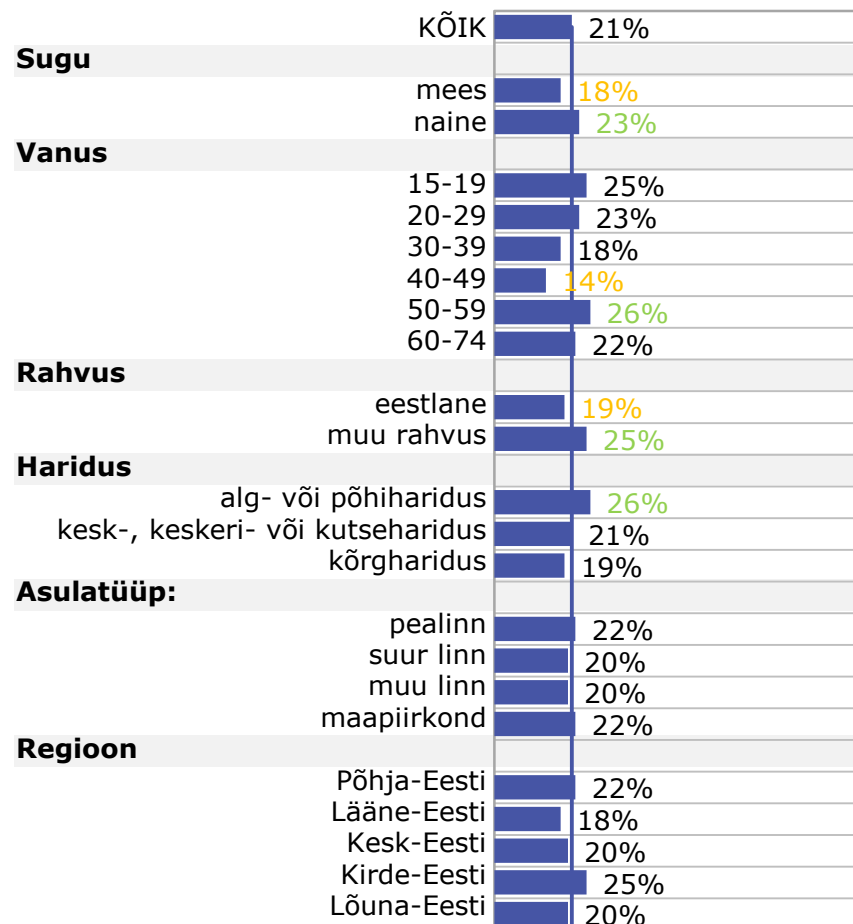
Kas Te olete oma terviseprobleemidega viibinud viimase kahe aasta jooksul haiglas vähemalt ühe ööpäeva?

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda / ei mäleta

Arvestades uuringu vea piire, on viimase kahe aasta jooksul viibinud haiglas vähemalt ühe ööpäeva 18–24% Eesti elanikest.

On viimase 2 aasta jooksul olnud haiglaravil, reaprotsent

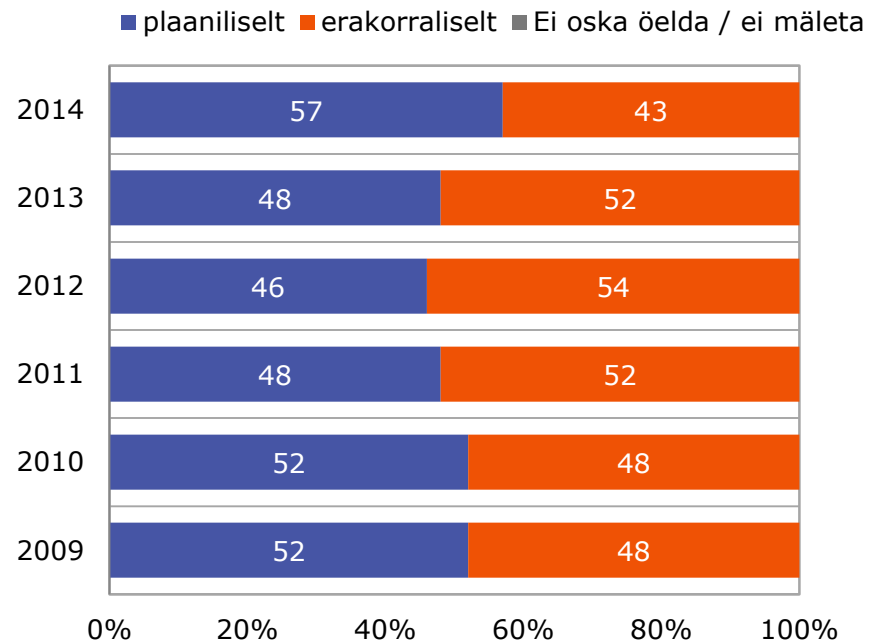

Plaaniline või erakorraline haiglaravi

% viimase kahe aasta jooksul haiglaravil olnud vastajatest, n=341

Palun mõelge viimasele korrale, kui viibisite haiglas vähemalt ühe ööpäeva. Kas viibisite haiglas ...?

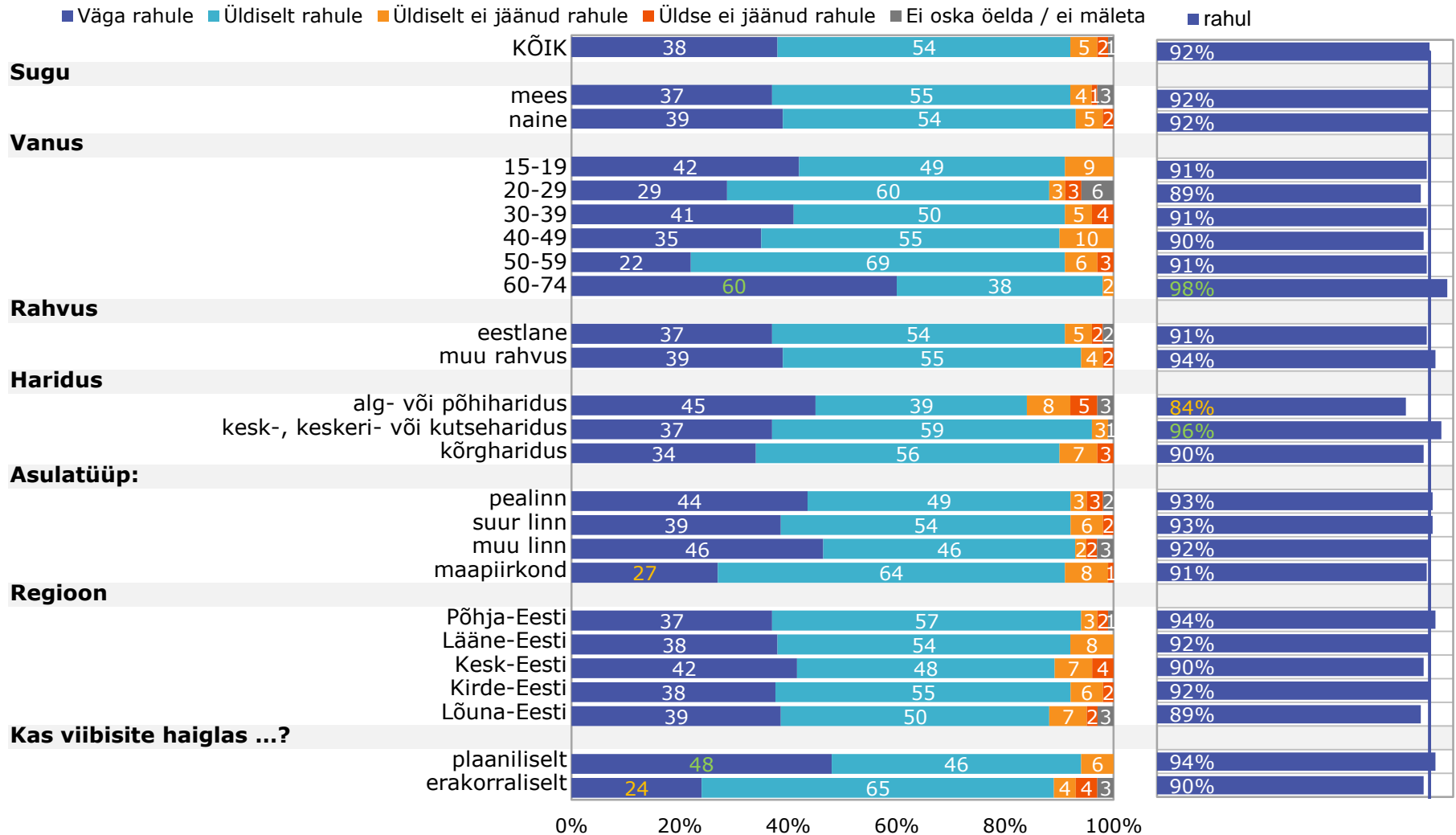
Plaaniliselt viibis haiglas 57% haiglas olnutest (arvestades uuringu vea piire 49–65%).

Rahulolu haiglaravi teenustega: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase kahe aasta jooksul haiglaravil olnud vastajad, n=341

Mõeldes oma viimasele haiglas viibimisele, siis kuivõrd rahule Te sellega jäite?

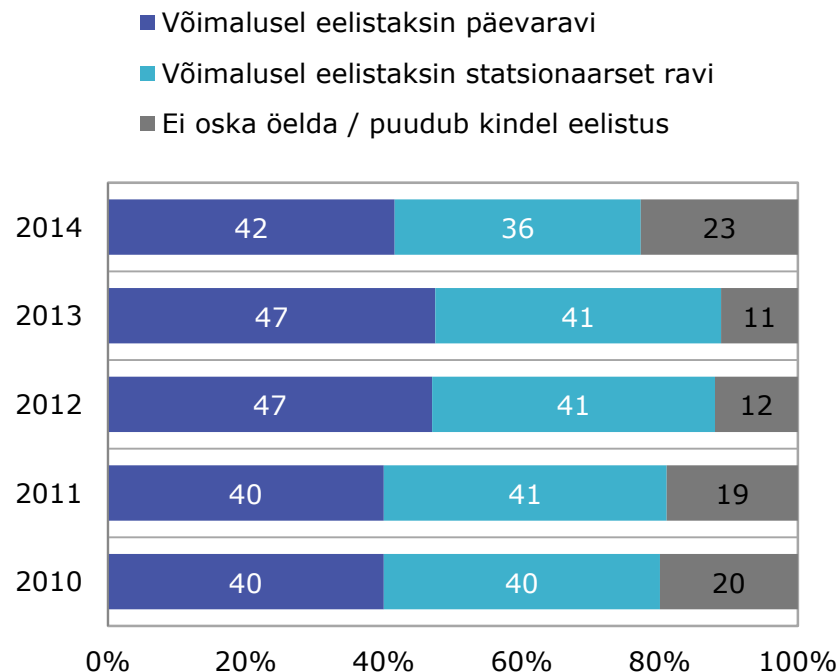

Statsionaarse või päevaravi eelistamine 2009–2013

% kõikidest vastajatest, n=1645

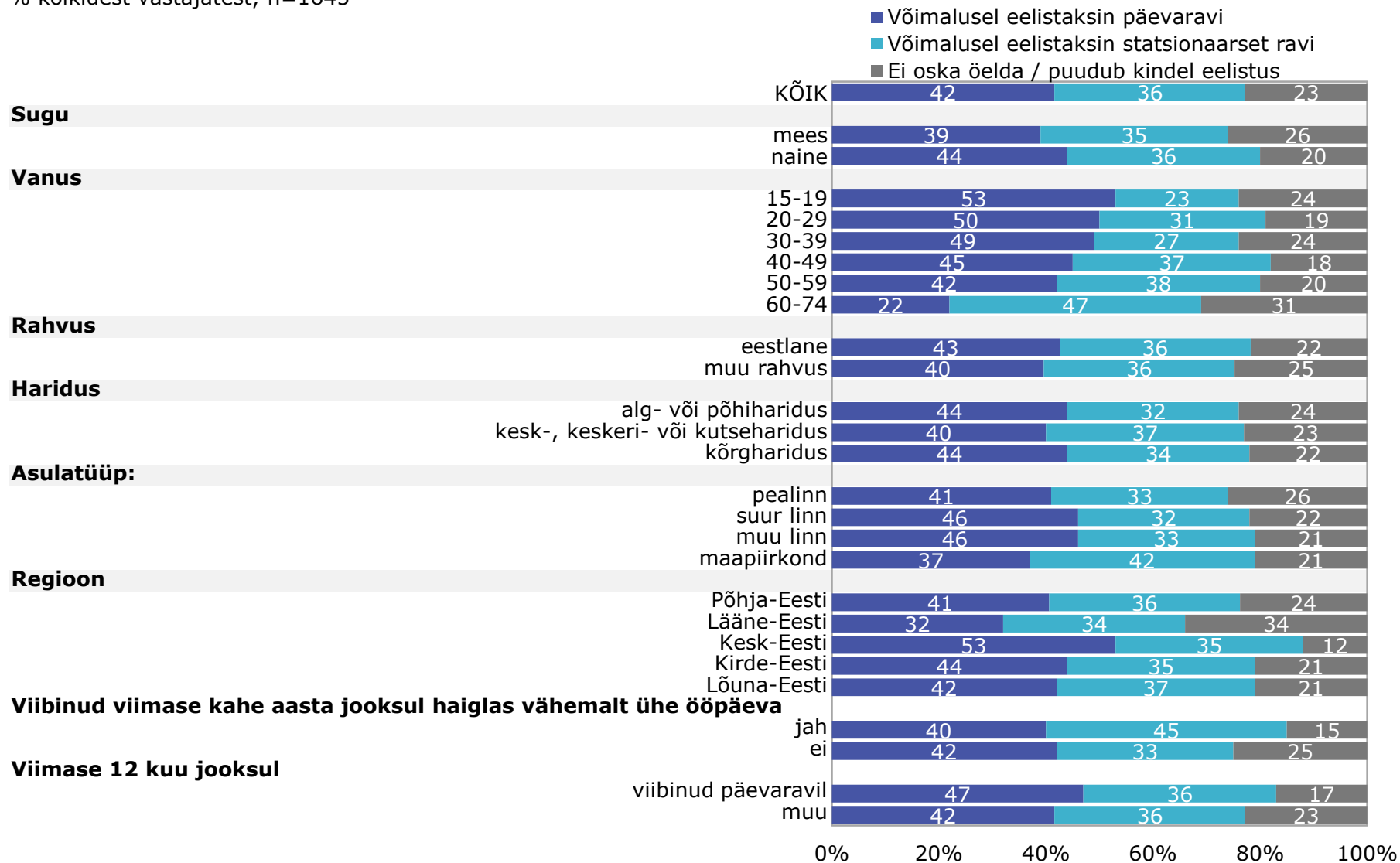
Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi puhul võimaluse korral statsionaarset ravi või päevaravi? Statsionaarse ravi puhul jääb patsient ööseks haiglasse. Päevaravi all aga peame silmas olukorda, kus patsient lahkub raviasutusest samal päeval pärast toimingute lõppemist.

Endiselt eelistavad elanikud veidi enam päevaravi – 42% (arvestades uuringu vea piire 38–46%).

Statsionaarse või päevaravi eelistamine: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1645

Statsionaarse või päevaravi eelistamine: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi puhul võimaluse korral statsionaarset ravi või päevaravi?		
		Võimalusel eelistaksin päevaravi	Võimalusel eelistaksin statsionaarset ravi	Ei oska öelda / puudub kindel eelistus
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
On viimase 2 aasta jooksul olnud haiglas vähemalt 1 ööpäeva	Jah			
	Ei			
On viimase 12 kuu jooksul olnud päevaravil	jah			
	ei			

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel 2009–2014

% vastajatest, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, n=733

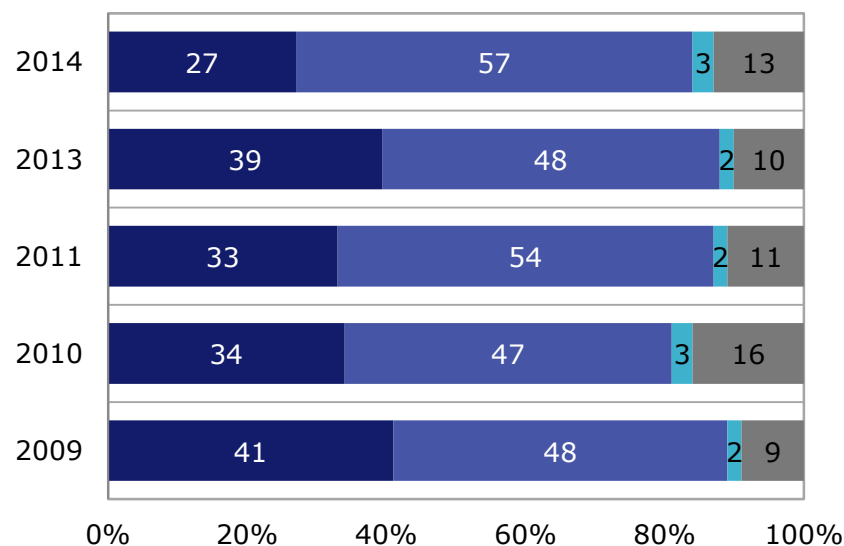
Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi korral ...?*

■ ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas

■ ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas

■ ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas

■ ei oska öelda / puudub kindel eelistus

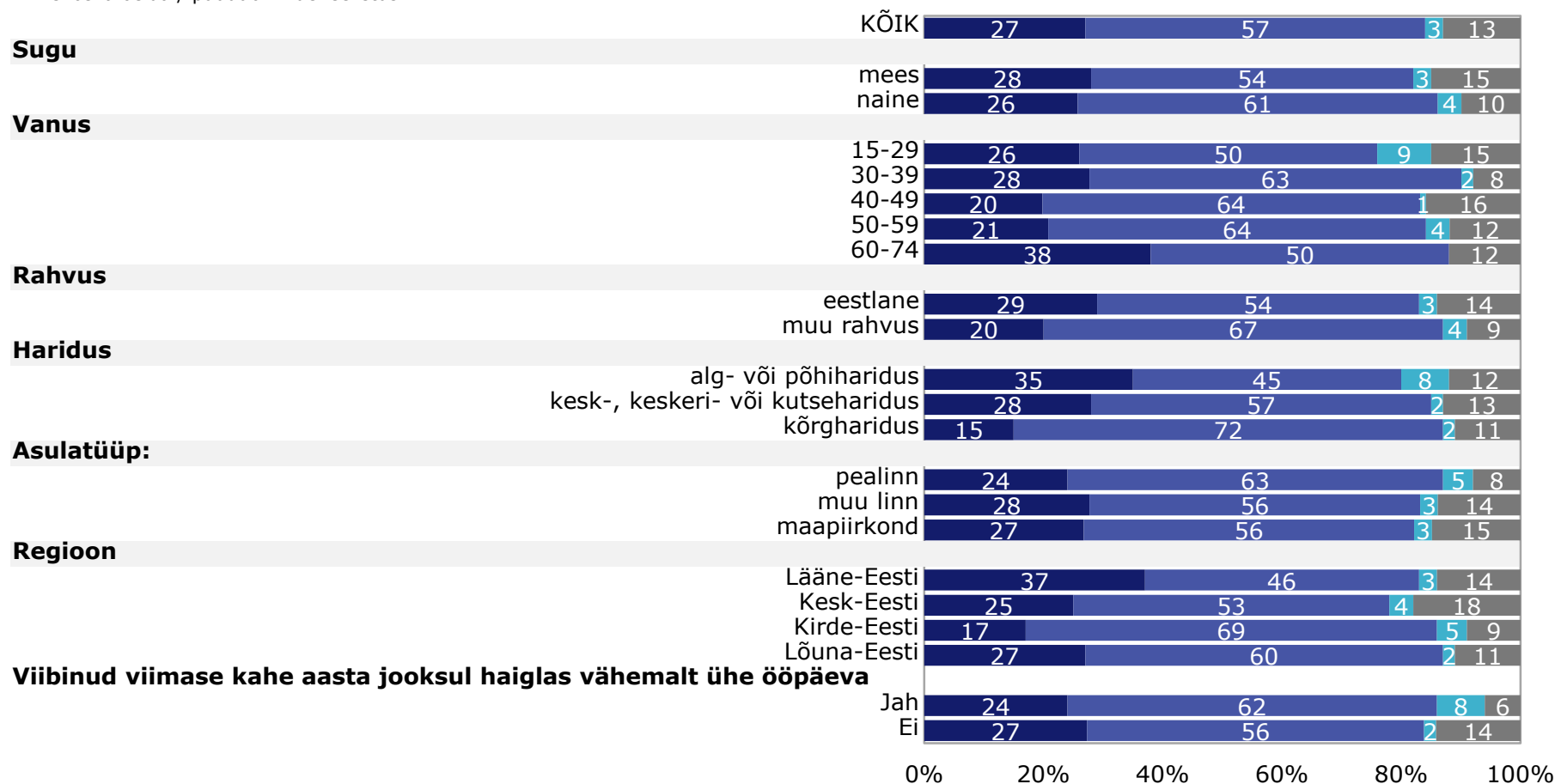

*2012. aastal esitati küsimus teisele sihtgrupile ja seetõttu ei ole tulemused võrreldavad.

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel: profiil

% neist, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, n=733

- ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas
- ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ei oska öelda / puudub kindel eelistus

Haiglaravi saamise koht eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi korral ...?			
		ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas	ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas	ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas	ei oska öelda / puudub kindel eelistus
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridus	alg- või põhiharidus				
	kesk-, keskeri- või kutseharidus				
	kõrgharidus				
Asulatüüp:	suur linn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
On viimase 2 aasta jooksul olnud haiglas vähemalt 1 ööpäeva	Jah				
	Ei				

9

Apteegiteenus ja retseptiravimid

Kokkuvõte: apteegiteenus ja ravimiinfo

- Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 95% elanikest. Keskmisest veidi vähem on neid 60–74-aastaste hulgas (92%) ning enam 40–59-aastaste (97%) ning suuremate Eesti linnade elanike seas (97%).
- Need, kes teenuse kättesaadavusega rahul ei ole, toovad kõige sagedamini välja seda, et maapiirkondades jätab kättesaadavus soovida, apteeke on vähe, need asuvad kaugel või on lahtiolekuaeg piiratud. Ka toodi välja seda, et ravimid on kallid ning alati ei ole neid kohapeal saada (vajavad tellimist).
- Ravimite kohta saadakse infot peamiselt arstilt (72%), apteekrilt (67%) ning pakendi infolehel (44%). Muid allikaid kasutatakse vähem.
 - 15–19-aastased saavad infot keskmisest enam arstilt, tuttavatelt ning ravimireklaamist.
 - 20–29-aastased saavad infot keskmisest enam apteekrilt, pakendi infolehest, internetist, tuttavatelt ning Ravimiameti ravimiregistrist.
 - 30–39-aastased saavad infot keskmisest enam apteekrilt, pakendi infolehest, internetist.
 - 40–49-aastased saavad infot keskmisest enam apteekrilt, pakendi infolehest, ravimireklaamist, ajaleheartiklitest ning Ravimiameti ravimiregistrist.
 - 50-aastaste ja vanemate osas sagedamini kasutatavaid infoallikaid ei eristunud. Kõige olulisemad infoallikad on 50–59-aastaste jaoks arst ja apteeker, 60–74-aastased saavad infot peamiselt arstilt.

Hinnang apteegiteenuse kättesaadavusele Eestis

% kõikidest vastajatest, n=1645

Milline on Teie hinnangul apteegiteenuse kättesaadavus Eestis?

Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 95% elanikest. Keskmisest veidi vähem on neid 60–74-aastaste hulgas (92%) ning enam 40–59-aastaste (97%) ning suuremate Eesti linnade elanike seas (97%).

Need, kes teenuse kättesaadavusega rahul ei ole, toovad kõige sagedamini välja seda, et maapiirkondades jätab kättesaadavus soovida, apteeke on vähe, need asuvad kaugel või on lahtiolekuaeg piiratud. Ka toodi välja seda, et ravimid on kallid ning alati ei ole neid kohapeal saada (vajavad tellimist).

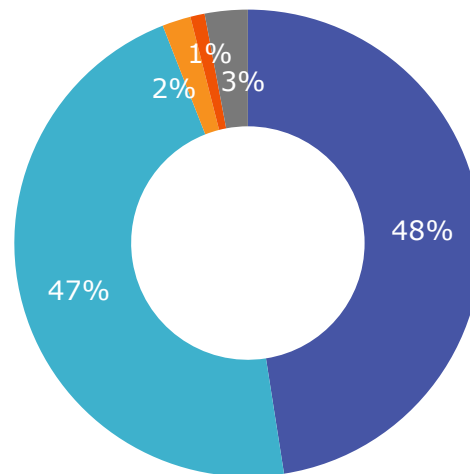
„Maal kaotatakse kõik ära ja selleks peab lähimasse linna sõitma, aga see ka ju maksab.“

„Linnas on apteegid üksteise otsas, maal pole üldse ja iga ravimi saamiseks peab sõitma linna.“

„Kohalikud apteegid lühikest aega lahti, nädalavahetusel ainult paar tundi, paljusid retseptiravimeid ei ole.“

„Väga kallid ravimid. Eraapteekides ei kontrollita hindu.“

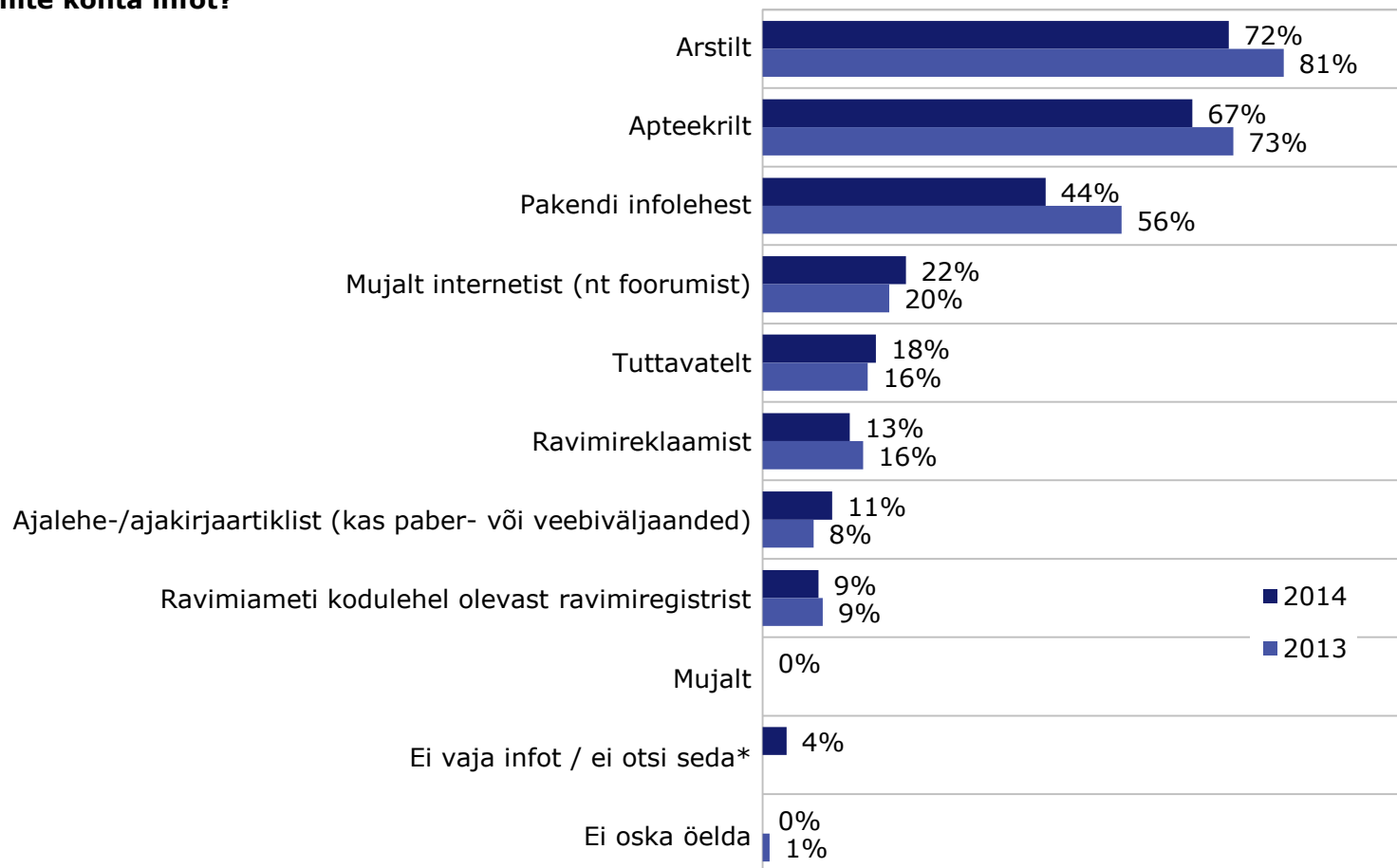
- Väga hea
- Pigem hea
- Pigem halb
- Väga halb
- Ei oska öelda

Infoallikad ravimite kohta 2013–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kust Te saate ravimite kohta infot?

* Võimalus valida variant „ei vaja infot / ei otsi seda“ lisati 2014. aastat puudutavasse uuringusse.

Infoallikad ravimite kohta: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1645

		Kust Te saate ravimite kohta infot										
		Arstilt	Apteekrilt	Pakendi infolehest	Mujalt internetist	Tuttavatel	Ravimi- reklaamist	Ajalehe-/ ajakirja- artiklist	Ravimi- ameti kodulehel olevast ravimi- registrist	Mujalt	Ei vaja infot/ei otsi seda	Ei oska öelda
KÕIK		72%	67%	44%	22%	18%	13%	11%	9%	0%	4%	0%
Sugu	mees	74%	62%	38%	21%	13%	10%	8%	8%	1%	5%	1%
	naine	70%	71%	49%	23%	22%	17%	13%	9%	0%	2%	0%
Vanus	15-19	83%	63%	39%	21%	29%	21%	9%	6%	3%	2%	0%
	20-29	69%	76%	59%	33%	29%	17%	8%	12%	0%	4%	0%
	30-39	70%	74%	52%	27%	19%	17%	11%	10%	0%	2%	1%
	40-49	73%	74%	50%	24%	15%	18%	19%	14%	1%	2%	0%
	50-59	69%	64%	36%	20%	13%	9%	8%	7%	0%	3%	0%
	60-74	75%	49%	26%	9%	8%	6%	9%	2%	0%	8%	1%
Rahvus	eestlane	71%	73%	50%	20%	16%	14%	11%	11%	0%	4%	0%
	muu rahvus	75%	53%	30%	28%	20%	12%	11%	3%	1%	3%	0%
Haridus	alg- või põhiharidus	74%	68%	41%	14%	18%	15%	8%	6%	1%	2%	0%
	kesk-, keskeri- või kutseharidus	71%	64%	42%	21%	17%	13%	10%	7%	0%	5%	1%
	kõrgharidus	73%	71%	50%	31%	19%	15%	14%	13%	1%	2%	0%
Asulatüüp:	pealinn	72%	60%	45%	26%	19%	15%	14%	9%	0%	4%	1%
	suur linn	76%	64%	40%	22%	19%	14%	7%	7%	1%	3%	0%
	muu linn	69%	73%	43%	24%	18%	14%	8%	6%	0%	2%	1%
	maapiirkond	72%	70%	45%	17%	14%	12%	11%	11%	0%	5%	0%
Regioon	Põhja-Eesti	71%	62%	43%	26%	18%	15%	14%	9%	0%	4%	0%
	Lääne-Eesti	63%	69%	42%	16%	14%	10%	5%	9%	0%	6%	0%
	Kesk-Eesti	76%	80%	54%	19%	16%	14%	7%	15%	0%	1%	1%
	Kirde-Eesti	80%	59%	32%	21%	19%	13%	9%	3%	1%	4%	0%
	Lõuna-Eesti	72%	72%	48%	20%	18%	13%	10%	8%	0%	3%	0%

Kokkuvõte: retseptiravimid (1)

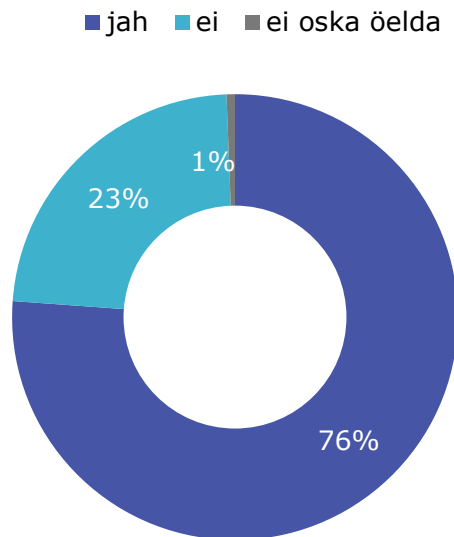
- Retseptiravimeid on viimase 12 kuu jooksul ostnud 76% elanikest. 2013. aastal oli nende osakaal 65%.
 - Enam on retseptiravimeid ostnud naiste ning 60–74-aastaste seas.
- 98% retseptiravimeid ostnutest on praeguse ravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraga tervikuna rahul. Ka 2013. aastal oli see näitaja samal tasemel.
- Retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures on esinenud probleeme 18%-l neist, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud. Ennekõike on probleemid seotud sellega, et arst ei ole piisavalt selgitanud ravimi kõrvaltoimeid (9%), andnud infot, kas väljakirjutatud ravimit võib asendada mõne teisega (7%), ning pole uurinud, kas ravim on patsiendile rahaliselt jõukohane (7%).
- Retseptiravimite väljaostmisel apteegist on probleeme kogenud 22% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid. Kõige levinum probleem on ravimi puudumine apteegis (14%). Muid põhjuseid mainitakse vähe.
- Viimasel korral apteegist ravimit ostes sai soodsaima hinnaga ravimit valida 49% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud. 13% ei saanud seda valida ning 18% ise ei soovinud seda.
 - Nende hulgas, kes ei saanud soodsama hinnaga ravimit valida, on keskmisest enam naisi, 15–29-aastaseid, muust rahvusest inimesi ning Põhja-Eesti elanikke.
- 30% viimase 12 kuu jooksul retseptiravimite ostjatest on jätnud ravimi välja ostmata. Kõige sagedamini olid põhjusteks haiguse möödumine iseenesest (9%), rahaliste võimaluste piiratus (8%) ning juba võetavate ravimite rohkus (7%).
 - Sagedamini on ravimi jätnud välja ostmata 20–29- ja 50–59-aastased ning Tallinna elanikud.
- Küsimusi ravimiretseptidega seotud teadmiste kohta esitati kõigile vastajatele. 62% elanikest on õigesti kursis, et apteegist soodsaima ravimi valimiseks peab ravimiretsept olema ravimi toimeaine nimega. 17% arvab, et retseptil peab selleks olema ravimi nimi, ning 4%, et tootja nimi. Võrreldes varasemaga on oluliselt suurem nende vastajate osakaal, kes ei tea, mille alusel saab soodsaimat ravimit valida (28% võrreldes 8%-ga 2013. aastal).
 - Seda, et retseptil peab olema ravimi toimeaine nimi, teavad keskmisest paremini 40–59-aastased inimesed, samuti need, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud.

Kokkuvõte: retseptiravimid (2)

- 42% elanikest teab, et toimeainepõhise retsepti korral peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga preparaati. 28% märgib, et pakkuma peab esmalt seda ravimit, mida patsient on kogu aeg tarvitanud, ning 9%, et apteegis olemas olevat ravimit. 21% elanikest ei tea, millist ravimit ennekõike peab pakkuma.
- Kõigilt vastajatelt küsiti, kas nad on teadlikud, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki endale välja kirjutatud ravimiretsepte ja nende ajalugu. Tervikuna on sellest teadlikud 44%, neist 20% on riigiportaalis ka oma ravimiretsepte vaadanud.
 - Teadlike hulgas, kes aga pole võimalust kasutanud, on enam naisi, 30–49-aastaseid ning kõrgharidusega inimesi.
 - Portaali külastanute seas on keskmisest enam 50–59-aastaseid, eestlasi, kõrgharidusega inimesi ning neid, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud.
 - Portaalist mittekuulnuid on enam meeste, 15–19-aastaste, muust rahvusest, põhiharidusega inimeste ning linnaelanike (v.a Tallinna) hulgas.
- Enamik portaali külastanutest – 63% – on sealt saanud kogu vajaliku info oma soodusretseptide kohta.

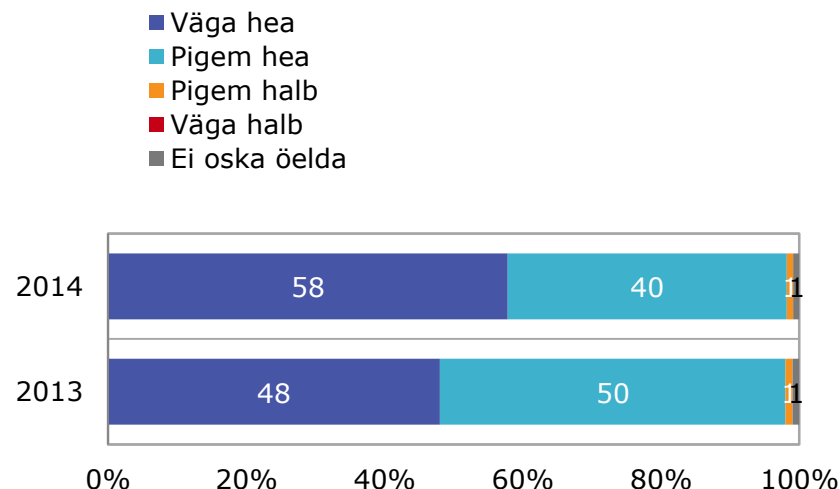
Retseptiravimite ostmine ja hinnang retseptiravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraldusele tervikuna

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid? % kõikidest vastajatest, n=1645

Kas praegune retseptiravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraldus tervikuna on ...?

% neist vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231.

Retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures esinenud probleemid viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231*

Kas ja milliseid probleeme on Teil viimase 12 kuu jooksul tekkinud retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures?

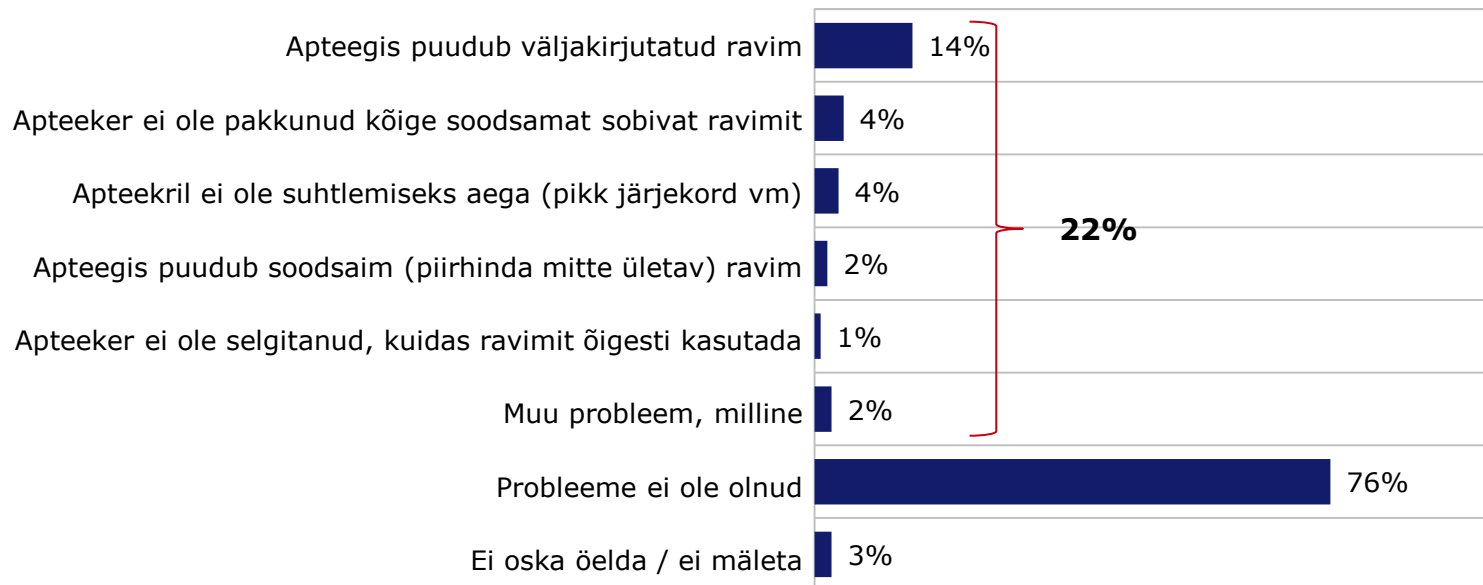

* Varasematel aastatel on küsimus küsitud ja tulemusi analüüsitud kõigist vastajatest.

Retseptiravimite väljaostmisel apteegist esinenud probleemid viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231*

Kas ja milliseid probleeme on Teil viimase 12 kuu jooksul tekkinud retseptiravimite väljaostmisel apteegist?

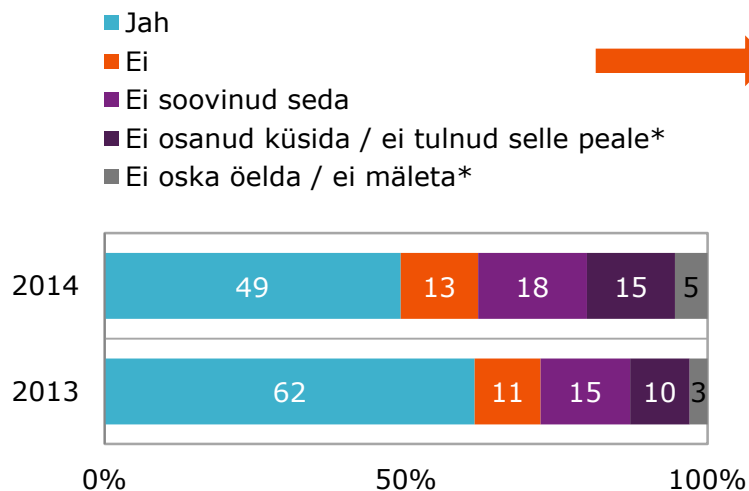

* Varasematel aastatel on küsimus küsitud ja tulemusi analüüsitud kõigist vastajatest.

Soodsaima hinnaga retseptiravimi valimise võimalus viimase ostu ajal

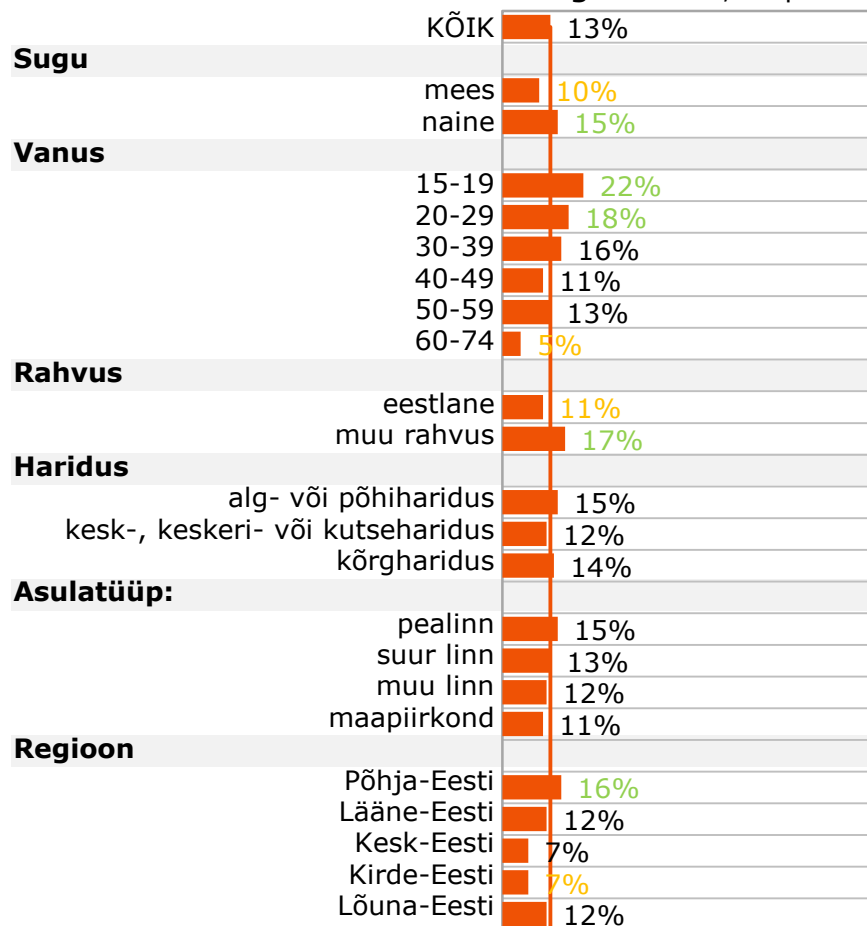
Kas Te viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes saite valida soodsaima hinnaga ravimi?

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231

*2013. aastal vastajatele neid variante ette ei loetud.

Ei saanud osta soodsaima hinnaga ravimit, reaprotsent

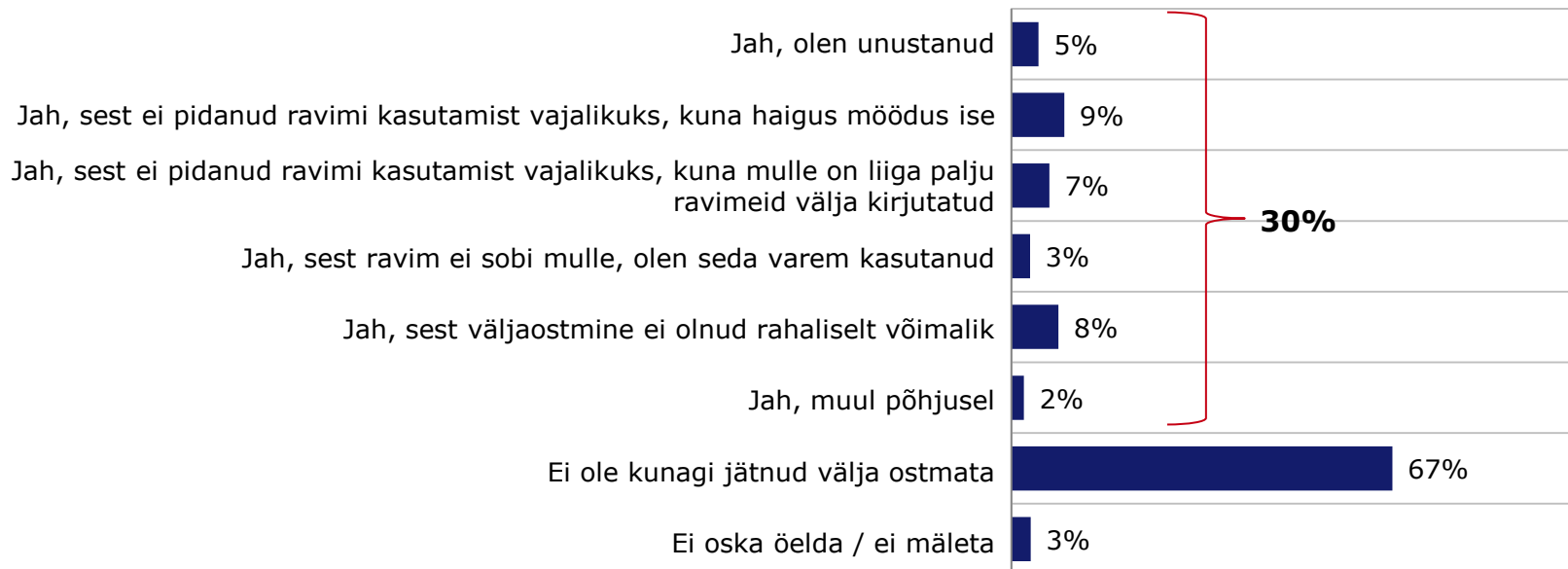

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Väljakirjutatud retseptiravimi ostmata jätmine apteegist viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231*

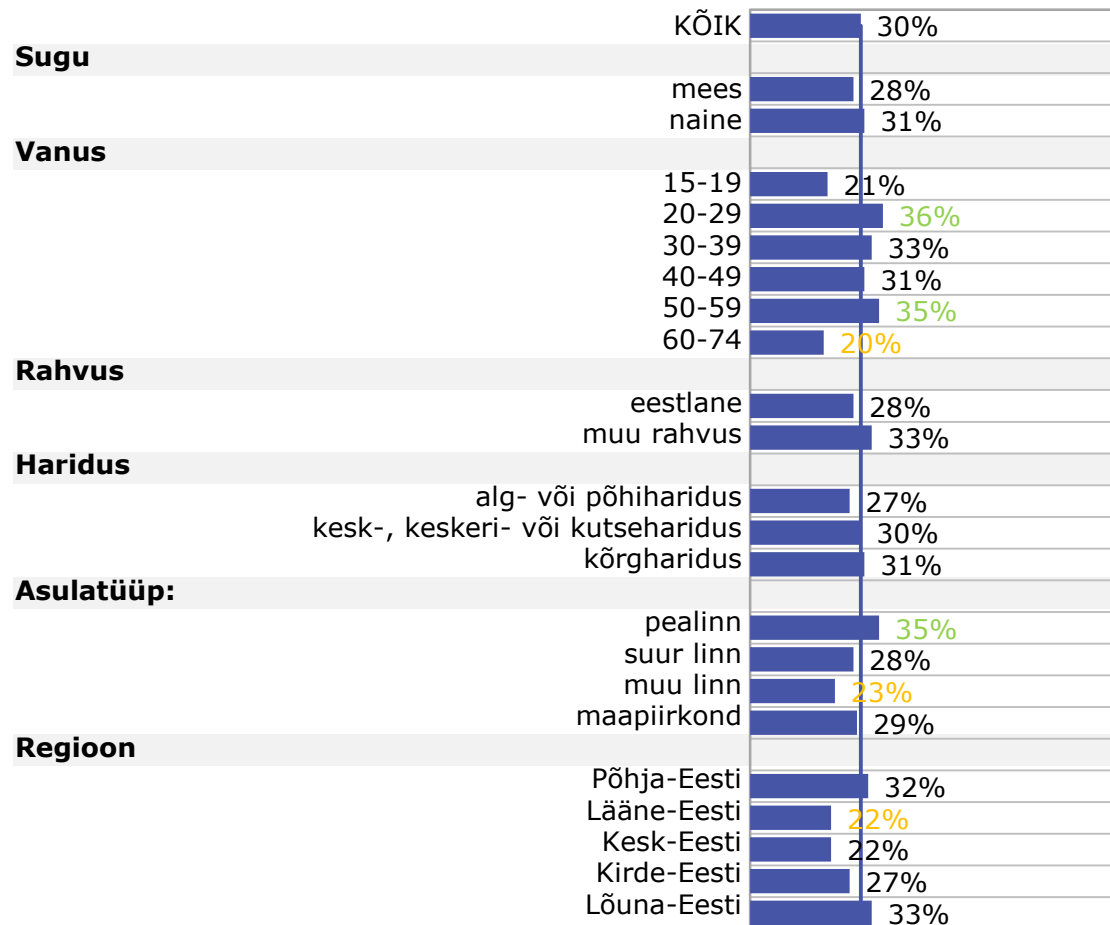
Kas ja mis põhjusel olete jätnud viimasel 12 kuul väljakirjutatud retseptiravimi apteegist välja ostmata?

* Varasematel aastatel on küsimus küsitud ja tulemusi analüüsitud kõigist vastajatest.

Väljakirjutatud retseptiravimi apteegist ostmata jätnute profiil

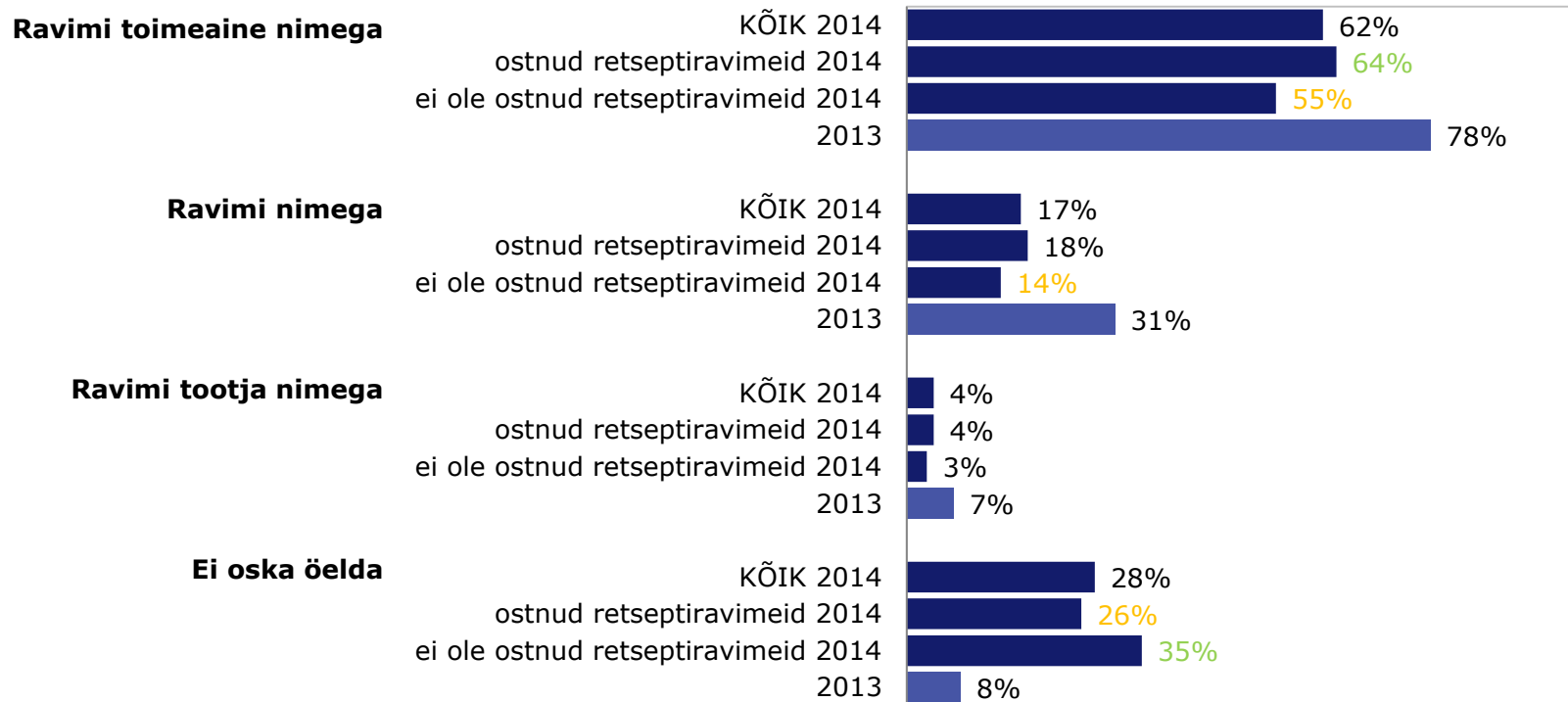
% vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231

Soodsaima ravimi ostmise apteegist

Kõik vastajad, n=1645; on 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=400

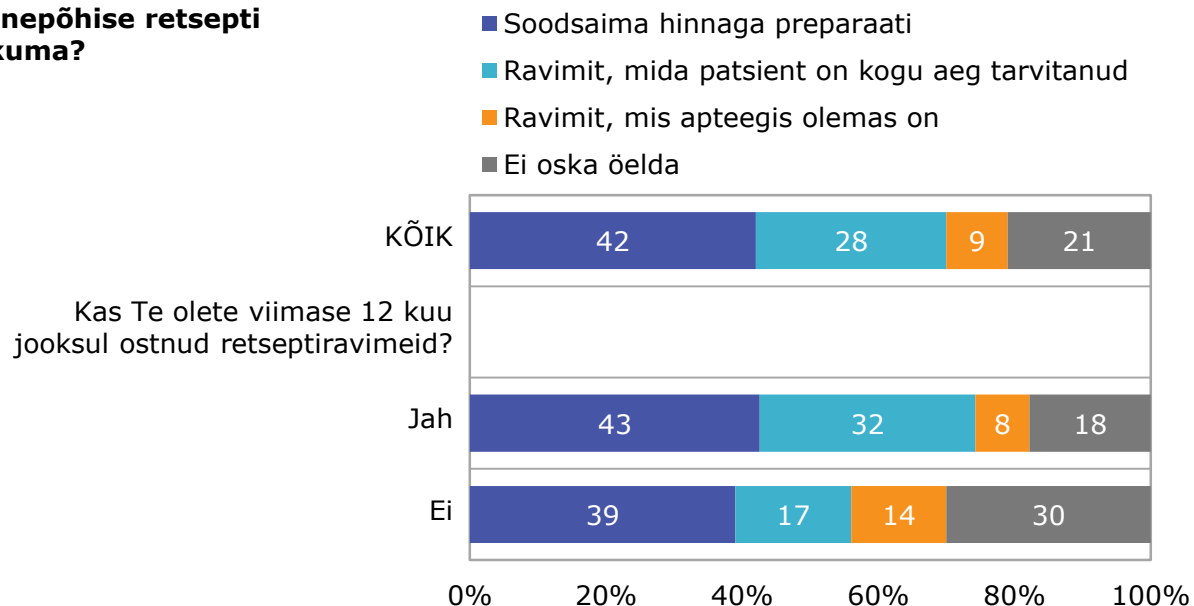
Kas selleks, et valida apteegist soodsaim ravim, peab ravimiretsept olema:

Toimeainepõhise retseptiga ravimi ostmine apteegist

Kõik vastajad, n=1645; on 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1231; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=400

Millist preparaati peab apteeker toimeainepõhise retsepti puhul patsiendile apteegis ESMALT pakkuma?

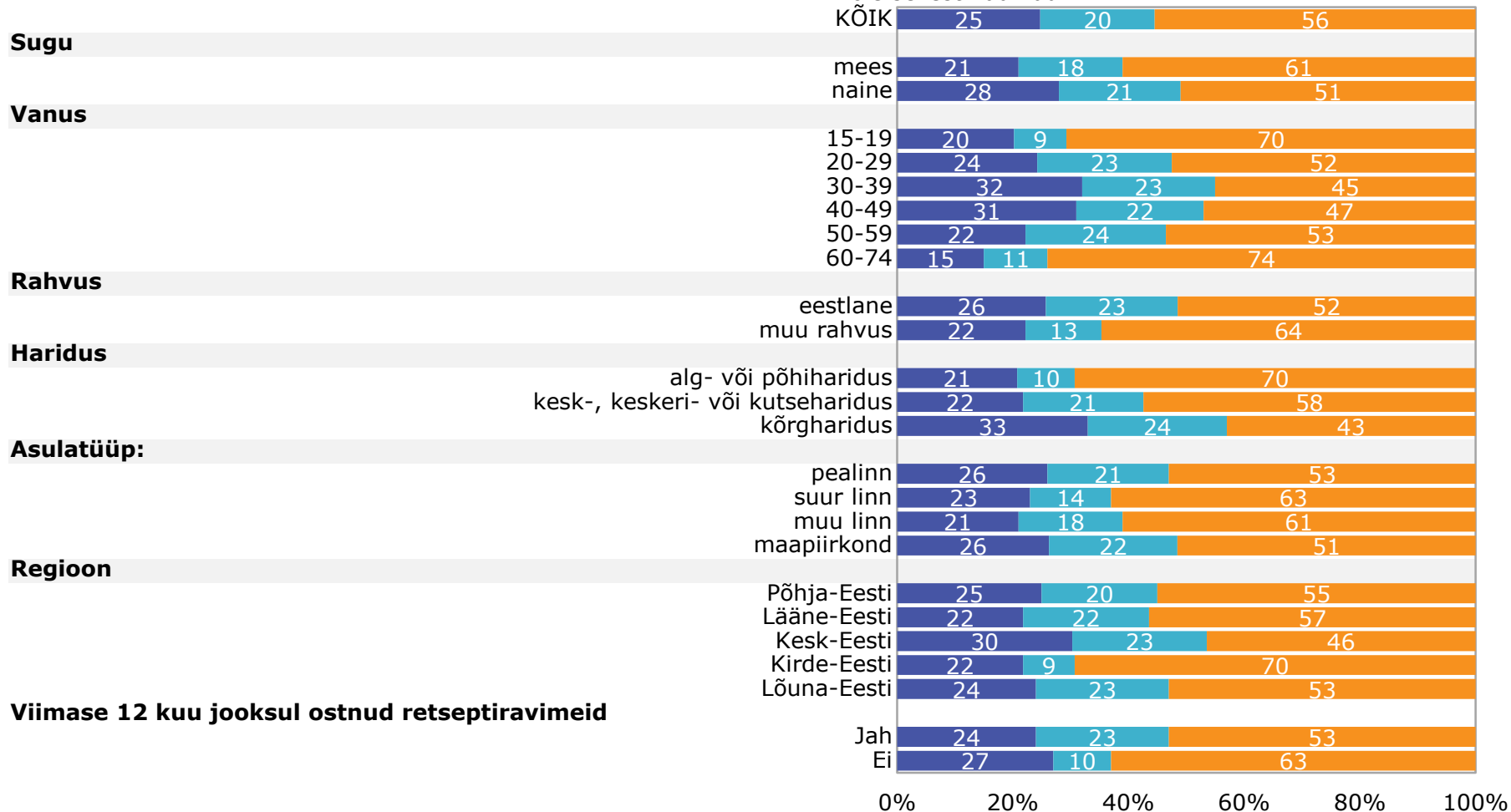

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine

reaprosent sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Kas olete teadlik, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?

- Jah, olen teadlik, aga ei ole võimalust kasutanud
- Jah, olen teadlik ja olen riigiportaalis oma ravimiretsepte
- Ei ole sellest kuulnud

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine: statistiliselt olulised erinevused

		Kas olete teadlik, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?		
		Jah, olen teadlik, aga ei ole võimalust kasutanud	Jah, olen teadlik ja olen riigiportaalis oma ravimiretsepte	Ei ole sellest kuulnud
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
On viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid	Jah			
	Ei			

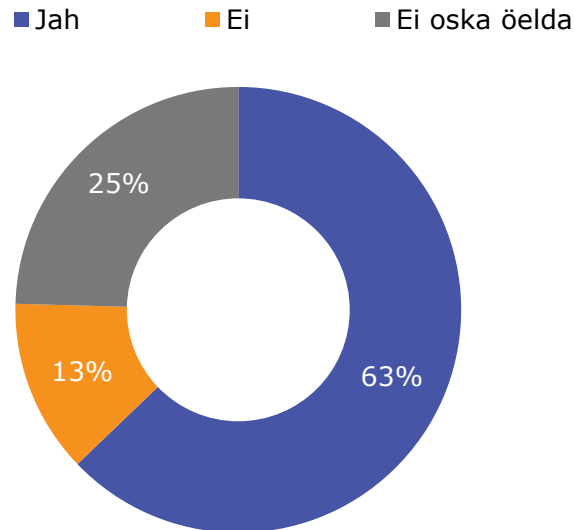
Riigiportaalist oma soodusretseptide kohta kogu vajaliku info saamine

% vastajatest, kes on riigiportaalist oma ravimiretsepte vaadanud, n=306

Kas Te olete riigiportaalist saanud kogu vajaliku info oma soodusretseptide kohta?

13% riigiportaalist oma ravimiretsepte vaadanud inimestest ei ole sealt saanud kogu vajalikku infot. Puudust on tuntud järgnevast:

- välja võiksid olla toodud analoogsed/alternatiivsed ravimid;
- ravimite hinnainfo;
- ravimi ja selle kasutuotstarbe lühikirjeldus, näiteks viitena infovoldikule;
- info võiks olla esitatud selgemalt: millised ravimid on juba väljaostetud ja millised on veel kehtivad retseptid;
- kasutajasõbralikum keskkond, kus oleks lihtsam orienteeruda;
- venekeelne info.

10

Digitaalne terviselugu

Kokkuvõte: digilugu (1)

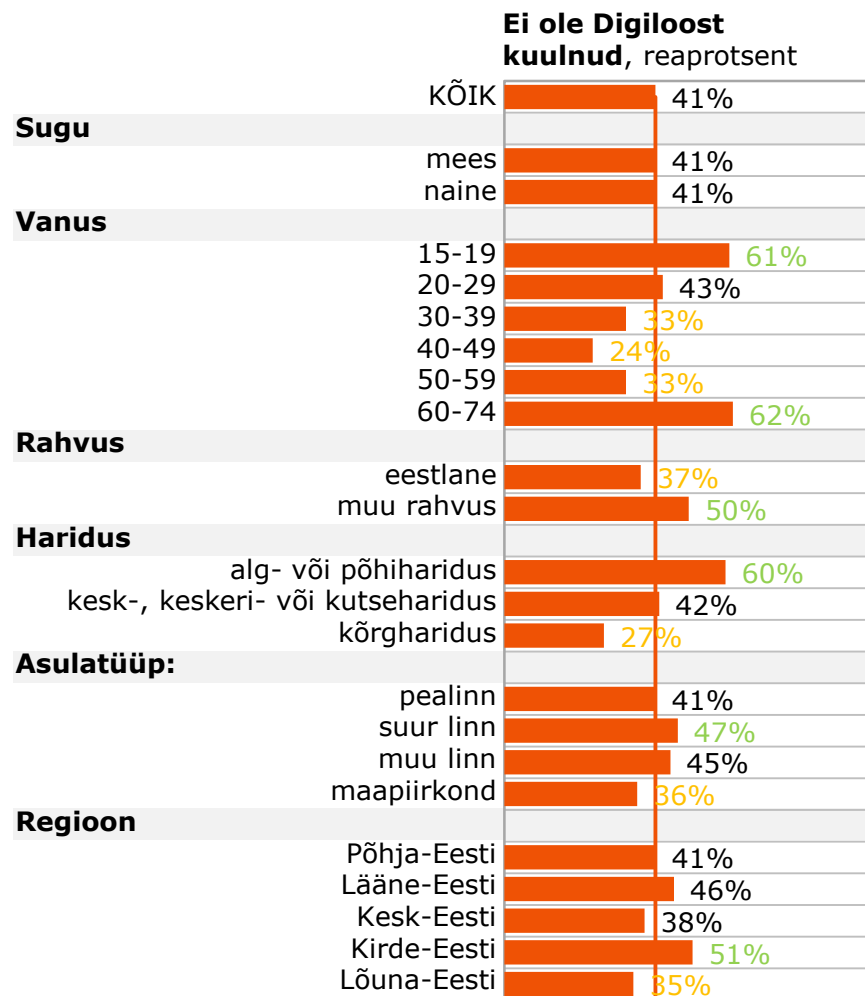
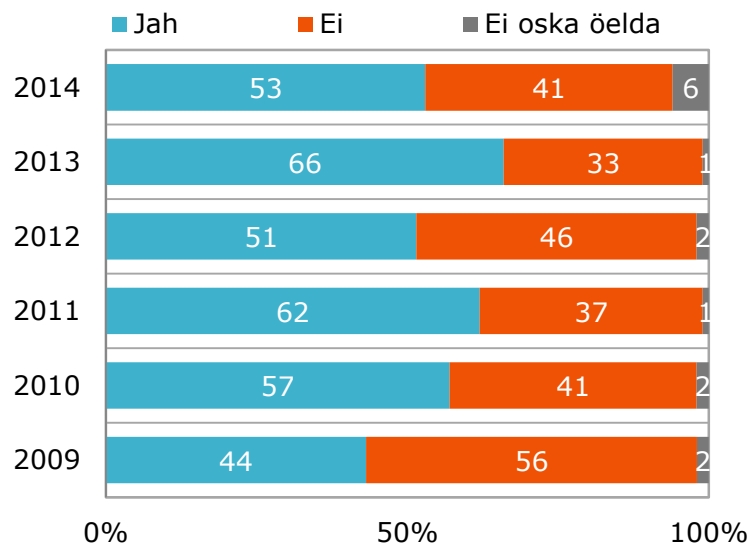
- Eestis käivitus 2008. aastal üleriigiline tervise infosüsteem ehk Digilugu, kuhu edastatakse patsiendi olulisemad terviseandmed iga ravijuhu kohta väljavõtetena arsti koostatud haigusloost või tervisekaardist. Süsteem sisaldab ka pildipanka ja digiretseptikeskust.
- Digiloo olemasolust on kuulnud 53% Eesti 15–74-aastastest elanikest. Varem mõõdetud teadlikkuse näitajad on olnud üsna hüplikud, kõikides aastatel 2010–2013 vahemikus 51–66%.
 - Digiloost on enam kuulnud naised, 30–49-aastased, eestlased, kõrgharidusega inimesed ning maapiirkonna elanikud.
 - Digiloost mittekuulnuid on enam 15–19- ja 60–74-aastaste, muu rahvuse esindajate ning põhiharidusega inimeste seas.
- Sellest, et enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid saab näha riikliku patsiendiportaali kaudu, on kuulnud 40% elanikest. 11% on ise portaali ühel või mitmel korral ka külastanud.
 - Külastanute seas on enam 20–39-aastaseid, eestlasi, kõrgharidusega inimesi.
 - Ennekõike on portaali külastatud enda andmete vaatamiseks (76%), vähem lihtsalt uudishimust (37%) või oma pereliikmete andmete vaatamiseks (19%).
- Patsiendiportaalist kuulnud inimestelt uuriti, kas nad on teadlikud võimalusest sulgeda portaalist arstide eest oma terviseandmeid. Selle võimalusega on kursis 23%.
- Pärast seda, kui kõiki vastajaid (ka neid, kes portaalist polnud varem kuulnud) informeeriti võimalusest patsiendiportaalist oma andmeid sulgeda, paluti neil öelda, kas nad kasutaksid sellist võimalust. 9% elanikest kasutaksid andmete sulgemise võimalust ning nende osakaal on viimastel aastatel püsinud üsna stabiilsena. Siiski ei oska 21% elanikest hinnata, kas andmeid tasuks sulgeda või mitte, kuna see sõltuks ilmselt ka konkreetsest olukorrast.
 - Enam kasutaksid võimalust andmeid sulgeda mehed, 15–29-aastased ja põhiharidusega inimesed.

Kokkuvõte: digilugu (2)

- 92% elanikest peab oluliseks, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks tervise infosüsteemis näha kõiki patsiendi terviseandmeid (kroonilised haigused, tarvitatud ravimid jmt).
 - Keskmisest enam peavad seda oluliseks naised (93%, meestest 90%), 40–49-aastased (96%) ja eestlased (94%, mitte-eestlastest 87%).
- Vastajatele näidati ka tervet rida patsiendiportaali võimalustest ning paluti välja valida viis enda jaoks kõige olulisemat. Kõige olulisemateks võimalusteks patsiendiportaalet peavad elanikud võimalust vaadata enda terviseandmeid (51%) ja laborianalüüside vastuseid (43%), registreerida end arsti vastuvõtule (36%), vormistada ja edastada erinevaid meditsiinilisi tõendeid digitaalselt (30%), vaadata digiretsepti (29%) ja oma pereliikmete (eelkõige laste) terviseandmeid (28%).
- Ravijärjekordi erinevates raviasutustes ja erinevate arstide juurde sooviks patsiendiportaalet näha 70% elanikest, mis on võrreldav varasemate aastate näitajatega. Keskmisest enam soovisid ravijärjekordi patsiendiportaalet näha 15–49-aastased ning kõrgharidusega inimesed. Vähem oluline on see 60–74-aastaste ning maapiirkondade elanike jaoks.
- Selliste rakenduste loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile, peab vajalikuks 49% elanikest. Sealhulgas 29% kasutaks neid ka ise. 27% elanikest ei oska selliste rakenduste vajalikkust hinnata.
 - Keskmisest enam oleks loodavate rakenduste kasutajaid 20–49-aastaste seas. 15–19-aastased peavad rakendusi küll vajalikuks, ent ise neid suure tõenäosusega ei kasutaks.

Teadlikkus digiloost 2009–2014

Kas Te olete kuulnud üleriigilise tervise infosüsteemi ehk Digiloo olemasolust? Siin ei ole mõeldud ühe konkreetse raviasutuse sisest süsteemi, vaid riiklikku tervise infosüsteemi, mis sisaldab patsientide olulisemaid terviseandmeid iga ravijuhu kohta väljavõttena arsti koostatud haigusloost või tervisekaardist, sh perearst, eriarst, haigla. Lisaks sisaldab süsteem pildipanka ja digiretseptikeskust. % kõikidest vastajatest, n=1645

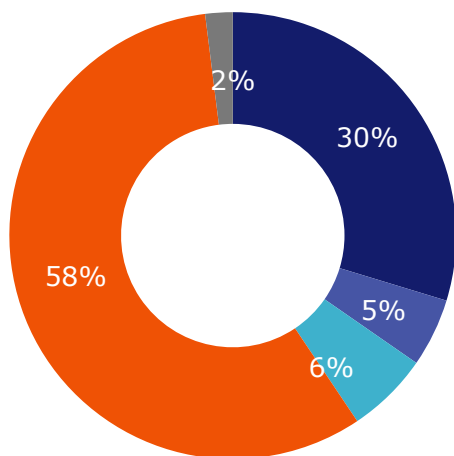

Patsiendiportaali tuntus ja külastamine

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas Te olete kuulnud, et saate enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha riikliku patsiendiportaali (www.digilugu.ee, www.e-tervis.ee) kaudu, logides sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud?

- Olen kuulnud, aga ei ole seda külastanud
- Olen ühel korral külastanud
- Olen mitmel korral külastanud
- Ei ole kuulnud ega külastanud
- Ei oska öelda / ei mäleta

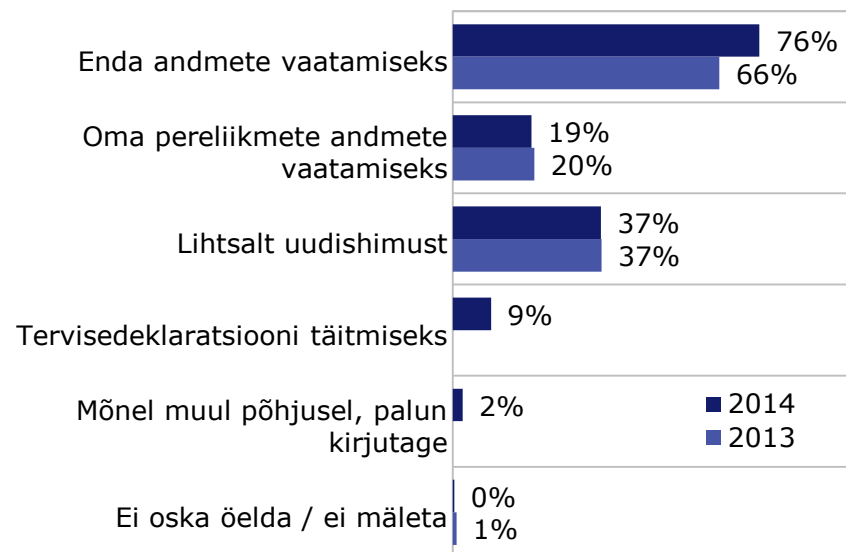

Patsiendiportaalist on kuulnud 40% Eesti elanikest (arvestades uuringu vea piire 36–44%). Sealhulgas 11% on portaali ühel või mitmel korral ka külastanud.

2013. aasta uuringus sõnastati küsimus veidi teisiti. Siis oli patsiendiportaalist kuulnud 28%.

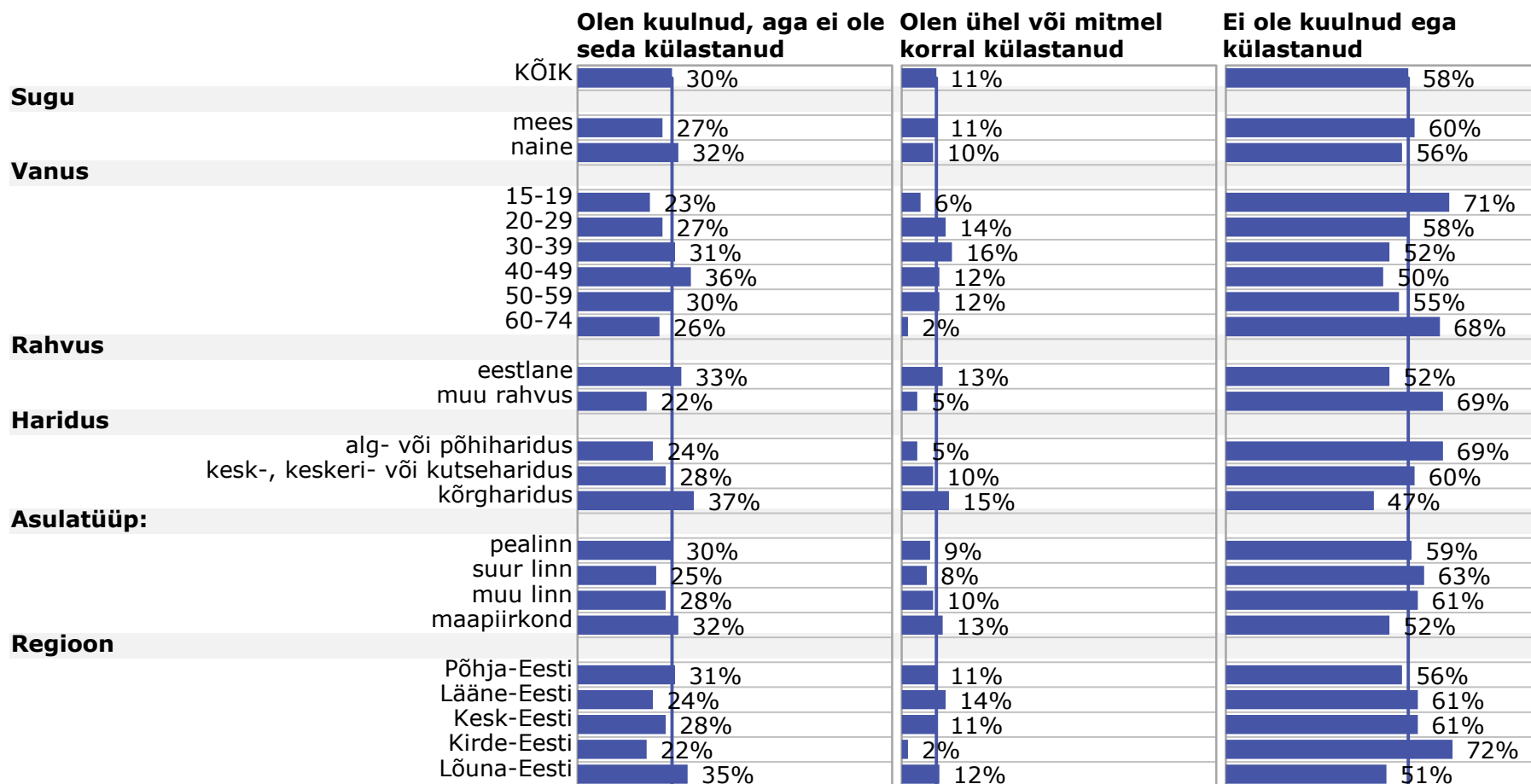
Millisel eesmärgil Te riiklikku patsiendiportaali külastasite?

% neist, kes on portaali külastanud, n=181

Patsiendiportaali tuntus ja külastamine

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1645

Patsiendiportaali tuntus ja külastamine: statistiliselt olulised erinevused

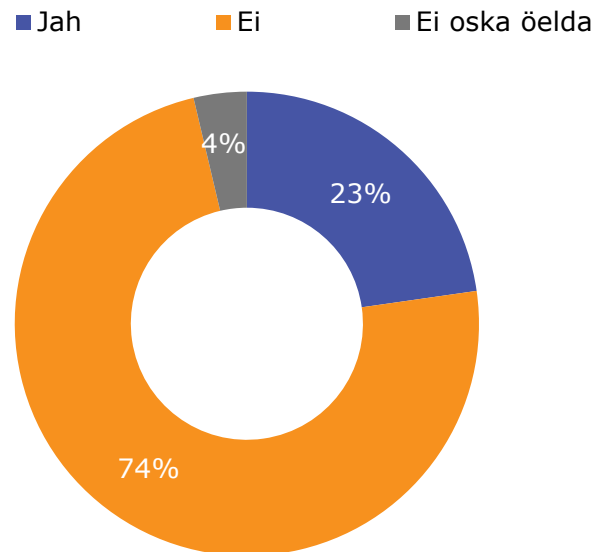
		Kas Te olete kuulnud, et saate enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha riikliku patsiendiportaali (www.digilugu.ee , www.e-tervis.ee) kaudu, logides sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud?		
		Olen kuulnud, aga ei ole seda külastanud	Olen ühel või mitmel korral külastanud	Ei ole kuulnud ega külastanud
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridus	alg- või põhiharidus			
	kesk-, keskeri- või kutseharidus			
	kõrgharidus			
Asulatüüp:	pealinn			
	suur linn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			

Teadlikkus võimalusest sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid

% neist, kes on patsiendiportaalist kuulnud või on seda külastanud, n=698

Kas Te olete teadlik, et Teil on võimalik patsiendiportaalis sulgeda arstide eest oma terviseandmeid?

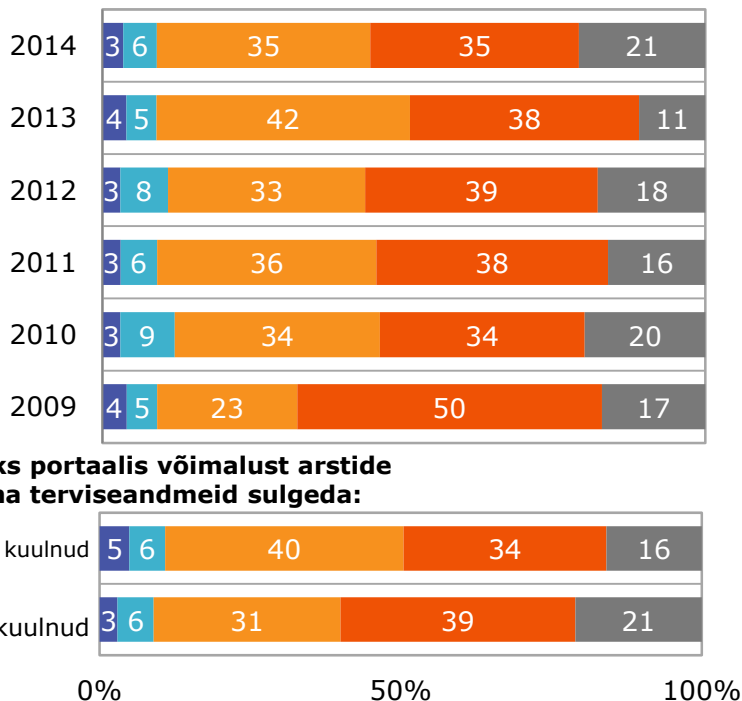
Ligi kolm neljandikku patsiendiportaali külastajatest ei ole kursis sellega, et nad saavad seal oma terviseandmeid arstide eest sulgeda. Nende seas on esindatud erinevad sotsiaal-demograafilised sihtrühmad.

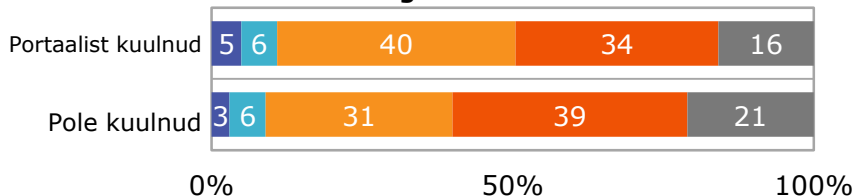
Võimaluse kasutamine sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid

Patsiendiportaalis on patsiendil võimalik arstide eest oma terviseandmeid sulgeda. Kas Te kasutaksite sellist võimalust? % kõikidest vastajatest, n=1645

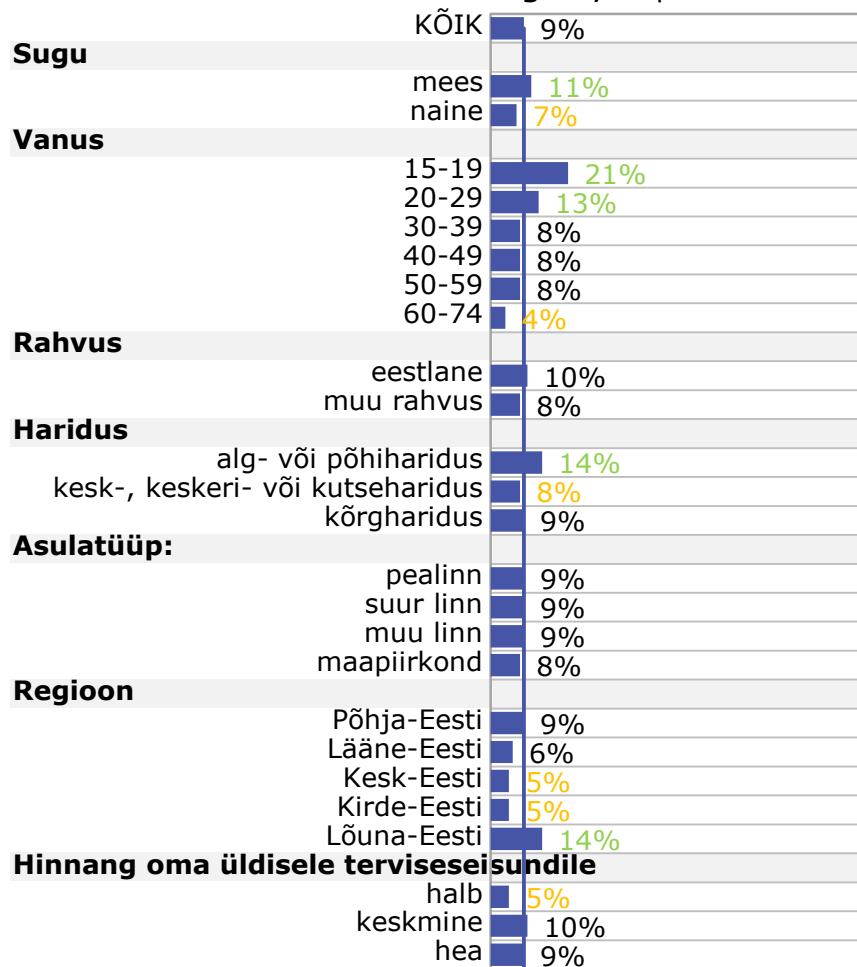
- Kindlasti kasutaksin
- Pigem kasutaksin
- Pigem ei kasutaks
- Kindlasti ei kasutaks
- Ei oska öelda

Kasutaks portaalist võimalust arstide eest oma terviseandmeid sulgeda:

Kasutaks võimalust andmeid sulgeda, reaprotsent

Hinnang olulisusele, et arstil oleks infosüsteemis näha kõik patsiendi terviseandmed

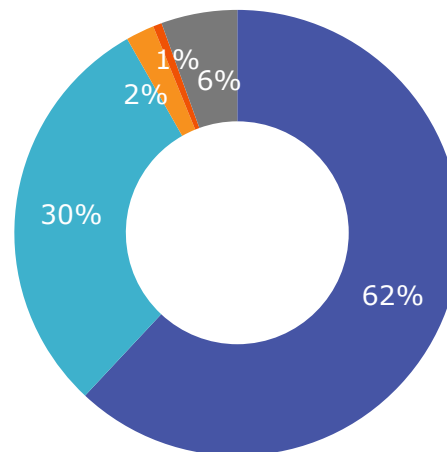
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kui oluliseks Te peate seda, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks infosüsteemis näha kõiki Teie terviseandmeid (kroonilised haigused, tarvitatud ravimeid) jmt?

Oluliseks peavad patsiendi terviseandmete nähtavust arstile 92% elanikest. Keskmisest enam peavad seda oluliseks:

- naised (93%, meestest 90%);
- 40–49-aastased (96%);
- eestlased (94%, mitte-eestlastest 87%).

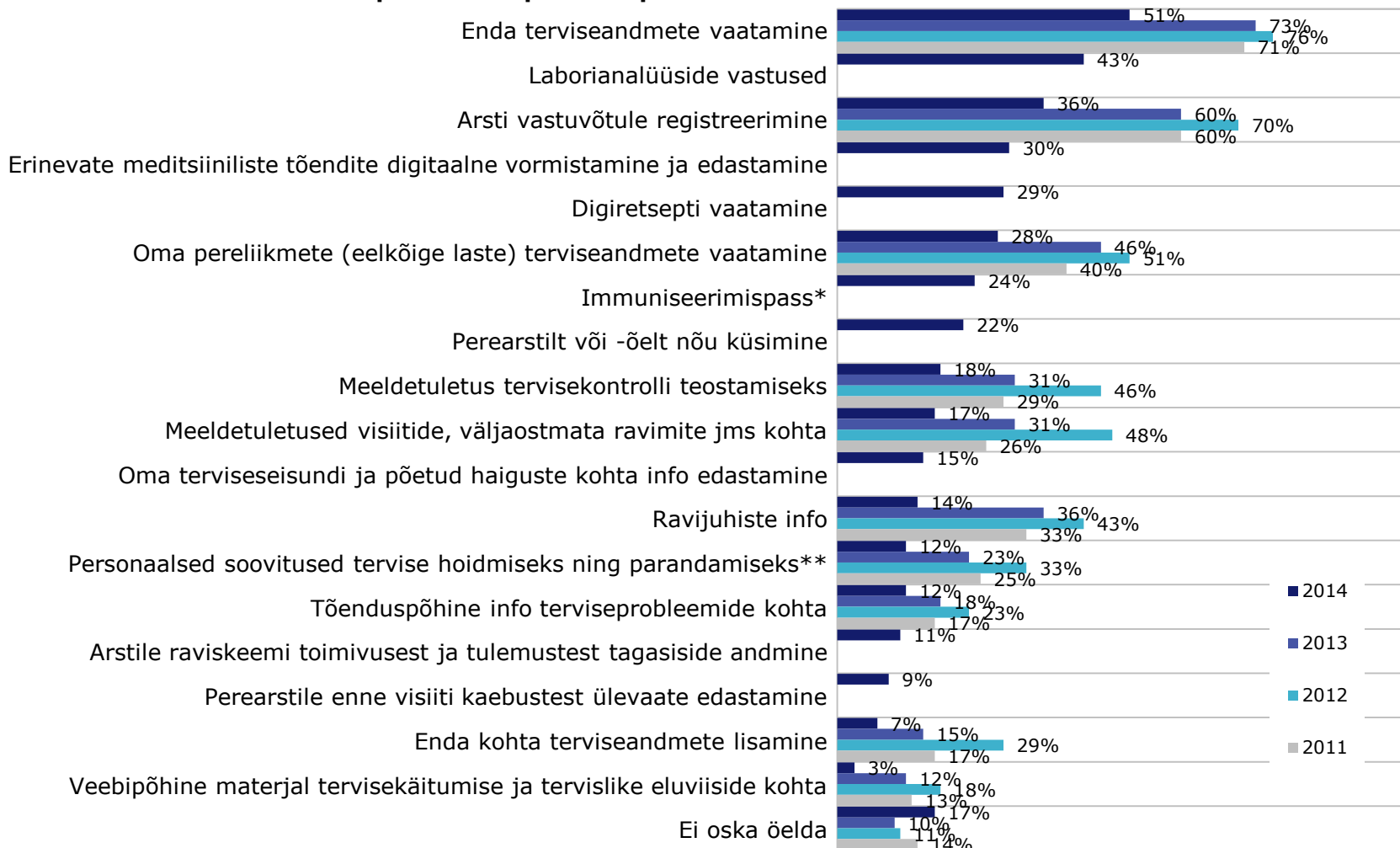
■ Väga oluliseks
■ Üsna oluliseks
■ Üsna ebaoluliseks
■ Täiesti ebaoluliseks
■ Ei oska öelda

Patsiendiportaali võimalused 2011–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Milliseid võimalusi või funktsioone peab riiklik patsiendiportaal Teie arvates sisaldama?***

*Immuniseerimispass, kuhu on kantud sisse nii tehtud kui ka tulevikus soovituslikud immuniseerimised.

**Personaalsed soovitused tervise hoidmiseks ning parandamiseks, mis lähtuvad olemasolevatest terviseandmetest.

Ravijärjekordade näitamise vajadus patsiendiportaalis 2010–2014

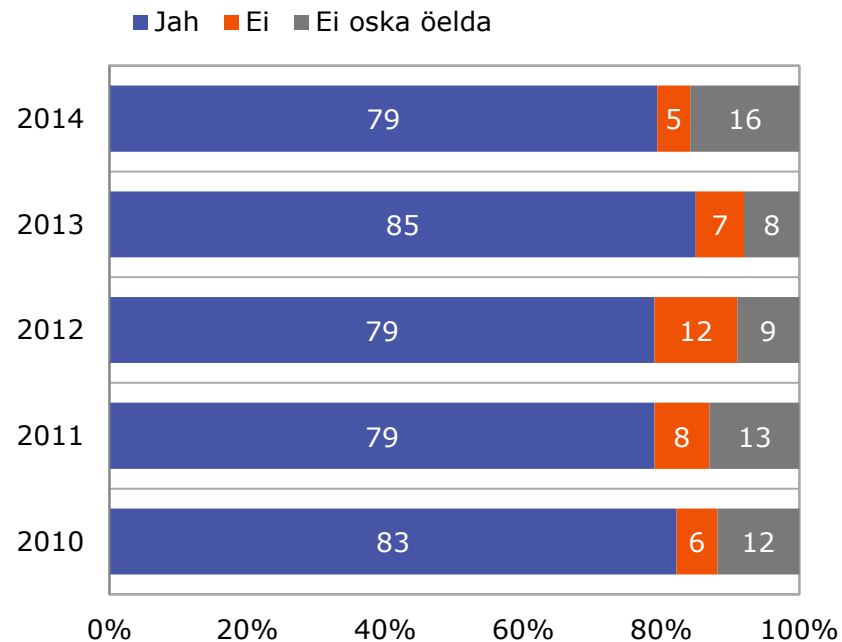
% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas riiklikus patsiendiportaalis peaksid olema näha ka ravijärjekorrad erinevates raviasutustes ja erinevate arstide juurde?

Keskmisest enam on neid, kes sooviksid riiklikus patsiendiportaalis näha ka ravijärjekordi, järgmistes sihtrühmades:

- 15–49-aastased,
- kõrgharidusega inimesed.

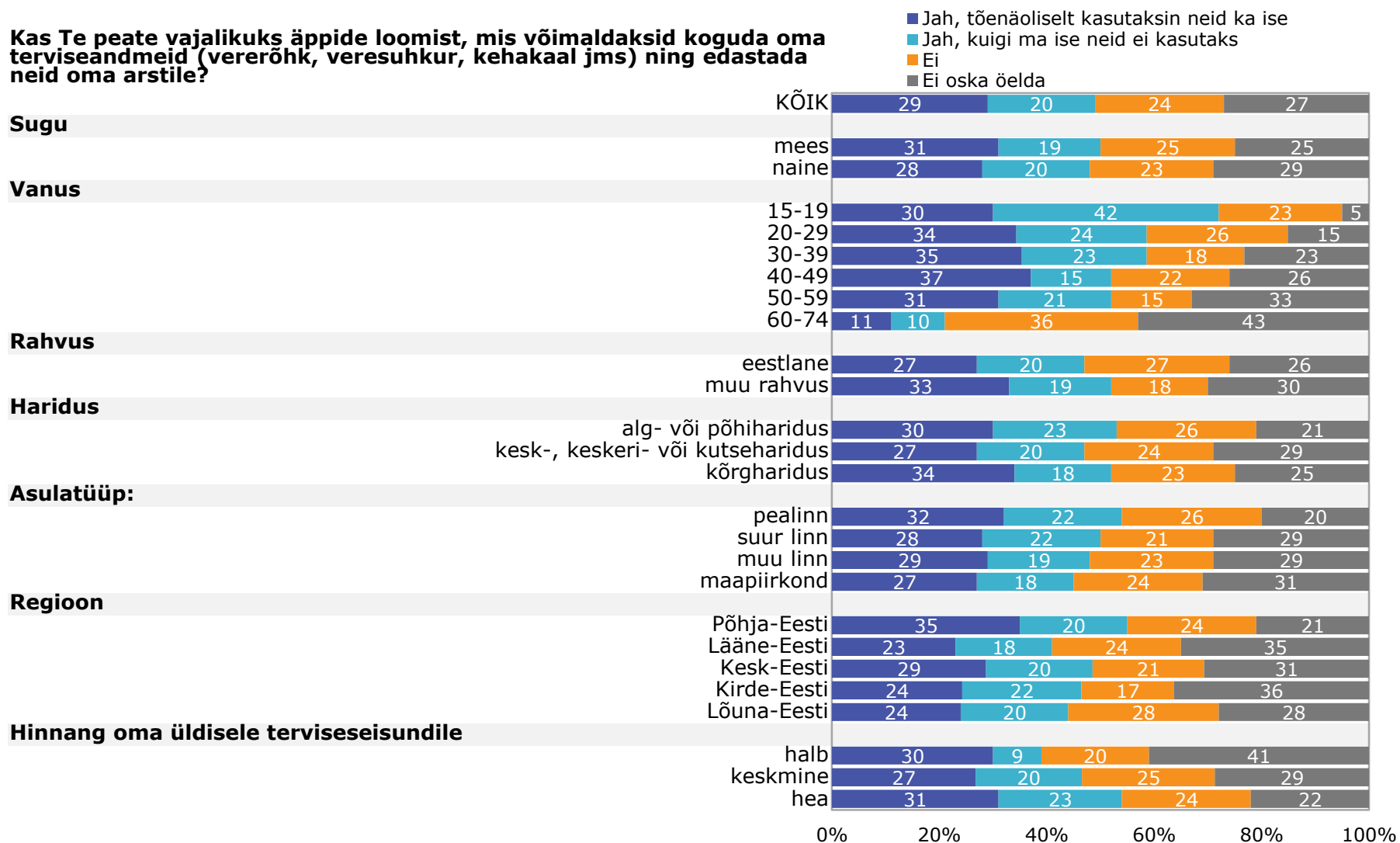
Vähem oluline on see 60–74-aastaste ning maapiirkondade elanike jaoks.

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kas Te peate vajalikuks äppide loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile?

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te peate vajalikuks äppide loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile?			
		Jah, tõenäoliselt kasutaksin neid ka ise	Jah, kuigi ma ise neid ei kasutaks	Ei	Ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridus	alg- või põhiharidus				
	kesk-, keskeri- või kutseharidus				
	kõrgharidus				
Asulatüüp:	pealinn				
	suur linn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
Hinnang oma tervise seisundile	halb				
	keskmine				
	hea				

11

Tervishoiu rahastamine

Kokkuvõte

- Kõigil vastajatel paluti anda oma eelistus kahe tervishoiu rahastamist puudutava väite osas. 53% elanikest (arvestades uuringu vea piire 49–57%) eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad. 32% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi. 2013. aastal eelistas esimest varianti 60% elanikest. Sel aastal on eelistajate osakaal langenud nende arvelt, kes ei oska kumbagi olukorda eelistada.
 - Piiratud hulga raviteenuste rahastamist ja selle tagajärjel lühikesi järjekordi toetavad keskmisest enam eestlased ja Tallinna elanikud.
- Inimestel paluti ka öelda, kui palju nad oleksid kogu ravi eest nõus ise maksma, et nad ise või nende pereliikmed saaksid arstiabi. Tervikuna on viimaste aastate jooksul langenud nende inimeste osakaal, kes ei oleks nõus midagi maksma: sel aastal on nende osakaal 15%. 36% oleksid nõus maksma kuni 20 eurot: sealhulgas kõige sagedamini oldi nõus maksma 6–10 eurot või 11–20 eurot (mõlemal juhul 13% elanikest). Üle 50 euro on nõus maksma 14% elanikest (2013. aastal 9%).
 - Keskmisest enam on neid, kes ei oleks nõus ise midagi maksma, muu rahvuse esindate seas (18%) ning nende hulgas, kelle tervis on halb (23%).
- Kõige suurem hulk elanikke on valmis maksma hooldusravi/koduõendusteenuse (52%) ning taastusravi eest (51%). Ambulatoorse eriarstiabi/eriarsti vastuvõtu eest oleks nõus maksma 43%, hambaravi eest 43%, haiglaravi eest 31%, päevaravi eest 27%, uuringute ja analüüside eest 23%, protseduuride ja operatsioonide eest 21% ning perearstiabi eest 11% elanikest. Võrreldes 2013. aastaga on pingerida jäänud samaks, kuid elanike osakaal, kes on valmis maksma, on mõnevõrra suurem.

Eelistused raviteenuste rahastamise osas 2009–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

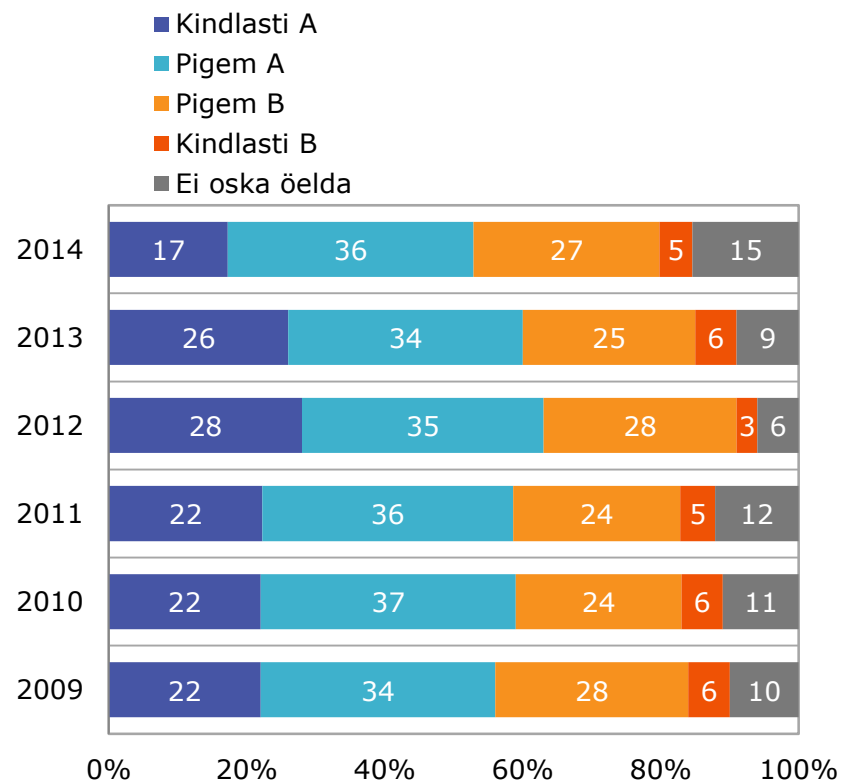
Kumba järgnevatest võimalustest Te eelistate?

A - Ravikindlustusest rahastatakse kõiki raviteenuseid, kuid ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad.

B - Ravikindlustusest rahastatakse ainult piiratud hulka raviteenuseid ja ravijärjekordi praktiliselt pole või need on väga lühikesed.

53% elanikest (arvestades uuringu vea piire 49–57%) eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad.

32% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi.

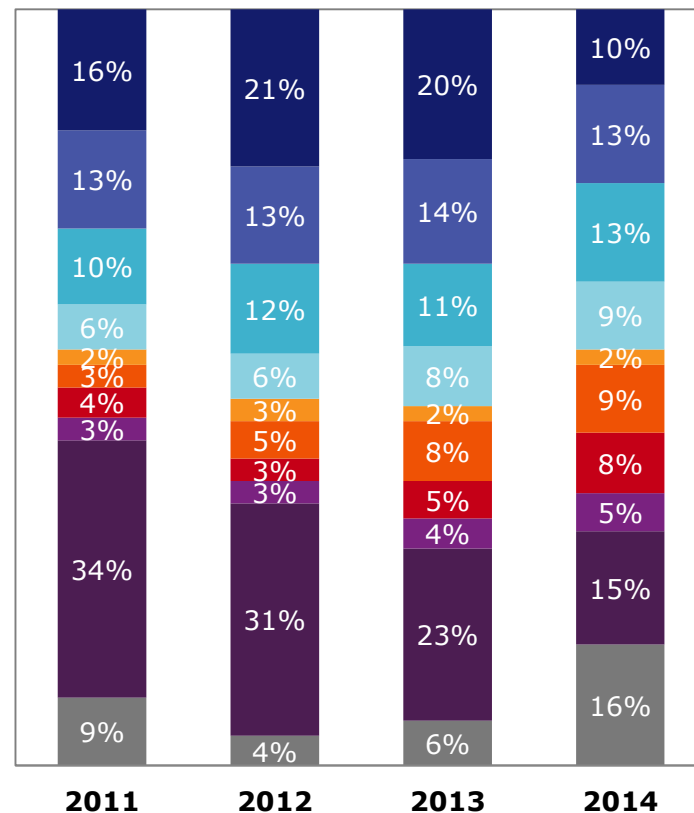

Valmisolek kiirema arstiabi saamise nimel ise maksta 2011–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kui palju Te oleksite nõus kogu ravi eest ise maksma, et Teie pereliige või Teie ise saaksite arstiabi?

- Kuni 5 eurot
- 6 – 10 eurot
- 11 – 20 eurot
- 21 – 30 eurot
- 31 – 40 eurot
- 41 – 50 eurot
- 51 – 100 eurot
- Üle 100 euro
- Ei ole nõus üldse maksma
- Ei oska öelda

Valmisolek maksta erinevate tervishoiuteenuste eest 2009–2014

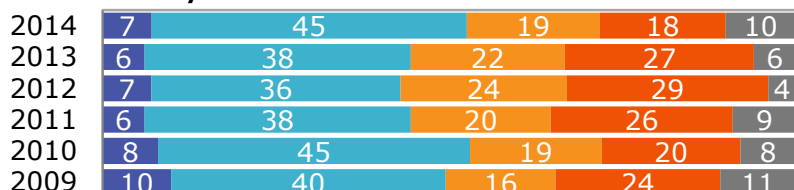
% kõikidest vastajatest, n=1645

Palun öelge, milliste tervishoiuteenuste eest Te olete nõus ise maksma?

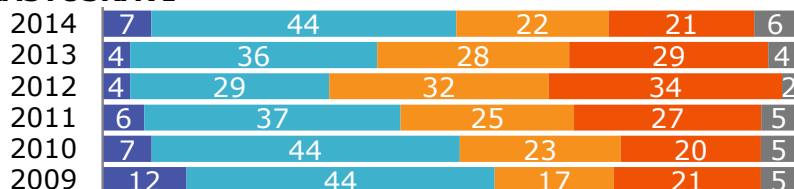
(teenused on reastatud nõustujate osakaalu suuruse järgi)

■ Kindlasti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Üldse ei ole nõus ■ Ei oska öelda

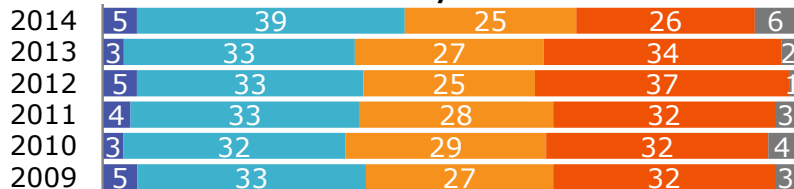
HOOLDUSRAVI/KODUÕENDUSTEENUS

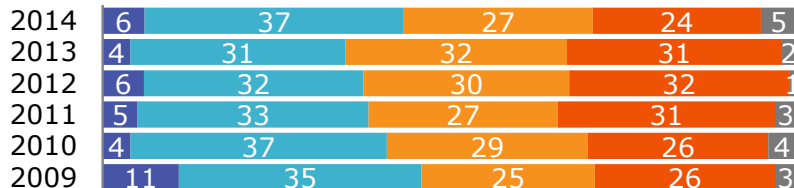
TAASTUSRAVI

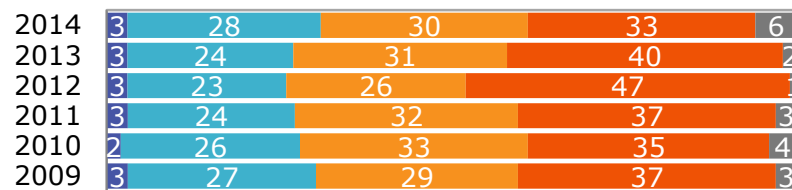
AMBULATOORNE ERIARSTIABI / ERIARSTI VASTUVÕTT

HAMBARAVAL

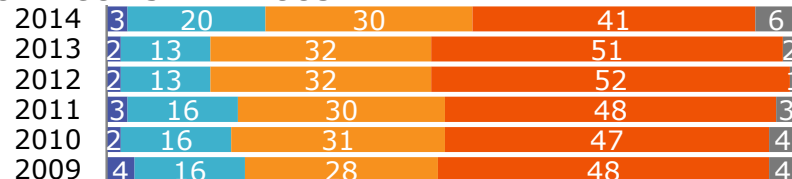
HAIGLARAVI

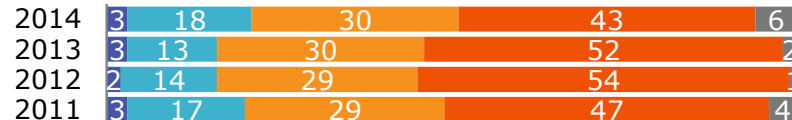
PÄEVARAVAL

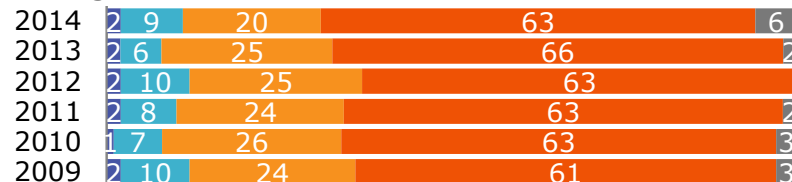
UURINGUD JA ANALÜÜSID

PROTSEDUURID JA OPERATSIOONID

PEREARSTIABI

0% 20% 40% 60% 80% 100%

0% 20% 40% 60% 80% 100%

12

Patsiendi teadlikkus teenustest ja enda õigustest

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (1)

- Elanikel paluti öelda, millise asutuse poole nad pöörduksid, kui nad pole rahul neile osutatud arstiabiga. Sarnaselt varem mõõdetud tulemustele ei pöörduks enamik elanikest – 59% – sel juhul mitte kuhugi. Ülejäänutest pöörduks enamik kas raviasutuse juhtkonna (17%), Terviseameti (15%) või Haigekassa (13%) poole. Neid asutusi on ka varem kõige enam nimetatud, Haigekassat nimetati sel aastal enam kui varem. See on ilmselt seotud ka sellega, et erinevalt eelmistest aastatest said vastajad sel aastal näha vastuste nimekirja.
- Sarnaselt varasemaga uuriti ka sel aastal elanike teadmisi ravikindlustuse ja -teenuste osas. Ühe trendina võrreldes eelmiste aastatega paistab silma, et inimesed on mitmetes küsimustes julgemalt väljendanud kindla teadmise puudumist antud valdkonnas: küsitlust internetis täites on oma teadmiste puudulikkust lihtsam tunnistada kui silmast silma intervjuu käigus.
- Esimese küsimusena uuriti, kust saab kontrollida oma ravikindlustuse kehtivust. Võrreldes varasemaga mainitakse enam riigiportaali eesti.ee (mille tuntus ja kasutamine on aasta-aastalt kasvanud*) – 45%. Vähem mainitakse Haigekassa infotelefoni (21%) ja kodulehte (18%) ning 38% elanikest ei tea kindlalt, kus seda kontrollida.
 - Riigiportaali mainijaid on keskmisest enam 20–49-aastaste, eestlaste ning kõrgharidusega inimeste seas. Haigekassa infotelefoni mainivad enam 60–74-aastased ning muu rahvuse esindajad. Haigekassa veebilehte aga 40–59-aastased inimesed. Neid, kes ei tea, kust oma ravikindlustust kontrollida, on keskmisest enam 15–19- ja 60–74-aastaste, muu rahvuse esindajate ning põhiharidusega inimeste seas.
- Samuti ei tea enamik elanikest (45%), kust saada infot oma töövõimetuse ja -hüvitiste kohta (45%). 42% otsiks seda infot samuti riigiportaalist ning 20% küsiks Haigekassa infotelefonilt.

* Vt uuringut: Kodanike rahulolu riigi poolt pakutavate avalike e-teenustega 2014.

https://www.mkm.ee/sites/default/files/avalikud_e-teenused_2014_lopparuanne_tns_emor_korrigeeritud05022014.pdf

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (2)

- Uuringus küsiti ka paar küsimust Euroopa ravikindlustuskaardi kohta. Kõigepealt esitati küsimus sellest, mille eest tuleb patsiendil tasuda, kui tal on kehtiv ravikindlustuskaart ja ta vajab abi välismaal. 32% elanikest teab, et sel juhul tuleb tasuda visiiditasud ja muud omavastutustasud; 14% teab, et siis tuleb tasuda ka transpordikulud. 13% elanikest usub, et Euroopa ravikindlustuskaardiga on kogu vajaminev arstiabi tasuta. 52% ei tea, mille eest patsient Euroopa ravikindlustuskaarti kasutades tasuma peab.
 - Neid, kes usuvad, et kogu vajaminev abi on tasuta, on enam 50–59-aastaste (16%) ja mitte-eestlaste seas (17%). Neid, kes ei tea, mille eest tasuma peab, on enam 60–74-aastaste (74%) seas. Keskmisest enam andsid õigeid vastused 20–29- ja 40–49-aastased, eestlased ja kõrgharidusega inimesed.
- 30% elanikest teab, et Euroopa ravikindlustuskaarti ei tohi kasutada, kui puudub ravikindlustus. 5% arvab, et kaart tuleb enne Haigekassalt välja osta, ning 4%, et seda saab kasutada alati, vaatamata kehtiva ravikindlustuse olemasolule. 60% elanikest ei tea, millised on kaardi kasutamise tingimused.
 - Neid, kes kaardi kasutamise tingimustega kursis ei ole, on enam 15–19- (72%) ja 60–74-aastaste (77%) seas.
- Paremini on elanikud kursis perearsti ja pereõde teenustega seotud küsimustes. Esmalt küsiti tasude kohta, mida perearst või pereõde võib kindlustatud patsiendilt küsida. 62% teab, et tasu võib küsida tervisetõendite eest, ning 46% teab, et tasu võib küsida, kui perearst külastab patsienti tema kodus. 10% arvab, et tasu võib küsida ka kliiniku paremaks toimimiseks, ning 5% arvates siis, kui patsient külastab perearsti tema tegevuskohas. Need näitajad ei ole võrreldes 2013. aastaga oluliselt muutunud.
- 51% elanikest teab, et perearst või pereõde ei ole kohustatud tegema koduvisiiti, kui see ei ole tervises seisundi tõttu vajalik. 2013. aastal oli see näitaja 48%. 25% leidis siiski, et koduvisiiti tuleb teha alati, kui kindlustatu soovib. Viimaste hulgas on enam 50–74-aastaseid ning muust rahvusest inimesi.
- 69% vastajatest teab, et perearst/pereõde peab ägeda haigusega patsiendi võtma vastu samal päeval, ning 38% on kursis, et mitteägeda tervisehäirega peab vastuvõtule saama kuni 5 tööpäeva jooksul. Need näitajad ei ole võrreldes 2012.–2013. aastaga oluliselt muutunud. Siiski ei tea 17% elanikest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma.

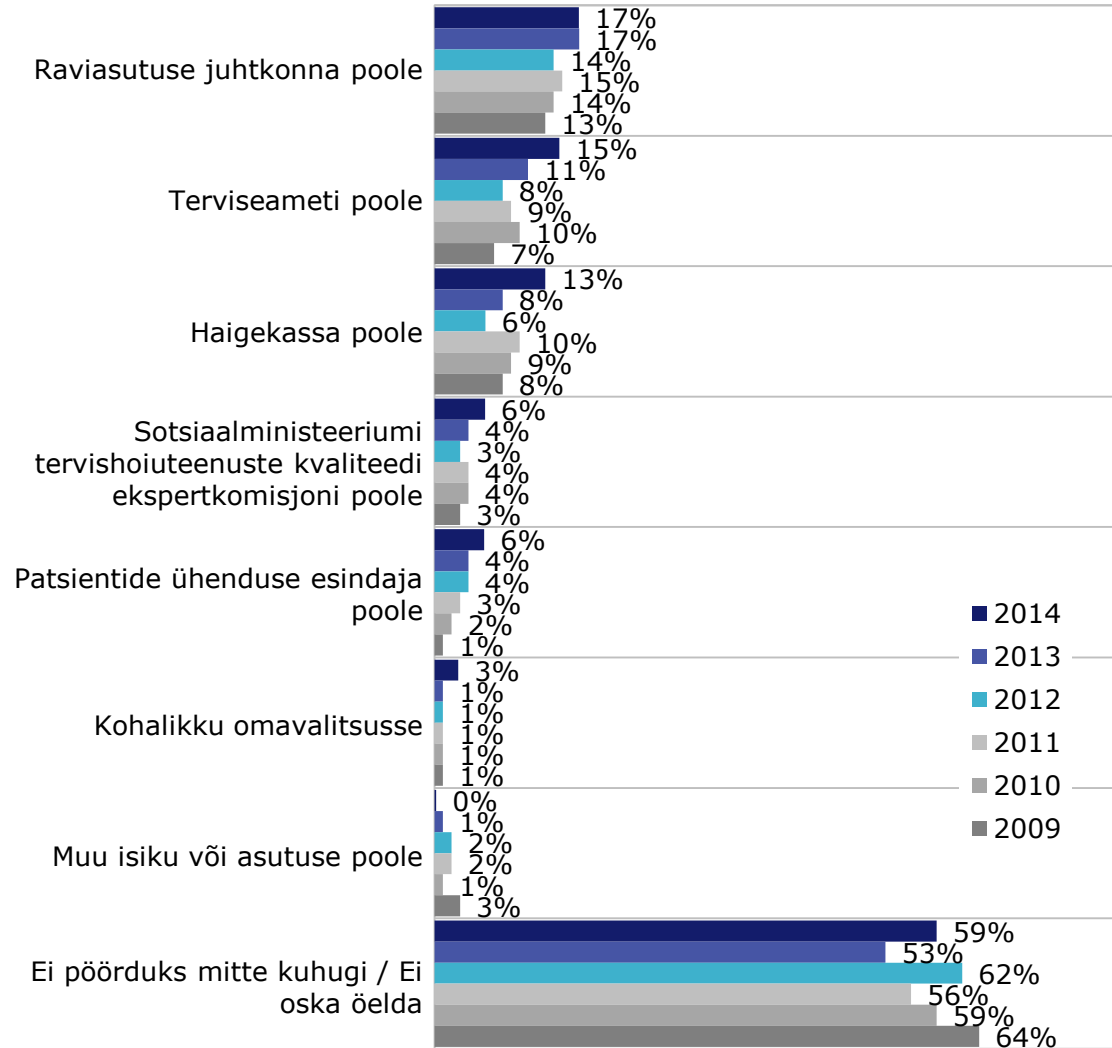
Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (3)

- 52% elanikest on kursis, et kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, siis on tal õigus valida Eesti piires ükskõik milline Haigekassaga lepingut omav raviasutus. Võrreldes varasemaga on oluliselt vähem neid, kes arvavad, et valida tohib ainult oma kodukohale lähimat raviasutust (3%). 12% usub, et minna saab sinna, kuhu perearst suunab. Kolmandik elanikest ei ole antud teemaga kursis, mida on oluliselt enam kui varem. Enam on nende hulgas 15–19-aastaseid noori, kel kokkupuuteid raviasutustega on vähem (43%).
- Seoses tasudega, mida raviasutus võib küsida kindlustatud patsiendilt, teab 52% elanikest, et tasu võib küsida eriarsti visiidi eest, ning 50% teab, et voodipäeva eest patsiendi haiglas viibimise korral. 50% leiab ka, et lisatasu võib küsida mugavama majutuse eest haiglas viibimise korral. 18% ei oska öelda, mille eest lisatasu võib küsida. Kõige enam on nende hulgas 15–19-aastaseid (36%), aga ka 60–74-aastaseid (26%).

Kelle poole pöörduks, kui ei olda rahul endale osutatud arstiabiga

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kui Te pole rahul Teile osutatud arstiabiga, siis kelle või millise asutuse poole Te esmajoones pöörduksite? Siinkohal ei ole mõeldud teise arsti arvamuse küsimist.*

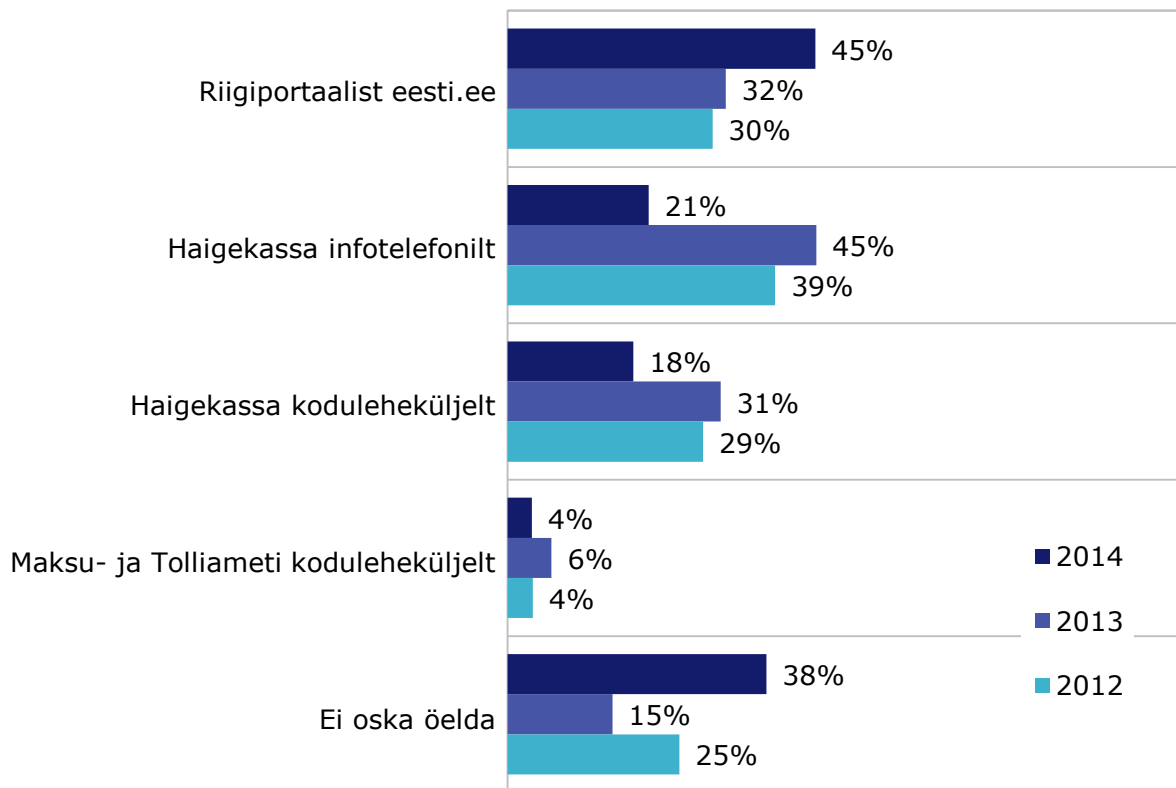

Ravikindlustuse kehtivuse kontrollimine 2012–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kust saab kontrollida oma ravikindlustuse kehtivust?

(valida võis mitu vastust)

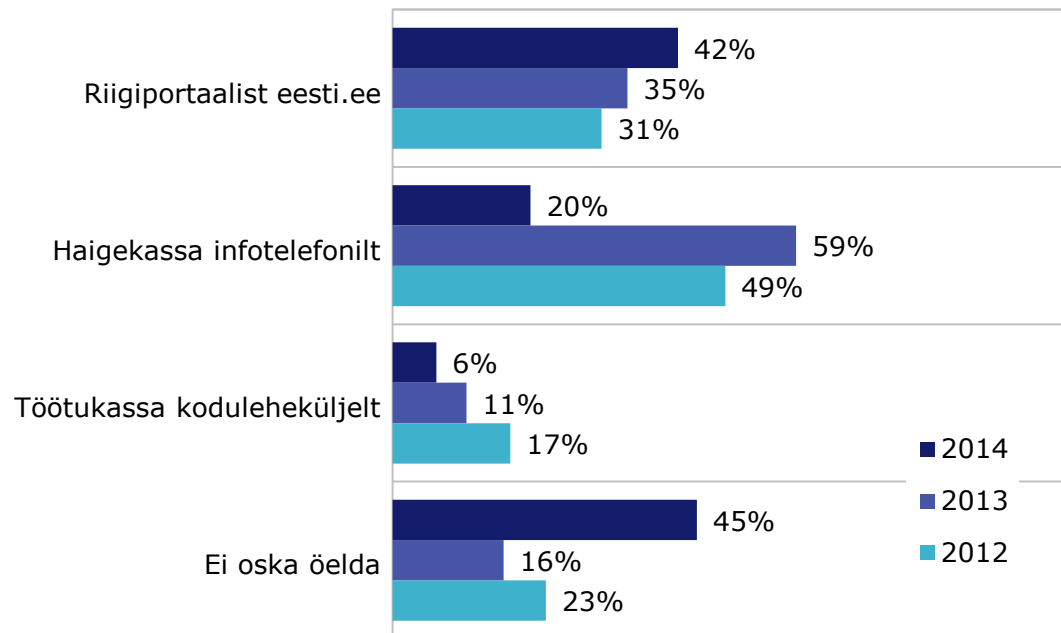

Info töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta 2012–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kust saab oma töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta infot?

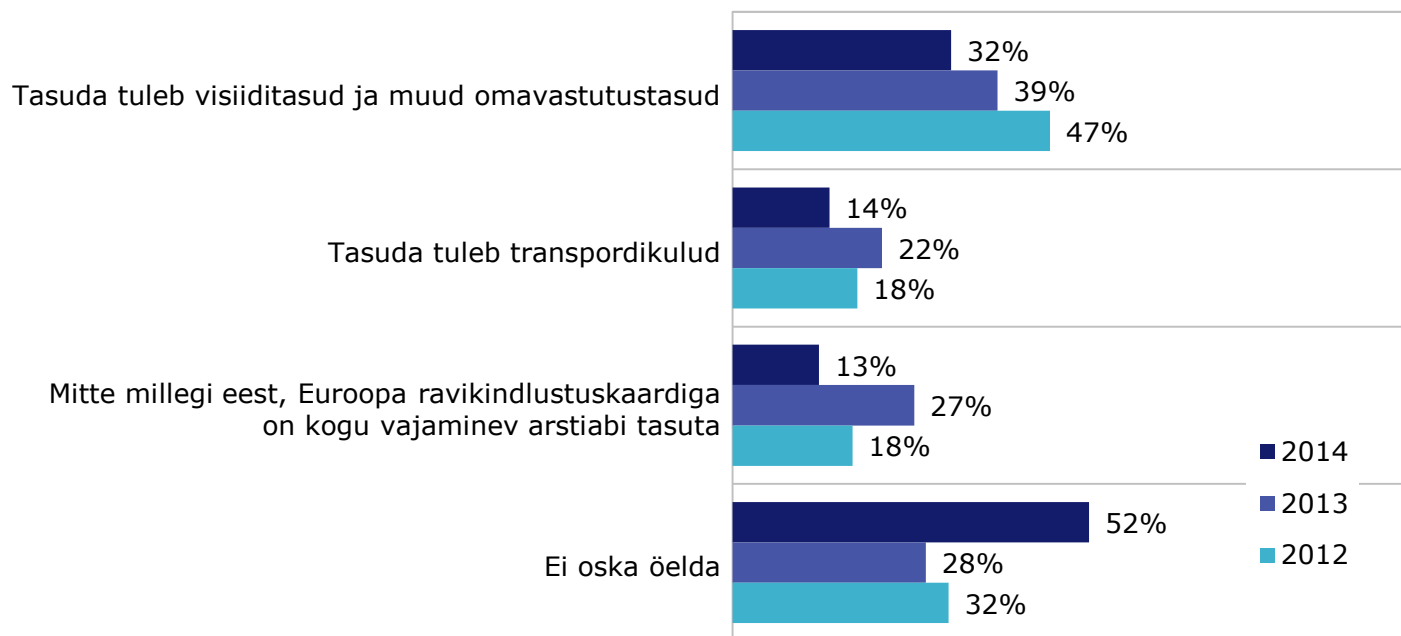
(valida võis mitu vastust)

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi omavastutusest 2012–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

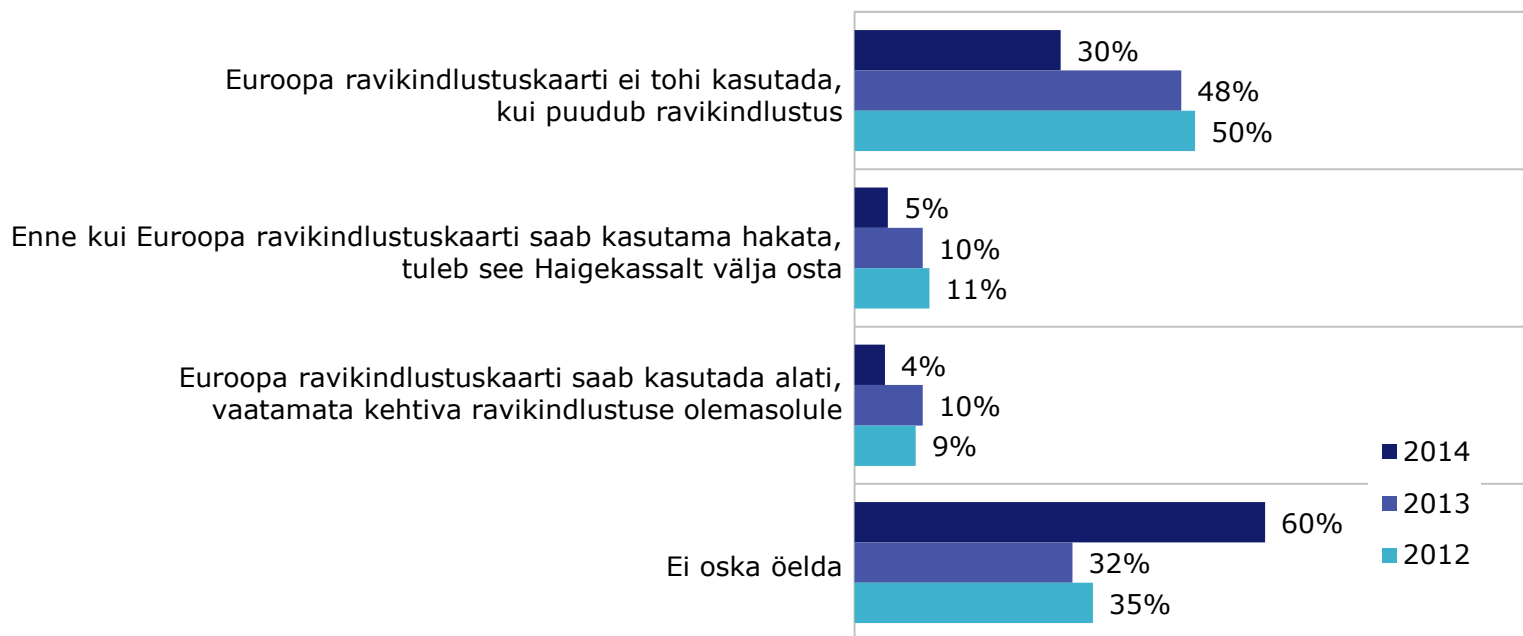
Mille eest tuleb patsiendil endal tasuda, kui tal on kehtiv Euroopa ravikindlustuskaart ja ta vajab abi välismaal?
(valida võis mitu vastust)

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi kasutamise tingimustest 2012–2014, % kõikidest vastajatest, n=1645

Mis on Euroopa ravikindlustuskaardi kasutamise tingimuseks?

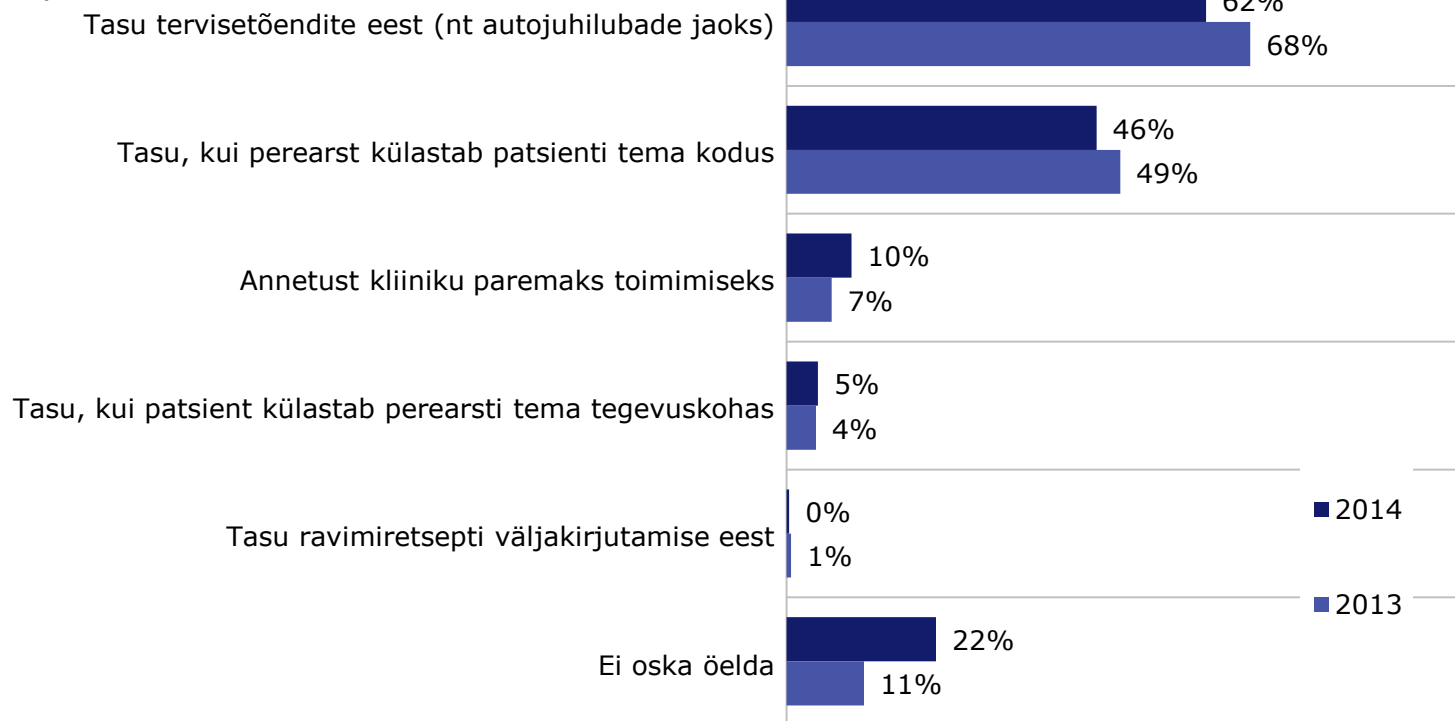
(valida võis ühe vastuse)

Teadlikkus tasudest, mida võib kindlustatud patsiendilt nõuda perearst/pereõde 2013-2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

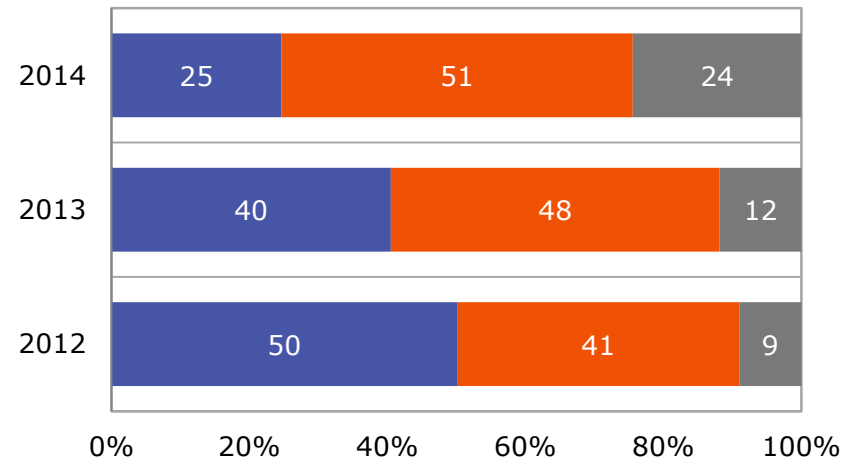
Mille eest võib perearst/pereõde küsida kindlustatud patsiendilt tasu? (valida võis mitu vastust)

Teadlikkus sellest, kas perearst/pereõde on kohustatud tegema koduvisiite 2012–2014 % kõikidest vastajatest, n=1645

Kas perearst/pereõde on kohustatud tegema koduvisiite?

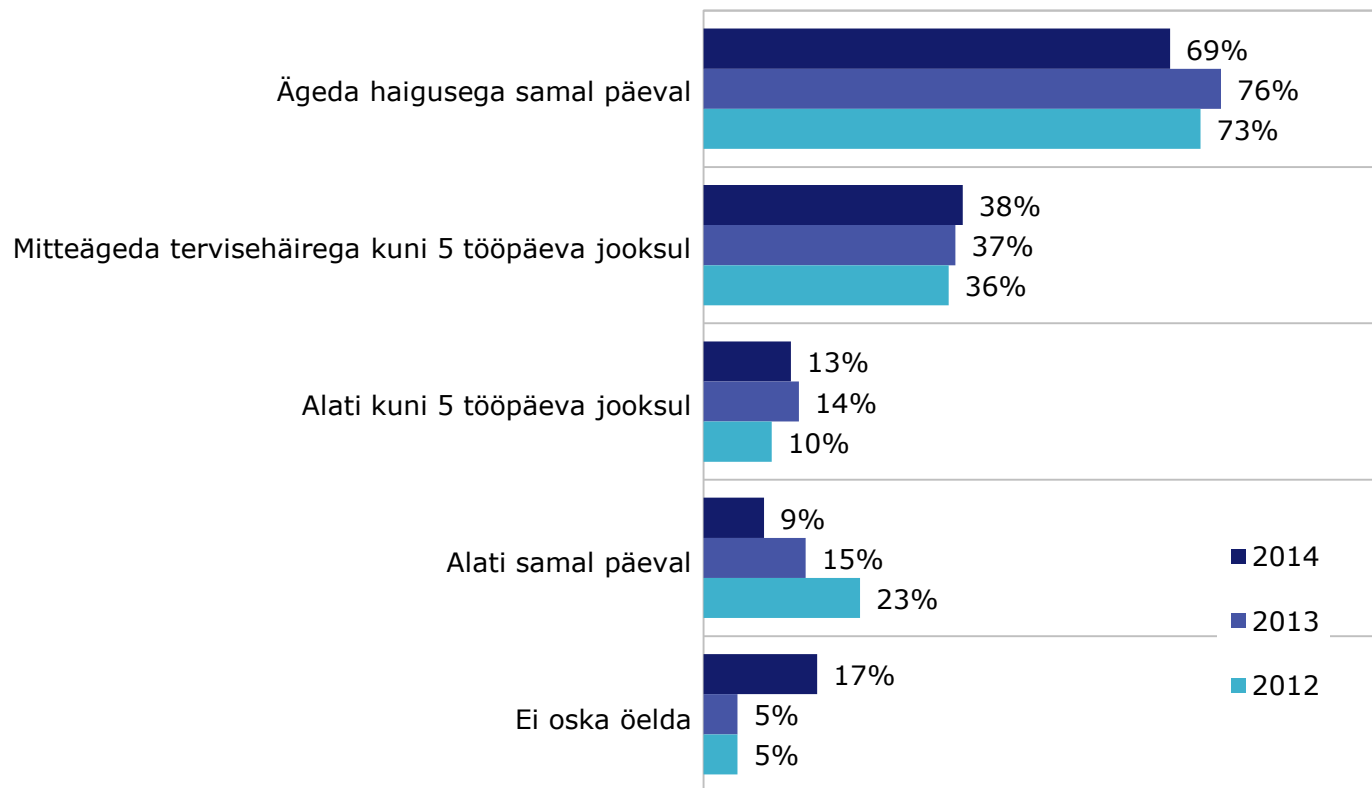
- Jah, alati kui kindlustatu soovib
- Ei, kui perearst või -õde otsustavad, et koduvisiit ei ole tervises seisundi tõttu vajalik
- Ei oska öelda

Teadlikkus sellest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma 2012–2014

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kui kiiresti peab perearst/pereõde patsiendi vastu võtma?
(valida võis mitu vastust)

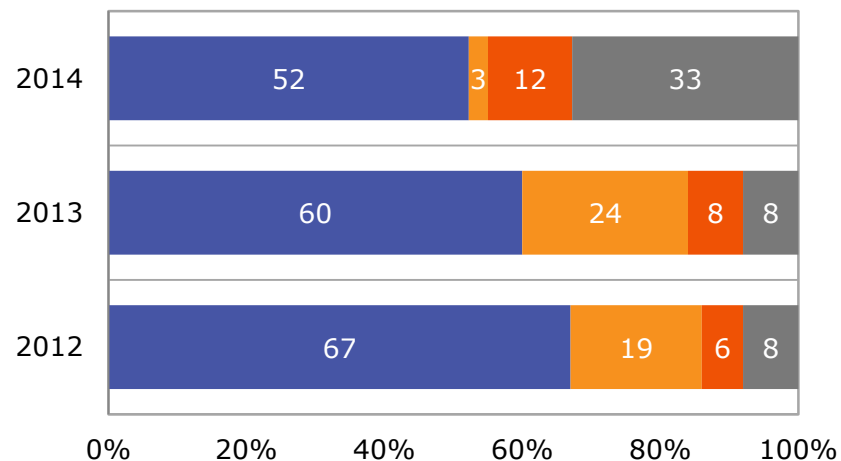
Kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, kas tal on õigus selleks valida ükskõik milline Haigekassaga lepingut omav raviasutus?

% kõikidest vastajatest, n=1645

Kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, kas tal on õigus selleks valida ükskõik milline Haigekassaga lepingut omav raviasutus?

(valida võis ühe vastuse)

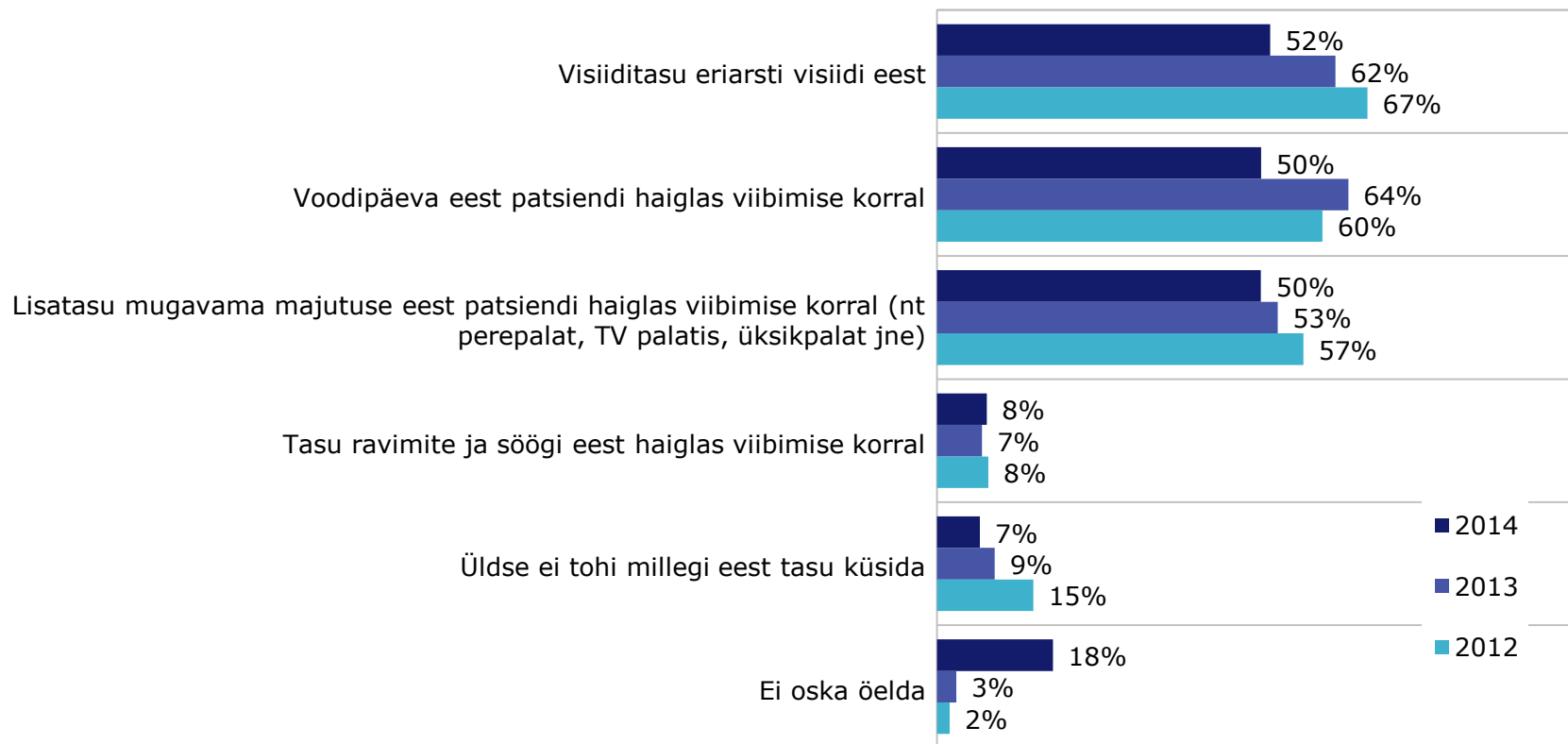
- Jah, valida tohib kogu Eesti piires
- Ei, valida tohib ainult oma kodukohale lähima raviasutuse
- Ei, minna saab ainult sinna, kuhu perearst suunab
- Ei oska öelda

Teadlikkus sellest, mille eest võib raviasutust küsida kindlustatud patsiendilt tasu 2012–2014 % kõikidest vastajatest, n=1645

Mille eest võib raviasutust küsida kindlustatud patsiendilt tasu?

(valida võis mitu vastust)

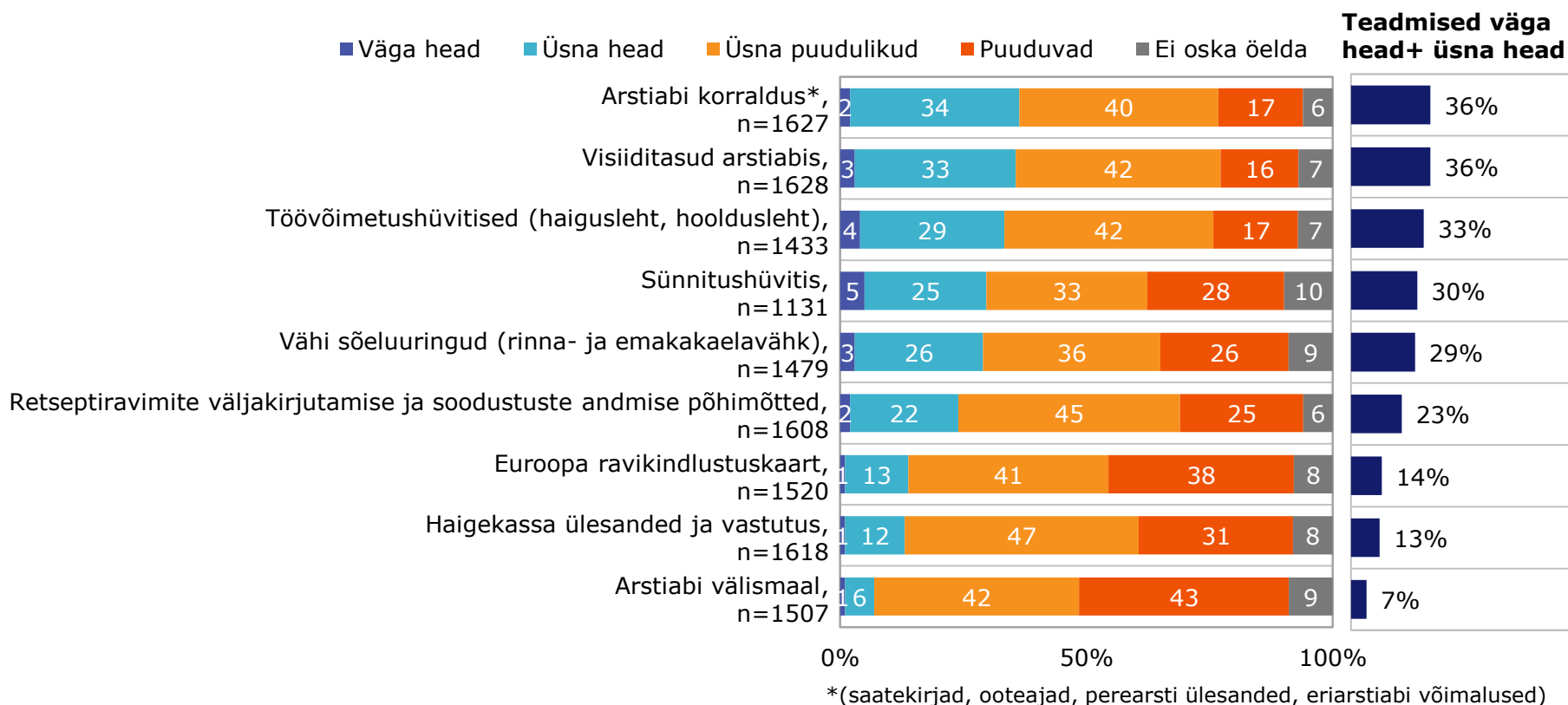
Kokkuvõte: hinnang oma teadmistele ning infokanalid

- Vastajatel paluti anda hinnang oma teadmistele erinevates ravikindlustust puudutavates valdkondades. Kõige paremini ollakse enda hinnangul kursis arstiabi korraldusega (saatekirjad, ooteajad, perearsti ülesanded, eriarstiabi võimalused), visiiditasudega ning töövõimetushüvitistega: siiski jääb nende elanike osakaal, kelle teadmised on antud valdkonnas head või väga head, ainult kolmandiku lähedale või ulatub veidi üle selle. Ka eespool antud ülevaade inimeste reaalsest teadmistest vastab üsna hästi nende enda hinnangule. Samamoodi näitas faktiteadmiste kontroll, et inimesed teavad vähe Euroopa ravikindlustuskaardist ning arstiabist välismaal ning sellele vastab ka nende enda hinnang: need on teemad, mille kohta ka enesehinnangu järgi teatakse kõige vähem. Euroopa ravikindlustuskaardist teab enda sõnul vaid 14% ning arstiabist välismaal 7%. Samuti teatakse vähe Haigekassa ülesannetest ja vastutusest (13%).
- Ravikindlustuse kohta soovitakse infot kõige sagedamini saada perearstikeskusest/raviasutusest (49%) või internetist (47%). Uute võimalustena lisati sel aastal uuringusse ka patsiendiportaali, kust sooviks infot saada 33%, ning e-posti (31%). 4% ei soovi lisainfot saada (see kas ei huvita või ollakse juba kursis).
 - 15–19-aastased noored sooviksid infot saada ennekõike internetist (63%).
 - 20–29-aastased toovad samuti enam esile interneti, aga keskmisest enam ka e-posti (42%) ning välimeediat (8%).
 - 30–59-aastaste jaoks on peamiseks soovitatavateks kanaliteks perearstikeskus ja internet, kuid keskmisest enam nimetavad nad ka patsiendiportaali ning e-posti.
 - 60–74-aastaste jaoks on eelistatuim infoallikas perearstikeskus/raviasutus, sellele järgnevad ajalehed/ajakirjad (29%), televisioon (28%) ning raadio (20%).

Hinnang oma teadmistele ravikindlustust puudutavates valdkondades

Iga teema puhul % vastajatest, keda konkreetne teema puudutab

Kuidas Te hindate oma teadmisi järgmistes valdkondades?

Kanalid, mille kaudu soovitakse ravikindlustuse kohta infot saada 2013–2014, % kõikidest vastajatest, n=1645

Milliste kanalite kaudu Te sooviksite saada infot ravikindlustusega seonduva kohta?*

Kanalid, mille kaudu soovitakse ravikindlustuse teemalist infot saada: profiil

% neist, kes sooviksid infot saada, n=1575

		Kanalid, mille kaudu soovitakse saada infot ravikindlustuse kohta											
		Perearstikesk- used / raviasutusest	Internetist	Patsiendi- portaalist	E-posti teel	Televisioonist	Apteegist	Ajalehest / ajakirjast	Raadiost	Otsepost	Välimeediast	Mujalt	Ei oska öelda
KÕIK		52%	50%	34%	33%	21%	21%	17%	13%	13%	5%	0%	6%
Sugu	mees	46%	53%	33%	32%	19%	19%	13%	12%	10%	4%	0%	9%
	naine	57%	47%	36%	34%	23%	22%	20%	13%	15%	6%	0%	4%
Vanus	15-19	61%	63%	19%	27%	17%	21%	9%	8%	20%	7%	0%	4%
	20-29	55%	61%	36%	42%	18%	25%	12%	9%	12%	8%	0%	5%
	30-39	51%	53%	44%	39%	24%	23%	18%	11%	12%	5%	0%	9%
	40-49	54%	55%	44%	39%	19%	15%	12%	12%	14%	5%	0%	9%
	50-59	47%	49%	44%	39%	18%	21%	17%	13%	15%	4%	0%	3%
	60-74	50%	25%	9%	9%	28%	20%	29%	20%	9%	2%	0%	5%
Rahvus	eestlane	55%	52%	37%	30%	21%	21%	17%	13%	10%	3%	0%	7%
	muu rahvus	45%	46%	27%	40%	22%	20%	16%	13%	18%	8%	0%	5%
Haridus	alg- või põhiharidus	55%	45%	20%	29%	23%	20%	12%	12%	15%	4%	0%	8%
	kesk-, keskeri- või kutseharidus	50%	49%	32%	32%	20%	20%	18%	13%	13%	4%	0%	7%
	kõrgharidus	54%	55%	48%	37%	21%	23%	17%	13%	10%	8%	0%	4%
Asulatüüp:	pealinn	47%	54%	40%	36%	22%	23%	18%	13%	14%	9%	0%	3%
	suur linn	55%	50%	29%	40%	20%	18%	14%	8%	13%	3%	1%	5%
	muu linn	53%	49%	28%	28%	22%	22%	14%	13%	14%	3%	0%	9%
	maapiirkond	54%	46%	35%	29%	20%	20%	19%	14%	11%	3%	0%	8%
Regioon	Põhja-Eesti	47%	53%	38%	35%	21%	22%	18%	13%	14%	8%	0%	4%
	Lääne-Eesti	60%	46%	24%	21%	14%	12%	9%	6%	8%	2%	0%	12%
	Kesk-Eesti	62%	53%	38%	45%	20%	27%	11%	16%	18%	1%	0%	3%
	Kirde-Eesti	55%	42%	19%	34%	18%	19%	18%	15%	13%	4%	0%	7%
	Lõuna-Eesti	51%	48%	38%	29%	26%	21%	21%	12%	11%	2%	0%	8%
Hinnang oma tervises seisundile													
	halb	53%	44%	28%	31%	22%	24%	17%	13%	19%	8%	0%	7%
	keskmine	50%	47%	34%	31%	25%	21%	20%	14%	13%	4%	0%	5%
	hea	53%	54%	36%	35%	17%	20%	14%	12%	11%	5%	0%	7%

13

Mürgistusteabekeskus

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

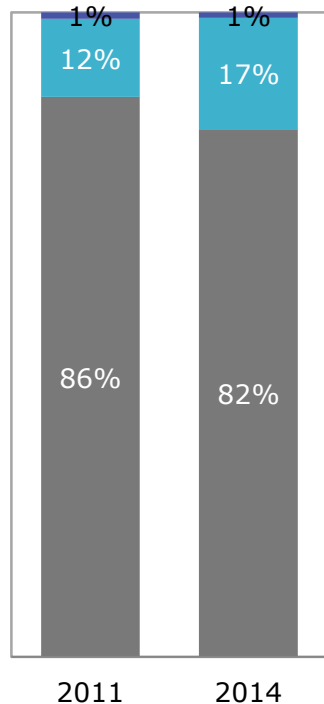
SOTSIAALMINISTEERIUM

Kokkuvõte

- Mürgistusteabekeskuse infotelefonile on helistanud või nende kodulehte külastanud 1% elanikest, 17% on küll teenusest teadlikud, ent neil pole olnud vajadust seda kasutada.
- Neist, kes infotelefonile helistas või kodulehte külastas, jäi sellega rahule 81%.
- Info Mürgistusteabekeskuse infotelefonist või kodulehest on kõige sagedamini jõudnud inimesteni televisiooni, raadio või ajalehe kaudu (34%), aga ka interneti vahendusel (25%). 15% on info leidnud trükisest, 13% koolitustel, teabepäevadel ning 12% on sellest kuulnud tuttavatelt. Võrreldes 2011. aastaga, mil antud teemat viimati mõõdeti, ei ole infoallikates olulist muutust toimunud.

Kokkupuude Mürgistusteabekeskuse infotelefoni või kodulehega ning rahulolu nendega

Kas Te olete helistanud Mürgistusteabekeskuse infotelefoni numbril 16662 või külastanud nende kodulehte www.16662.ee? n=1645

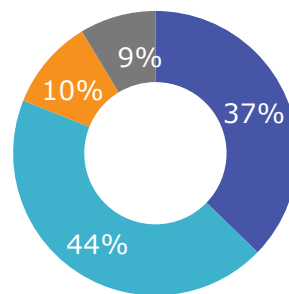

■ Jah, olen teinud vähemalt ühte neist

■ Ei ole vajadust olnud, aga olen sellest teenusest teadlik

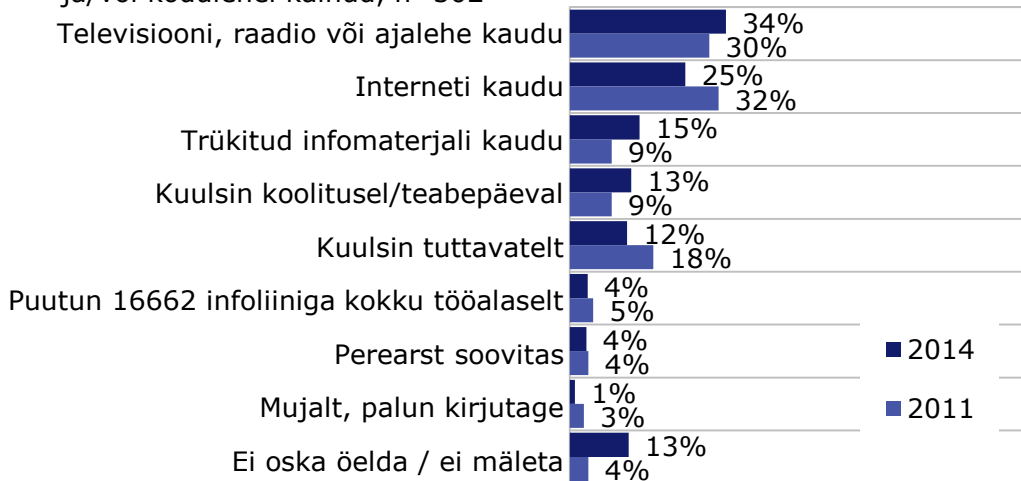
■ Ei ole kasutanud ega ole ka sellest teenusest teadlik

Kuidas Te jäite rahule Mürgistusteabekeskuse infotelefoni numbri või kodulehe kasutamisega? N=19

■ Väga rahule
■ Üldiselt rahule
■ Üldiselt ei jäänud rahule
■ Üldse ei jäänud rahule
■ ei oska öelda

Kuidas info Mürgistusteabekeskuse infotelefoni või kodulehe olemasolust Teieni jõudis? % neist, kes on teadlikud ja/või helistanud ja/või kodulehel käinud, n=302

14

Põhijäreldused ja -tulemused

Põhijäreldused ja -tulemused (1)

- Üle poole – 58% – Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat hindab tervishoiukorraldust Eestis endiselt heaks. Nii nagu varasemates uuringutes, hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks oluliselt suurem hulk elanikest (70%) kui arstiabi kättesaadavust (43%). Arstiabi kättesaadavuse puhul on jätkuvalt suurimaks probleemiks eriarstiabi kättesaadavus, millega seoses on probleeme kogenud umbes viiendik viimase aasta jooksul eriarsti külastanutest. Esmatasandi arstiabi, perearstiabi puhul on seoses arsti vastuvõtuga tekkinud oluliselt vähem probleeme (neid on kogenud 10% viimase aasta jooksul perearsti juures käinutest). Eriarstiabi puhul on 30% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest kogenud seda, et erinevatel põhjustel ei registreeritud teda kohe järjekorda, ning 34% ei saanud registreerimisel soovitud aega. Tervikuna pidi 43% eriarsti külastanutest ootama arsti vastuvõtule pääsemist üle ühe kuu. Neid probleeme tuleb sagedamini ette Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikel. Viimaste hulgas on keskmisest enam neid, kes annavad negatiivseid hinnanguid nii tervishoiukorraldusele Eestis kui ka arstiabi kättesaadavusele.
- Samas püsib rahulolu arstiabi kvaliteediga nii üldhinnanguna kui ka hinnangutena erinevatele arstidele ja tervishoiutöötajatele endiselt kõrgena. Kõige suurem on rahulolu hambaarstiga (rahul 97% viimase 12 kuu jooksul külastanutest) ja pereõega (rahul 95% viimase 12 kuu jooksul külastanutest). Haiglaraviteenusega jäi rahule 92%, perearstiga 91%, eriarstiga 88% ning kiirabiteenusega 86% kokkupuutunutest. Tervikuna on rahulolu aastatel 2009–2014 püsinud väikeste kõikumistega üsna samal tasemel.
- Seekordses uuringus analüüsiti esmakordselt põhjalikumalt seda, mis mõjutab elanike rahulolu perearstiga ning eriarstiga kõige enam. Perearsti puhul mõjutavad rahulolu kõige tugevamalt perearsti enda suhtlusoskus ja käitumine vastuvõtu ajal. Kõige suuremaks mõjutajaks on see, kui arusaadavalt perearst suutis patsiendile selgitada tema tervises seisundiga seotut ning ravivõimalusi. Teiseks mõjutas perearsti tajutud asjatundlikkus, usk, et perearst suudab aidata enamiku terviseküsimuste puhul, et ta kaasab patsienti ravi ja hoolduse otsustesse nii palju kui patsient soovib. Veidi vähem, kuid siiski, avaldasid mõju ka perearsti meeldiv suhtlusstiil ning piisava aja pühendamine patsiendile.

Põhijäreldused ja -tulemused (2)

- Eriarsti puhul mõjutab rahulolu kõige enam eriarsti asjatundlikkus. Järgnevalt määrab rahulolu eriarsti võime anda arusaadavaid selgitusi, patsiendi kaasamine raviotsustesse, piisava aja pühendamine patsiendile ning meeldiv suhtlusstiil. Erinevalt rahulolust perearstiga määrab eriarstiga rahulolu ka soovitud aja saamine viimasel registreerimisel eriarsti vastuvõtule. Selle mõju on küll nõrgem kui eriarsti käitumisest ja suhtlusoskusest tingitud mõju, ent siiski olemas.

Tervises seisund ja kokkupuude tervishoiusüsteemiga

- Oma tervises seisundit hindab heaks 46% Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat, keskmiseks 43% ning halvaks 11%.
- Pikaajaline haigus või terviseprobleem, mis on kestnud või tõenäoliselt kestab üle 6 kuu, on 52%-l elanikest. Krooniline haigus on ligikaudu kahel kolmandikul elanikest vanuses 50–74 aastat. Kroonilise haigusega inimestest 76% on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelule.
- Viimase aasta jooksul on mõne arsti juures käinud 81% elanikest. Kõige enam on külastatud perearsti (68%). Eriarsti on külastanud 51% ning eriarsti külastamine on viimasel paaril aastal pisut kasvanud, olles 2009. aasta tasemel. Hambaarsti on külastanud 41% ning ka see näitaja on perioodi 2012–2014 kõrgeim tulemus. Pereõie iseseisval vastuvõtul on käinud 18%, erakorralise meditsiini osakonnas 18%, haiglaravil viibinud 10%, kiirabiga kokku puutunud 8%, päevaravil viibinud 6% ning koduõie teenust hooldusraviks kasutanud 0,2% elanikest.
- Seda, et inimesel tekib terviseprobleem, millega ta arsti juurde ei pöördu, on viimase 12 kuu jooksul ette tulnud 62%-l elanikest. Enamasti (77% juhtudest) ei ole haigus olnud nii tõsine, et sellega ise hakkama ei saaks.

Perearsti ja pereõie teenused

- Perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole, on rahul 76% elanikest ning 79% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest. Rahulolematuid on keskmisest enam 40–59-aastaste ning muu rahvuse esindajate seas.

Põhijäreldused ja -tulemused (3)

- Viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest jäi perearstiga rahule 91% ja pereõega 95%. Perearsti vastuvõtul käinutest 95% nõustub, et arstil oli meeldiv suhtlusstiil; 90% tundis, et arst pühendas neile piisavalt aega; ning 88% nõustus, et arst võimaldas neil küsida küsimusi ja avaldada arvamust.
Kõige vähem tunti kaasatust ravi- ja hooldusotsuste tegemisse: 81% neist, kelle kaasamist soovisid ja kelle puhul tehti raviotsuseid. Rahulolematust perearstiga põhjustab kõige enam arsti tajutud ebakompetentsus ning suutmatus patsienti aidata.
- 87% elanikest pääses perearstikeskusesse (kas perearsti või -õe) vastuvõtule 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini (sh 28% samal päeval). Probleeme perearstikeskusesse kohalejõudmisega (see asub liiga kaugel, puudub transport jmt) on kogenud 14% elanikest.
- Viimasel registreerimisel sai soovitud aja 80% 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses vastuvõtule 67% vastuvõtul käinutest.
- Oma perearstiga saab telefoni, e-posti või *online*-suhtluskanali teel ühendust võtta 83% elanikest.
- Omal initsiatiivil on perearst või -õde võtnud ühendust 15%-ga elanikest (seoses kroonilise haigusega, enda või lapse tervisekontrolliga vmt).
- 47% elanikest peab oluliseks, et perearst ja/või -õde võtaks vastu ka pärast kella 18 õhtul. Ennekõike võiks perearstikeskus olla avatud kella 19-ni õhtul (35%).
- Üleriigilisest perearsti nõuandetelefonist 1220 on kuulnud 71% elanikest, sh 26% on numbrile helistanud. Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäi rahule 78%.
- Nii tööpäevadel kui ka öösel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistaksid elanikud kõigepealt ise hakkama saada: vastavalt 39% ja 37%. Päeval kasutatakse ka võimalust helistada perearstile (24%) või minna haigla valvetuppa (12%), öösel aga helistatakse kiirabisse (27%) või pöördatakse haigla valvetuppa (18%).

Põhijäreldused ja -tulemused (4)

Eriarst

- Viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest on 61% saanud suunamise eriarstile.
- Eriarsti külastusega jäi rahule 88% viimase 12 kuu jooksul külastanutest ning keskmisest enam jäid rahule maapiirkondade elanikud, kes kogevad sagedamini, et eriarst annab neile arusaadavaid selgitusi, pühendab piisavalt aega, suhtleb meeldivalt ning on asjatundlik.
- Rahulolematust eriarstiga põhjustab ennekõike arsti ebakompetentsus ja suutmatus patsiendi probleeme lahendada.
- 34% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest ei saanud soovitud aega. Kuni kuu jooksul pääses eriarsti vastuvõtule 53% külastanutest, 20% pidi ootama üle kahe kuu. Eriarstile ei saadud soovitud aega peamiselt seetõttu, et ükskõik millise arsti juurde oli liiga pikk järjekord (68% juhtudest).
- Eriarsti vastuvõtuga seoses on muid probleeme (vastuvõtt on tasuline, asub kaugel, transpordiprobleemid), kogenud 29% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Kõige sagedasem probleem (15%) oli see, et vastuvõtt asub liiga kaugel.
- Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses eriarsti vastuvõtule 75% vastuvõtul käinutest.
- Eriarsti valiku puhul lähtutakse enim perearsti soovitusel (21%), varasemast külastusest (17%) ning arsti kompetentsusest (15%).
- Tasulist eriarsti on külastanud 24% viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul käinutest.

Hambaarst

- Hambaarstiga jäi rahule 97% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Vähesed rahulolematud ei olnud ennekõike rahul ravi kvaliteediga.
- Soovitusliku sagedusega ehk vähemalt kord aastas käib hambaarsti juures 43% elanikest ning see näitaja ei ole viimaste aastate jooksul muutunud. Kõige kõrgem on hambaarsti külastanute osakaal 15–19-aastaste seas (66% on käinud viimase aasta jooksul).
- Vähemalt kord aastas hambaarsti külastamist takistavad kõige sagedamini majanduslikud põhjused – teenus on kallid (45%).

Põhijäreldused ja -tulemused (5)

- 88% elanikest teab, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta. Viimase aasta jooksul on 69% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, käinud oma lapsega hambaarsti juures või on laps seal käinud iseseisvalt.

Kiirabi

- Viimase 2 aasta jooksul on 37% endale või oma pereliikmele terviseprobleemide tõttu kutsunud või on talle kutsutud kiirabi. Ennekõike on kiirabi kutsutud öhtul või öösel tõsise haigestumise korral abi saamiseks (50% kokkupuudetest).
- Kiirabi jõudis kiirest kohale 79% kokkupuutunud hinnangul.
- Kiirabi tegevusega jäi rahule 88% elanikest, nende osakaal ei ole viimasel paaril aastal muutunud. Rahulolematust põhjustab ennekõike kiirabibrigaadi ülbe, ebaviisakas või hoolimatu suhtlusstiil.

Erakorralise meditsiini osakond

- Erakorralise meditsiini osakonda satutakse kõige sagedamini ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (83%).
- 48% sinna sattunutest märgivad, et nendega hakati tegelema kohe või väikese ootamise järel.
- 72% erakorralise meditsiini osakonda sattunutest on teadlikud ja peavad seda mõistlikuks, et sinna pöördudes pannakse ootejärjekorda vastavalt probleemi tõsidusele, mida hindab meditsiinitöötaja.

Haiglaravi

- Haiglaravil on viimase 2 aasta jooksul vähemalt ööpäeva veetnud 21% elanikest.
- Teenusega jäi rahule 92% haiglas viibinutest. Rahulolematust põhjustas arstide ja teenindava personali suhtumine ja ravi kehv kvaliteet.
- Sarnaselt varasematele uuringutele eelistavad elanikud vajadusel päevaravi statsionaarsele ravile pisut enam – vastavalt 42% ja 36%.

Põhijäreldused ja -tulemused (6)

Apteegiteenus ja retseptiravimid

- Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 95% elanikest. Rahulolematust põhjustab teenuse kättesaadavus maapiirkondades.
- Viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest on ravimi praeguse väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraga rahul 98%. Ravimite väljakirjutamisel on probleeme kogenud 18% elanikest (ennekõike pole neile piisavalt selgitatud ravimi kõrvaltoimeid) ning apteegist väljaostmisel 22% (ennekõike ravimi puudumine apteegis).
- Soodsaima hinnaga ravimit sai viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest valida 49%, 18% ei soovinud seda ise valida.
- 30% viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest on jätnud ravimi apteegist välja ostmata. Peamiselt jäi ravim ostmata, kuna haigus möödus ise.
- 62% elanikest teab, et soodsaimate retseptiravimite valimiseks apteegist peab retseptil olema kirjas ravimi toimeaine nimi.

Digitaalne terviselugu

- Digitaalse terviseloo olemasolust on kuulnud 53% elanikest.
- Patsiendiportaalist, mille kaudu patsient enda tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha saab, on kuulnud 40% elanikest, sh 11% on portaali ise külastanud.
- 9% elanikest kasutaks võimalust sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid. 92% elanikest peab aga oluliseks, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks infosüsteemis näha kõiki patsiendi terviseandmeid.
- Kõige olulisemateks võimalusteks, mis patsiendiportaalis peaksid olema, peavad elanikud võimalust vaadata enda terviseandmeid (51%) ja laborianalüüside vastuseid (43%), registreerida end arsti vastuvõtule (36%), vormistada ja edastada erinevaid meditsiinilisi tõendeid digitaalselt (30%), vaadata digiretsepti (29%) ja oma pereliikmete (eelkõige laste) terviseandmeid (28%).

Põhijäreldused ja -tulemused (7)

Elanike valmisolek ravi eest maksta

- 53% elanikest eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad. 32% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi. Selline eelistus on püsinud viimase kuue aasta vältel.
- Tervikuna on viimaste aastate jooksul nende inimeste osakaal, kes ei oleks nõus midagi maksma, et tema või ta pereliige saaks arstiabi, langenud 15%-le. 36% oleksid nõus maksma kuni 20 eurot. Üle 50 euro on nõus maksma 14% elanikest
- Kõige sagedamini ollakse nõus maksma hooldusravi/koduõendusteenuse (52%) ning taastusravi eest (51%). Ambulatoorse eriarstiabi/eriarsti vastuvõtu eest oleks nõus maksma 43%, hambaravi eest 43%, haiglaravi eest 31%, päevaravi eest 27%, uuringute ja analüüside eest 23%, protseduuride ja operatsioonide eest 21% ning perearstiabi eest 11% elanikest. Võrreldes 2013. aastaga on pingerida jäänud samaks, kuid elanike osakaal, kes on valmis maksma, on mõnevõrra suurem.

Patsientide teadlikkus teenustest ja enda õigustest

- 59% elanikest ei pöörduks juhul, kui nad pole rahul neile osutatud arstiabiga, mitte kuhugi. Ülejäänutest pöörduks enamik kas raviautuse juhtkonna (17%), Terviseameti (15%) või Haigekassa (13%) poole.
- Seoses erinevate ravikindlustust puudutavate valdkondadega esitati elanikele nii faktiteadmisi kontrollivaid küsimusi kui ka paluti neil anda enesehinnang oma teadmiste konkreetsetes valdkonnas. Kõige paremini ollakse enda hinnangul kursis arstiabi korraldusega (saatekirjad, ooteajad, perearsti ülesanded, eriarstiabi võimalused), visiiditasudega ning töövõimetushüvitistega: siiski jääb nende elanike osakaal, kelle teadmised on antud valdkonnas head või väga head, ainult kolmandiku lähedale või ulatub veidi üle selle. Elanike reaalsed teadmised neis küsimustes vastavad üsna hästi nende enesehinnangule. Samamoodi näitas faktiteadmiste kontroll, et inimesed teavad Euroopa ravikindlustuskaardist ning arstiabist välismaal vähe ning sellele vastab ka nende enda hinnang: need on teemad, mille kohta ka enesehinnangu järgi teatakse kõige vähem. Euroopa ravikindlustuskaardist teab enda sõnul vaid 14% ning arstiabist välismaal 7%. Samuti teatakse vähe Haigekassa ülesannetest ja vastutusest (13%).

15

Metoodika ja valim

Metoodika ja valimi kirjeldus

Meetod: uuring viidi läbi kombineerides CATI (*Computer Assisted Web Interview*) ja CAWI (*Computer Aided Web Interview*) meetodit. Sihtrühmas 15–60 eluaastat viidi küsitlus läbi peamiselt veebiküsitlusena, valimiga 1264 intervjuud. Lisaks tehti vanuserühmas 15–34 telefoni teel 81 lisaintervjuud. Vanuserühmas 61–74 viidi küsitlus läbi, kasutades ainult CATI meetodit, valimiks 300 intervjuud. Lõppvalimiks kujunes 1645 intervjuud.

Tabel 3. Valimi iseloomustus sotsiaal-demograafiliste näitajate alusel.		ESA andmed seisuga 01.01.2014 (%)		Saadud küsitlustulem (%)	Kaalutud küsitlustulem (%)
KOKKU:		991349	100		
Sugu X vanus	15-19 mees	31459	3,2	2,2	3,1
	20-29 mees	94644	9,5	8,8	9,5
	30-39 mees	93154	9,4	10,5	9,4
	40-49 mees	87820	8,9	9,5	8,9
	50-59 mees	84590	8,5	8,4	8,6
	60-74 mees	83638	8,4	8,0	8,5
	15-19 naine	29852	3,0	2,4	3
	20-29 naine	88506	8,9	9,1	8,9
	30-39 naine	88808	9,0	9,7	8,9
	40-49 naine	88721	8,9	9,9	9
	50-59 naine	96322	9,7	9,9	9,7
	60-74 naine	123835	12,5	11,7	12,5
RAHVUS	eestlane	676541	68,2	69,7	68,2
	muu rahvus	314808	31,8	30,3	31,8
ASULATÜÜP	pealinn	314236	31,7	31,9	31,7
	suur linn	176946	17,8	18,8	17,9
	muu linn	189067	19,1	21,4	19,1
	maa-asula	311100	31,4	28,0	31,4
REGIOON	Tallinn	314236	31,7	31,9	31,7
	Põhja-Eesti	167907	16,9	16,2	16,9
	Lääne-Eesti	110705	11,2	10,6	11,2
	Tartu pk	137363	13,9	15,1	13,9
	Lõuna-Eesti	103644	10,5	10,5	10,5
	Virumaa	157494	15,9	15,7	15,9
HARIDUS (ESA Tööjõu-uuring 2014)	Alg- või põhiharidus	154596	15,6	13,8	15,6
	kesk- või keskeri-, kutseharidus	579026	58,4	57,1	58,4
	Kõrgharidus	257727	26,0	29,1	26,0

CAWI küsitlus

- Veebiintervjuude valim moodustati juhuväljavõtuna AS Emori eelvärvatute andmebaasist, kasutades proportsionaalset üldkogumi mudelit. Juhuväljavõtu tegemisel arvestati sotsiaal-demograafiliste rühmade prognoositava vastamismääraga. AS Emori eelvärvatute andmebaas sisaldab juhuvaliku teel telefonitsi või kodukülastuse käigus kogutud vastajate andmeid, kes on andnud nõusoleku osaleda AS Emori uuringutes.
- Küsimustik programmeeriti firma NIPO Software tarkvaraplatvormi NIPO Fieldwork System for Web Interviewing tarkvara abil. Intervjuude mahtu jälgiti spetsiaalse tarkvara NIPO Web Manager'i vahendusel.
- Selleks, et kutsuda vastajat osalema küsitluses, saadeti talle e-posti teel link TNS Emori veebiküsitluste serveris asuvale ankeedile. Ankeedi täitmisel oli tagatud SSL-turvaühendus (konfidentsiaalsuse tagamiseks). Programm ei lase ka samal vastajal korduvalt ankeeti täita. Mittevastanud inimestele saadeti kaks meeldetuletuskirja, arvestades konkreetsete sotsiaal-demograafiliste rühmade täituvust.
- Uuringu raames võtsime ühendust 9519 meiliaadressil, kusjuures:
 - 1264 juhul täitis sihtrühma esindaja ankeedi;
 - 31 juhul keeldus sihtrühma kuuluv isik vastamisest;
 - 37 juhul ei kuulunud vastaja sihtrühma;
 - 310 juhul intervjuu katkestati;
 - 7877 juhul kontakt puudus.

CATI küsitlus

- Valimi moodustamiseks 61–74-aastaste sihtrühmas kasutati vastajate leidmist AS Emori eelvärvatute andmebaasist (mobiilinumbrid) ning lauatelefoni numbrite genereerimist. 105 vastajat leiti juhuslikult genereeritud lauatelefoni numbritele helistades. 195 vastajat on leitud mobiiltelefoni omavate inimeste hulgast, kes on TNS Emorile andnud varasema nõusoleku meie telefoni teel läbiviidavates uuringutes osaleda. (2014. a oli TNS Emori CAPI-bussi andmetel vanuses 61–74 elanike seas mobiiltelefoni kasutavaid inimesi 93%). Kõik väljavõetud andmebaasidest on tehtud juhuvaliku reegleid silmas pidades.
- Küsitlus toimus TNS Emori 40 töökohaga küsitluskeskuses. Intervjuu käiku ja valimi proportsioone kontrollis spetsiaalne tarkvara NIPO. CATI meetod (arvuti abil tehtavad telefoniintervjuud): ankeedi küsimused arvuti ekraanil ja vastused sisestab küsitleja kohe arvutisse. Filtrid ja roteerimised on programmeeritud, vähendades nii vigu küsitlemisel. Kõik AS Emori küsitlejad on läbinud koolitusprogrammi.
- Kvaliteedi tagamiseks korraldasime täiendavalt intervjuude järelkontrolli 10%-le valimist. Järelkontrolli alusel võime väita, et küsitlustöö viidi läbi vastavalt koolituse nõuetele.
- Küsitlustöös osales 9 vastava ettevalmistuse saanud ASi Emor küsitlejat.
- Kokku tegid küsitlejad 3090 kontaktivõttu, neist:
 - 300 juhul viidi intervjuu läbi;
 - 129 juhul keelduti intervjuust;
 - 428 juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat või polnud ta kättesaadav;
 - 377 juhul ei toimunud intervjuud, kuna kokkulepitud intervjuude arv selles kihis oli täis;
 - 1853 juhul ei saadud kontakti;
 - 3 juhul intervjuu katkestati.
- Lisaks tehti vanuserühmas 15–34 telefoni teel 81 lisaintervjuud. Intervjueeritavate kontaktid leiti vastavas vanuserühmas juhuvalikuga AS Emori eelvärvatute andmebaasist.

Projekti meeskond

Tellija poolelt olid uuringu korraldamisse kaasatud Liis Roováli ja Kristina Köhler Sotsiaalministeeriumist ning Katrin Romanenkov Haigekassast.

AS Emorist osalesid uuringu eri etappides ja olid vastutavad:

Projektijuht ja uuringu aruande koostaja:

Valimi koostaja:

Ankeedi programmeerija:

Ankeedi tõlge vene keelde:

Küsitlustöö koordineerijad:

Andmetöötlus:

Graafilised tööd:

Keeletoimetus:

Jaanika Hämmal

Katre Seema

Alje Roopärg

Anna Pomm

Anu Ilves (CAWI) ja Kaja Nebel (CATI)

Alje Roopärg, Nora Roosileht, Katre Seema

Maire Nõmmik

Anne Tedder

Kontaktinfo

Jaanika Hämmal

TNS Emori uuringuekspert

Telefon: 626 8531

E-mail: jaanika.hammal@emor.ee

TNS Emor

Telefon: 626 8500

Faks: 626 8501

E-mail: emor@emor.ee

Aadress: A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015